

แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม

พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปปรธานิธรรม

พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

GUIDELINES ON APARIHANIYA-DHAMMA-BASED DEVELOPMENT OF
LOCAL POLITICIANS

PHRA KHWANKAEW CHAIYAPHUM

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
PROGRAM IN POLITICAL SCIENCE
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2025

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปปรานิชธรรม
ชื่อนักศึกษา	พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ)
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	รัฐศาสตร์
ปีพุทธศักราช	2568
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.สุขพัฒน์ อนนธ์จารย์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยวัฒน์ เผือกคง)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุขพัฒน์ อนนธ์จารย์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล)

กรรมการ

(ดร.วีรณัฐ พรหมจักร)

กรรมการ

(ดร.อาทิตย์ แสงเนวก)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม
ชื่อนักศึกษา	พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ)
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	รัฐศาสตร์
ปีพุทธศักราช	2568
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒน์ อนนท์จารย์

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาหลักการบริหารนิยธรรมในพระพุทธานุศาสน 2) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเขตเทศบาลเมืองเลย 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนักการเมืองท้องถิ่นเขตเทศบาลเมืองเลยตามหลักการบริหารนิยธรรม ซึ่งใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 297 คน เป็นเชิงปริมาณ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด 29 รูป/คน เป็นเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักการบริหารนิยธรรม 7 ในพระพุทธานุศาสนเป็นพระสูตรที่กล่าวถึงความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อม ได้แก่ 1) ด้านหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ 2) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม 3) ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ 4) ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ 5) ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี 6) ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม 7) ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม 2. ปัญหาด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์การประชุมที่ยืดเยื้อ เปลี่ยนกำหนดการบ่อย และการพูดคุยนอกประเด็น ด้านความพร้อมเพรียงในการเริ่มและเลิกประชุม การมาสายและติดภารกิจส่วนตัวทำให้การประชุมล่าช้าและต้องเสียเวลารอให้องค์ประชุม ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ การออกเทศบัญญัติต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มีข้อจำกัดและหลายขั้นตอน ทำให้แก้ปัญหาได้ไม่ตรงจุดและล่าช้า ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ทำให้บางส่วนของประชาชนไม่ได้รับข้อมูลหรือไม่ได้ร่วมแสดงความคิดเห็น

ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปหิธานิยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$) = 3.53, S.D. = 0.21 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม รองลงมาคือ ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ด้านการไม่บัญญัติหรือล้มน้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้อื่นใหญ่ ด้านส่งเสริมและรักษาวินัยธรรมประเพณีที่ดีงาม ด้านการอารักขา ค้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านให้เกียรติและค้มครองสตรี 3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปหิธานิยธรรม ทั้ง 7 ด้าน คือ ควรจัดการประชุมอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง พร้อมกำหนดเวลาและวาระชัดเจน เพื่อให้ทุกฝ่ายเตรียมความพร้อม นักการเมืองท้องถิ่นควรปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด เคารพและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ให้เกียรติผู้อื่นอาวุโส ยึดหลักความเสมอภาคและไม่ลำเอียง ส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น อนุรักษ์โบราณสถาน และสนับสนุนกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมและน้อมนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตรประจำวัน เพื่อสืบสานศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

คำสำคัญ: การพัฒนา, หลักอปหิธานิยธรรม 7, นักการเมืองท้องถิ่น

ABSTRACT

Thesis Topic	GUIDELINES ON APARIHANIYA-DHAMMA-BASED DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICIANS
Student's Name	Phra Khwankaew Chaiphum
Degree Sought	Master of Political Science
Program	Political Science
Anno Domini	2025
Advisor	Associate Professor Doctor Sukhapat Anonjarn

The objectives of this research were 1) Study the principles of Aparihaniya-dhamma in Buddhism 2) Examine the current conditions, problems, and needs regarding the development of local politicians in the Loei Municipality 3) Explore guidelines for the development of local politicians in the Loei Municipality based on the principles of Aparihaniya-dhamma The research employed both quantitative and qualitative methods. The sample group for the quantitative study consisted of 297 participants, while the qualitative data was obtained from 29 key informants (monks/persons). The research instruments used for data collection included questionnaires and interview forms. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean ($\bar{x}$), and standard deviation (S.D.), with the data being analyzed through descriptive methods.

The research findings were as follows:

1. The seven Aparihaniya-dharma in Buddhism of non-decline refer to teachings that emphasize only growth without deterioration, which include: 1) the importance of regularly meeting together; 2) the importance of unity in meetings; 3) the principle of not arbitrarily establishing or abolishing rules; 4) the importance of listening to opinions and respecting elders; 5) the value of honoring and protecting women; 6) promoting and preserving good cultural traditions; and 7) the appropriate provision of protection and defense.
2. The problems to the principles of Aparihaniya-dhamma are as follows: The importance of regularly meeting together: meetings that are prolonged, frequent schedule changes, and off-topic discussions, The importance of unity in starting and

ending meetings: lateness and personal commitments cause delays and waste time waiting for a quorum, The principle of not arbitrarily establishing or abolishing rules: issuing municipal regulations must comply with the constitution, which has limitations and many steps, making it difficult to solve problems effectively and promptly, The importance of listening to opinions and respecting elders: public relations are not widespread, resulting in some members of the public not receiving information or being unable to express their opinions.

The level of need to develop local politicians according to the principles of Aparihaniya-dhamma is overall at a moderate level ($\bar{x} = 3.53$, S.D. = 0.21). When considering each aspect, ranked by mean from highest to lowest, it was found that the aspect with the highest average was the importance of unity in starting and ending meetings, followed by the importance of regularly meeting together, the principle of not arbitrarily establishing or abolishing rules, the importance of listening to opinions and respecting elders, the promotion and preservation of good cultural traditions, and the appropriate provision of protection and defense. The aspect with the lowest average was the honoring and protecting of women.

3. Recommendations for the development of local politicians based on the Seven Principles of Aparihaniya-Dhamma are as follows: Meetings should be held regularly, at least once a month, with clearly defined schedules and agendas to ensure all parties are well-prepared. Local politicians should strictly adhere to existing regulations, respect and listen to public opinions, honor elders, uphold equality, and act without bias. They should promote local traditions, preserve historical sites, and support Buddhist activities by encouraging public participation and integrating Buddhist teachings into daily life. This will help preserve religion and local culture for future generations.

Keywords: Development, Aparihaniya-dharma 7, Local Politicians

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางการศึกษาในหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ขอกราบขอบพระคุณอธิการบดี คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดหลักสูตร และขอขอบคุณและอนุโมทนา คณะกรรมการสอบทุกท่าน ที่ได้ชี้แนะข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อนำมาปรับแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ และขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ข้อเสนอแนะอันจะเกิดประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์จากนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองเลย ที่ให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสาทวิชาความรู้ให้ โดยเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร.สุขพัฒน์ อนนท์จารย์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่เมตตาช่วยให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความสะดวกด้วยดีเสมอมา ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับการช่วยเหลือด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณบิดา มารดา และพี่น้องญาติมิตรทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ที่คอยห่วงใยให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจ ให้การสนับสนุนช่วยเหลือทุนทรัพย์ในการศึกษาครั้งนี้จนสำเร็จการศึกษา และขอขอบคุณทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวรายนาม ณ โอกาสนี้

พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ)

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	จ
ABSTRACT	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฏ
สารบัญคำย่อ.....	ฒ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดการพัฒนาตามแนวทางพระพุทธศาสนา.....	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารนิยธรรม	16
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่น	32
2.4 สรุป	56
2.6 บริบทพื้นที่ศึกษา	57
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
2.8 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	63
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	67

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	70
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	71
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
4.1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
4.2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
4.3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	114
5.1. สรุปผลการวิจัย	114
5.2. อภิปรายผล	125
5.3. สรุปองค์ความรู้.....	139
5.4. ข้อเสนอแนะ	141
บรรณานุกรม.....	143
ภาคผนวก.....	150
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	151
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	153
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	157
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์	160
ภาคผนวก จ แบบประเมินดัชนีค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามและการ คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	168
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	174
ภาคผนวก ช แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	182
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	188

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	91
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	91
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	91
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 เขตเทศบาลเมืองเลย โดยรวมรายด้าน	92
ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 (ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์)	93
ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 เขตเทศบาลเมืองเลย (ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมและเล็ก ประชุมพร้อมเพรียงกัน).....	94
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 เขตเทศบาลเมืองเลย (ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติ ตามอำเภอใจ).....	95
ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 เขตเทศบาลเมืองเลย (ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพ ผู้ใหญ่).....	96
ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 เขตเทศบาลเมืองเลย (ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี).....	97
ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 เขตเทศบาลเมืองเลย (ด้านส่งเสริมและรักษาวินัยธรรมประเพณี ที่ดีงาม)	98

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 เขตเทศบาลเมืองเลย (ด้านการอารักขา คู้มครอง ปกป้อง อัน ชอบธรรม).....	99
ตารางที่ 4.12 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอ ปนิยธรรม ทั้ง 7 ด้าน.....	100

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	63
ภาพที่ 5.1 องค์ความรู้จากการวิจัย	141

สารบัญคำย่อ

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหายาน
กุฎราชวิทยาลัย จำนวน 91 เล่ม โดยมีคำย่อและคำเต็มชื่อของคัมภีร์พระไตรปิฎกและอรรถกถา
ดังต่อไปนี้

พระสูตรตันตปิฎก

ที.ม.

=

ทีฆนิกาย มหาวรรค

อง.อรรถก.

=

อังคุตรนิกาย สัตตกอฏฐกนิบาต

การอ้างอิง

ชื่อย่อคัมภีร์พระไตรปิฎกมี 3 ตอน คือ เลขเล่ม/เลขข้อ/เลขหน้า เช่น ที.ม. 13/68/235
หมายถึง พระไตรปิฎก หมวดพระสูตรตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค เล่มที่ 13 ข้อที่ 68 หน้าที่ 235
เป็นต้น

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นักการเมืองท้องถิ่น คือ บุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งของประชาชนเพื่อให้มาทำหน้าที่บริหารกิจการภายในองค์กรส่วนท้องถิ่น ก่อนรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 โครงสร้างการบริหารรวมศูนย์ไว้ที่ส่วนกลางเพราะผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วนมาจากการแต่งตั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แต่ภายหลังมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ปรับเปลี่ยนรูปแบบและโครงสร้างขององค์กรส่วนท้องถิ่นหลายประการ มีการปรับโครงสร้างการบริหารให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนเช่นเดียวกันกับนักการเมืองในระดับชาติตามหลักกระจายอำนาจการ ในรูปแบบของ กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542, มาตรา 4) การกระจายอำนาจทำให้เกิดระบบการเมืองท้องถิ่น ที่มีตัวแสดงทางการเมืองของท้องถิ่น เป็นผลทำให้นักการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทนำทางการเมืองมากขึ้น ซึ่งทำให้เกิดความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนและความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง

ภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ที่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นองค์กรทางการเมืองที่ใกล้ชิดกับประชาชน ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน มีอิสระในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นตรงกับความมุ่งประสงค์ของชุมชนนั้นๆ จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทและความสำคัญเกิดขึ้นเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่านักการเมืองท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินงานขององค์กรให้สำเร็จตามจุดหมายและมีประสิทธิภาพถ้านักการเมืองท้องถิ่นทำงานอย่างมีศักดิ์ศรี ชยัน ตั้งใจทำงาน มีศีลธรรมคุณธรรม รู้เท่าทันโลก ปรับตัวทันต่อความต้องการของประชาชน มีใจเป็นประชาธิปไตย (เรวัตร์ ชาทริวิศิษฐ์ 2554, หน้า 98) นักการเมืองในระดับท้องถิ่นมาจากระบบการเลือกตั้ง ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาตำบล นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล คณะผู้บริหารงานท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น (พระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562) บุคคลเหล่านี้ที่ประชาชนเลือกตั้งเข้ามาเป็นตัวแทน มีบทบาทในการนำพาชุมชนพัฒนา

ในทางก้าวหน้าได้หาผู้นำเหล่านี้มีศักยภาพในการบริหารและมีความจริงใจที่จะเข้าไปสนองความต้องการแก้ปัญหา การพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นนั้นจะได้รับผลดีและเกิดการพัฒนาที่รวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลต่อชีวิตและการอยู่อาศัยของประชาชนในพื้นที่นั้นๆ

เทศบาลเมืองเลย เป็นส่วนหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขถึงฉบับที่ 13 พ.ศ.2552 ในส่วนของการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทำบริการสาธารณะประโยชน์ การแก้ปัญหาความเดือดร้อนและตอบสนองความต้องการของประชาชน ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น รวมถึงหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล สำหรับนักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลยเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุดในการรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของคนในพื้นที่และเป็นบุคลากรในการขับเคลื่อนการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ได้ตามความต้องการของประชาชนและบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

ในปัจจุบันเทศบาลเมืองเลยเป็นพื้นที่ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ สังคม และการท่องเที่ยว ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เดินทางสู่จังหวัดเลย ทำให้เศรษฐกิจการค้าและการลงทุนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก (เว็บไซต์เทศบาลเมืองเลย, ออนไลน์) อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของเมืองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดความท้าทายในการบริหารจัดการ ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลยมีอัตราการขยายตัวของประชากรและธุรกิจเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากรและการจัดการเมืองอย่างยั่งยืน นักการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการบริหาร การพัฒนาเมือง พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และพัฒนาพื้นที่เขตเทศบาลเมืองเลย เนื่องจากเป็นกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย วางแผน และบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน การดำเนินงานของนักการเมืองท้องถิ่นยังเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน เช่น ความคาดหวังของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองเลย การพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองเลยจึงมีความสำคัญ เพื่อทำความเข้าใจบทบาทและอิทธิพลต่อการพัฒนาเมือง และหาแนวทางในการส่งเสริมหลักธรรมและการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่นี้ศึกษา ซึ่งผู้วิจัยนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ป้องกันไม่ให้บริหารองค์กรเสื่อมถอยแต่กลับเสริมให้เจริญ สามารถนำหลักธรรมไปใช้ให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ เพื่อจะช่วยให้การทำงานหรือการบริหารองค์กรประสบผลสำเร็จเสริมสร้างความมั่นคงของการพัฒนาท้องถิ่นตามความคาดหวังของประชาชน จูงใจให้คนมาร่วมกันทำกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น นำไปสู่วิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต เป็นหลักในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างพื้นฐานทางจิตใจของคนในท้องถิ่น โดยเฉพาะนักการเมืองท้องถิ่น ให้มีการ

บริหารงานที่มีประสิทธิภาพของเทศบาลเมืองเลย จึงได้นำหลักอปริหานิยธรรม 7 มาเป็นแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น เพื่อปรับปรุงแก้ไขในข้อที่ยังด้อยอยู่ จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นนำไปปรับใช้ในองค์กรของตน

สำหรับหลักอปริหานิยธรรม 7 เป็นธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2548, หน้า 211) มี 7 ประการคือ 1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 2. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม และทำกิจกรรมร่วมกัน 3. ไม่บัญญัติ หรือล้มเลิกข้อบัญญัติต่าง ๆ 4. ให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ 5. ไม่ข่มเหงสตรี เป็นการให้เกียรติและคุ้มครองสตรี 6. เคารพบูชาสักการะเจดีย์ 7. ให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทรงศีล อันเป็นหลักธรรมหนึ่งที่เหมาะแก่ปกครอง และเป็นหลักธรรมสำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง ทั้งนี้ ต้องมุ่งพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมจริยธรรม ตามที่กล่าวมานักการเมืองท้องถิ่นจัดเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในท้องถิ่นนั้น เพราะเป็นตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชนในท้องถิ่น ร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ คือ ความผาสุกของชุมชนและความสามัคคีกันในองค์กร โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จึงมีจำเป็นอย่างยิ่ง เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นมีธรรมะในใจและนำหลักอปริหานิยธรรมนี้ไปสู่การปฏิบัติย่อมทำให้องค์กรเกิดความสามัคคี ให้เคารพซึ่งกันและกัน ทำหน้าที่โดยพร้อมเพรียงกันและความอยู่ดีกินดีของชุมชนก็จะตามมา หากนักการเมืองท้องถิ่นมีคุณสมบัติดังที่กล่าวมาจะส่งผลให้ท้องถิ่นนั้นมีความเจริญประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ดังนั้น เพื่อหาแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลยตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตพื้นที่ของเทศบาลเมืองเลย โดยใช้หลักอปริหานิยธรรมมาประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาเพื่อทำให้องค์กรมีแนวปฏิบัติที่ดี เป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งตลอดจนสร้างภูมิคุ้มกันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและตัวนักการเมืองท้องถิ่นเอง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์กับนักการเมืองท้องถิ่นที่จะนำเอาหลักอปริหานิยธรรมมาเป็นแนวทางใช้ในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นให้เกิดความเจริญสืบต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

- 1.2.1 หลักอปริหานิยธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างไร
- 1.2.2 สภาพ ปัญหา ความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างไร
- 1.2.3 แนวทางการพัฒนานักการเมืองตามหลักอปริหานิยธรรมควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.3.1 เพื่อศึกษาหลักอปริหานิยธรรมในพระพุทธศาสนา
- 1.3.2 เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเขตเทศบาลเมืองเลย
- 1.3.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเขตเทศบาลเมืองเลยตามหลักอปริหานิยธรรม

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะศึกษา ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ บุคลากรของเทศบาลเมืองเลย จำนวน 297 คน
- 2) กลุ่มผู้เป้าหมายผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม จำนวน 17 คน และสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม จำนวน 12 รูป/คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1) ศึกษาหลักอปริหานิยธรรมในพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก และเอกสาร ตำรา หนังสือ สื่อสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ และจากการสัมภาษณ์ ใช้เป็นแนวทางพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในเขตพื้นที่ของเทศบาลเมืองเลย

1.4.4 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ตุลาคม 2566 – กันยายน 2567

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 ได้ทราบถึงหลักอปริหานิยธรรมในพระพุทธศาสนา
- 1.5.2 ได้ทราบถึงแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม
- 1.5.3 ได้เสนอแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้มีความเข้าใจในศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยนี้ จึงขอกำหนดความหมายแห่งศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1.6.1 การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นระบบ เช่น การพัฒนาชุมชน พัฒนานักการเมืองท้องถิ่น คือการทำสิ่งเหล่านั้นให้ดีขึ้น เจริญขึ้นสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ให้ได้ดียิ่งขึ้น

1.6.2 นักการเมืองท้องถิ่น หมายถึง บุคคลที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเลย เข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองเลยและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองเลย

1.6.3 อปรีหานิยธรรม หมายถึง ธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว เป็นหลักธรรมที่สอนให้เรารู้จักหลักการปกครององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำมาพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเขตเทศบาลเมืองเลย มี 7 ประการ

1.6.3.1 หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ หมายถึง การติดต่อสื่อสาร การประชุมหารือ การวางแผนร่วมกัน และการติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1.6.3.2 การพร้อมเพรียงกันประชุม หมายถึง การเข้าร่วมประชุมตั้งแต่ต้นจนจบ การร่วมกันวางแผนกิจกรรมอย่างพร้อมเพรียง และการตัดสินใจโดยการลงมติร่วมกัน ล้วนเป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมภายในองค์กร ที่ส่งเสริมความสามัคคีและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในหมู่สมาชิก

1.6.3.3 การไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ หมายถึง การเข้าร่วมประชุมตั้งแต่ต้นจนจบ การร่วมกันวางแผนกิจกรรมอย่างพร้อมเพรียง และการตัดสินใจโดยการลงมติร่วมกัน ล้วนเป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมภายในองค์กร ที่ส่งเสริมความสามัคคีและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในหมู่สมาชิก

1.6.3.4 การรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ หมายถึง การปฏิบัติงานตามคำสั่งของหน่วยงานในเทศบาลเมืองเลยอย่างมีความรับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย นโยบาย และพันธกิจขององค์กร ตลอดจนภารกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยยึดมั่นในความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน ให้ความเคารพ เชื่อฟัง และให้เกียรติต่อผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

1.6.3.5 ให้เกียรติและคุ้มครองสตรี หมายถึง การส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในการบริหารองค์กร ด้วยบทบาทที่เหมาะสมในตำแหน่งต่างๆ อย่างเท่าเทียม ได้รับสิทธิประโยชน์ไม่ด้อยกว่าผู้ชาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเป็นธรรม

1.6.3.6 ส่งเสริมและรักษาวินัยธรรมประเพณีที่ดีงาม หมายถึง การส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ปลูกฝังจิตสำนึกรักบ้านเกิด และสนับสนุนความเชื่อที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

1.6.3.7 การอารักขา คຸ້ມครอง ปกป้อง อันชอบธรรม หมายถึง การคຸ້ມครองและ
ส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวร ผ่านการทำนุบำรุง เช่น การถวายปัจจัยสี่ การปลูกฝังจิตสำนึก
ร่วมกิจกรรมทางศาสนา และการน้อมนำหลักธรรมมาใช้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณภาพชีวิต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภินิหารธรรม ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดการพัฒนาตามแนวทางพระพุทธศาสนา
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักอภินิหารธรรม
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่น
- 2.4 บริบทพื้นที่ศึกษา
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดการพัฒนาตามแนวทางพระพุทธศาสนา

2.1.1 ความหมายของการพัฒนา

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2539, หน้า 5-6) กล่าวว่า การพัฒนานั้น เป็นศัพท์ที่นิยมใช้ในสมัยปัจจุบัน ความจริงเป็นคำที่มาจากพระพุทธศาสนา แต่เดิมท่านใช้ว่า วัฒน หรือ วัฒนา สมัยก่อนเวลาให้พรกัน เรานิยมพูดว่า ขอให้วัฒนาสถาพร วัฒนาก็คือ เจริญ ตอนนั้นไม่นิยมใช้คำว่าพัฒนา จนกระทั่งเมื่อ 30 ปี มาแล้ว จึงเริ่มมีการนิยมใช้คำว่าพัฒนา และนำคำว่าพัฒนานั้นมาใช้ในวงการต่างๆ โดยเฉพาะในการสร้างความเจริญแก่ประเทศชาติ ซึ่งดูจะเน้นในทางวัตถุมาก เช่น การสร้างถนนหนทาง การสร้างตึกกรมบ้านช่อง การทำให้มีบริการไฟฟ้า น้ำประปา ขยายกว้างขวางออกไป มีเครื่องอุปโภคบริโภค บริการสาธารณสุขบริโภค ที่ใช้กันได้ทั่วไป ตลอดจนความบริบูรณ์พร้อม สะดวกสบายทางวัตถุทุกอย่างที่ประชาชนจะเข้าถึงได้ อันนี้เรามักเรียกว่าการพัฒนา

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542, หน้า 779) ให้ความหมายว่า ทำให้เจริญ งดงาม การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เจริญขึ้น การขยายขยาย

วิทยากร เชียงกูล (2527, หน้า 17-18) กล่าวว่า การพัฒนาที่แท้จริงคือการสร้างสิ่งที่ทำให้ชีวิตของประชาชนมีคุณภาพดีขึ้น โดยมีความสุข สะดวกสบาย อยู่ดีกินดี และมีความเจริญทางศิลปวัฒนธรรม นอกจากปัจจัยทางวัตถุที่สามารถสนองความต้องการของร่างกายและจิตใจได้แล้ว ยังต้องมีการพัฒนาด้านการศึกษา สิ่งแวดล้อม การพักผ่อน การหย่อนใจ และการพัฒนาด้านวัฒนธรรม และจิตใจ การพัฒนาคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเพิ่มความสุขของประชาชนมากกว่าการเพิ่มปริมาณ

สินค้าหรือเงินได้เท่านั้น ดังนั้น การพัฒนาที่แท้จริงควรเน้นการเพิ่มคุณภาพของชีวิตและความสุขของประชาชนเป็นหลัก

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2534, หน้า 1) ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนา ในทางทั่วไปหมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้มีคุณภาพดีขึ้นจากสภาพเดิม โดยมุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่สภาพอื่นที่ดีกว่าเดิม

ปกรณ ปรียากร (2538, หน้า 18-25) ได้ให้ความหมายว่า คำว่า "การพัฒนา" มาจากคำว่า "Development" ในภาษาอังกฤษ แปลว่าการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยต่อเนื่องกัน โดยผ่านขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้สามารถขยายตัวและเติบโตขึ้นไปยังระดับที่ดีขึ้นและเหมาะสมกว่าเดิม โดยมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่น่าพอใจ ขั้นตอนเหล่านี้สามารถก้าวไปสู่ขั้นตอนที่สูงขึ้นได้เสมอ

โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ (2552, หน้า 25) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาที่น่าจะส่งผลต่อคนส่วนใหญ่ใน 3 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่

1. การพัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้า ซึ่งถ้าเป็นความเจริญทางเศรษฐกิจมักถูกใช้เป็นตัวชี้วัดการพัฒนา ในขณะที่ด้านสังคมเน้นการส่งเสริมเหตุผล ระบบ และกลไกที่เอื้อต่อการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รวมถึงการลดความขัดแย้งด้วยสันติวิธี ปัจจุบันแนวคิดเรื่องความก้าวหน้าได้รับความสนใจมากขึ้น แต่ยังคงมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในบางกลุ่มที่มองว่าการพัฒนาเป็นเพียงความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ทั้งที่โดยหลักการแล้ว การพัฒนาควรครอบคลุมทั้งมิติทางเศรษฐกิจและสังคม

2. การพัฒนา ความเป็นธรรม โดยเฉพาะความเป็นธรรมในลักษณะที่ว่าประชาชนทุกคนที่เป็นสมาชิกของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วม และได้รับผลตอบแทนจากการที่มีส่วนในการพัฒนาตามควร ดังนั้น การพัฒนาที่เราต้องการจึงควรเป็นการพัฒนาในรูปแบบที่ช่วยสร้างความเป็นธรรมด้วย

3. การพัฒนา หมายถึง ความมั่นคง ถ้าในทางเศรษฐกิจเราต้องการให้ระบบเศรษฐกิจเป็นระบบที่มั่นคงมีเสถียรภาพ ไม่มีปัญหาเงินเฟ้อ เงินฝืด ในทางสังคมก็เช่นกันเราต้องการเห็นความมั่นคงทางสังคมเป็นสังคมที่สงบสุข สังคมที่สามารถปรับตัวเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้โดยปราศจากความรุนแรง ความมั่นคงจึงเป็นเรื่องใหญ่ และในการพัฒนาที่ต้องคิดถึงเรื่องนี้ด้วย

สรุปได้ว่า การพัฒนา คือการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่สภาพอื่นที่ดีกว่าเดิมพร้อมกับเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยความสุข สะดวกสบาย อยู่ดีกินดี และมีความเจริญทางศิลปวัฒนธรรม โดยต้องพัฒนาด้านการศึกษา สิ่งแวดล้อม การใช้ชีวิตที่มีความสบายใจ และการพัฒนาด้านวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มความสุขของประชาชน การพัฒนาต้องเน้นการเพิ่มคุณภาพชีวิตและความมั่นคงของสังคมในทุกด้าน และสร้างความเป็นธรรมให้กับสมาชิกของสังคมทุกคน ด้วยการเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาตามควร

2.1.2 การพัฒนาตามแนวทางพระพุทธศาสนา

แต่เดิมการพัฒนาจะเน้นไปที่การพัฒนาทางวัตถุ ทำให้สังคมขาดคุณธรรมมุ่งแต่ประโยชน์ส่วนตน การพัฒนานั้นพระพุทธศาสนาส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตใจ ด้านปัญญา โดยหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ซึ่งคำสอนล้วนแต่เป็นหลักธรรมสำหรับพัฒนามนุษย์ และที่สำคัญพระพุทธศาสนามีจุดมุ่งหมายคือการพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ สำหรับแนวความคิดการพัฒนาตามแนวพระพุทธศาสนา มีนักคิดนักเขียนหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาตามแนวพุทธ มีดังนี้

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2536, หน้า 38) ได้เสนอวิธีการพัฒนาตนไปสู่ชีวิตที่ดีงาม เรียกว่า “รู้อรุณแห่งการพัฒนาตนเอง” มี 7 ประการดังนี้

1. เลือกหาแบบอย่างและแหล่งความรู้ที่เหมาะสม จะต้องใช้สติปัญญาในการวิเคราะห์และพิจารณาในการเลือก
2. จัดระเบียบชีวิตให้เป็นระบบ วางแผนและจัดการเกี่ยวกับกิจการต่างๆ เพื่อความเป็นระเบียบ รวมทั้งต้องคำนึงถึงศีลธรรม
3. ต้องมีแรงจูงใจในการสร้างสรรค์ ต้องมีความสนใจ ความพึงพอใจ และความต้องการเพื่อสร้างสรรค์งานใหม่ๆ ที่เป็นดีและมีประโยชน์
4. ต้องมีเป้าหมายและความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ ต้องเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถทำได้ และมีความสามารถสูงสุด พร้อมทั้งต้องมีจิตสำนึกแห่งความเป็นตนเอง
7. ปรับเปลี่ยนเจตคติและค่านิยมให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตที่ดี สนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาสติปัญญา
6. ควรมีสติและตื่นตัวตลอดเวลา และต้องมีจิตสำนึกแห่งความไม่ประมาท เข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของชีวิตและสภาพแวดล้อม
7. ต้องมีการแก้ไขปัญหาและพึ่งตนเอง ควรจัดการปัญหาให้เป็นระบบ และต้องมีความคิดวิจารณ์ญาณตามเหตุผลด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า เลือกหาแบบอย่างและแหล่งความรู้ที่เหมาะสม จัดระเบียบชีวิตให้เป็นระบบ มีแรงจูงใจในการสร้างสรรค์ มีเป้าหมายและความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ปรับเปลี่ยนเจตคติและค่านิยม ตื่นตัวตลอดเวลา มีจิตสำนึกแห่งความไม่ประมาท และต้องมีการแก้ไขปัญหาและพึ่งตนเอง โดยการจัดการปัญหาให้เป็นระบบและต้องมีการใช้ความคิดวิจารณ์ญาณตามเหตุผลด้วยตนเอง

พุทธทาสภิกขุ (2541) กล่าวว่า การพัฒนา มาจากภาษาบาลีว่า “วฑฺฒน” แปลว่า เพิ่มขึ้น เพิ่มขึ้น ผีกลืน ทำให้ยืนยาวขึ้น มีพุทธภาษิตตอนหนึ่งว่า “น สียา โลกวฑฺฒโน” ท่านแปลว่า อย่าเป็นคนรกโลก “วฑฺฒโน” หรือ “วฑฺฒน” ที่แปลว่า พัฒนา อีกความหมายหนึ่งคือ คำว่ารก เช่น หย้ารก ป่ารก ฆรรกรุงรัง ในส่วนนี้เรียกว่าการพัฒนา คือความเจริญเหมือนกัน ถ้าบุคคลมีความประพฤติและกระทำที่ไม่เป็นประโยชน์ก็เรียกว่า คนทำให้โลกรก ถ้าจะให้รกไปด้วยคนดีของดี ก็ต้องพัฒนาที่จิตใจ แต่การรกไปด้วยปัญหายุ่งยาก รกไปด้วยความวุ่นวายก็พัฒนาทางวัตถุ ท่านกล่าวว่า โลกมุ่งพัฒนาแต่

ทางด้านวัตถุแต่ทางด้านจิตใจกลับต่ำลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสื่อมทางศีลธรรมเพราะเป็นทาสของวัตถุ เฉพาะนั้นการพัฒนาจิตใจจึงจำเป็นอย่างยิ่ง และต้องมาก่อนเสมอ

สรุปแล้ว คำว่า พัฒนา แปลว่า ทำให้รัก หรือการสร้างความรัก การพัฒนาที่แท้จริงนั้นไม่เพียงแต่พัฒนาด้านวัตถุเท่านั้น แต่หมายถึงการพัฒนาที่จิตใจและความคิดด้วย ซึ่งจิตใจเป็นเจ้านายของกาย และการพัฒนาทางด้านวัตถุที่ล้ำหน้ากว่าการพัฒนาการจิตใจนั้นมันจะต้องนำมาซึ่งผลร้าย ฉะนั้นควรเน้นการพัฒนาทางจิตใจให้สูงกว่าสิ่งอื่นก่อน

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2566, หน้า 15-19) กล่าวว่า การพัฒนา แปลว่า ความเจริญ ศัพท์ภาษาไทยคือคำว่า เจริญ ถ้าไปเทียบกับศัพท์บาลีเดิมที่เป็นที่มา จะได้หลักธรรมคำว่า เจริญวิปัสสนา ภาษาพระเรียกว่า วิปัสสนาภาวนา ภาวนานี้ แปลว่า ทำให้เกิดขึ้น ทำให้มีขึ้น เช่น การเจริญวิปัสสนาภาวนา บ้างก็ว่า เจริญปัญญา คือการทำปัญญาให้เกิดขึ้น ให้เจริญเพิ่มพูนขึ้น ให้รู้แจ้งความจริงสิ่งทั้งหลาย เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป แห่งกองสังขาร ท่านกล่าวต่อไปว่า การพัฒนาที่สมบูรณ์แบบต้องพัฒนาทั้ง 2 ด้าน กล่าวคือ พัฒนาทางด้านวัตถุและทางด้านจิตในควบคู่กันไป เพราะว่าการพัฒนาด้านวัตถุอย่างเดียวจะทำให้สังคมมีปัญหาไม่มีที่สิ้นสุด โดยเฉพาะปัญหาความเสื่อมเสียทางด้านศีลธรรม คือความตกต่ำทางจิตใจ การพัฒนาควรเริ่มจากการพัฒนาจิตใจก่อน พัฒนาจิตให้มีธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ มีสมาธิ ตั้งมั่น บริสุทธิ์ สะอาด สว่าง สงบ เพราะการพัฒนาทางจิตใจเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งและต้องมาก่อน เมื่อจิตได้รับการพัฒนาถูกต้องดีแล้ว ก็สามารถควบคุมการพัฒนาด้านวัตถุให้เป็นไปในทางที่ถูกด้วย ภาวนา เป็นหลักของการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาไปทางด้านกาย หรือพัฒนาจิตใจก็ตาม เรียกว่า ภาวนา 4 หมายถึง การเจริญ การทำให้เป็น ให้มีขึ้น การฝึกอบรม การพัฒนา ได้แก่

1. กายภาวนา คือ การเจริญกาย พัฒนากาย การฝึกกายให้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง การทำกายให้เจริญเติบโตแข็งแรงมีสุขภาพดีแล้ว การพัฒนากายนี้ก็จะหมายถึงการพัฒนาทักษะ การฝึกฝนการใช้ร่างกาย การใช้มือ ใช้เท้า ใช้อวัยวะ ให้มีความคล่องแคล่วชำนาญในการที่จะประกอบกิจการต่างๆ ซึ่งมุ่งหมายไปในทางอาชีพ แต่นี้ก็ยังไม่ถึงความหมายของพระพุทธศาสนาที่แท้จริง การพัฒนากายในพุทธศาสนานี้ ท่านหมายถึงข้อต่อไปซึ่งคลุมความหมายแม้แต่การพัฒนาทักษะด้วย การพัฒนากายในความหมายที่แท้จริง ก็คือการพัฒนาอินทรีย์ อินทรีย์ของเรานี้ก็มี ตา หู จมูก ลิ้นและกาย การฝึกฝนพัฒนาอินทรีย์หรืออินทรีย์ภาวนานั้นมี 2 แง่ด้วยกัน คือ

แง่ที่หนึ่ง ฝึกฝนในแง่การใช้งาน คือ ทำให้อินทรีย์เหล่านี้มีความละเอียดคม มีความละเอียดอ่อน มีความไว มีความคล่อง มีความชัดเจน เหล่านี้เป็นการฝึกในแง่การใช้งาน คล้ายกับที่พูดว่า ฝึกทักษะ

แง่ที่สอง ฝึกในแง่การทำให้รู้จักเลือกรับเอาสิ่งที่มีคุณค่าเป็นประโยชน์เข้ามาให้แก่ชีวิต ป้องกันไม่ให้รับเอาสิ่งที่ไม่ดีหรือเป็นโทษเข้ามา ตัวอย่างเช่น ในปัจจุบันที่สื่อโซเชียล

เจริญก้าวหน้า ถ้ารู้จักใช้อิทธิฤทธิ์ เราเลือกรับเอาแต่สิ่งดีเป็นประโยชน์ ก็จะได้ความรู้ ได้สิ่งที่เป็นสาระ แต่ถ้าดูไม่เป็น ไม่รู้จักเลือกดู ก็จะได้สิ่งที่เป็นโทษ ให้เกิดผลเสียแก่ชีวิต ในทางพระพุทธศาสนาให้ ความหมายของการพัฒนากายใน 2 แห่งที่กล่าวมา คือ พัฒนาความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทาง กายภาพ ให้เป็นไปในทางที่เกิดประโยชน์แก่ชีวิต

2. ศิลภาวนา คือ การเจริญศีล ศีลนั้นใกล้เคียงกับวินัย ศีลเป็นเรื่องของการที่บุคคลนั้นมีระเบียบ ในการดำเนินชีวิตและในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยดี ความมีระเบียบหรือประพฤติตนอยู่ในระเบียบ อย่างนี้เรียกว่า ศีล ส่วนวินัยนั้นเป็นการจัดระเบียบ ทั้งการจัดระเบียบชีวิตของตนและการจัดระเบียบ ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนการจัดระบบสังคมทั้งหมด ศีลกับวินัย จึงเป็นของคู่กัน คือ วินัยทำให้เกิดศีล ถ้าเรารักษาวินัยเราก็เป็นผู้มีศีล ทางพระตามปกติจะเรียกคนว่าเป็นผู้มีศีล ไม่ใช่คำว่ามีวินัย แต่ ในภาษาไทยนิยมใช้คำว่า มีวินัย แต่ทั้ง 2 นี้ทำให้สังคมมีระเบียบ มีความประพฤติดีกับผู้อื่นด้วยความ สุจริตกาย วาจา และอาชีวะ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหายอย่างใด ต้อง พุทจาและกระทำอย่างเหมาะสม ไม่ทำให้เกิดความขัดแย้ง แต่อย่างใจดีช่วยเหลือและสร้างสัมพันธ์ที่ดี กันและกัน

จากที่กล่าวถึงที่เป็นพื้นฐาน ก็คือ ความมีระเบียบระบบในการเป็นอยู่ ในการดำเนินชีวิต โดย ที่ไม่ให้มีการเบียดเบียนกัน จะเห็นว่า หลักศีลขั้นแรกทีเดียวก็มุ่งที่การไม่เบียดเบียน ศีลที่เรียกกัน ง่ายๆ คือศีล 5 ซึ่งเป็นศีลพื้นฐาน จะเห็นว่า เป็นเรื่องของการไม่เบียดเบียนกันทั้งนั้น กล่าวคือ ไม่ เบียดเบียนต่อกันในทางชีวิตร่างกาย ในทางทรัพย์สิน ในทางคู่ครอง ในการใช้วาจา ตลอดจนไม่ เบียดเบียนสติสัมปชัญญะของตนเอง เริ่มต้นศีลจึงเป็นเรื่องของการมีระเบียบในระดับของการไม่ เบียดเบียนซึ่งกันและกัน เมื่อไม่เบียดเบียนกันแล้ว ความหมายก็ขยายออกไปถึงความสุจริต โดย สัมพันธ์กับการพัฒนาข้อต่อไปที่เรียกว่าเป็นการพัฒนาจิตใจ อันนี้เป็นหลักในข้อที่เรียกว่าการ พัฒนา ศีล

3. จิตภาวนา คือ การเจริญจิต การฝึกจิต ให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงามด้วยศีลธรรมทั้งหลาย และให้มีความสุข การมีจิตใจที่ดีและมีคุณธรรมเป็นสิ่งจำเป็น มีเมตตาและกรุณา รับฟังและเข้าใจผู้อื่น มีศรัทธาและเคารพความเชื่อของผู้อื่น และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ท่านแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 การพัฒนาคุณภาพจิต จิตของเรานี้ ควรเป็นจิตใจที่มีคุณภาพ เริ่มแต่มีคุณธรรม ต่างๆ ที่ทำให้จิตใจ ประณีตดีงาม เช่น มีเมตตากรุณา มีศรัทธา มีความกตัญญูกตเวที เป็นต้น

ด้านที่ 2 การพัฒนาสมรรถภาพจิต หมายถึงความเข้มแข็งของจิตและสามารถนำมาใช้งาน ได้ดี เพื่อให้เราทำงานได้ดีและพัฒนาชีวิตไปด้วยดี สมรรถภาพของจิตต้องมีสมาธิ วิริยะ ความเพียร พยายาม ความกล้าหาญ ความรับผิดชอบ ความเข้มแข็ง และความอดทน

ด้านที่ 3 การพัฒนาสุขภาพจิต นอกจากมีคุณธรรม มีคุณภาพจิต และนอกจากมีสมรรถภาพ จิตเข้มแข็งแล้ว ก็ต้องมีสุขภาพจิตด้วย คือ จิตใจนั้นมีความสุข เป็นจิตใจที่มีความเบิกบาน มีปิติ มี

ความอึดใจ มีปราโมทย์ มีความร่าเริงบันเทิงใจ เป็นต้น ลักษณะต่างๆ ของจิตใจที่มีความสุขนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ย้ำมากในพระพุทธศาสนา เวลาพูดถึงการพัฒนาจิต มักจะนึกถึงแต่ในด้านสมรรถภาพจิต ดูเหมือนจะเน้นแน่นนั้นมากหน่อย บางทีก็ขาดสุขภาพจิตไปเลย การขาดสุขภาพจิตเป็นปัญหาสำคัญของสังคมในยุคปัจจุบัน จึงจะต้องเน้นเรื่องสุขภาพจิตกันไว้ให้มากด้วย

ในส่วนนี้เป็นการกล่าวโดยย่อ ในเรื่องจิตภาวนา หรือการพัฒนาจิตใจ ไม่ว่าจะไปบำเพ็ญสมาธิ ไปทำกรรมฐานหรือ อะไรต่างๆ ก็อยู่ในการพัฒนาจิตหรือจิตภาวนา 3 ด้านเหล่านี้

4. ปัญญาภาวนา คือ การเจริญปัญญา การพัฒนาปัญญานี้มีหลายระดับ กล่าวคือ การที่พบเห็นประสบสิ่งต่างๆ แล้วมีความเข้าใจในสิ่งนั้น โดยมีความรู้ความเข้าใจ อย่างนี้เรียกว่ามีปัญญา ตลอดถึงการเรียนรู้วิชาการต่างๆ ก็ต้องมีความรู้ความเข้าใจในวิชาการเหล่านั้น รวมทั้งความรู้เหตุรู้ผลอะไรต่างๆ เหล่านี้ก็เป็นเรื่องของการพัฒนาปัญญา ในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะเกิดเป็นปัญญาได้ ต้องมีการรับรู้สิ่งที่พบเจอเรียกว่าประสบการณ์ให้รู้ให้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง สามารถแก้ไขปัญหาก็ได้ มองเห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงด้วยปัญญา จะช่วยให้เราพัฒนาและเจริญเติบโตได้อย่างอิสระ

กล่าวโดยสรุป ความหมายและแนวคิดของภาวนา 4 ก็คือ การฝึกอบรมหรือการเจริญหรือพัฒนากาย ศีล จิต และปัญญา ให้เป็นบุคคลผู้มีกาย ศีล จิต และปัญญา ที่เจริญแล้ว ทำให้ชีวิตมีการพัฒนากาย มีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับเพื่อนมนุษย์ในสังคม จิตใจเข้มแข็ง สงบสุขและมีความรู้ความเข้าใจตามความจริง รวมความว่า การพัฒนามีหลักใหญ่ 4 ประการ คือ กายภาวนา พัฒนาทางกาย ศีลภาวนา พัฒนาทางศีลคือระเบียบชีวิต และการอยู่ร่วมในสังคม จิตภาวนา พัฒนาทางจิตใจ ปัญญาภาวนา พัฒนาทางปัญญา หรือกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลที่มีสุขภาวะดีนั่นเอง

ท่านกล่าวต่อไปว่าเมื่อภาวนาคือการพัฒนาก็ต้องมีคุณสมบัติของคนพัฒนาตนแล้ว โดยเปลี่ยนภาวนาเป็น “ภาวิต” ดังที่ท่านเรียกคนที่พัฒนาตนแล้ว คือผู้มีตนที่ผ่านภาวนาแล้วว่า ภาวิต ตะ หรือ ภาวิตัตต์ (ภาวิต+อัตต์)

ภาวิต ก็มี 4 เช่นเดียวกับภาวนา 4 เพราะแยกเป็นด้าน กาย ศีล จิต และปัญญาตามลำดับ คนที่พัฒนาตนแล้ว จึงเป็น ภาวิต 4 ด้าน คือ

1. ภาวิตกาย มีกายที่พัฒนาแล้ว คือ ได้พัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ปฏิบัติต่อโลกแห่งวัตถุอย่างได้ผลดี โดยเฉพาะด้วยอินทรีย์ทั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย เช่น ดูเป็นฟังเป็น ให้ได้ปัญญา และคุณค่าที่เป็นประโยชน์

2. ภาวิตศีล มีศีลที่พัฒนาแล้ว คือ ได้พัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม โดยอยู่ร่วมกับเพื่อนมนุษย์อย่างไม่เบียดเบียน แต่อยู่กันด้วยไมตรี เป็นมิตร เกื้อกูลกัน

3. ภาวิตจิต มีจิตใจที่พัฒนาแล้ว คือ ได้พัฒนาจิตใจให้มีคุณสมบัติที่ดีงาม มีคุณธรรม ความเข้มแข็งมั่นคง และความสุข คือพัฒนาแล้วทั้งด้านคุณภาพจิต สมรรถภาพจิต และสุขภาพจิต

4. ภาวิตปัญญา มีปัญญาที่พัฒนาแล้ว คือ ได้พัฒนาปัญญาให้เกิดความรู้ความเข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง รู้เท่าทันความจริงของโลกและชีวิต เข้าถึงกฎธรรมชาติที่มีความเป็นไปตามเหตุปัจจัย เป็นต้น จนทำจิตใจให้เป็นอิสระได้ เบิกบานผ่องใส เป็นอยู่ด้วยปัญญา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2566, หน้า 79-80)

ในส่วนหลักพื้นฐานในการฝึกฝนพัฒนาคนให้เจริญงอกงามในคุณความดีช่วยเสริมสร้างความสงบสุขและความมั่นคงแก่สังคมโดยรวม ที่จะช่วยให้เข้าถึงการพัฒนา โดยมีหลักธรรมอีก 2 ประการ คือ ทมะ และ สิกขา

ประการแรก ทมะ แปลว่า การฝึก หมายถึง การฝึกอบรม โดยพระพุทธศาสนาเชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์ที่มามีความสามารถฝึกได้ จะเห็นได้จากพระพุทธเจ้าเป็นตัวอย่าง พระองค์ก็เป็นมนุษย์ปุถุชนธรรมดามาก่อน แต่ได้บำเพ็ญบารมีสร้างสมคุณธรรมจนกระทั่งผลที่ได้คือสำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า เห็นได้จากคัมภีร์ชาดกที่แสดงถึงการฝึกตนของพระพุทธเจ้ากว่า 550 ชาดก จุดมุ่งหมายสำคัญก็เพื่อแสดงให้เห็นถึงกระบวนการฝึกหัดอบรมตนหรือพัฒนาตนของพระพุทธเจ้า เมื่อพูดถึงหลักทมะแล้ว หลักธรรมที่อยู่ในชุดเดียวกัน ท่านแยกแยะแจกแจงให้เห็นข้อธรรมย่อยเพื่อให้มองเห็นวิธีปฏิบัติและขั้นตอนที่ละเอียดขึ้น มี 3 อย่างคือ

1. สังวร แปลว่า ระวัง หรือ ปิดกั้น ท่านอธิบายว่า เมื่อรับรู้หรือได้ยินได้เห็นสิ่งต่างๆ ด้วยตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ระวังอกุศลธรรมสิ่งไม่ได้เข้าครอบงำจิต ปิดกั้นไม่ให้ความเร็วร้ายเกิดขึ้น

2. สัญญะ แปลว่า ควบคุมบังคับ หมายถึง รู้จักควบคุมบังคับตนในการแสดงออก ต้องควบคุมบังคับให้ดี ปิดกั้นเสียหายที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอย่าให้เบียดเบียนผู้อื่น อันจะไม่ก่อโทษแก่ตนเองและสังคม

3. ทมะ แปลว่า การฝึกฝนปรับปรุงตน ทำให้เจริญก้าวหน้าด้วยคุณความดี ท่านเรียกว่าทำให้ไพบูลย์

เป็นอันว่ามีครบทั้ง 3 อย่าง คือ มีสังวรไว้ปิดกั้นเพื่อป้องกันในสิ่งที่ชั่วร้ายเข้ามา มีสัญญาะสำหรับควบคุมตนในการแสดงออก ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีทมะไว้ปรับปรุงตัวให้เจริญงอกงามในคุณความดี ทั้งหมดนี้ก็เป็นกระบวนการพัฒนาในแง่หนึ่ง

ประการที่สอง สิกขา แปลว่า ศึกษา ในสมัยโบราณเรียกสิกขาว่า สำเนียง หมายถึงความรู้จักจับ รู้จักใช้ เอามาใช้ประโยชน์ เอามาใช้พัฒนาปรับปรุงตนเอง คือมองทุกอย่างให้เป็นการเรียนรู้มุ่งสู่เป้าหมายพร้อมกับการรับฟังผู้อื่นและเน้นที่การปรับปรุงตัวเองจะทำให้มีคุณสมบัติเกิดขึ้นสองอย่าง คือ เป็นผู้ใคร่ธรรม รักธรรม (ธรรมกามตาหรือธรรมฉันทะ) และความเป็นคนที่พูดกันง่าย (โสวจัสสตา) พร้อมทั้งนิสัยตรวจสอบและตัดเตือนตนเอง สิกขานั้น มี 3 ข้อด้วยกัน ได้แก่ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2548, หน้า 107)

1. อธิศีลสิกขา ศีล หมายถึง ความปกติ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการแสดงออกทางกาย วาจา ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการอยู่ร่วมกันด้วยดีกับผู้อื่นในสังคม และไม่ทำในสิ่งที่ผิดที่ทำให้เกิดโทษ ตลอดจนการจัดระเบียบระบบทั้งหลายทั้งปวงในสังคมมนุษย์

2. อธิจิตตสิกขา เป็นการศึกษาฝึกอบรมจิตให้มั่นคงมีสมาธิ คือการพัฒนาในเรื่องจิตใจของตนเอง ถ้าจะแจกแจงด้วยภาษาสมัยใหม่ การฝึกฝนพัฒนาด้านจิตให้มีคุณภาพจิตดี จิตใจมีคุณธรรม สมรรถภาพจิตดี เช่น มีขันติ ความอดทน สมาธิ ความมีใจตั้งมั่น และสุขภาพจิตดี เบิกบาน ผ่องใส และสบายใจ

3. อธิปัญญาสิกขา ศึกษาฝึกอบรมในเรื่องปัญญา ปัญญาก็คือความรู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง หรือรู้เท่าทันสภาวะของโลกและชีวิต ทำให้มีจิตใจเป็นอิสระ ไม่ตกอยู่ในอำนาจครอบงำของกิเลส หรืออยู่ใต้โดยไม่ต้องพึ่งพาภิเลส การลงมือปฏิบัติรู้เห็นตามที่มันเป็น ตลอดจนรู้แจ้งความจริงที่เป็นสากลของสิ่งทั้งปวง จนถึงขั้นรู้เท่าทันธรรมดาของโลกและชีวิต ที่ทำให้มีจิตใจเป็นอิสระปลอดปัญหา ไร้ทุกข์ เข้าถึงอิสรภาพโดยสมบูรณ์

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาตามแนวพุทธศาสนา ของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (สมณศักดิ์ปัจจุบัน) จะเน้นไปที่การพัฒนาด้านจิตใจ และการพัฒนาชีวิต คือการทำให้ชีวิตดำเนินไปในวิถีที่ถูกต้องที่จะนำไปสู่จุดหมายอย่างที่เราได้กล่าวแล้ว ได้แก่ ทัมะ ภาวนาและสิกขา สำหรับวิถีชีวิตที่ถูกต้องต้องดึงออกมาจากกองแห่งทุกข์ทั้งหลาย นั้นเรียกว่า มรรค ซึ่งเป็นศัพท์เฉพาะ มรรค คือ วิถีชีวิตที่ถูกต้อง ดึงมา ซึ่งนำไปสู่จุดหมายได้ มรรคนั้นเป็นของคู่กันกับหลักการอีกอย่างหนึ่งคือ สิกขา มรรคนั้นเป็นวิถีชีวิตที่ดึงมา แต่ทำอย่างไรจะให้ชีวิตดำเนินไปในวิถีที่ดึงมานั้นได้ ก็ต้องมีการฝึกฝนหรือฝึกหัด การฝึกหัดฝึกฝนให้ชีวิตดำเนินไปในวิถีที่ถูกต้องดึงมานั้น เรียกว่า สิกขา ซึ่งเป็นภาษาบาลี ภาษาไทยเรียกว่า ศึกษา เพราะฉะนั้น การศึกษา ก็คือการฝึกฝนให้ชีวิตดำเนินไปในวิถีที่ถูกต้องดึงมา

พระไพศาล วิสาโล (2533, หน้า 18-19) อธิบายว่า การพัฒนาที่แท้จริงในทางพุทธศาสนา จะต้องเอื้ออำนวยให้แต่ละคนตระหนักถึงสายสัมพันธ์ที่ตนมีต่อสังคมและธรรมชาติ ที่จะต้องเกื้อกูลปัจจัยแวดล้อมดังกล่าวให้เป็นไปด้วยดีโดยไม่เอาผลประโยชน์ส่วนตนเป็นเกณฑ์ การพัฒนาด้านจะต้องยึดธรรมะเป็นหลัก อำนวยให้เกิดคุณค่าในทางมนุษยธรรม เมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความยุติธรรม

สุลักษณ์ ศิวรักษ์ (2525, หน้า 115) กล่าวว่า การพัฒนาต้องมุ่งพัฒนาที่ปัจเจกบุคคลก่อน ไม่ใช่มุ่งแต่จะพัฒนาด้านปริมาณของวัตถุ การพัฒนาตามหลักพระพุทธศาสนานั้น มุ่งลดความยาก หลีกเลียงความรุนแรง และมุ่งพัฒนาจิตวิญญาณมากกว่าด้านวัตถุ การพัฒนาจะต้องอาศัยความร่วมมือกัน ไม่ใช่แข่งขันกัน ไม่เป็นทั้งทุนนิยมที่เข้าข้างนายทุนและไม่เป็นทั้งสังคมนิยมที่เข้าข้างกรรมกร ความตอนหนึ่งว่า **สุลักษณ์ ศิวรักษ์** (2525, หน้า 70) ในฐานะที่เราเป็นนักพัฒนาเราต้อง

พร้อมที่จะยอมรับผิด การพัฒนาของเราต้องเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อเปลี่ยนประโยชน์ของมนุษย์ ไม่ใช่เพื่อประโยชน์แก่ตัวเราเอง ต้องรู้จักสังคม วิเคราะห์สังคม เข้าใจปัญหาสังคม รู้จักประยุกต์ธรรมะ มาใช้เพื่อพัฒนาสังคมอย่างสมสมัยและน่าสมัย

สมบุรณ์ สุขสำราญ (2544, หน้า 53) กล่าวว่า ความคิดเกี่ยวกับการพัฒนานั้น เนื่องมาจากปรัชญาพื้นฐานของพุทธศาสนาที่ปรารถนาชี้ทางหลุดพ้นจากความทุกข์และชี้ทางสู่ความสุขให้แก่มนุษย์ตามหลักคำสอน

ประเวศ วะสี (2530, หน้า 15-30) กล่าวว่า พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่จำเป็นของสังคม อันจะขาดไม่ได้ แม้จะถูกกระทบกระเทือนหรือตกต่ำในบางคราว ทั้งนี้เพราะชีวิตมนุษย์ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยวัตถุประการเดียว วัตถุไม่สามารถสนองความต้องการที่ไม่รู้จักจบสิ้นของมนุษย์ได้ คุณค่าทางจิตใจยังมีความหมายในสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยความผันผวนความขัดแย้งและความรุนแรง ในการตัดสินใจความขัดแย้ง ก่อให้เกิดสภาวะที่ไม่พึงปรารถนา จนทำให้ประชาชนมีความเห็นร่วมกันที่ต้องการทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแก้ไขสภาวะดังกล่าว ดังนั้นสภาวะสับสนของสังคม ศาสนาได้ถูกหยิบยกขึ้นมาในฐานะเป็นแกนกลางของจิตใจ เป็นกรอบการประพฤติของคนในสังคม

ภัทรพร สิริกาญจน (2535, หน้า 21-29) ได้สรุปสาระสำคัญว่า พระสงฆ์มีความสำคัญในการพัฒนาสังคมในด้านต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พระสงฆ์จึงไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในเรื่องการสั่งสอน ศาสนาธรรมและการปฏิบัติเท่านั้น แต่รวมถึงการช่วยเหลือประชาชนทั้งด้านวัตถุและการแก้ปัญหา การพัฒนาสังคมอีกด้วย กล่าวคือ

1. การพัฒนาศีลธรรม คือ การอบรมสั่งสอนให้ประชาชนเป็นคนดีมีศีลธรรม ให้เป็นผู้ที่มีความประพฤติที่ดีงามทางกาย วาจา และมีธรรมะอยู่ในใจ ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญยิ่งของพระสงฆ์
2. การพัฒนาด้านการศึกษาและคุณภาพชีวิต พระสงฆ์เป็นผู้เผยแผ่พุทธศาสนาและเป็นแบบอย่างของผู้ประพฤติดีประพฤติชอบ พระสงฆ์จึงสามารถถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ในพุทธศาสนา แก่ประชาชน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจหลักธรรมทางพุทธศาสนา สามารถนำหลักธรรมมาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จ สุข ความเจริญ และเลือกประกอบอาชีพที่ไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น
3. ด้านสังคมสงเคราะห์ ได้แก่ การสงเคราะห์ด้านจิตใจ เช่น การแสดงพระธรรมเทศนา การพาปฏิบัติธรรม เป็นตัวอย่างการสงเคราะห์ด้านจิตใจ เพื่อช่วยให้ประชาชนได้รับการเรียนรู้และเข้าใจในความไม่เที่ยงความจริงในชีวิต และสามารถรับมือกับอุปสรรคในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้หลักธรรมในพระพุทธศาสนา พระสงฆ์มีบทบาทในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาชีวิต และเป็นแนวทางแก้ไขปัญหานั้นด้วย นอกจากนี้ พระสงฆ์ยังมีบทบาทในการสงเคราะห์ประชาชนด้านวัตถุด้วย ได้แก่ การให้พื้นที่วัดทำสาธารณประโยชน์ต่างๆ เช่น การประชุมกรรมหมู่บ้าน รวมไปถึงการทำลานวัดให้เป็นที่ยี่สิบการตากข้าวเปลือกในฤดูเก็บเกี่ยว เป็นต้น

4. ด้านการพัฒนาชุมชน พระสงฆ์มีฐานะเป็นผู้นำชุมชน ได้ให้วัดเป็นศูนย์บริการสังคมด้วย เช่น เป็นโรงเรียนวัด เป็นบ้านพักฉุกเฉินสำหรับผู้ขัดสนไร้ที่พึ่ง เป็นหออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การที่พระพุทธศาสนาสำคัญต่อสังคม พระสงฆ์ซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวแทนในการนำหลักธรรมมาเผยแพร่ในสังคม ตลอดจนมีหน้าที่ในการพัฒนาสังคมด้วย เพราะพระสงฆ์นอกจากเป็นผู้ที่เรียนรู้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาแล้วยังเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนอีกด้วย พระสงฆ์มีบทบาทในการพัฒนาสังคม ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน พระสงฆ์คือผู้ที่ให้การศึกษาแก่ประชาชน รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องศีลธรรมและความประพฤติที่ดีงาม สามารถพัฒนาจิตใจของประชาชนให้ปฏิบัติตามหลักคำสอนได้ถูกต้อง เมื่อเอ่ยถึงพระสงฆ์ก็ต้องกล่าวถึงวัดด้วย เพราะวัดเปรียบเสมือนศูนย์กลางในการทำกิจกรรมของวัดและชุมชน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักอภิธานิยธรรม

2.2.1 ความเป็นมาของหลักอภิธานิยธรรม

หลักอภิธานิยธรรม 7 ประการในมหาปริณิพพานสูตร เป็นพระสูตรที่กล่าวถึงความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 อย่าง เรียกว่า ภิกขุอภิธานิยธรรม (สำหรับภิกษุ) และราชาภิธานิยธรรม (สำหรับขรรวาส) ดังที่ปรากฏใน มหาปริณิพพาน พระสูตรต้นตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค ใ้ว่า วัสสการพราหมณ์มหาอำมาตย์ แคว้นมคธ ทูลถามเรื่อง พระเจ้าอชาตศัตรู มีพระประสงค์จะเสด็จไปปราบแคว้นวัชชี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ที.ม.13/67/233-239)

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จอยู่บนภูเขาคิชฌกูฏ ใกล้กรุงราชคฤห์ ก็สมัยนั้นแล พระราชาอชาตศัตรู ผู้เป็นใหญ่ในแคว้นมคธ พระโอรสของพระนางเวเทหิ มีพระราชประสงค์จะเสด็จไปปราบปรามแคว้นวัชชี พระองค์ตรัสอย่างนี้ว่า เพราะพวกเจ้าวัชชีทั้งหลายเหล่านี้ มีฤทธิ์มากอย่างนั้น มีอำนาจมากอย่างนั้น เราจักถอนทำลายแคว้นวัชชีเสีย จักทำแคว้นวัชชีให้พินาศ จักทำแคว้นวัชชีให้ถึงความย่อยยับ

ครั้งนั้นแล พระราชาอชาตศัตรู ผู้เป็นใหญ่ในแคว้นมคธ พระโอรสของพระนางเวเทหิ ตรัสกะวัสสการพราหมณ์ ผู้เป็นมหาอำมาตย์ของแคว้นมคธว่า ขอเชิญท่านพราหมณ์จงเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วถวายบังคมพระยุคลบาทพระผู้มีพระภาคเจ้าด้วยเศียรเกล้า กราบทูลถามถึงความรู้พระโรคาพาธ ความคล่องพระองค์ พระกำลัง การทรงพระสำราญตามคำของเราว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระราชาอชาตศัตรูผู้เป็นใหญ่ในแคว้นมคธ พระโอรสของพระนางเวเทหิ ถวายบังคมพระยุคลบาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ด้วยเศียรเกล้า ทูลถามถึงความรู้พระโรคาพาธ ความคล่องพระองค์ พระกำลัง การทรงพระสำราญ” และท่านจงกราบทูลอย่างนี้ด้วยว่า “พระราชาอชาตศัตรู ผู้เป็นใหญ่ในแคว้นมคธ พระโอรสพระนางเวเทหิ มีพระราชประสงค์จะเสด็จไปปราบปรามแคว้นวัชชี พระองค์มี

พระดำรัสอย่างนี้ว่า เพราะพวกเจ้าวัชชีทั้งหลายเหล่านี้ มีฤทธิ์มากอย่างนั้น มีอำนาจมากอย่างนั้น เราจักถอนทำลายแคว้นวัชชีเสีย จักทำแคว้นวัชชีให้พินาศ จักทำแคว้นวัชชีให้ถึงความย่อยยับ” และ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพยากรณ์แก่ท่านอย่างใด ท่านจงจำเอาคำ พยากรณ์นั้นให้ดี แล้วมาบอกแก่ เรา เพราะว่า พระตถาคตเจ้าทั้งหลาย หาดรัสสิ่งทีปราคาจากความจริงไม่ วัสสการพราหมณ์ มหาอำมาตย์ของแคว้นมคธ กราบพูลรับพระดำรัสพระราชอาชวาทศัตรุ ผู้เป็นใหญ่ในแคว้นมคธ พระโอรส พระนางเวเทหิว่า อย่างนั้นพระเจ้าข้า แล้วเทียมยานทั้งหลายที่ใหญ่ๆ แล้วขึ้นยานใหญ่ๆ (คันหนึ่ง) ออกจากกรุงราชคฤห์ ด้วยยานทั้งหลายที่ใหญ่ๆ ไปถึงกุเชาศิฆณฏฐ ไปด้วยยานตลอดพื้นที่ยานไปได้ แล้วลงจากยาน เดินเท้าขึ้นไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ครั้นขึ้นพบกับพระผู้มีพระภาคเจ้า กล่าวถ้อยคำ นำขึ้นชมควรรำลึกถึงกันแล้วจึงนั่งอยู่ ณ ด้านหนึ่ง วัสสการพราหมณ์ มหาอำมาตย์ของแคว้นมคธ ผู้ นั่งแล้ว ณ ด้านหนึ่ง ได้กราบทูลคำต่อไปนี้กะพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ พระราชาอาชวาทศัตรุผู้เป็นใหญ่ในแคว้นมคธ พระโอรสของพระนางเวเทหิ ถวายบังคมพระยุคลบาทพระโคตมผู้เจริญด้วยพระเศียรเกล้า พูลถามถึงความรู้พระโรคาพาธ ความคล่องพระองค์ พระกำลัง การทรงพระสำราญ ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ พระราชาอาชวาทศัตรุ ผู้เป็นใหญ่ในแคว้นมคธ พระโอรสของพระนางเวเทหิ มีพระราชประสงค์จะเสด็จไปปราบปรามแคว้นวัชชี พระองค์ตรัสอย่างนี้ว่า เพราะพวกเจ้าวัชชีทั้งหลายเหล่านี้มีฤทธิ์มากอย่างนั้น มีอำนาจมากอย่างนั้น เราจักถอนทำลายแคว้นวัชชีเสีย จักทำแคว้นวัชชีให้พินาศ จักทำแคว้นวัชชีให้ถึงความย่อยยับ ดังนี้

พระผู้มีพระภาคเจ้าเรียกพระอานนตมาตรัสถามเรื่องอภิธานิยธรรมทั้ง 7 ข้อ ของแคว้นวัชชี คือ

1. เจ้าวัชชีทั้งหลายยังประชุม กันเนื่องๆ ยังประชุมกันมากอยู่หรือ
2. เจ้าวัชชีทั้งหลายยัง พร้อมเพียงกันประชุมพร้อมเพียงกันเล็กประชุม พร้อมเพียงกันทำกิจที่พวกเจ้าวัชชีพึงทำอยู่หรือ
3. เจ้าวัชชีทั้งหลายยังไม่บัญญัติข้อที่ไม่เคยบัญญัติไว้ ไม่เพิกถอนข้อที่บัญญัติไว้แล้ว ยังสมทานวัชชีธรรมแบบโบราณ ตามที่บัญญัติไว้แล้ว ประพฤติกันอยู่หรือ
4. เจ้าวัชชีทั้งหลาย ยังสักการะ เคารพ นับถือบูชา เจ้าวัชชีผู้ใหญ่ ผู้เฒ่าของเจ้าวัชชี ทั้งหลาย และยังเชื่อถ้อยคำที่ควรฟังของเจ้าวัชชีผู้ใหญ่ผู้เฒ่าทั้งหลายเหล่านั้นอยู่หรือ
5. เจ้าวัชชีทั้งหลาย ไม่ฉุด คร่า ช่มเหง กักขังกุลสตรีทั้งหลายและกุมาริของสกุลทั้งหลายอยู่หรือ
6. เจ้าวัชชีทั้งหลาย ยัง สักการะ เคารพ นับถือบูชาเจดีย์ วัชชีทั้งหลายทั้งภายในและภายนอก(พระนคร) ของเจ้าวัชชีทั้งหลาย และยังไม่ลดพลีประกอบด้วยธรรมที่เคยถวายแล้ว เคยทำแล้วแก่เจดีย์วัชชีทั้งหลายทั้งภายในและภายนอกเหล่านั้นอยู่หรือ

7. เจ้าวัชชีทั้งหลายยังจัดอารักขา ป้องกันและคุ้มครองประกอบด้วยธรรมด้วยดีในพระอรหันต์ทั้งหลายด้วย ตั้งใจว่าทำอะไรพระอรหันต์ทั้งหลายที่ยังไม่มาจึงมาสู่แคว้น และพระอรหันต์ทั้งหลายที่มาแล้วขอให้อยู่สบายในแคว้น ดังนี้ หรือ (ที.ม.13/68/235-238)

พระอานนทก็ตอบว่า พวกเจ้าวัชชีทั้งหลายได้ปฏิบัติตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ตามที่พระผู้มีพระภาคตรัสถามทุกประการ

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งกะวัสสการพราหมณ์ มหาอำมาตย์ของแคว้นมคธว่า ดูก่อนท่านพราหมณ์ สมัยหนึ่งเราตถาคตอยู่ ณ วิหารสารันทปะเจตีย์ในนครเวสาลี ณ ที่นั้น ตถาคตได้แสดงอปริหานิยธรรม 7 ประการ แก่เจ้าวัชชีทั้งหลาย ดูก่อนท่านพราหมณ์ ก่ออปริหานิยธรรม 7 ประการเหล่านี้ยังจัดตั้งอยู่ในเจ้าวัชชีทั้งหลายและเจ้าวัชชีทั้งหลายยังจักเห็นดีร่วมกัน ในอปริหานิยธรรม 7 ประการเหล่านี้ตลอดกาลเพียงไร ดูก่อนพราหมณ์ เจ้าวัชชีทั้งหลายพึงหวังความเจริญอย่างเดียว หากความเสื่อมมิได้

ครั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสอย่างนี้แล้ว วัสสการพราหมณ์ มหาอำมาตย์ของแคว้นมคธได้กราบทูลคำนี้ กะพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ เจ้าวัชชีทั้งหลายประกอบด้วยอปริหานิยธรรมแม้เพียงข้อหนึ่งข้อเดียวก็พึงหวังความเจริญได้โดยแท้ หากความเสื่อมมิได้ แต่ว่าจะกล่าวอะไร ถึงเจ้าวัชชีทั้งหลายประกอบด้วยอปริหานิยธรรม 7 ประการ ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ และพระราชาชาตศัตรู ผู้เป็นใหญ่ในแคว้นมคธ พระโอรสพระนางเวเทหิไม่ควรทำกะเจ้าวัชชีทั้งหลายด้วยการรบ นอกจากเจรจาปรองดอง นอกจากทำให้แตกกันและกัน ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญสมควรแล้ว ข้าพระองค์จะไปบัดนี้ ข้าพระองค์มีกิจมาก มีเรื่องจะพึงทำมาก (พระผู้มีพระภาคเจ้า ดูก่อนท่านพราหมณ์ บัดนี้ ท่านจงพิจารณาเห็นเป็นกาลสมควรเถิด) วัสสการพราหมณ์ มหาอำมาตย์ของแคว้นมคธขึ้นทูลถามพระดำรัสของพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วลุกจากอาสนะกลับไป (ที.ม.13/69/238-239)

พระเมธีรัตนติก (จรรยา ชินวโร), (2542) ได้ศึกษาเขียนหนังสือเรื่อง เก็บเพชรจากคัมภีร์พระไตรปิฎก และได้สรุปว่า พระเจ้าอชาตศัตรู ประกาศการทำสงครามกับแคว้นวัชชี พระองค์ได้ส่งวัสสการพราหมณ์เพื่อเฝ้าดูแลพระพุทเจ้าขณะซึ่งพระองค์ประทับอยู่ที่ภูเขาคิชฌกูฏ กรุงราชคฤห์ เพื่อขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการทำสงครามกับแคว้นวัชชี ในขณะที่วัสสการพราหมณ์เฝ้าอยู่ พระพุทเจ้าได้ถามพระอานนทว่า "วัชชียังปฏิบัติตามอปริหานิยธรรมที่ทรงแสดงไว้แก่พวกเจ้าวัชชีที่สารันทปะเจตีย์ เขตกรุงเวสาลี อยู่หรือไม่" พระอานนทตอบว่า "ข้าวัชชียังปฏิบัติตามอปริหานิยธรรม 7 ประการอยู่" ด้วยเหตุนี้ พระองค์อธิบายว่า วัชชีจะมีความเจริญเพียงอย่างเดียวแต่ไม่มีความเสื่อมเลวต่างจากผู้ที่ยังไม่ปฏิบัติตามอปริหานิยธรรมที่กำหนด

ในส่วนนี้ พระครูสรวิชัย (กิตติศักดิ์ กิตติวฑฺฒโน), (2560, หน้า 108-109) ได้ศึกษาเรื่องการปกครองสงฆ์ด้วยหลักอปริหานิยธรรมในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท กล่าวว่า การที่พระพุทเจ้าได้

ถามพระอานนท์เกี่ยวกับหลักอปริหานิยธรรม เพื่อย้ำเตือนวัตรสการพราหมณ์ มหาอำมาตย์ของแคว้นมคธ และประชาชนในแคว้นวัชชีให้ตระหนักรู้ถึงคุณค่า และเห็นความสำคัญของอปริหานิยธรรม ว่าเป็นหลักการที่จะนำไปสู่สันติสุขแก่มนุษย์และสังคมที่อาศัยอยู่ร่วมกัน โดยมุ่งเน้นให้เข้าใจถึงความสามัคคีของแคว้นวัชชี ที่ได้มีการปฏิบัติตามหลักอปริหานิยธรรม 7 โดยความสามัคคีธรรมเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีความเป็นปึกแผ่นในสังคมของแคว้นวัชชี ซึ่งหลักอปริหานิยธรรมนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับในสังคมของแคว้นวัชชี และจะช่วยให้กลุ่มคนต่างๆ มีความเข้าใจกันและร่วมกันแก้ไขปัญหาได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในองค์กรหรือสังคมทั้งสิ้น

สรุปได้ว่า พระพุทธเจ้าใช้ตัวอย่างของชาวแคว้นวัชชีที่ปฏิบัติตามครรลองของอปริหานิยธรรม 7 ประการ เพื่อสื่อให้เห็นถึงความสำคัญของสามัคคีธรรม ซึ่งอปริหานิยธรรม หมายถึง ธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม แต่เป็นแหล่งความเจริญฝ่ายเดียวที่ทำให้ไม่เสื่อมลง

2.2.2 ความหมายของหลักอปริหานิยธรรม

พระไตรปิฎก ในมหาปรินิพพานสูตร (ที.ม. 13/69/238) ได้ระบุความหมายของหลักอปริหานิยธรรมว่าเป็นธรรมที่พึงหวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อมเลย มี 2 ประเภท คือราชอปริหานิยธรรม 7 ประการ และ ภิกขุอปริหานิยธรรม 7 ประการ

พระธรรมเจดีย์ (ประกอบ ธมฺมเสฏฺฐ) (2552, หน้า 88) ได้ให้ความหมายของ อปริหานิยธรรมไว้ว่า ธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียวแห่งภิกษุทั้งหลาย หมายความว่า ถ้าภิกษุเหล่าใดประพฤติปฏิบัติตามอปริหานิยธรรมนี้แล้ว ก็จะประสบแต่ความสุข ความเจริญ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2548, หน้า 289) ได้ให้ความหมายว่า อปริหานิยธรรม 7 คือ ธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง มี 7 ประการ ดังนี้

1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์
2. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ
3. ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ (ตามหลักการเดิม) ถือปฏิบัติมั่นตามวัชชีธรรม (หลักการ)
4. ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชนชาววัชชีเคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง
5. บรรดากุลสตรีกุลกุมารทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรืออุศร่าขึ้นใจ
6. เคารพสักการบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ ตลอดจนอนุสาวรีย์ต่างๆ) ของวัชชี (ประจำชาติ) ทั้งหลาย ทั้งภายในและภายนอก ไม่ปล่อยให้ธรรมิกพลีที่เคยให้เคยทำแก่เจดีย์เหล่านั้นเสื่อมทรามไป

7. จัดให้ความอารักขา คุ่มครอง ป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย ตั้งใจว่าขอพระอรหันต์ทั้งหลายที่ยังมิได้มาสู่แคว้น พึงมาสู่แคว้น ที่มาแล้วพึงอยู่ในแคว้นโดยผาสุก

อปปรหานิยธรรม 7 ประการนี้ พระพุทธเจ้าตรัสแสดงแก่เจ้าวัชชีทั้งหลาย เจ้าผู้ปกครองโดยระบอบสามัคคีธรรม ซึ่งรัฐคู่อริยอมรับว่า ถ้าชาวแคว้นวัชชียังมีการปฏิบัติตามหลักธรรมนี้ จะเอาชนะด้วยการทำสงครามไม่ได้

สรุปได้ว่า อปรหานิยธรรม 7 เป็นหลักธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นข้อปฏิบัติซึ่งจะเสริมสร้างความสามัคคีกลมเกลียวในองค์กร และเป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียวสำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารประกอบด้วย การหมั่นการประชุมกันเนืองนิตย์ การพร้อมเพรียงกัน การไม่บัญญัติสิ่งใหม่ที่ขัดต่อบัญญัติเดิม การสักการะ เคารพนับถือผู้ใหญ่ การไม่อุศร่าขี้นใจกุลสตรีหรือกุลกุมารี การสักการะ เคารพนับถือ บุชาเจตีย์ทั้งในเมืองและนอกเมือง และการบูชาอันชอบธรรมที่เคยใช้ เคยกระทำต่อเจตีย์เหล่านั้นให้เสื่อมสูญไป การรักษา คุ่มครอง ป้องกันพระอรหันต์ทั้งหลายโดยชอบธรรม

2.2.3 ประเภทของหลักอปรหานิยธรรม

หลักอปรหานิยธรรม 7 เป็นพระสูตรที่กล่าวถึงความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อม แบ่งเป็นภิกขุอปรหานิยธรรมและราขอปรหานิยธรรม ในส่วนภิกขุอปรหานิยธรรมตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎกที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้แสดงไว้มี 5 หมวดด้วยกัน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(ก) ภิกขุอปรหานิยธรรม (ที.ม. 13/70/239-247)

พระผู้มีพระภาคเจ้ารับสั่งให้พระอานนท์เรียกพระภิกษุที่อาศัยอยู่ในกรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ เข้าร่วมประชุมเพื่อฟัง อปรหานิยธรรม 7 ประการ สำหรับหมู่ภิกษุ พระผู้มีพระภาคเจ้ามรพระดำรัสต่อไปนี้

- 1) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์
- 2) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมกันเลิกประชุม ในกิจที่สงฆ์ควรทำ
- 3) ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงบัญญัติ ไม่ล้มล้างสิ่งที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้ คือสมณศึกษาที่อยู่ในสิกขาบทที่พระผู้มีพระภาคเจ้าบัญญัติไว้
- 4) ภิกษุเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ เป็นสังฆปริณายก เคารพนับถือภิกษุผู้ใหญ่ โยการเชื่อฟังคำแนะนำท่าน
- 5) มีสติตั้งมั่นไม่ไหลไปตามกิเลสตัณหา คือความอยากที่เกิดขึ้น
- 6) ยินดีในเสนาสนะป่า
- 7) พึงตั้งสติระลึกในใจว่า เพื่อนภิกษุทั้งหลายเป็นผู้มีศีลงดงาม ซึ่งยังไม่มา ขอให้มา ที่มาแล้วขอให้อยู่ผาสุก

(ข) อปรหานิยธรรมอีก 7 ประการ

1) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุทั้งหลายยังจักไม่เป็นผู้มีการงานเป็น ที่มายนดี จักไม่ยินดีในการงาน ไม่ประกอบเนื่องๆ ซึ่งความมีการงานเป็น ที่ มายนดี ตลอดการเพียงใด ภิกษุทั้งหลาย พึงหวังความเจริญอย่างเดียว หากความเสื่อมไม่ได้

2) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย และภิกษุทั้งหลาย ยังจักไม่มีการพูดคุย กันเป็นที่มายนดี จักไม่ยินดีในการพูดคุยกัน ไม่ประกอบเนื่องๆ ซึ่งการพูด คุยกัน ตลอดการเพียงใด ภิกษุทั้งหลาย พึงหวังความเจริญอย่างเดียว หากความเสื่อมไม่ได้

3) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย และภิกษุทั้งหลาย ยังจักไม่มีการหลับเป็น ที่มายนดี จักไม่ยินดีในการหลับ จักไม่ประกอบเนื่องๆ ซึ่งความหลับตลอดการเพียงไร ภิกษุทั้งหลาย พึงหวังความเจริญอย่างเดียว หากความเสื่อมมิได้

4) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย และภิกษุทั้งหลายยังจักไม่มีการคลุกคลีด้วย หมู่คณะเป็นที่มายนดี จักไม่ยินดีในการคลุกคลีด้วยหมู่คณะ จักไม่ประกอบ เนื่อง ๆ ในความคลุกคลีด้วยหมู่คณะ ตลอดกาลเพียงไร ภิกษุทั้งหลาย พึงหวัง ความเจริญอย่างเดียว หากความเสื่อมมิได้

5) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ยังจักไม่เป็นผู้มีความ ปรารณาลามก จักไม่ลู่อำนาจของความปรารณาลามก ตลอดการเพียงใด ภิกษุทั้งหลาย พึงหวังความเจริญอย่างเดียว หากความเสื่อมไม่ได้

6) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ยังจักไม่มีคนชั่วเป็นมิตร จักไม่มีคนชั่วเป็นสหาย จักไม่มีคนชั่วเป็นเพื่อน ตลอดการเพียงใด ภิกษุทั้งหลาย พึงหวังความเจริญอย่างเดียว หากความเสื่อมมิได้

7) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ยังจักไม่หยุดเสียในระหว่าง การบรรลุธรรมวิเศษเพียงขั้นต่ำ ตลอดตลอดการเพียงใด ภิกษุทั้งหลาย พึงหวังความเจริญอย่างเดียว หากความเสื่อมมิได้

(ค) อปริหานิยธรรมอีก 7 ประการ

1) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุทั้งหลายยังจักเป็นผู้มีศรัทธาตลอดภิกษุทั้งหลาย พึงหวังความเจริญอย่างเดียว หากความเสื่อมมิได้

2) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย และภิกษุทั้งหลายยังจักเป็นผู้มีใจมีทริ

3) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ยังจักเป็นผู้มีโอตตปัปะ

4) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ยังจักเป็นผู้เป็นพหูสูตร

5) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ยังจักเป็นผู้ปรารภาความเพียร

6) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ยังจักเป็นผู้มีสติเข้าไปตั้งไว้

7) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ยังจักเป็นผู้มีปัญญา ตลอดการเพียงใด ภิกษุทั้งหลาย พึงหวังความเจริญอย่างเดียว หากความเสื่อมมิได้

(ง) อปริหานิยธรรมอีก 7 ประการ

1) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุทั้งหลายยังจักเจริญสติสัมโพชฌงค์ ตลอดกาลเพียงไร ภิกษุทั้งหลาย พึงหวังความเจริญอย่างเดียว หากความเสื่อมมิได้

- 2) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย และภิกษุทั้งหลายยังจักเจริญธรรมวิยสัมโพชฌงค์
- 3) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ยังจักเจริญวิริยสัมโพชฌงค์
- 4) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ยังจักเจริญปีติสัมโพชฌงค์
- 5) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ยังจักเจริญปัสสัทธิสัมโพชฌงค์
- 6) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ยังจักเจริญสมาธิสัมโพชฌงค์
- 7) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย และภิกษุทั้งหลายยังจักเจริญอุเบกขา สัมโพชฌงค์ ตลอดกาลเพียงไร ภิกษุทั้งหลายพึงหวังความเจริญอย่างเดียว หาความเสื่อมมิได้

(จ) อปริหานิยธรรมอีก 7 ประการ

- 1) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุทั้งหลายยังจักเจริญอนิจจสัญญา (ความหมายรู้สังขารไม่เที่ยง) ตลอดกาลเพียงไร ภิกษุทั้งหลายพึงหวังความเจริญอย่างเดียว หาความเสื่อมมิได้
- 2) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย และภิกษุทั้งหลายยังจักเจริญอนัตตสัญญา...
- 3) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ยังจักเจริญอสุภสัญญา
- 4) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ยังจักเจริญอาทีนวสัญญา
- 5) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ยังจักเจริญปหานสัญญา
- 6) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ยังจักเจริญวิราคสัญญา
- 7) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย และภิกษุทั้งหลายยังจักเจริญนิโรธสัญญา (ความหมายรู้ว่านิพพานเป็นที่ดับ) ตลอดกาลเพียงไร ภิกษุทั้งหลายพึงหวัง ความเจริญอย่างเดียว หาความเสื่อมมิได้

(ฉ) อปริหานิยธรรม 6 ประการ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตถาคตจักแสดงอปริหานิยธรรม 6 ประการอีกหมวดหนึ่ง แก่เธอทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงฟัง จงทำในใจให้ดี ตถาคตจักกล่าวดังนี้

- 1) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุทั้งหลายยังจักเข้าไป ทั้งกายกรรมมี เมตตาในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งในที่แจ้งและในที่ลับ ตลอดกาลเพียงไร ภิกษุทั้งหลายพึงหวังความเจริญอย่างเดียว หาความเสื่อมมิได้
- 2) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุทั้งหลายยังจักเข้าไป ตั้งวจีกรรมมี เมตตาในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งในที่แจ้งและในที่ลับ ตลอดกาลเพียงไร ภิกษุทั้งหลายพึงหวังความเจริญอย่างเดียว หาความเสื่อมมิได้
- 3) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุทั้งหลายยังจักเข้าไป ตั้งมโนกรรม มีเมตตาในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งในที่แจ้งและในที่ลับ ตลอดกาลเพียงไร ภิกษุทั้งหลายพึงหวังความเจริญอย่างเดียว หาความเสื่อมมิได้
- 4) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ภิกษุทั้งหลายยังจักเป็นผู้บริโภคปัจจัยที่ แบ่งปันกันโดยลาภทั้งหลายที่เกิดขึ้นโดยชอบธรรม) ได้มาโดยชอบธรรม โดยที่สุตแม้เพียงภิกษุหนึ่งนึ่งในบาตร เป็น

ผู้บริโภคร่วมกันกับเพื่อนพรหม จารีทั้งหลายผู้มีศีล ตลอดกาลเพียงไร ภิกษุทั้งหลายพึงหวังความเจริญ
อย่าง เดียว หากความเสื่อมมิได้

5) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย และศีลทั้งหลาย ที่ไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ต่าง ไม่พร้อย เป็นไทย ท่านผู้รู้
สรรเสริญ ตัณหาและทิฐิไม่แปรเปลี่ยน นำไปสู่ สมานิ ภิกษุทั้งหลายยังจักถึงความเป็นผู้เสมอกัน กับ
เพื่อนพรหมจารีทั้งหลาย อยู่ในศีลเห็นปานนั้น ทั้งในที่แจ้งและในที่ลับ ตลอดกาลเพียงไร ภิกษุ
ทั้งหลายพึงหวังความเจริญอย่าง เดียว หากความเสื่อมมิได้

6) ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย และภิกษุที่เป็นอริยะเป็นเครื่องนำออกจาก ทุกข์ ภิกษุทั้งหลายยังจัก
ถึงความเป็นผู้เสมอกันกับเพื่อนพรหมจารีทั้งหลาย ด้วยภิกษุเห็นปานนั้น ทั้งในที่แจ้งและในที่ลับเพื่อ
ความสิ้นไปแห่งทุกข์ทั้งปวง

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อปทานิยธรรม 6 ประการนี้ ตั้งอยู่ในหมู่ภิกษุทั้งหลาย และภิกษุ
ทั้งหลายเห็นดีร่วมกันในอปทานิยธรรม 6 ประการเหล่านี้ ตลอดกาลเพียงไร ภิกษุทั้งหลายพึงหวัง
ความเจริญอย่าง เดียว หากความเสื่อมมิได้ ฉะนั้นแล (ที.ม. 13/70/239-247)

**พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2548, หน้า 213-214) ได้ให้ความหมายของอปทานิย
ธรรม 7 อีกหมวดหนึ่ง ของภิกษุอปทานิยธรรม 7 ว่า**

- (1) น กมมารมตา ไม่มัวเพลินการงาน คือไม่หลงเพลินเพลินมกมุ่นอยู่กับงาน
- (2) น ภสสารมตา ไม่มัวเพลินการคุย
- (3) น นิททารมตา ไม่มัวเพลินการหลับ
- (4) น สงคณิการมตา ไม่มัวเพลินการคลุกคลีหมู่คณะ
- (5) น ปาปิจจตา ไม่เป็นผู้มีความปรารถนาลามก, ไม่ตกอยู่ในอำนาจความปรารถนาลามก
- (6) น ปาปมิตตตา ไม่เป็นผู้มีบาปมิตร
- (7) น อนตราโวลานํ ไม่ถึงความหยุดยั้งนอนใจเสียในระหว่าง ด้วยการบรรลुकุณพิเศษเพียง
ขั้นต้นๆ

ราขอปทานิยธรรม (อง.อภฺรฺก. 37/19/43-44)

เมื่อครั้งพระผู้มีพระภาคเจ้า ประทับ ณ สารันทเจติยโกถ์กรุงเวสาลี ได้แสดง อปทานิยธรรม
7 เพื่อยังให้วัสสการพราหมณ์ได้รับฟัง อันจะหวังให้พระเจ้าอชาตศัตรูยับยั้งทำการรบกับชาววัชชี

1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์
2. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุมและกระทำการที่ควรทำ
3. ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่ได้บัญญัติและไม่เลิกสิ่งที่ยังบัญญัติไว้แล้ว
4. ท่านเหล่าใดเป็นใหญ่ในชนชาววัชชี มีความเคารพท่านเหล่านั้น มองเห็นถ้อยคำของท่านว่า
เป็นสิ่งที่ประโยชน์

5. บรรดากุลสตรี กุมารีทั้งหลาย ให้อยู่โดยมีอุกรังแก อดคร่ำขึ้นใจ

6. เคารพสักการะบูชาเจดีย์ ปูชนียสถาน และปูชนียวัตถุ ตลอดถึงอนุสาวรีย์ต่างๆ ของชาววัชชีทั้งหลาย ทั้งภายในภายนอก ไม่ปล่อยให้สิ่งเหล่านี้ผุพังไปตามกาลเวลา

7. การจัดอารักขา คุ้มครอง ป้องกัน อันชอบแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย โดยตั้งใจว่าขอพระอรหันต์ทั้งหลายที่ยังไม่มา พึงมาสู่แคว้น ที่มาแล้วขอให้อยู่โดยผาสุก

ดูก่อน อปริหานิยธรรม 7 ประการนี้ ตั้งอยู่ในชาววัชชี และชาววัชชียังปฏิบัติอยู่ในอปริหานิยธรรม 7 นี้เพียงใด ชาววัชชีจึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่เพียงหวังความเสื่อมเลยเพียงนั้น

ดังนั้นสรุปได้ว่า อปริหานิยธรรม 7 แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ อกุศลอปริหานิยธรรม (สำหรับภิกษุ) ตอนพระผู้มีพระภาคเจ้าเรียกภิกษุที่อยู่ในกรุงราชคฤห์ แคว้นมคธมาประชุมเพื่อแสดงหลักอปริหานิยธรรม 7 ประการแก่ภิกษุทั้งหลาย ตามที่ปรากฏในมหาปรินิพพานสูตร และราชอปริหานิยธรรม หรือวัชชีอปริหานิยธรรม (สำหรับฆราวาส) ตอนพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสกับเจ้าลิจฉวีถึงการปฏิบัติตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของชาววัชชี ดังที่ปรากฏในสารันทสูตร

2.2.4 ความสำคัญของหลักอปริหานิยธรรม

พระมหาจิรทีปต์ อาจิตตปุณฺณ (สุขประเสริฐ) (2565, หน้า 34-49) ได้สรุปความสำคัญของหลักอปริหานิยธรรมทั้ง 7 ประการไว้ว่า

1. ความสำคัญด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์

การหมั่นประชุมกันบ่อยๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และช่วยเพิ่มความเข้าใจในเรื่องที่กำลังพูดถึงได้อย่างชัดเจน การหมั่นประชุมสามารถช่วยลดความขัดแย้งหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ นอกจากนี้ การประชุมยังช่วยให้เราสามารถพัฒนาความรู้และความสามารถของเราได้ด้วย ดังนั้น การประชุมกันบ่อย ๆ เป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ให้มากที่สุด

2. ความสำคัญด้านความพร้อมเพรียงกัน

การพร้อมเพรียงกันเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานเป็นทีม การเตรียมความพร้อมในทุกๆ เพราะความพร้อมเพรียงกันทำให้เกิดพลังที่ยิ่งใหญ่ หรือเกิดความเข้มแข็งขึ้นในหมู่คณะ การสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจ จะช่วยสร้างพลังในการทำงานของหมู่คณะให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การสร้างความพร้อมเพรียงกันจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานเป็นกลุ่มหรือคณะให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความสำคัญด้านไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ จะไม่ถอนสิ่งที่ท่านบัญญัติไว้แล้ว

การบัญญัติและการยกเลิกกฎหมายเป็นเรื่องที่ควรระวังอย่างยิ่ง เพราะบทบัญญัติเหล่านี้ถือเป็นหลักการปฏิบัติร่วมกันของคนในสังคม ในการดำเนินชีวิตของสังคม ซึ่งหากไม่มีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้องและเหมาะสม อาจทำให้เกิดความวุ่นวายในสังคมได้ การบัญญัติหรือยกเลิกกฎหมายมีความจำเป็นจริงก็ควรต้องทำอย่างระมัดระวังและมีการประชุมปรึกษาหารือกันให้ถี่ถ้วน

เสียก่อนหรือในปัจจุบันเป็นการลงประชามติของประชาชนและตามกระบวนการของรัฐสภา เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นภาพรวมของสิ่งที่จะต้องบัญญัติขึ้นใหม่ นอกจากนี้ เราควรปฏิบัติตามกฎหมายบางอย่างที่สังคมเห็นดีเห็นงามร่วมกันแล้ว และนิยมยึดถือปฏิบัติกันมาเป็นเวลายาวนานโดยไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกฎหมายที่มีเอกลักษณ์และเป็นเครื่องหมายของวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามของสังคมอย่างไม่เหมาะสม

4. ความสำคัญด้านการสักการะ เคารพ นับถือ บูชาผู้ใหญ่ทั้งหลาย

การเคารพผู้หลักผู้ใหญ่ก็เป็นที่มีความรู้ความสามารถมากพอสมควรจะช่วยให้เราเข้าใจการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง ซึ่งผู้ใหญมีความรู้ความสามารถ เคยผ่านเหตุการณ์ หรือประสบการณ์ต่าง ๆ มาเป็นเวลายาวนานคอยช่วยชี้แนะให้คำสั่งสอนว่า สิ่งที่เราควรทำ สิ่งนี้ไม่ควรทำ ปฏิบัติได้ออย่างนี้แล้ว ปัญหาที่คิดว่าหนัก และยุ่งยากนั้น อาจกลายเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขให้คลี่คลาย ลงได้อย่างง่ายดาย ด้วยการความเคารพเชื่อฟังผู้หลักผู้ใหญ่ โดยไม่เอาอารมณ์มานะทิงฐิ ความอวดดีของตนมาก่อน ดังนั้น ควรเปิดรับคำแนะนำและชี้แนะจากผู้หลักผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์และความรู้ เพื่อให้การจัดการปัญหาเป็นไปอย่างราบรื่น

5. ความสำคัญด้านบรรดาภุสสตรีย กุมารทั้งหลาย ให้อยู่โดยมิถูกข่มเหง หรืออดคร่ำชื่นใจ

การไม่เที่ยวไปใช้อำนาจบาตรใหญ่ข่มเหงทำลายน้ำใจผู้คนเขา โดยการไปเที่ยวอดคร่ำ หรือ กดขี่บีบบังคับเอาภรรยาหรือบุตรสาวของใครต่อใครเขามาบำรุงบำเรอความสุขของตน การทำลายน้ำใจกันหรือการข่มเหงรังแกกันนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ดีเลยทีเดียว เพราะเมื่อเกิดการทำลายน้ำใจกันแล้ว จะทำให้เกิดความโกรธแค้นเกลียดชัง และอาฆาตพยาบาท การถนอมรักษาน้ำใจกัน หรือการให้เกียรติกันนั้น ก่อให้เกิดความเชื่อมั่น และความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในบ้านเมือง เป็นเหตุทำให้บ้านเมืองมีความความเจริญนั้นเอง เพราะชีวิตทุกชีวิตจะมีความต้องการที่เป็นพื้นฐานที่ว่า ต้องการความรักและให้ความรัก ต้องการความอบอุ่น และปลอดภัย ดังนั้น การถนอมรักษาน้ำใจกันและการให้เกียรติกันนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะเป็นการสร้าง ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจของคนในบ้านเมือง ที่จะช่วยให้บ้านเมืองมีความเจริญพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากการให้เกียรติซึ่งกันและกัน จึงทรงสอนหลักธรรมข้อนี้แก่กษัตริย์ลิลฉวีผู้มีหน้าที่ในการปกครองดูแลบ้านเมือง ได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อความสุขความเจริญของตนและบ้านเมือง

6. ความสำคัญด้านเคารพสักการบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถาน และปูชนียวัตถุ ตลอดถึงอนุสาวรีย์ต่างๆ)

การเคารพบูชาเจดีย์นั้น ความมุ่งหมายสำคัญก็คือ การรักษารำลึกประเพณีอันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของบ้านเมืองนั่นเอง ไม่ใช่เพียงแค่การเคารพบูชากราบไหว้เพียงแค่เศษอิฐเศษปูนเท่านั้น แต่เป็นการระลึกถึงคุณค่า แต่เป็นการรำลึกถึงคุณงามความดี ความเสียสละ ความสามัคคีของคนที่ได้ทำคุณ

งามความดีเอาไว้ เมื่อบุคคลระลึกอยู่อย่างนี้ ก็จะมีความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หนทางแห่งความเลื่อมก็จะเหมือนปิดสนิท ดังเช่น ที่พระพุทธองค์ตรัสว่า “มีแต่ความเจริญ ไม่มีความเสื่อมเลย”

7. จัดให้ความอารักขาคุ้มครอง ป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย (ในที่นี้หมายความว่ารวมถึงบรรพชิตผู้ดำรงธรรมเป็นที่พึ่งทางใจของประชาชนทั่วไปด้วย)

พระอรหันต์นั้น เป็นผู้ทรงคุณธรรมความดีอันบริสุทธิ์ ท่านเป็นทั้งองค์พยานแห่งคุณธรรมความดีอันบริสุทธิ์ เป็นกองทัพนุธรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นเนื้อหาบุญของโลกอย่างแท้จริง เป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา นอกจากนั้นท่านยังทรงคุณอย่างอื่นๆ อีกหลายประการ ดังที่ **พระธรรมโสภณ (พิน ปาสาทิก)** (2545, หน้า 44) ได้กล่าว “ความสำคัญของพระอรหันต์ 10 ประการไว้ดังนี้

- 1) พระอรหันต์เป็นผู้ทำลายวงล้อแห่งการเวียนว่ายตายเกิดลงได้โดยสิ้นเชิง
- 2) พระอรหันต์เป็นผู้ตั้งอยู่ในที่ห่างไกลจากกิเลสทั้งมวล
- 3) พระอรหันต์เป็นผู้ไม่มีที่ลับในการทำบาปทั้งปวง
- 4) พระอรหันต์เป็นผู้ควรรับเครื่องสักการะ รับปัจจัยทุกชนิดของชาวโลกทั้งปวง
- 5) พระอรหันต์เป็นผู้อยู่ห่างไกลจากคนเลว
- 6) พระอรหันต์เป็นผู้อยู่ใกล้กับคนดี
- 7) พระอรหันต์เป็นผู้ไม่มีบาปทั้งปวงที่บรรดาคนดีทั้งปวงต้องสลัดทิ้ง
- 8) พระอรหันต์เป็นผู้ไม่มีคนติบ้ายหน้าหน้า
- 9) พระอรหันต์เป็นผู้ไม่มีกรรมที่เป็นเหตุให้แล่นไปในคติภพอะไรๆ อีก
- 10) พระอรหันต์คือผู้มีความดีอันบัณฑิตไม่อาจกล่าวสรรเสริญให้หมดสิ้น

ดังนั้น พระอรหันต์เป็นสัญลักษณ์ของคุณธรรมและความดี พระอรหันต์จึงเป็นชุมทรัพย์แห่งคุณธรรมความดีทั้งหลาย เมื่อท่านไปพำนักอยู่ในถิ่นฐานบ้านเมืองใด ท่านก็จะฉายแสงแห่งคุณธรรมความดีปกแผ่ไปทั่ว เตือนตาเตือนใจให้ประพฤติตามและยึดถือเป็นที่พึ่งที่ระลึก และพร้อมกันนั้น ท่านก็จะทำหน้าที่เผยแผ่พระธรรมคำสอนอันถูกต้อง และบริสุทธิ์เข้าสู่จิตใจตน ทำให้บ้านนั้นเมืองนั้นเพิ่มจำนวนคนดีมีศีลธรรมขึ้นเรื่อย ๆ การมีคนดี เต็มบ้านเต็มเมืองนั้นแหละ คือเหตุสำคัญที่จะบันดาลความสุขความเจริญรุ่งเรืองให้แก่บ้านเมืองอย่างแท้จริง จึงจะสามารถสร้างสรรค์ความสุขและความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตของเราและคนรอบตัวได้

2.2.4 การนำหลักอปริหานิยธรรมไปปฏิบัติ

หลักอปริหานิยธรรมสามารถนำมาใช้เพื่อให้เกิดความสมานฉันท์และความสามัคคีร่วมกับการพัฒนาได้ในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งมีนักวิชาการได้ศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

นริศ ประนอมชัย (2559, หน้า 10-13) ได้วิเคราะห์การนำมาหลักอปริหานิยธรรม 7 กับการปกครองคณะสงฆ์ กล่าวคือ เดิมการปกครองคณะสงฆ์ปกครองโดยใช้เฉพาะพระธรรมวินัยซึ่งเป็นพุทธบัญญัติเป็นเครื่องมือในการปกครองสงฆ์เป็นหลัก ต่อมาเมื่อคณะสงฆ์มีมากขึ้นทำให้มีรูปแบบการ

ปกครองที่ชัดเจนขึ้น โดยได้มีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็นทั้งหมด 18 ภาค นับตั้งแต่ เจ้าคณะใหญ่ เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส ตามลำดับชั้น โดยมีสมเด็จพระสังฆราชเป็นประมุขสงฆ์ ซึ่งการบริหารหมู่คณะถ้ายึดถือเอาหลักการบริหารนิยธรรม มาใช้ในการบริหารหมู่คณะสงฆ์ ก็จะมีแต่ความเจริญฝ่ายเดียวหาความเสื่อมไม่ได้ ได้แก่ 1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 2. เมื่อประชุมก็พร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมกันเลิกและพร้อมกันทำกิจที่สงฆ์จะต้องทำ 3. ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ ไม่ถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้วในสิกขาบท 4. ภิกษุเหล่าใด เป็นประธานสงฆ์ จงเคารพเชื่อฟังถ้อยคำของท่าน 5. ไม่ลู่อ่านางแก่ความอยากที่เกิดขึ้น 6. ยินดีในเสนาสนะป่า 7. ตั้งอยู่ว่า เพื่อนภิกษุสามเณรซึ่งเป็นผู้มีศีล ยังไม่มาสู่อาวาสขอให้มา ที่มาแล้วก็ให้อยู่เป็นสุข

บวร ชมขุนศรี (2566, หน้า 6-7) ได้ประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ มีดังนี้

1. ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (ความรับผิดชอบ) มีการใช้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนเพื่อต้องประกอบกิจกรรมตามประเพณี และจัดประชุมเพื่อสร้างพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างชุมชน ทำให้ประชาชนมีความสนใจและเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างมากขึ้น

2. ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนสามารถลดปัญหาข้อขัดแย้งในชุมชนได้ ช่วยสร้างความเข้าใจและยอมรับภูมิคุ้มกันของชุมชน รวมทั้งสร้างความสามัคคีและรักษาผลประโยชน์ของชุมชนได้อย่างมากขึ้น

3. ด้านไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ) ความเข้มแข็งของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ถูกปลูกฝังมาเป็นเวลานาน สร้างสรรค์จารีตประเพณีที่ดีงามและเป็นเครื่องมือช่วยให้ประชาชนมีคุณธรรม มีวินัย และความรับผิดชอบ

4. ด้านสักการะเคารพนับถือ บูชา ท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพผู้อาวุโส) การเคารพผู้อาวุโสในท้องถิ่นเกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางการเมืองในระดับชุมชนและครอบครัว

5. ด้านไม่ชมเชงบังคับปกครองสตรี (สิทธิ เสรีภาพ) ในปัจจุบันการเมืองระบอบประชาธิปไตยได้ให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของบุคคลและความเท่าเทียมเป็นสิ่งสำคัญ ในการดำเนินงานทางการเมืองทำให้สตรีมีโอกาสดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากขึ้น สามารถมีความเท่าเทียมกับผู้ชายได้

6. ด้านสักการะเคารพนับถือบูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (องค์การทางการเมือง) การเคารพศาสนสถานเป็นรูปแบบทางวัฒนธรรมที่ช่วยสร้างเครือข่ายทางพุทธศาสนาให้เข้มแข็งขึ้น แสดงถึงการจัดระเบียบสังคม ความผูกพัน และเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายที่สอดคล้องกับชุมชนของการเมืองในการส่งเสริมความเข้มแข็งของพุทธศาสนาในการเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน

7. ด้านการอารักขาคัมภีร์ป้องกันธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี) ผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรมช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก โดยเฉพาะนักการเมือง หากเป็นผู้นำที่เป็นคนดีและมีความเสียสละ ประชาชนจะเคารพและรักขานับต่อผู้นำเหล่านี้ ผู้นำที่เป็นคนดีจะนำสิ่งดีๆ เข้าสู่ชุมชนได้

สิตา จุลวานิช, ขันทอง วัฒนประดิษฐ์ (2566, หน้า 8-9) ได้นำหลักอภิปธานิยธรรมมาใช้ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม พัฒนาวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเป็นพื้นฐานสำคัญในการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม เพื่อเป็นแนวทางการทำงานร่วมกัน โดยอาศัยหลักอภิปธานิยธรรม 7 ประการ มีดังนี้

1. จัดให้มีการประชุมระหว่างชุมชน วัด และหน่วยงานภาครัฐอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยมีการกำหนดความต้องการในการพัฒนาวัดร่วมกัน และจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่จะพัฒนา นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยววิถีพุทธภายในวัด และควรจัดประชุมบ่อยๆ เพื่อระดมมุมมองและประสบการณ์ที่จะนำมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ส่งเสริมการพัฒนาและเป็นการกระตุ้นให้การดำเนินงานมีความก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2. การกำหนดกฎกติกาในการประชุมร่วมกัน การประชุมควรเริ่มต้นและสิ้นสุดโดยพร้อมเพรียงกัน และการกำหนดเวลาที่เหมาะสมสำหรับการประชุมไว้ล่วงหน้า ปฏิบัติตามงานที่ได้รับมอบหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนรวมโดยมีความรับผิดชอบร่วมกัน ดำเนินการไปอย่างเป็นระบบและประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเสมอภาคกัน โดยชุมชนและวัดมีส่วนร่วมโดยการเป็นเจ้าบ้านที่ดี และให้การสนับสนุนด้านแรงงานในกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในวัด รวมถึงการบริการค้าขายให้กับนักท่องเที่ยว ส่วนวัดก็ทำหน้าที่ในการเป็นเจ้าของพื้นที่ดูแลบริหารจัดการภายในวัด ในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว โดยอาศัยความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในด้านองค์ความรู้และงบประมาณ การปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติอย่างเสมอภาคกันและตั้งกติกาการร่วมกันก็เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการแบ่งหน้าที่ภาระงานตามประสบการณ์ ความถนัด และความเหมาะสม

4. การเคารพและรับฟังกันและกัน ควรรับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโสเพราะมีประสบการณ์และความรู้ที่จะแบ่งปัน การมีผู้ใหญ่เป็นผู้นำเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น ดังนั้นการเคารพและให้เกียรติผู้นำจะช่วยลดความสับสนวุ่นวายในการดำเนินงานได้

5. ขณะเดียวกัน ต้องรับฟังความเห็นของพระลูกวัดและฆราวาสทุกคน เพื่อประเมินผลการทำงานและผลลัพธ์ที่ได้รับมอบหมายในการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยความเป็นจริงแล้วทุกคนมีประสบการณ์และความสามารถที่แตกต่างกันออกไป การประเมินผลที่จะต้องอิงค่าความคาดหวังที่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลได้ในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นบ้าน ชุมชน วัด หรือหน่วยงานภาครัฐ โดยไม่คำนึงว่าเป็นฆราวาสชายหรือฆราวาสหญิง โดยการร่วมกันประเมินผลจะช่วยส่งเสริมให้การพัฒนาวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น

6. การเคารพและปกป้องวัดเป็นการรักษาปูชนียสถานที่สำคัญในทางศาสนาไม่ทำลายแม้ว่าวัดจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่ไม่ได้เป็นไปเพื่อความบันเทิง ถ้าวัดกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มาเยือนก็จะมีประสบการณ์ความกลมกลืนกับชุมชนท้องถิ่นและจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและศิลปวัตถุของวัด นอกจากนี้ พระภิกษุสงฆ์เองก็ต้องมีชีวิตเรียบง่ายและมุ่งหาธรรมเพื่อเผยแผ่ให้กับนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน

7. พระภิกษุสงฆ์ต้อนรับสมาชิกใหม่จากชาวบ้าน หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาวัด โดยการรับผลประโยชน์ทั้งทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบ แต่ต้องระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อสังคมด้วย

พัชรศศิ เรืองมณีญาต์ (2566, หน้า 36) ได้นำหลักการบริหารนิยธรรมมาใช้ในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย

1. การหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ โดยมีการประชุมเพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ

2. การพร้อมเพรียงกันประชุม เพื่อทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและป้องกันสิทธิประโยชน์ของส่วนรวมโดยรับผิดชอบในการกิจร่วมกัน

3. การไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ควรบัญญัติตามหลักการเดิมของหมู่คณะ ทำตามกฎระเบียบที่เคยกำหนดไว้ การจะบัญญัติสิ่งใหม่ๆหรือลบล้างกฎระเบียบเดิมต้องผ่านการทำประชาพิจารณ์ก่อน

4. การเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและผู้ใหญ่เพื่อใช้ในการพัฒนาต่อยอดการท่องเที่ยว

5. การเคารพสิทธิมนุษยชนโดยการให้เกียรติและคุ้มครองนักท่องเที่ยวเช่น สตรี เด็ก และคนชรา โดยเคารพวัฒนธรรมและความแตกต่างในเชิงชนชาติ ศาสนา

6. การเคารพสถานที่โดยช่วยกันปกป้องรักษาปูชนียสถานที่สำคัญเพื่อเป็นแหล่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ทั้งของคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว รวมทั้งเชิดชูและส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น

7. การดูแลผู้มาเยือนโดยให้บริการอย่างเต็มที่และอำนวยความสะดวก นอกจากนี้ยังมีการเสริมสร้างด้วยปัจจัยด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วยด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านกิจกรรม ด้านการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านที่พักเพื่อพัฒนาสิ่งที่เป็น Local เพื่อไปสู่สิ่งที่เลอค่า

พระจตุพล ปญญาโร (ขุนทองแก้ว) (2564, หน้า 8-10) ได้นำหลักการบริหารนิยธรรม มาใช้ในการพัฒนาองค์กรของศูนย์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านการประชุมกันเนืองนิตย์ ควรมีการจัดประชุมอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการเสนอความคิดเห็น และรับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ร่วมไปถึงการติดตาม ผลการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย

2. ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม ควรควรมีการกำหนดแผนการ ตกลงวัน เวลา สถานที่ และวาระการประชุมให้ชัดเจน ลงชื่อเข้าร่วมและออกจากการประชุม พร้อมจดบันทึกการประชุมและลงมติด้วยกัน มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลและจัดการประชุมอย่างเหมาะสม

3. ด้านไม่บัญญัติ หรือไม่ลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ควรปรับเปลี่ยนความเหมาะสมของกฎและระเบียบให้สอดคล้องกับงานและบุคลากรทุกระดับอย่างเหมาะสมและชอบธรรม เพื่อการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง รวดเร็วและเป็นธรรม

4. ด้านการเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ควรสร้างแรงจูงใจให้กับผู้บังคับบัญชา และติดตามผลการทำงานทุกครั้งหลังจากมอบหมายงาน และสอบถามถึงปัญหาของงาน พร้อมให้คำแนะนำหรือช่วยแก้ปัญหา

5. ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี ควรมีการรณรงค์เรื่อง สิทธิสตรี สิทธิมนุษยชน และความเท่าเทียมกันทางเพศ

6. ด้านการส่งเสริมรักษาวินัยธรรมและประเพณีอันดีงาม มีการจัดงานและกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมและรักษาวินัยธรรมและประเพณี ตลอดจนการดูแลรักษาอาคารสถานที่ของหน่วยงานให้เกิดความสะอาด และปลอดภัย

7. ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม มีการ จัดหาบุคลากรที่ตรงกับงาน ควบคู่กับการจัดสวัสดิการ ค่าตอบแทนให้เหมาะสม

พระครูวิศิษฎ์ปริยัติคุณ (สมบัติ ส่องวงษ์) (2556, หน้า 62-63) ได้สรุปเกี่ยวกับการนำหลักอปริหานิยธรรมมาปฏิบัติไว้ดังนี้ คือ

1. จะกระทำกิจกรรมใด ๆ ไม่ว่าจะใหญ่หรือเล็กถ้ามีผลกระทบต่อบุคคล หรือสังคม ต้องให้มีการประชุม หรือหมั่นประชุมกันบ่อย ๆ เพื่อลงประชามติผ่านระบบชุมชน ทุกครั้งที่ประชุม ควรรับฟัง ความคิดเห็นทุกฝ่ายทั้งที่เห็นด้วยและเห็นต่าง พยายามหาข้อยุติในที่ประชุม นำเสนอ ข้อดีและข้อเสียเป็นข้อมูลทั้งสองด้าน เพื่อเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจทุกครั้ง การทำประชามติจะช่วยลดความขัดแย้ง สร้างความสมานฉันท์ และตามความต้องการของ สังคม ในข้อนี้พระพุทธเจ้าให้ความสำคัญในระดับต้นๆ การประชุม สามารถนำมาใช้ได้จริงใน สังคมปัจจุบัน

2. การเข้าประชุมผู้เข้าประชุมต้องพร้อมเพรียงกันและเลิกพร้อมกัน เพื่อรักษาองค์ประชุมให้ครบ การบริหารหมู่คณะให้เกิดความสามัคคี ทุกคนต้องมีจิตสำนึกแสดงความรับผิดชอบต่อ ตนเอง และต่อสังคม เพราะความพร้อมเพรียงเป็นสามัคคีธรรมอย่างหนึ่งเป็นได้ทั้งพลังและอำนาจ ทุกหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนสามารถทำได้อย่างดี เพื่อป้องกันคำครหาว่าขัดแย้งกัน เห็นไม่ตรงกันทะเลาะกัน ความพร้อมเพรียงกันยังเป็นการรักษาระบบการประชุมและการปกครองด้วย เพราะทุกคนต้องมีระเบียบวินัยยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นได้แม้จะไม่เห็นด้วย

3. การวางบทบัญญัติกฎหมาย หรือเปลี่ยนแปลงอะไรต้องคำนึงถึงความชอบธรรมเป็น สำคัญ เพราะมีผลกระทบต่อบุคคลทุกคน บทบัญญัติกฎหมายใดผ่านความเห็นชอบขององค์กรใดก็ควร ถูกแก้ไข ผ่านองค์กรนั้น ในหลักการบริหารนิยธรรมข้อที่ 3 ที่กล่าวถึงว่าไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทเจ้าไม่ บัญญัติและ ไม่ถอนหรือแก้ไข สิ่งที่พระพุทเจ้าบัญญัติไว้ หมายถึงพระพุทเจ้าทรงมีอนาคตตั้งสัจจะคือรู้อนาคต ถ้าแก้ไขต่อไปข้างหน้าก็จะถูกแก้ไขตามความชอบใจของผู้มีอำนาจ จะทำให้ ศาสนาสั่นสุดเร็วขึ้น บทบัญญัติของสังคมโลกไม่เหมือนศาสนาต้องการความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สังคมไม่ตายมีความ เคลื่อนไหวได้ตลอด สิ่งที่สามารถนำมาใช้ได้คือ ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทเจ้าไม่บัญญัติแสดงให้เห็นว่า สิ่งที่ไม่ดีและไม่เป็นประโยชน์จึงไม่ถูกบัญญัติถ้าจะวางบทบัญญัติใดๆ ต้องคิดว่าดีของคนหมู่มากไม่ใช่ ดีแต่คนคนเดียว และเป็นประโยชน์ต่อคนหมู่มาก นี่เป็นสาระสำคัญที่จะนำไปใช้

4. การแสดงความเคารพนับถือท่านผู้อาวุโสหรือเคารพท่านผู้เป็นประธานต้องถือว่าเป็น เรื่อง สำคัญสำหรับสังคมไทย เพราะเป็นลักษณะของคนที่ว่าง่ายสอนง่าย เชื่อฟังถ้อยคำตามที่ท่าน กล่าว เตือนไว้หรือพราสอน ไม่กระด้างดื้อดิ่ง การอ่อนน้อมถ่อมตนสามารถใช้ได้ทุกองค์กรและ ธรรมข้อนี้จึง เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสังคมได้

5. การไม่ลุอำนาจ แก่ความอยากที่เกิดขึ้น ย่อมเป็นสิ่งที่ดีสามารถระงับยับยั้งตนเองอย่างมี สติไม่อยู่ภายใต้อำนาจกิเลสเป็นอยู่อย่างผู้มีปัญญา รวมทั้งไม่ใช้อำนาจบาตรใหญ่ข่มเหงทำลายน้ำใจ เพศหญิง นอกจากการไม่ข่มเหงกันทางกามารมณ์แล้ว ต้องไม่กดขี่ข่มเหงในทางทรัพย์สินเงินทอง การ เหยียดหยามเกียรติและศักดิ์ศรีของกันและกันด้วย

6. การให้ความเคารพศาสนสถาน ปุชนิยสถาน อันเป็นเครื่องเตือนความจำ ปลุกเร้าให้เราทำ ความดี และเป็นที่ยอมรับของหมู่ชน ไม่ละเลย พิธีเคารพบูชาอันพึงทำต่ออนุสรณ์สถานที่สำคัญ เหล่านั้นตามประเพณีที่ดีงาม เป็นการแสดงถึงความผู้มีนิสัยดี รักสันติภาพ ชัดเกลากิจใจอยู่เสมอ พร้อมที่จะปฏิบัติดีโดยไม่ประมาท การที่สมาชิกของสังคมเป็นคนดี ย่อมเป็นเกียรติ เป็นศักดิ์ศรี และ เป็นเครื่องยืนยันความบริสุทธิ์ใจในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

7. จัดการให้ความรักษา บำรุง ค้ำครอง การทะนุบำรุง อันชอบธรรมแก่บรรพชิต ผู้ทรงศีล ทรงธรรมบริสุทธิ์ ซึ่งเป็นหลักใจและเป็นตัวอย่างทางศีลธรรมของประชาชนเต็มใจต้อนรับและหวังให้ ท่านอยู่โดยผาสุก ให้คงอยู่ตลอดไปนั้นสามารถทำได้โดย สนับสนุนกิจการงานทางศาสนา เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป อปปรินิยธรรมนี้เป็นหลักธรรมสำหรับใช้ในการปกครอง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิด การบริหารหมู่คณะเสื่อมถอย แต่กลับเสริมให้เจริญเพียงส่วนเดียว สามารถนำไปใช้ได้ทั้งผู้บริหาร บ้านเมือง องค์กรต่างๆ และพระภิกษุสงฆ์ โดยปฏิบัติตามหลักการ หลักนี้จะช่วยป้องกันความเสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองโดยส่วนเดียว ดังนั้นการนำหลักการบริหารนิยธรรมไปใช้ย่อมเหมาะสมทุก สถานะเมื่อทุกฝ่ายถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ความเจริญย่อมปรากฏทั้งแก่ตนเองและสังคมโดย ส่วนรวม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับนักรการเมืองท้องถิ่น

นับแต่ประเทศไทยมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา เป็นผลให้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 นับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญต่อการเมืองท้องถิ่น และต่อมา มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ก็ได้เพิ่มอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นเป็นลำดับ ส่งผลให้แต่ละท้องถิ่นมีระบบการบริหารที่มีผู้แทนจากการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย ส่งผลให้การเมืองเรื่องการเลือกตั้งขยายตัวสู่ระดับท้องถิ่นมากขึ้น อำนาจอรัฐจึงเปลี่ยนจากข้าราชการส่วนกลางที่เคยถือครองมายาวนานไปสู่ผู้การเมืองท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่การแข่งขันกันอย่างเข้มข้นและรุนแรงเพื่อชิงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกทั้งการที่รัฐบาลกลางได้ถ่ายโอนภารกิจต่าง ๆ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น ยังช่วยกระตุ้นให้การเมืองท้องถิ่นตื่นตัวอย่างรวดเร็ว และผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลายเป็นศูนย์กลางของระบบการเมืองในระดับท้องถิ่นที่เข้มข้นยิ่งขึ้น (สถาบันพระปกเกล้า, ออนไลน์, 17/พ.ย./2566)

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดไว้ในหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 249 ถึงมาตรา 254 มีสาระสำคัญดังนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2560, หน้า 74-75)

1. วิธีการและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 249 วรรคหนึ่ง)

ภายใต้บังคับมาตรา 3 ให้มีการจัดการปกครอง ส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

2. หลักการในการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 249 วรรคสอง)

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใด ให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบประกอบกัน

3. หน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 250)

(1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการจัดบริการและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ภายใต้หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(2) การกำหนดว่าบริการหรือกิจกรรมสาธารณะใดควรเป็นหน้าที่และอำนาจ โดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท หรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับ

รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติอย่างน้อยเกี่ยวกับ กลไกและขั้นตอนในการถ่ายโอนภารกิจ พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณและบุคลากรจากส่วนราชการ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม

(3) ในการให้บริการหรือจัดกิจกรรมสาธารณะใดซึ่งอยู่ในขอบเขตหน้าที่และอำนาจ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่มากกว่าหากดำเนินการร่วมกับ ภาคเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐ หรือมอบหมายให้หน่วยงานเหล่านั้นดำเนินการแทน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นก็สามารถดำเนินการร่วมกันหรือมอบหมายให้ดำเนินการแทนได้

(4) รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองโดยจัดระบบ ภาษีหรือการจัดสรรภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามหน้าที่ และอำนาจได้อย่างเพียงพอในระหว่างที่ยังไม่อาจ ดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพลางก่อน

(5) กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่น ต้องให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือประโยชน์ ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริตและการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึง ความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบและต้องมีบทบัญญัติ เกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวก่ายการปฏิบัติหน้าที่ของ ข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย

4. การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 251)

การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้อง ใช้ระบบคุณธรรมและต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ การจัดให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกันเพื่อให้สามารถพัฒนาร่วมกัน หรือการสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้

5. สมาชิกสภาท้องถิ่น (มาตรา 252)

(1) สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งและผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการ เลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบ พิเศษ จะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย บัญญัติ

(2) คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และหลักเกณฑ์ และ วิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้อง

คำนึงถึงเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย

6. การเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานและกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม (มาตรา 253)

ในการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และ วิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

7. สิทธิเข้าชื่อเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอน สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 254)

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ

กล่าวโดยสรุป รัฐธรรมนูญ หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่นถูกกำหนดมาเพื่อลดภาระของรัฐบาลโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว และตรงตามความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ตามรูปแบบที่ได้ถูกกำหนดไว้

2.3.1 ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (2562, หน้า 260) อธิบายว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายความว่า องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น (2559, หน้า 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นองค์กรภาครัฐที่จัดตั้งตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) อันเป็นหลักการที่รัฐบาลมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชนในท้องถิ่นของตน โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากร งบประมาณ และมีอำนาจอิสระในการบริหารจัดการทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การวางระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ การจัดทำบริการและสวัสดิการสังคม ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล

อุทัย หิรัญโต (2525, หน้า 2) ได้กล่าวว่า การปกครองระดับท้องถิ่น คือ การที่รัฐบาลมอบอำนาจให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ตนเองดูแลและจัดการทรัพยากรในพื้นที่ที่ตนอยู่ การบริหารงานระดับท้องถิ่นจะเป็นการจัดตั้งองค์กรและเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น โดยจะมีความเป็นอิสระในการดำเนินงาน แต่รัฐบาลจะต้องควบคุมเพื่อป้องกันการใช้อำนาจเกินกว่าที่เหมาะสม การปกครองระดับ

ท้องถิ่นเป็นสิ่งที่เกิดจากการรวมตัวกันของประชาชนในพื้นที่นั้น และได้รับอำนาจจากรัฐบาลในการดำเนินงาน ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถขาดการควบคุมของรัฐบาลได้

สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2547, หน้า 4-5) ได้กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การให้คนในพื้นที่มีอิสระในการบริหารจัดการตนเอง ดังนั้น จึงเป็นการปกครองตนเองโดยประชาชนในพื้นที่ หรือ Decentralization ซึ่งหมายความว่า รัฐมอบอำนาจให้กับองค์กรอื่นที่ไม่ใช่องค์กรส่วนกลาง เพื่อที่จะบริหารจัดการบริการสาธารณะบางอย่างในพื้นที่นั้นๆ ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2535, หน้า 6) ให้ความหมายว่า การบริหารจัดการท้องถิ่น เป็นระบบการบริหารจัดการที่รัฐบาลให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปยังหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น ให้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว จะช่วยส่งเสริมให้การบริหารจัดการท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รัฐบาลท้องถิ่นย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน

ธวัชชัย วงษ์สังข์ (2554, หน้า 6) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นระบบราชการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องจากการกระจายอำนาจการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนท้องถิ่นนั้นๆ องค์การจัดตั้งนี้ถูกควบคุมโดยรัฐ แต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

วิเชียร ต้นศิริคงคล (2560, หน้า 8-9) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการบริหารจัดการของชุมชนในพื้นที่เฉพาะของตน ซึ่งมีอำนาจอิสระในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อรับประโยชน์ต่อประชาชนในชุมชน โดยอำนาจดังกล่าวได้รับการกำหนดและมอบให้โดยรัฐบาลกลางหรือส่วนกลาง โดยการจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีงบประมาณและอำนาจในการบริหารงานภายในองค์กรปกครองท้องถิ่น เป็นสิ่งสำคัญที่ชุมชนต้องการเพื่อการพัฒนาและเจริญเติบโตของชุมชนในพื้นที่ของตนเอง

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การกระจายอำนาจในพื้นที่ท้องถิ่นเพื่อให้มีบทบาทในการปกครองตนเอง ซึ่งรัฐบาลมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติงานของท้องถิ่นเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย การจัดให้มีหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและเพิ่มความมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอนาคตของตนเองในพื้นที่ท้องถิ่นนั้น สร้างสภาพแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์การปกครองในปัจจุบัน

2.3.2 รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับการปกครองท้องถิ่นของไทยในปัจจุบัน มี 2 รูปแบบด้วยกันคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสิ้น 5 ประเภท ซึ่งในแต่ละประเภทจะมีการจำแนกย่อยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามขนาด

พื้นที่ จำนวนประชากร และตามเงื่อนไขในการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง (สถาบันพระปกเกล้า, ออนไลน์, 17/พ.ย./2566)

1. รูปแบบการปกครองท้องถิ่นทั่วไป

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีคุณสมบัติหรือองค์ประกอบที่มีความคล้ายคลึงกันกระจายอยู่ในพื้นที่ทั่วประเทศ โดยแบ่งออกเป็น 2 ชั้น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับสูงที่มีพื้นที่ครอบคลุมเทศบาล (ท.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเล็กที่อยู่ในชั้นล่างจำนวนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปในประเทศไทยปัจจุบันมีทั้งสิ้น 7,850 แห่ง ซึ่งประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 76 แห่ง เทศบาล จำนวน 2,472 แห่ง โดยแบ่งออกเป็นเทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 195 แห่ง และเทศบาลตำบล 2,247 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5,300 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, ออนไลน์, 17/พ.ย./2566)

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับการเลือกโดยตรงจากประชาชน และมีอายุการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหาร มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดนโยบายและบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับ นอกจากนี้ยังสามารถแต่งตั้งบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อช่วยเหลือในการบริหารราชการ จำนวนของรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในแต่ละจังหวัด

ฝ่ายสภาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เลือกตั้งโดยประชาชน จำนวนของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นอยู่กับจำนวนราษฎรในจังหวัดนั้น ๆ แต่ละจังหวัด มีหน้าที่เสนอและพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด งบประมาณรายจ่ายประจำปี และควบคุมการบริหารงานของฝ่ายบริหาร โดยการตั้งกระทู้ถามนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ สมาชิกมีวาระการดำรงตำแหน่งครั้งละ 4 ปี (พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 35/2 และ มาตรา 35/5)

2) เทศบาล มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล เทศบาลได้รับการจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2475 โดยได้ตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ได้กำหนดให้เทศบาลแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร โดยแต่ละประเภทจะมีจำนวนและความหนาแน่นของประชากรใน

พื้นที่แตกต่างกันออกไป สภาเทศบาลที่มีสมาชิกสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ทำหน้าที่เป็นฝ่ายสภาท้องถิ่น และคณะกรรมการตำบล คณะมนตรีเมือง หรือคณะมนตรีนคร ได้รับการแต่งตั้งจากข้าหลวงประจำจังหวัด ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองและมีโอกาสในการปกครองตนเองเพื่อเสริมสร้างให้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติมีความเจริญมั่นคงด้วยในอีกทางหนึ่ง การจัดตั้งเทศบาลนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในการปกครองท้องถิ่นของไทย ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการท้องถิ่นในชุมชนของตนเอง ปี พ.ศ. 2496 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ที่ยกเลิกกฎหมายจัดตั้งเทศบาลฉบับเดิม และมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติฉบับนี้อยู่หลายครั้ง จนถึงฉบับที่ 14 ในปัจจุบันที่ยังคงกำหนดให้เทศบาลมี 3 ประเภทโดยขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรและระดับความเจริญ ที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

ประเภทที่ 1 เทศบาลตำบลเป็นเทศบาลที่มีขนาดเล็กที่สุดและมีระดับความเจริญน้อยกว่าเทศบาลประเภทอื่น ๆ ปกติแล้วเทศบาลตำบลจะมาจากสุขาภิบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการออกประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล เทศบาลตำบลประกอบด้วยสภาเทศบาลตำบลที่มีสมาชิกสภาจำนวน 12 คน ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน แต่ละคนมีวาระการดำรงตำแหน่งครั้งละ 4 ปี ซึ่งมีหน้าที่ให้ความเห็นชอบเทศบัญญัติของเทศบาลตำบล นอกจากนี้ยังมีนายกเทศมนตรีซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนเป็นฝ่ายบริหาร นายกเทศมนตรีสามารถแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งไม่เป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลได้ไม่เกิน 2 คน และมีที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรีซึ่งไม่เป็นสมาชิกสภาได้รวมกันไม่เกิน 2 คน โดยเทศบาลตำบลจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยมีนายอำเภอเป็นผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดในการกำกับดูแลเทศบาลตำบลในอำเภอนั้น ๆ

ประเภทที่ 2 เทศบาลเมือง คือ เทศบาลที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับสอง เป็นท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นที่มีราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไปและมีรายได้พอควรแก่การ ปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลเมืองที่จะต้องทำตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 โดยทั่วไป เทศบาลตำบลที่มีความเจริญจนเข้าเงื่อนไขก็จะยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมืองโดยการออกประกาศ กระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้ เทศบาลเมืองจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด โครงสร้างของเทศบาลเมือง ประกอบด้วย สภาเทศบาลเมือง เป็นฝ่ายสภาท้องถิ่น มีสมาชิกสภาเทศบาลเมืองจำนวน 18 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 4 ปี ทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบเทศบัญญัติและควบคุมดูแลการบริหารงานของฝ่ายบริหารท้องถิ่น ส่วนฝ่ายบริหารท้องถิ่นมีนายกเทศมนตรีซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และรองนายกเทศมนตรี ซึ่งนายกเทศมนตรีแต่งตั้งจากผู้ไม่เป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมือง จำนวนไม่

เกิน 3 คน และที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรีซึ่งนายกเทศมนตรีแต่งตั้งจากผู้ไม่เป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองรวมกันไม่เกิน 3 คน

ประเภทที่ 3 เทศบาลนคร คือ เทศบาลที่มีขนาดใหญ่ที่สุด เป็นท้องถิ่นที่มีราษฎรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป และมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลนครที่ต้องทำตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 โดยทั่วไปเทศบาลเมืองที่มีความเจริญจนเข้าเงื่อนไขจะยกฐานะ ขึ้นเป็นเทศบาลนครโดยการออกประกาศกระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้ เทศบาลนครจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด

เทศบาลนคร ประกอบด้วย สภาเทศบาลนคร ที่มีสมาชิกสภาเทศบาลนคร จำนวน 24 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ทำหน้าที่ให้ความ และมีนายกเทศมนตรีซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยนายกเทศมนตรีของเทศบาลเมืองสามารถแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งไม่เป็นเห็นชอบเทศบัญญัติของเทศบาลนครเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาเทศบาลนครได้ จำนวนไม่เกิน 4 คน และที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรี ซึ่งไม่เป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครได้รวมกันไม่เกิน 5 คน (พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 7 มาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 11 มาตรา 14 และ มาตรา 15)

3) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ปัจจุบันโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ฝ่ายบริหาร คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปีมีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดนโยบายและบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ และมีฝ่ายสภาท้องถิ่น คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หมู่บ้านละ 1 คน มีหน้าที่และอำนาจในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และควบคุมการบริหารงานของฝ่ายบริหารโดยการตั้งกระทู้ถามนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองนายก องค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 58 มาตรา 58/2, 58/3 มาตรา 59)

2. รูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ซึ่งมีฐานะเป็นทบวงการเมือง และนิติบุคคล โดยในประเทศไทยมีอยู่ 2 แห่งคือ

1) กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยและเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ โดยการจัดตั้งนี้เป็นแห่งแรกของประเทศไทยที่ได้รับการกำหนดโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2518 องค์กรนี้มีสถานะเป็นนิติ

บุคคลและเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นระบบชั้นเดียว ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจรับผิดชอบดูแลพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมดโดยไม่มีพื้นที่ทับซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น องค์กรนี้แตกต่างจากการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดอื่นๆ ที่เป็นระบบสองชั้น ปัจจุบันการกำหนดโครงสร้าง และการบริหารงานของกรุงเทพมหานครเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีนว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรุงเทพมหานครมีฝ่ายบริหารท้องถิ่น คือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบกำหนดนโยบาย และบริหารราชการกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามกฎหมายหรือตามที่นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสามารถแต่งตั้งรองผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร จำนวนไม่เกิน 4 คน เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการกรุงเทพมหานครได้ ในส่วนของฝ่ายสภาท้องถิ่น คือ สภากรุงเทพมหานคร ที่มีสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.) ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชน เขตเลือกตั้งละ 1 คน โดยมีการแบ่งเขตเลือกตั้งตามเกณฑ์จำนวนประชากร เขตเลือกตั้งละ 100,000 คน โดยประมาณ สภากรุงเทพมหานครมีหน้าที่และอำนาจออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครและ ตรวจสอบการบริหารงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มาตรา 6 มาตรา 10 มาตรา 44 มาตรา 47 มาตรา 49 มาตรา 55 มาตรา 123)

2) เมืองพัทยา เมืองพัทยาเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษแห่งที่สองของประเทศไทยที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 ด้วยการยุบเลิกสุขาภิบาลนาเกลือและนาระบบ การจัดการปกครองแบบผู้จัดการเมือง (City Manager) หรือที่เรียกกันว่า “รูปแบบสภา - ผู้จัดการ” ตามแบบเทศบาลหลายแห่งในประเทศสหรัฐอเมริกาทดลองใช้ โดยให้เมืองพัทยานีมีสถานะเป็นนิติบุคคล ต่อมา เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 จึงได้มีการแก้ไขกฎหมายจัดตั้งเมืองพัทยาให้สอดคล้องกับหลักการของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง และคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากการเห็นชอบของสภาท้องถิ่น จนกระทั่งได้มีการยกเลิกกฎหมายจัดตั้งเมืองพัทยานับแต่เดิมและประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 ที่ยังคงใช้บังคับอยู่จนถึงปัจจุบัน

โครงสร้างการบริหารเมืองพัทยานตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 ประกอบด้วยสภาเมืองพัทยาที่มีสมาชิก 2 ประเภท ดังนี้

- 1) สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน จำนวน 9 คน
- 2) สมาชิกจากผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ มาจากการแต่งตั้ง โดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำนวน 8 คน

นอกจากนี้ มีการกำหนดให้สมาชิกเลือกกันเองให้สมาชิกคนหนึ่งเป็นทั้งนายก และมี ปลัดเมืองพัทยาที่มาจากกรรมาธิการของสภาเมืองพัทยาและประธานสภาเมืองพัทยาในขณะเดียวกัน เมืองพัทยาเป็นผู้ทำหน้าที่บริหารกิจการเมืองพัทยาดำเนินนโยบายของสภาเมืองพัทยาจากนั้น ด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น จึงจัดตั้งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดให้นายกเมืองพัทยามาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และมีหน้าที่รับผิดชอบ ในการกำหนดนโยบายและบริหารราชการเมืองพัทยา โดยสามารถแต่งตั้งรองนายกเมืองพัทยาได้ จำนวนไม่เกิน 4 คน สภาเมืองพัทยาประกอบด้วยสมาชิก จำนวน 24 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ด้วยเช่นกัน สมาชิกมีหน้าที่และอำนาจ ในการพิจารณาและอนุมัติข้อบัญญัติเมืองพัทยา และตรวจสอบการบริหารงานของฝ่ายบริหารเมือง พัทยา โดยเมืองพัทยายอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี (พระราชบัญญัติระเบียบ บริหารเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 มาตรา 7, 9, 37, 41, 45, 46, 48, 70 และมาตรา 94)

ปัจจุบันการปกครองท้องถิ่นในไทยมีหลากหลายรูปแบบตามความเหมาะสมกับสภาพแต่ละ ท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วไปหรือรูปแบบการปกครองท้องถิ่นพิเศษ ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองตนเองมากขึ้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการ พัฒนาของประเทศช่วยเพิ่มความเจริญขึ้นของท้องถิ่น เพื่อให้หน่วยในการปกครองท้องถิ่นสามารถ ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ปกครองตนเอง การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองท้องถิ่นจำเป็นต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหารบุคคล การเงิน และการคลังของท้องถิ่น

2.3.3 ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีความสำคัญในส่วนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น และ การกระจายอำนาจ หน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย วางหลักให้มีการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการ ปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ส่วนรูปแบบในการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้าน รายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกัน (มาตรา 249)

การปกครองท้องถิ่น คือ การที่รัฐบาลกระจายอำนาจการตัดสินใจให้แก่ท้องถิ่นเพื่อให้บริหารปกครองตัวเองอย่างอิสระปราศจากการออกอำนาจสั่งการและบังคับ ปัจจุบันประเทศไทยมีการปกครองส่วนท้องถิ่น 2 รูปแบบ 5 ประเภท คือ

1) รูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบทั่วไป แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และ องค์การบริหารส่วนตำบล

2) รูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบพิเศษ แบ่งออกได้ 2 แห่ง คือ กรุงเทพมหานคร และ เมืองพัทยา

2. อำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำ “บริการสาธารณะ” และ “กิจกรรมสาธารณะ” เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุน “การจัดการศึกษา” ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น อำนาจหน้าที่ดังกล่าวนี้รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหากสามารถร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นก็ได้ (มาตรา 250) หน้าที่ของรัฐที่ต้องดำเนินการโดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติ มีดังต่อไปนี้

1) ด้านการศึกษา รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย (มาตรา 54 วรรคสอง)

2) ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย (มาตรา 57)

3. การบริหารงานและความเป็นอิสระในการบริหารงาน

ตามรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการบริหารจะต้องเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการป้องกันการทุจริตและการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างของแต่ละรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 240 วรรคท้าย)

การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องพึงคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่นและประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารและการบริหารงานบุคคล ซึ่งทำให้สามารถจัดการบุคลากรได้เองโดยใช้ระบบคุณธรรม ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกันเพื่อให้สามารถพัฒนาร่วมกันหรือการสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้โดยมีการใช้ระบบคุณธรรมเพื่อสร้างทีมงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ได้แบบจัดทีมที่เหมาะสมและมีความเข้ากันได้กันอย่างเหมาะสม

4. การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชน

หลักความเป็นอิสระในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเกิดผลอย่างแท้จริง ผู้บริหารของท้องถิ่นจึงควรมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่ชุมชนของตนเอง ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้ “สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง” ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย (มาตรา 252)

ในแง่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิ เข้าชื่อกันเพื่อเสนอ ข้อบัญญัติ หรือเพื่อ ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือ ผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 254) นอกจากนี้ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในส่วนของสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การเข้าชื่อเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชน ตลอดจนการจัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน (มาตรา 43)

ประชาชนย่อมมีสิทธิติดตาม ตรวจสอบ ข้อมูลข่าวสารการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการ เพื่อให้มีมาตรฐานและตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นหลัก และให้เกิดความโปร่งใสในการทำงานในเรื่องที่ตนสงสัย ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 ดังที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดไว้ว่า ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นต้องเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ

5. การขยายอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญต้องการขยายอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทหน้าที่ชัดเจนและกว้างขวางขึ้น โดยการกำหนดไว้ในส่วนของนโยบายแห่งรัฐในมาตรา 76 ให้รัฐต้องปรับระบบการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยการบูรณาการร่วมมือและช่วยเหลือกันระหว่างหน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ดังนั้น รัฐจำเป็นต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะ ส่งเสริมและสนับสนุน “การจัดการศึกษา” ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และ เน้นการพัฒนาคุณภาพคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตของเจ้าหน้าที่พร้อมกับพัฒนาระบบการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและให้รัฐมุ่งเน้นการทำงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ทั้งนี้ รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐต้องยึดหลักระบบคุณธรรม โดยต้องกำหนดมาตรการป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบหรือการแทรกแซงกระบวนการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงการแต่งตั้งและการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อีกทั้งต้องจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำประมวลจริยธรรมของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด

สรุปได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้มีการปกครองส่วนท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ดูแลจัดทำบริการสาธารณะ กิจกรรมสาธารณะ และส่งเสริมด้านการศึกษา การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้น รัฐจำเป็นต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะและส่งเสริมการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตของเจ้าหน้าที่พร้อมกับพัฒนาระบบการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและให้รัฐมุ่งเน้นการทำงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในส่วนของการมีส่วนร่วม ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และประชาชนก็มีสิทธิ์ตรวจสอบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่รัฐธรรมนูญปัจจุบันกำหนดไว้ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น

ชวงศ์ ฉายะบุตร (2538, หน้า 28-32) กล่าวว่า จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นไปตามหลักของการกระจายอำนาจการปกครองของรัฐ เพื่อจะตอบสนองความต้องการและความสุขให้กับประชาชนได้รวดเร็ว โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิในระบอบประชาธิปไตยของตนเอง และเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล

และประชาชนนั้นได้ร่วมกันเสนอหาทางแก้ไขปัญหาในพื้นที่ตนเองอีกด้วย จึงสามารถสรุปได้ 6 ประการ ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่น คือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic - Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นนั้นได้ฝึกสอนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่บริหารกิจการของท้องถิ่น ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่น และประชาชนได้ใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การเมืองในระดับชาติได้รวมถึงทำให้ประชาชนนั้นรู้สึกได้ว่าตนเองได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งในพื้นที่ของตนเอง ได้เกิดความรักชอบและการตัดสินใจที่ตนเองนั้นได้เลือกผู้แทนเข้ามาเพื่อสร้างประโยชน์และพัฒนาในพื้นที่ของตนเองและนำมาสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยในที่สุด

2. การปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self - Government) การปกครองที่กระจายอำนาจลงมาโดยประชาชนได้เลือกผู้แทนเข้าไปปกครอง จึงทำให้เข้าถึงประชาชนได้มากยิ่งขึ้น ผู้บริหารท้องถิ่นนั้นจะต้องฟังเสียงประชาชน และให้ประชาชนได้รับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งการปกครองนี้ไม่ใช่เป็นการปกครองที่ฟังคำสั่งจากเบื้องบน ทั้งนี้เป็นการมีส่วนร่วมของการปกครองด้วยกัน ทำให้พื้นที่ของตนเองเจริญขึ้นด้วย

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจลงมาจากรัฐบาล จึงทำให้เป็นการแบ่งเบาให้กับรัฐบาล หากไม่มีองค์กรปกครองท้องถิ่นแล้วจะทำให้รัฐบาลเข้าถึงประชาชนได้ยากยิ่งขึ้น เนื่องจากรัฐบาลได้มีหน้าที่ ๑ รับผิดชอบเยอะ และรัฐบาลนั้นไม่สามารถลงไปดูพื้นที่ในท้องถิ่นทั่วและครอบคลุมทั้งหมดเพราะแต่ละที่มีปัญหาของแต่ละชุมชนที่แตกต่างกันออกไป การที่กระจายอำนาจลงมาทำให้รัฐบาลได้แบ่งเบาหน้าที่จากรัฐบาลลงไปสู่ท้องถิ่นในการดำเนินการจัดการเองทั้งหมด และส่งผลดีและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติรวมถึงการดำเนินการจัดการของรัฐบาลที่สามารถส่งต่อภารกิจได้ดียิ่งขึ้นด้วย

4. การปกครองท้องถิ่นนั้นสามารถสนองความต้องการที่ตรงเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากรับรู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดีเพราะในแต่ละพื้นที่ชุมชนนั้นทรัพยากร ประชาชนนั้นแตกต่างกันออกไป คนที่จะรับรู้ได้ว่าประชาชนในพื้นที่ของตนเองมีความต้องการอะไรก็คือท้องถิ่น ด้วยความสนิทสนมกับประชาชนมากกว่า ใกล้ชิดมากกว่า จึงทำให้บริหารงานได้ตามเป้าหมายหรือตามแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ได้กำหนดไว้ทุกปี

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง เพราะได้เรียนรู้จากการปกครองในพื้นที่ของตนเอง พัฒนาปรับปรุงในจุดของพื้นที่ของตนเอง ทำให้มีประสบการณ์และสามารถต่อยอดไปในการการบริหารของประเทศในอนาคตได้ด้วย จึงเป็นจุดเริ่มต้นของใครหลาย ๆ คนที่เริ่มจากจุดในพื้นที่ของตนเองแล้วพัฒนาตัวเอง เรียนรู้ประสบการณ์ในการเข้าหาประชาชน แก้ไขปัญหา

พัฒนาพื้นที่จนขยายพื้นที่ของตนเองในการสมัครเป็นผู้แทนในท้องถิ่นเล็กจนถึงท้องถิ่นใหญ่แล้วนำไปสู่ระดับชาติได้ด้วยประสบการณ์และโอกาสที่ได้รับจากผู้ใหญ่ ทีมงาน และครอบครัวนั่นเอง

6. การปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบท เพราะการเป็นการกระจายอำนาจลงมาเพื่อช่วยเหลือคนจากรากหญ้าให้เขาได้มีโอกาสที่มากขึ้น พร้อมพัฒนาประเทศไปพร้อม ๆ กัน จะส่งผลดีต่อท้องถิ่น ประชาชน และเศรษฐกิจในอนาคตด้วย จึงทำให้ท้องถิ่นนั้นมีความสำคัญต่อประเทศชาติโดยการดูแลคนรากหญ้าที่ขยันแต่ไม่มีโอกาสจะขยายหรือหาช่องทางทำเงินเพิ่ม ท้องถิ่นจึงเปิดช่องทางให้เพื่อที่จะช่วยส่งเสริมการทำมาหากินของคนให้ดียิ่งขึ้นดูแลทุกคนที่เป็นคนไทย เจะรักและยื่นความเจริญในพื้นที่เพื่อทำให้คนไทยที่มีความสามารถได้เติบโตขึ้นมา ฉะนั้นการพัฒนาชนบทจึงสำคัญต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก

วิเชียร ตันศิริคงคล (2560, หน้า 6-9) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีรูปแบบหลายแบบตามขนาดของพื้นที่และความเจริญของประชากร
2. ต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม
3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีสิทธิตามกฎหมายในการดำเนินการปกครองตนเอง โดยสิทธินี้แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ สิทธิในการตั้งกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสิทธิในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่
5. มีองค์กรที่จำเป็นสำหรับการบริหารและปกครองตนเอง โดยองค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ
6. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2547, หน้า 5-6) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจมี 2 ประการ คือ

1. ต้องมีความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งได้แก่ การมีอาณาเขตพื้นที่ในการปกครองของตน การมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้ง การมีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย การมีอิสระทางการคลังคือมีรายได้และงบประมาณของตน และการมีอิสระในด้านอำนาจหน้าที่คือมีภารกิจของตนตลอดจนมีอำนาจในการจัดทำ กำหนดนโยบาย และวินิจฉัยสั่งการให้เป็นไปตามนั้น
2. ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐเมื่อมีการมีสัมพันธระหว่างองค์กรสององค์กรที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล โดยผู้มีอำนาจกำกับดูแลจะตรวจสอบข้อด้วยกฎหมายของการกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ไม่มีอำนาจในการควบคุมความเหมาะสมของการกระทำ การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นรวมถึงการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคุณสมบัติของบุคคลผู้กระทำการในฐานะองค์กรของท้องถิ่นด้วย ความถูกต้องของการกระทำนั้นได้ปฏิบัติตาม

เนื้อหาที่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรของบทบัญญัติและระเบียบข้อบังคับที่ออกโดยอำนาจของกฎหมายหรือไม่ ว่าได้ปฏิบัติตามตามความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือไม่ เช่น ความมุ่งหมายในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ความมุ่งหมายในการรักษาประโยชน์สาธารณะ หรือวัตถุประสงค์ตามหลักการกระจายอำนาจ

สรุป ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการสร้างโอกาสให้แก่ประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมที่ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการเลือกตั้งผู้แทนของพวกเขาเอง ทั้งนี้ การปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงไปตรงมา และยังช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการดำเนินการปกครอง นอกจากนี้การปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง ทำให้ประชาชนมีโอกาสเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการปกครอง และสามารถเข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้ด้วยเช่นกัน สามารถแบ่งออกเป็นสองข้อด้วย คือ ด้านการเมืองการปกครอง และการบริหาร กล่าวคือในด้านการเมืองการปกครองนั้นเป็นการปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยและเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้นเป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นได้หาทางสนองแก้ปัญหาด้วยตนเอง ด้วยกลไกการบริหารต่าง ๆ ทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการจัดการ

2.3.4 ความหมายของนักการเมืองท้องถิ่น

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (2562, หน้า 260) ได้อธิบายว่า ผู้บริหารท้องถิ่น หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา และผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ (สถาบันพระปกเกล้า, ออนไลน์, 17/พ.ย./2566) กล่าวว่า คำว่า นักการเมือง (politician) มาจากคำว่า การเมือง (politics) ซึ่งมาจากภาษากรีก คือคำว่า polis ในภาษากรีกซึ่งหมายถึงเมืองหรือนคร ในสมัยโบราณนั้น เมืองหรือนครมีฐานะเป็นรัฐหรือที่เรียกว่านครรัฐ และการปกครองในรัฐนั้นมีการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งหมด คำว่า นักการเมือง เป็นคำที่ใช้เรียกบุคคลที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการอำนวยความสะดวกของรัฐหรือเมือง โดยมักจะมีการเลือกตั้งหรือเข้าร่วมการแข่งขันเพื่อดำเนินการในตำแหน่งต่างๆ ของรัฐ เช่น นายกฯ สมาชิกสภาผู้แทน รองนายกฯ หรือเลขาธิการสภาผู้แทน เป็นต้น ดังนั้น ในปัจจุบันนักการเมืองจึงมีหน้าที่คือเป็นตัวแทนของประชาชนเข้าไปปกครองในรัฐหรือเมืองให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และความต้องการของประชาชน

กาญจนา แสงสารพันธ์ (2548, หน้า 18) กล่าวว่า นักการเมืองท้องถิ่น คือบุคคลที่สามารถใช้อำนาจหน้าที่และอำนาจบาตรมีในการส่งเสริมจิตใจผู้อื่นให้เห็นความเหมาะสมของความคิดเห็นของ

ตน และสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการทำงานร่วมกัน โดยมุ่งเน้นการประสานงานและการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้อย่างเต็มที่

เกรียงศักดิ์ สุวรรณวัจน์ (2549, หน้า 22) กล่าวว่า นักการเมืองท้องถิ่น หมายถึงบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจและได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารหน่วยงาน หน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่นคือดูแลช่วยเหลือ กำกับติดตาม ประสานงาน สนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ปธาน สุวรรณมงคล, (2554, หน้า 23) ให้ความหมายว่า นักการเมืองท้องถิ่นคือบุคคลที่รับผิดชอบในการดำเนินการทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ซึ่งมีความหมายสองแง่คือ

1. นักการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนเข้ามาดำเนินการในตำแหน่งผู้บริหารหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่และรับผิดชอบต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. นักการเมืองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากประชาชนหรือชุมชน หรือมีส่วนร่วมตามกฎหมายบัญญัติ เช่น การใช้สิทธิเลือกตั้ง การลงชื่อเพื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือการเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

สรุปได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นคือบุคคลที่ใช้อำนาจหน้าที่และบารมีในการส่งเสริมจิตใจผู้อื่นเห็นความเหมาะสมของความคิดเห็นของตนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ดูแลช่วยเหลือ กำกับติดตาม ประสานงาน สนับสนุน และเป็นผู้นำบุคลากรในหน่วยงาน ด้วยการเข้าร่วมการแข่งขันหรือการเลือกตั้งเพื่อดำเนินการในตำแหน่งต่างๆของรัฐ เช่น นายกฯ รองนายกฯ สมาชิกสภา เพื่อปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.5 องค์ประกอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจะมีโครงสร้างการบริหารประกอบด้วย ฝ่ายบริหารท้องถิ่น และฝ่ายสภาท้องถิ่น ตาม (พระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562)

1) ฝ่ายบริหารท้องถิ่น

ฝ่ายบริหารท้องถิ่นอาจจะเป็นบุคคลเดียวหรือหลายคนก็ได้ ในกรณีที่เป็นบุคคลเดียวจะเรียกว่า “ผู้บริหารท้องถิ่น” แต่ถ้าเป็นกรณีหลายคนจะเรียกว่า “คณะผู้บริหารท้องถิ่น” โดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ได้ให้ความหมายของผู้บริหารท้องถิ่นไว้ว่า “ผู้บริหารท้องถิ่น หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา และผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง”

ดังนั้น ผู้บริหารท้องถิ่นจึงมิได้หมายถึงแต่เฉพาะนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงคณะผู้บริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ที่อาจบริหารโดยคณะบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เช่น คณะมนตรีตำบล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2476 คณะเทศมนตรี ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ที่เปลี่ยนรูปแบบของฝ่ายบริหารท้องถิ่นจากคณะเทศมนตรีไปเป็นนายกเทศมนตรี

2) ฝ่ายสภาท้องถิ่น

ฝ่ายสภาท้องถิ่น ประกอบด้วยสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งหมายถึงสมาชิกสภาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลาย คือ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาเทศบาล สภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภากรุงเทพมหานคร สภาเมืองพัทยา และสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มีกฎหมายจัดตั้ง โดยสภาท้องถิ่นเหล่านี้มีหน้าที่และอำนาจให้ความเห็นชอบในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น การทำงานของฝ่ายบริหารท้องถิ่น เช่น การอภิปราย การตั้งกระทู้ถามและการตรวจสอบ

2.3.6 ประเภทของนักการเมือง

ซิลคอก และอีเวอร์ (อ้างถึงใน โสฬส ถนอมวัตร, 2563, หน้า 24) ได้แบ่งกลุ่มนักการเมืองออกตามอาชีพเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. กลุ่มนักการเมืองที่มาจากทั้งข้าราชการที่เป็นผู้ใหญ่และกำลังจะเกษียณออกจาก
2. นักการเมืองที่มาจากกลุ่มผู้ประกอบการที่ประกอบด้วยพ่อค้า นักธุรกิจ และผู้มีอาชีพอิสระ เช่น แพทย์ ทนายความ และวิศวกร แต่ละกลุ่มนี้มีลักษณะที่แตกต่างกันไป
3. นักการเมืองที่มาจากทหาร นายทหารที่มาเป็นนักการเมืองจะเคยดำรงตำแหน่งอยู่ในระดับสูงในกองทัพหรืออยู่หน่วยคุมกำลังรบเป็นส่วนใหญ่

ธวัชชัย วงษ์สังข์ (2554, หน้า 24) ได้แบ่งประเภทของนักการเมืองอีกประเภทหนึ่ง คือ แบ่งประเภทของนักการเมืองตามการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ประเภทอาสาหรืออุทิศตัวเต็มที่ กลุ่มนี้เป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์ที่มีความคิดและความรู้สึกอย่างหนัก โดยจะยอมรับและยึดถือนโยบายของพรรคและผู้นำอย่างเข้มงวดจนสามารถเอา การเมืองแทนศาสนาได้ เชื่อมมั่นและหวังในระบบการเมือง พวกนักการเมืองประเภทนี้จะเป็นหัวหอก สำคัญที่เดินหน้า ได้แก่ นักการเมืองระดับหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค หรือเลขาธิการพรรค เป็นต้น
2. ประเภทแนวร่วมหรือพันธมิตร นักการเมืองประเภทนี้มีความเชี่ยวชาญและมุ่งมั่นในการเมือง อย่างไรก็ตาม ระดับความเชื่อมั่นศรัทธาในระบบการเมืองลดลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับนักการเมืองประเภทแรกที่เป็นผู้นำ
3. ประเภทพวกมีศรัทธา สำหรับนักการเมืองประเภทนี้มีระดับความเป็นศรัทธาทางการเมืองไม่รุนแรงพอ แม้ว่าโอกาสจะอำนวยให้ก็ตาม แต่ยังคงมีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อระบบการเมืองในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เมื่อพวกเขารู้สึกเฉยเมย พวกเขามักจะตำหนิผู้อื่น

สรุปได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่น หมายถึงบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจและได้รับการเลือกตั้งเพื่อเป็นผู้บริหารหน่วยงาน ด้วยการเข้าร่วมการแข่งขันหรือการเลือกตั้งเพื่อดำเนินการในตำแหน่งต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาท้องถิ่น เช่น นายกฯ รองนายกฯ สมาชิกสภา เพื่อปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งที่มาของนักการเมืองท้องถิ่นจะมีอาชีพที่แตกต่างกันไป อาจจะมาจากราชการที่ปลดเกษียณแล้วหรืออาจมาจากกลุ่มพ่อค้า นักธุรกิจ และผู้ประกอบการอาชีพอิสระต่างๆ เป็นต้น

2.3.7 คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของนักการเมืองท้องถิ่น

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 มาตรา 49 และมาตรา 50 ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไว้ดังนี้

1. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับสมัครเลือกตั้ง

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (2) ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง สำหรับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นให้มีอายุตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด
- (3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งในวันสมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง
- (4) คุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

2. ลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิรับสมัครเลือกตั้ง

- (1) ติดยาเสพติดให้โทษ
- (2) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (3) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ
- (4) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 39 (1) เป็นภิกษุสามเณร นักพรตนักหรือนักบวช (2) อยู่ระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดหรือไม่ หรือ (4) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (5) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
- (6) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (7) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (8) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(9) เคยถูกศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเนื่องจากร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยถูกพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(10) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือตำแหน่งในกระบวนการยุติธรรม ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การของรัฐ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา การฉ้อโกงประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงิน ยาเสพติดในฐานผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า ความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนักตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการค้ามนุษย์ และความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(11) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(12) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(13) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(14) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(15) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(16) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(17) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(18) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

(19) เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(20) อยู่ในระหว่างถูกจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา 42 หรือตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(21) เคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง

(22) เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(23) เคยพ้นจากตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่า โดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นนั้น หรือมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับหรือ จะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่าง ตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวัน เลือกตั้ง

(24) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะจงใจไม่ปฏิบัติ ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ หรือมติคณะรัฐมนตรี อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการ อย่างร้ายแรง และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(25) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งใดๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะทอดทิ้งหรือ ละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจ หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยหน้าที่และอำนาจ หรือประพฤติ ตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือมีความประพฤติในทางที่จะนำมา ซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือแก่ราชการ และยังไม่พ้น ห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(26) ลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

องค์กรบริหารส่วนจังหวัด

(1) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 9 วรรค 2)

(2) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง (มาตรา 35/1)

2) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภา จังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา (มาตรา 35/1)

3) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 35/1)

เทศบาล

(1) สมาชิกสภาเทศบาล ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่า ด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 15 วรรค 2)

(2) นายกเทศมนตรี

- 1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง (มาตรา 48 เบญจ)
- 2) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา (มาตรา 48 เบญจ)
- 3) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 48 เบญจ)

องค์การบริหารส่วนตำบล

- (1) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 47 ทวิ)
- (2) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
 - 1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง (มาตรา 58/1)
 - 2) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา (มาตรา 58/1)
 - 3) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 58/1)

กรุงเทพมหานคร

- (1) สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 12)
- (2) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
 - 1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง (มาตรา 46)
 - 2) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (มาตรา 46)
 - 3) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 46)

เมืองพัทยา

- (1) สมาชิกสภาเมืองพัทยา ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 10)
- (2) นายกเมืองพัทยา
 - 1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง (มาตรา 42 วรรค 2)
 - 2) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (มาตรา 42 วรรค 2)
 - 3) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 42)

2.3.8 คุณสมบัติของนักการเมืองที่ดี

ปรัชญา เวสารัชช์ (2551, หน้า 115) กล่าวว่า นักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีจริยธรรมกำกับพฤติกรรมของตน เพื่อประกันการทำหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อบ้านเมือง จริยธรรมนี้มีความหมายครอบคลุม แนวทางการปฏิบัติตนของบุคคลดังกล่าวหลายประการ พอสรุปได้ดังนี้

1. การอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม หมายความว่า นักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เข้าใจดี เพื่อจะสามารถปกป้อง รักษา และส่งเสริมผลประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ สังคม ประชาคมชุมชน และประชาชนตามขอบเขตความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย การดำเนินการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ส่วนรวม จึงต้องเน้นการอุทิศตน โดยการกระทำใดๆ ต้องเป็นเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของทุกคน โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนหรือกลุ่มบางพวกเท่านั้น

2. การปฏิบัติหน้าที่ด้วยการอุทิศตน นักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้ ความสามารถ และการอุทิศตน ควรเป็นคนซื่อสัตย์และสุจริต มุ่งมั่น ไม่ย่อท้อ ตรงไปตรงมา ปฏิบัติตามหลักการและกฎระเบียบของสังคม และใช้ดุลยพินิจอย่างถูกต้อง อีกทั้งยังต้องมีความกล้าหาญและอดทนในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ

3. การเสียสละตนเอง เมื่อได้รับความไว้วางใจจากประชาชนแล้ว นักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถปฏิบัติตนอย่างแท้จริงเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การตัดสินใจหรือกระทำต่างๆ จะต้องไม่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น เช่น ครอบครัว บุคคลใกล้ชิด หรือสถานประกอบการที่ตนมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ การเสียสละตนเองยังรวมถึงการยินยอมเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตนเองหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและสร้างความมั่นใจต่อสาธารณะว่าการปฏิบัติหน้าที่จะไม่ส่งผลให้เกิดความเสียหายกับการประกอบอาชีพของตนเองหรือผู้อื่น

กล่าวโดยสรุป จริยธรรมสำหรับนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็นในการรักษาความเป็นธรรมและประโยชน์ส่วนรวม เมื่อปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยการอุทิศตนเพื่อผลประโยชน์ของสังคมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนหรือคนใกล้ชิด จริยธรรมจึงเป็นตัวชี้วัดในการดำรงตำแหน่ง นักการเมืองจึงต้องมีจิตสำนึก เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีและออกห่างจากการกระทำที่เสียหายต่อการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งของตน

ลิขิต อีร์เวคิน (ออนไลน์), (17/พฤศจิกายน/2566) กล่าวว่า นักการเมืองเป็นส่วนประกอบสำคัญของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย และมีความสำคัญเท่ากับผู้มีสิทธิในการลงคะแนนในการเลือกตั้ง ส่วนสำคัญอีกอย่างคือกติกาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ในการการพัฒนาวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในสังคมตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน และสังคมโดยรวม ในกรณีการเปรียบเทียบระหว่างนักการเมืองและรัฐบุรุษในการประกอบการเมืองชนิดของบุคคลที่มีบทบาทในการเมืองมีความแตกต่างกันออกไป โดยทั่วไปแล้ว นักการเมืองจะเน้นการค้นหา

ผลการเลือกตั้งในอนาคต ส่วนรัฐบุรุษจะให้ความสำคัญกับการคิดถึงอนาคตของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอนาคตของเยาวชนรุ่นหลัง รัฐบุรุษควรเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์และมีอุดมการณ์อย่างเหนียวแน่นต่อผลประโยชน์ของชาติและแผ่นดิน นักการเมืองอาจถูกมองว่าเป็นบุคคลที่ติดขัดกับตำแหน่งอำนาจ แม้การดำรงตำแหน่งดังกล่าวจะส่งผลในทางลบก็ตาม นักการเมืองที่ดีน่าจะมีคุณสมบัติ 5 ประการนี้

1. นักการเมืองต้องเป็นผู้มีความผู้พันทางอุดมการณ์ โดยในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย นักการเมืองจะต้องมีความเชื่อและศรัทธาในระบบประชาธิปไตย มีจิตวิญญาณที่เห็นคุณค่าของประชาธิปไตย รวมถึงเข้าใจว่าประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือหนึ่งในการบรรลุเป้าหมายที่มีคุณค่าซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ขณะเดียวกันนักการเมืองที่ดีควรปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดเพื่อรักษากระบวนการประชาธิปไตยและหลีกเลี่ยงการละเมิดกฎหมาย

2. นักการเมืองที่ดีจะต้องมีจริยธรรมทางการเมือง แม้ว่าจะมีอุดมการณ์ทางการเมืองสูงแล้วแต่จริยธรรมทางการเมืองอาจจะเป็นรายละเอียดเล็กน้อยที่อยู่นอกเหนือขอบเขตอุดมการณ์ทางการเมืองซึ่งเป็นกรอบใหญ่ ประเด็นของจริยธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความต้องการตามกฎหมาย ความชอบธรรมทางการเมือง และความน่าเชื่อถือรวมทั้งศรัทธา การกระทำใดๆ ต้องตรงตามกฎหมายและควรเป็นไปในทิศทางที่ดีต่อการเมือง เมื่ออุดมการณ์ทางการเมืองทำหน้าที่เป็นจิตวิญญาณของระบบการเมืองในทั้งหมด

3. นักการเมืองในฐานะที่ประสบความสำเร็จที่ทำประโยชน์ต่อประเทศและสังคม จะต้องขึ้นอยู่กับความรู้ทางการเมือง (Political Knowledge) ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกรัฐสภาหรือรัฐมนตรี ความรู้ดังกล่าวคือความรู้ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การศึกษาวิชาหนึ่งในอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาการเมืองคือ PPE (Philosophy, Politics, and Economics) มีแนวคิดว่าการบริหารประเทศต้องทำโดยบุคคลที่มีความรู้ทางการเมือง รวมถึงความรู้ทางสังคม และเศรษฐศาสตร์ โดยเฉพาะเรื่องเศรษฐกิจภายในและระหว่างประเทศ แต่สิ่งที่สำคัญคือ การมีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาการเมือง ซึ่งปรัชญาการเมืองนั้นคือการรวมอุดมการณ์และจริยธรรมเพื่อเป็นเครื่องชี้นำในการปฏิบัติ นักการเมืองที่มีความรู้ครึ้งๆ กลางๆ จะเป็นอันตรายอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เกิดการตัดสินใจผิดพลาดเนื่องจากขาดข้อมูลและความรู้ ที่สำคัญขาดอุดมการณ์ที่จะเป็นเครื่องชี้นำ

4. นักการเมืองที่ดีจะต้องมีประสาทสัมผัสทางการเมือง ความสามารถในการเข้าใจนัยสำคัญทางการเมืองอันเกิดจากเหตุการณ์ทางการเมือง ซึ่งจะส่งผลในทางลบหรือทางบวกนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการอ่านสถานการณ์ทางการเมืองที่ผิดพลาดอาจนำไปสู่ความสูญเสียอย่างมหาศาล กระบวนการทางการเมืองที่เริ่มต้นจากคนเพียงคนเดียวที่ดูเหมือนไม่สำคัญเนื่องจากการอ่านสถานการณ์ที่ผิดพลาด อาจจะไปสู่การขยายขอบข่ายอย่างกว้างขวาง เป็นผลร้ายทางการเมืองได้

5. นักการเมืองที่ดีคือนักการเมืองที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอารมณ์ทางการเมือง (Political Mood) ของสังคม การขาดความเข้าใจอารมณ์ทางการเมืองของสังคมจะนำไปสู่ความเสียหายทางการเมืองอย่างหนัก อารมณ์ทางการเมืองสามารถจะกระตุ้นปลุกเร้าให้เกิดขึ้นโดยขบวนการทางการเมือง ความไม่เข้าใจอารมณ์ทางการเมืองย่อมบ่งชี้ถึงการขาดประสิทธิภาพสัมพัทธ์ทางการเมือง เพราะทั้งสองส่วนนี้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างแน่นแฟ้น

คุณสมบัติทั้งห้าที่กล่าวมาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักการเมืองที่ดีและประสบความสำเร็จ ต้องมีความรู้ ความสามารถ เสียสละ ซื่อสัตย์ สุจริต และเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์และจริยธรรมที่ดีเพื่อเป็นแบบอย่างสำหรับคนทั่วไปได้ ขณะที่

ปานเทพ กล้านรงค์ ราช (ออนไลน์), (17/พฤษภาคม/2566) อดีตประธานกรรมการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กล่าวปาฐกถา เรื่อง “จริยธรรมนักการเมืองไทย” เมื่อวันที่ 4 ก.ย.2556 มีใจความว่า ป.ป.ช.ได้สอบถามความเห็นประชาชนว่าอยากได้นักการเมืองแบบใด พบว่าส่วนใหญ่อยากได้นักการเมืองที่มีคุณธรรมจริยธรรม ไม่ทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดยจากการสำรวจความเห็นประชาชน 3,064 ตัวอย่าง ว่าอยากเห็นนักการเมืองแบบใด อันดับหนึ่ง ซื่อสัตย์สุจริต 30% อันดับที่สอง ยึดประโยชน์ส่วนรวม 17% อันดับที่สาม ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน 13% อย่างไรก็ตาม ภาพลักษณ์นักการเมืองไทย ในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ยังไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องปรับปรุงกันต่อ

นายปานเทพ กล่าวว่า ในมุมมองส่วนตัวนักการเมืองที่ดีควรทำงานภายใต้หลักสำคัญ 8 ข้อ ประกอบด้วย 1.มีความคิดเห็นที่ซื่อสัตย์สุจริต 2.ทำในสิ่งที่ถูกต้องอย่างมีคุณธรรม 3.มีสัมมาวาจาพูดในสิ่งที่เห็นประโยชน์ ไม่กล้าให้ร้ายบุคคลอื่น 4.ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อคนทั่วไป 5.ดำรงอาชีพอย่างสุจริต 6.กระตือรือร้นในการทำหน้าที่ของตน 7.ตัดสินใจทุกอย่างภายใต้เหตุผล และ 8.มีความตั้งใจในการทำงาน

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2551, หน้า 56-57) ได้ให้ความเห็นว่า จริยธรรมมาตรฐานของนักการเมือง จริยธรรมในความหมายทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ การดำเนินชีวิต หรือกระบวนการแห่งชีวิตที่ดำเนินไปทั้งหมด คือความเป็นอยู่ การแสดงออก ความรู้สึกนึกคิด และคุณสมบัติต่างๆ ทั้งจิตใจ ทั้งปัญญา ทั้งพฤติกรรม ไปจนถึงการดำเนินชีวิต จิตใจ และสติปัญญา ของผู้ที่จะไปบริหารบ้านเมือง หรือเป็นผู้นำของประชาชน ที่จะพาประเทศชาติบ้านเมืองไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข ฉะนั้นนักการเมืองต้องไม่ขาดจริยธรรมพื้นฐานของชาวบ้าน โดยเฉพาะ 5 ข้อที่เรียกว่า จักรวรรดิวัตร หรือหน้าที่ของผู้ปกครองยิ่งใหญ่ ที่เรียกว่าจักรพรรดิ ในความหมายของพระพุทธศาสนา ซึ่งหมายถึงผู้ที่มีความสามารถปกครองให้บ้านเมืองดีโดยไม่ต้องใช้อำนาจบังคับ

1. ธรรมาธิปไตย เป็นผู้ถือธรรมเป็นใหญ่ ยึดถือหลักการ กฎกติกา ความจริง ความถูกต้อง ประโยชน์สุขที่แท้ของประชาชน เป็นหลักเกณฑ์ เป็นมาตรฐาน

2. ธรรมิการักษา จัดการบำรุง คຸ້ມครองรักษา ที่ชอบธรรม ให้แก่ประชาชนทุกหมู่เหล่า ตลอดจนสัตว์ทั้งหลาย ทั้งสัตว์บกสัตว์บินสัตว์น้ำ

3. อธรรมการนิเสธนา ป้องกัน แก้อไข กຳราบ ปราบปราม ไม่ให้มีการกระทำที่ไม่ชอบธรรม ไม่เป็นธรรม

4. ธนานุประทาน จัดสรรแบ่งปันเฉลี่ยทรัพย์สินเงินทอง ปัจจัยยังชีพ ให้ทั่วถึง แก่คนที่ขาดแคลนยากไร้ ให้เพียงพอที่จะเป็นอยู่ได้ทั่วกัน

5. ปริปัจจา แสวงปัญญา รู้จักปรึกษาสอบถาม เข้าหาผู้รู้ผู้ทรงคุณ คັນคว้าหาความรู้อยู่เสมอ และยิ่งๆ ขึ้นไป

นอกจากจักรวรรดิวัตร 5 ข้อนี้แล้ว ยังมีหลักอื่นๆอีก เช่น หลักทศพิธราชธรรม ซึ่งเป็นความประพฤติส่วนพระองค์ของพระราชา หรือความประพฤติส่วนตัวของผู้ปกครอง และหลักราชสังคหวัตถุ เป็นหลักสงค้เคราะห์ประชาชนของผู้ปกครอง จำเป็นอย่างยิ่งที่นักการเมืองทุกระดับควรนำมาปฏิบัติ

2.4 สรุป

1) แนวคิดการพัฒนาตามแนวทางพระพุทธศาสนา เน้นการพัฒนาคนจากภายใน ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา ซึ่งเมื่อประยุกต์ใช้กับนักการเมืองท้องถิ่น จะช่วยส่งเสริมให้มีคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และการตัดสินใจที่ตั้งอยู่บนหลักธรรม ไม่ใช่อารมณ์หรือผลประโยชน์ส่วนตน

2) หลักอุปหานิยธรรม เป็นหลักธรรมที่ช่วยให้สังคมไม่เสื่อม ไม่ตกต่ำ ประกอบด้วย องค์ประกอบ เช่น การประชุมอย่างสม่ำเสมอ การมีความสามัคคี การเคารพในผู้นำและผู้มีคุณธรรม ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งในการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองให้มีแนวคิดแบบพึ่งตนเอง เคารพเสียงของประชาชน และรักษาความเป็นธรรมในการบริหารงาน

3) แนวคิดเกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่น เน้นบทบาทของนักการเมืองในฐานะผู้แทนของประชาชน ต้องมีคุณลักษณะด้านจริยธรรม ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และสามารถเป็นแบบอย่างทางสังคมได้ การพัฒนาโดยยึดหลักอุปหานิยธรรมจึงช่วยสร้างนักการเมืองที่ไม่เพียงแต่มีทักษะทางการเมือง แต่ยังมีจริยธรรมและเป็นที่ยอมรับของประชาชน

จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอุปหานิยธรรม พบว่าหลักธรรมดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นให้มีคุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารบ้านเมืองอย่างมีธรรมาภิบาล ดังนั้นจึงสามารถกำหนดแนวทางการนำไปใช้ได้ดังนี้

1) ระดับนโยบาย

หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรกำหนดนโยบายหรือกรอบแนวทางในการอบรม พัฒนา และประเมินนักการเมืองท้องถิ่นโดยอิงตามหลักการบริหารนิยธรรม ซึ่งเน้นการปฏิบัติตนด้วยคุณธรรม ความสามัคคี ความเคารพในกฎกติกา และการประชุมปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอ

พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่ผู้บริหารท้องถิ่น โดยบูรณาการหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เข้ากับการพัฒนาทักษะการเมือง เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำที่มีจิตสาธารณะ

2) ระดับปฏิบัติการ

นักการเมืองท้องถิ่นสามารถนำหลักการบริหารนิยธรรมไปใช้ในการดำเนินงานบริหาร โดยจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และส่งเสริมการตัดสินใจโดยยึดหลักธรรมเป็นหลัก

ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม เช่น การบรรยายธรรม เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการจัดอบรมพัฒนาศีลธรรมร่วมกับประชาชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นำกับชุมชน

3) ระดับสังคมและชุมชน

ภาคประชาชนสามารถใช้หลักการบริหารนิยธรรมในการมีส่วนร่วมตรวจสอบ ถ่วงดุล และสนับสนุนนักการเมืองที่มีคุณธรรม โดยส่งเสริมวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบร่วมกันในสังคม

สื่อมวลชนท้องถิ่นและองค์กรภาคประชาสังคมควรมีบทบาทในการเผยแพร่แนวคิดและผลลัพธ์ของการนำหลักการบริหารนิยธรรมมาใช้ในการเมือง เพื่อให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจในวงกว้าง

2.6 บริบทพื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษา ได้เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.5.1 ด้านกายภาพ

2.5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองเลย

เทศบาลเมืองเลย เป็นเทศบาลเมืองขนาดใหญ่ ตั้งอยู่เลขที่ 156/20 ถนนเจริญรัฐ ตำบลคูป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีสภาพเป็นชุมชนเมือง มีจุดศูนย์กลางอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเลยและแม่น้ำหมานไหลผ่าน ภายในเขตเทศบาลเมืองเลย มีพื้นที่ 12.41 ตารางกิโลเมตร เป็นที่ตั้งหน่วยงานราชการต่าง ๆ ตลอดจนอาคารพาณิชย์ ห้างสรรพสินค้า บริษัท ห้างร้านโรงแรม สถานศึกษา ที่อยู่อาศัยของราษฎรที่รวมตัวกันอยู่อย่างหนาแน่น เนื่องจากเทศบาลเมืองเลยเป็นจุดศูนย์กลางในการติดต่อกับภูมิภาคต่าง ๆ ถนนทุกสายที่มุ่งสู่ทุกอำเภอ รวมทั้ง สถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงจึงเริ่มต้นขึ้นที่นี้เช่น อุทยานแห่งชาติภูกระดึง อุทยานแห่งชาติภูเรือ เขตรักษาพันธุ์ป่าภูหลวง วนอุทยานสวนหินผางามหรือคุนหมิงเมืองไทย แก่งคุดคู้ แก่งน้ำสาน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่เหมาะสำหรับผู้

ขอความท้าทายในการล่องแก่ง บ้านร้อยปีเชียงคาน พระธาตุศรีสองรัก วัดเนรมิตวิปัสสนา งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เดินทางสู่จังหวัดเลย ทำให้เศรษฐกิจการค้าและการลงทุนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก (เว็บไซต์เทศบาลเมืองเลย, ออนไลน์)

2.5.1.2 ประวัติความเป็นมา

จังหวัดเลย ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2396 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 เดิมมี 3 อำเภอ คือ อำเภอกุดป่อง อำเภอท่าลี่ และอำเภอวังสะพุง ต่อมาได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติท้องที่เปลี่ยนแปลงการปกครองจากเดิมมาเป็นแบบเทศาภิบาล จึงกำหนดเอาอำเภอกุดป่องขึ้นเป็นเทศบาล ตามพระราชกฤษฎีกา เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2479 โดยมี นายสิน ศาสตร์สุนทร เป็นนายกเทศมนตรีเมืองเลยคนแรก ต่อมาได้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมภายในเขตเทศบาลอย่างรวดเร็ว ประกอบกับมีประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีอาคารพาณิชย์ สถานประกอบการ และสถาบันการศึกษาเพิ่มขึ้น จึงขออนุมัติเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลจากกระทรวงมหาดไทย เป็น 12.41 ตร.กม เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2524

2.5.1.3 ดวงตราประจำเทศบาลเมืองเลย

เทศบาลเมืองเลย มีดวงตราประจำเทศบาลเป็นรูปภูเขา แม่น้ำและดวงพระอาทิตย์ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

รูปภูเขา หมายถึง ภูบ่อปิด ซึ่งอยู่ด้านทิศตะวันออกของเทศบาล
รูปแม่น้ำไหลผ่านเชิงเขา หมายถึง แม่น้ำเลยซึ่งบ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์
ดวงพระอาทิตย์ส่องแสง หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง

2.5.1.4 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลเมือง
ทิศตะวันออก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์
ทิศใต้ ติดต่อกับ เทศบาลตำบลนาอาน
ทิศตะวันตก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลเมือง

2.5.1.5 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำโดยมีลำน้ำเลยและลำน้ำหมานไหลผ่านในแนวเหนือ – ใต้ มีภูเขาล้อมรอบ สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง เฉลี่ยโดยประมาณ 150 เมตร

2.5.1.6 ลักษณะภูมิอากาศ

ภูมิอากาศของเทศบาลเมืองเลย จัดอยู่ใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ช่วงเดือนมิถุนายน – ตุลาคม จะมีมรสุมหรือแนวปะทะโซนร้อนพัดผ่าน และบางครั้ง จะมีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนพัดผ่านเป็นครั้งคราว ทำให้สภาพอากาศโดยทั่วไปขึ้นอยู่กับ

อิทธิพลลมมรสุม จึงทำให้อากาศแปรปรวนมาก ฤดูร้อนอากาศจะร้อนมาก ส่วนฤดูหนาวอากาศหนาวจัด เคยมีอุณหภูมิต่ำสุด ประมาณ 1.3 องศาเซลเซียส (2 ม.ค.2517) อุณหภูมิสูงสุดประมาณ 43.5 องศาเซลเซียส (25 เม.ย.2517)

2.5.2 ด้านการปกครอง

เทศบาลเมืองเลย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลกุดป่อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีชุมชนในเขตเทศบาลทั้งหมด 11 ชุมชน 38 คุ่ม ได้แก่

1. ชุมชนหนองผักก้าม คุ่มโรงเรียนมหาไถ่, คุ่มโรงเรียนเทศบาล 5, คุ่มมะขามหวาน, คุ่มตลาดหนองผักก้าม, คุ่มวัดศรีวิชัยนาราม, คุ่มหลังแขวง, คุ่มแขวงการทาง
2. ชุมชนนาหนองท่าแพ คุ่มกองร้อย นพพ., คุ่มชลประทาน, คุ่มเลยพิทย์ ท้ายเหมือง, คุ่มมูลนิธิสว่างศิรัธรรม, คุ่มบ่อนไก่เก่า
3. ชุมชนนาเงิน คุ่มซอยซวงค์, คุ่มศาลากลาง, คุ่มอัยการ, คุ่มประปา, คุ่มสมาคมพ่อค้า, คุ่มไฟฟ้า, คุ่มป่าไม้
4. ชุมชนบ้านดัว คุ่มตลาดเย็น, คุ่ม บขส., คุ่มซอยอินคำดี, คุ่มศาลเจ้าบ้าน, คุ่มวัดศรีบุญเรือง, คุ่มไปรษณีย์
5. ชุมชนตลาดเมืองใหม่ คุ่มหนองซุมแสง, คุ่มเมืองใหม่, คุ่มอาชีวศึกษา, คุ่มสถานีตำรวจ
6. ชุมชนบ้านแฮ่ คุ่มโรงเรียนอนุบาลเลย, คุ่มตลาดไทเลย, คุ่มวัดศรีภูมิ, คุ่มสามแยกทองคำ, คุ่มศาลเจ้าพ่อเมืองแสน
7. ชุมชนบ้านใหม่ คุ่มโรงเรียนแสงตะวันพัฒนา, คุ่มโรงเรียนศรีสะอาด, คุ่มทุ่งนาเมียง, คุ่มวัดเลยหลง, คุ่มศรีจันทร์, คุ่มริมน้ำเลย
8. ชุมชนปากเลย คุ่มวัดศรีสว่าง, คุ่มหนองสูงเหลื่อม-บ้านน้อยเล้งใหญ่, คุ่มวัดศรีที่ปาราม, คุ่มโรงเรียนเทศบาล 3
9. ชุมชนภูบ่อปิต คุ่มวัดประชานิมิตร, คุ่มโรงเรียนเทศบาล 4, คุ่มวนอุทยาน
10. ชุมชนกม่ว่งชี
11. ชุมชนเล้งใหญ่ มั่นคง

ที่มา: (เว็บไซต์เทศบาลเมืองเลย, ออนไลน์)

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อนุวัฒน์ ศรีษะเกษ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 เพื่อการทำงาน: กรณีศึกษาอำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมพบว่าทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ 1. ด้านการประชุมเบื้องต้น 2. ด้านการเตรียมพร้อมในการประชุม การเลิกประชุมและการทำภารกิจอื่นๆ 3. ด้านการไม่ละเมิดกฎหมายหรือการล้มเลิกกฎหมายต่าง ๆ

4. ด้านการเคารพผู้บังคับบัญชา และการรับฟังคำแนะนำ 5. ด้านการไม่กดขี่หรือแสวงหาผลประโยชน์จากสตรี 6. ด้านการเคารพสิทธิการชุมนุมวิญญูและการแสดงความเคารพต่อผู้อื่น 7. ด้านการให้ความคุ้มครองพระสงฆ์ผู้ทรงศีลและนักบวชอื่นๆ

ไพบุลย์ สุขเจตน์ (2563) ได้ทำวิจัย เรื่องการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ ด้านพฤติกรรมนักการเมือง ด้านนโยบาย ด้านการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และด้านการสื่อสาร ซึ่งสามารถพัฒนาทั้ง 4 ประเด็นได้ดังนี้ 1) ด้านพฤติกรรมนักการเมือง นักการเมืองท้องถิ่น ต้องปฏิบัติตนต่อหน้าที่และประชาชน มีความซื่อสัตย์โปร่งใสและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ เมื่อมีประชุมก็ไม่ขาดประชุม ยอมรับและปฏิบัติตามกฎระเบียบ ให้ความเคารพต่อผู้อาวุโส อนุรักษ์ประเพณีของท้องถิ่น ปกป้องคนดีไม่ละอำนาจในบทบาทความเป็นนักการเมือง 2) ด้านนโยบาย นักการเมืองท้องถิ่น ปฏิบัติตามนโยบายและร่วมมือกับท้องถิ่นเพื่อให้นโยบายเป็นไปตามเป้าหมาย หน่วยงานในท้องถิ่นต้องแสดงความร่วมมือกันเพื่อให้นโยบายสอดคล้องกับสถานการณ์ และนักการเมืองท้องถิ่นต้องรับผิดชอบต่อคำมั่นสัญญาที่ประชาชนและชุมชน ให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมประชุมและปฏิบัติตามกฎระเบียบในท้องถิ่นต้องสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจการดำเนินกิจกรรมโครงการต่างๆ 3) ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น การพัฒนาให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ โดยนักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนประชาชนในการนำเสนอและติดตามการทำงานของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น การเข้าร่วมประชุมวางนโยบายร่วมกับหน่วยงานต่างๆ และอยู่เคียงข้างกับประชาชนเพื่อสร้างความสามัคคีในการทำงาน ยึดหลักความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และเคารพนอบน้อมผู้อาวุโสในพื้นที่ โดยมีหลักคอยให้คำปรึกษาแนะนำของชุมชน และเป็นนักการเมืองรักสันติภาพเพื่อให้สังคมและชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบ 4) ด้านการสื่อสาร นักการเมืองท้องถิ่น ต้องมีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน นอบน้อมต่อคำแนะนำจากผู้ที่มีประสบการณ์ยึดหลักความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และต้องเคารพบูชาปูชนียสถานตามประเพณีเพื่ออนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น ในการช่วยเหลือกิจกรรมใดที่ช่วยเหลือได้ก็ช่วยเหลือ เช่น การร่วมประชุมกับชุมชนในพื้นที่เพื่อหาแนวทางและทางออกที่ดีให้กับคนในพื้นที่

คงชิต ชินสิญจน์ (2563) ได้ทำวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษาพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล บางรักน้อย ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับ การที่ประชาชนขาดความรู้และความเข้าใจทางการเมือง ขาดการรับข่าวสารจากองค์การบริหารส่วนตำบล และไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่จัดขึ้น ส่งผลให้ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มดั้งเดิมในชุมชนที่ประสบปัญหาเศรษฐกิจ ไม่สนใจการเมือง และไม่เข้าสังคม มีแนวโน้มถูกชักจูงทางการเมืองที่ไม่

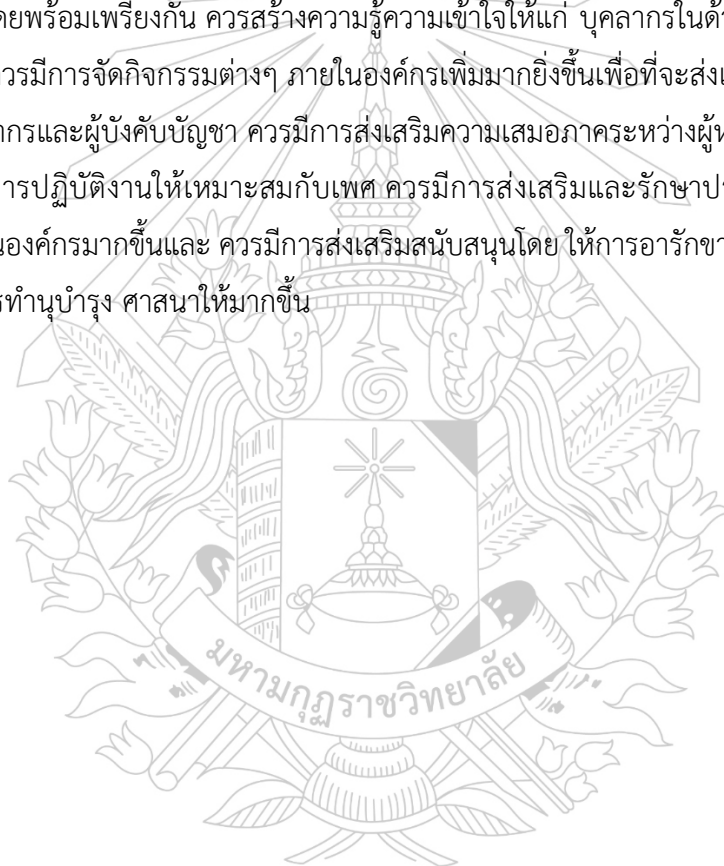
เหมาะสมได้ง่าย สำหรับแนวทางการพัฒนาการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า ควรส่งเสริมความรู้ทางการเมืองอย่างทั่วถึง จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม เปิดเวทีชาวบ้านเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้บริหาร และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ ผู้นำชุมชนยังเสนอให้บูรณาการหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักนิติธรรม ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และการกระจายอำนาจ ในการบริหารงาน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการเมืองในชุมชนอย่างยั่งยืน

พระมหาตมธวัช ธรรมธีโร (2564) ได้ทำวิจัย เรื่องแนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักอปรินายธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนปริยัติธรรม แผนกสามัญ จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักปรีชาธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย มีแนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักอปรินายธรรม ได้แก่ 1) การกำหนดตารางการประชุมในแต่ละปีงบประมาณ 2) กฎเกณฑ์หรือหลักปฏิบัติในการเข้าประชุมความพร้อมเพรียงกันประชุม 3) การออกกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ภายในโรงเรียน ยึดความถูกต้องและเป็นธรรม 4) การปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมาย 5) การเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในการบริการ โดยมีสัดส่วนเท่าเทียมชาย 6) โครงการหรือแนวทางในการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น 7) การดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือนโรงเรียนเป็นอย่างดี 8) การพัฒนาการบริหารงานตามหลักอปรินายธรรม 7 โดยการฝึกอบรม ศึกษางาน การประชุม การประเมินผลงานที่ยุติธรรม มีสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่บุคลากร

พระจตุพล ปญญารโ (ขุนทองแก้ว) (2564) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนางานองค์กรตามหลักอปรินายธรรมของศูนย์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนางานองค์กรตามหลักอปรินายธรรม 7 ในศูนย์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 1. ด้านการประชุมกันเนื่องนิตย์ ควรมีการจัดประชุมอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการเสนอความคิดเห็น และรับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น รวมไปถึงการติดตาม ผลการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย 2. ด้านความพร้อมเพรียงกันประชุม ควรควรมีการกำหนดแผนการ ตกลงวัน เวลา สถานที่ และวาระการประชุมให้ชัดเจน ลงชื่อเข้าร่วมและออกจากการประชุม พร้อมจดบันทึกการประชุมและลงมติด้วยกัน มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลและจัดการประชุมอย่างเหมาะสม 3. ด้านไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ควรปรับเปลี่ยนความเหมาะสมของกฎและระเบียบให้สอดคล้องกับงานและบุคลากรทุกระดับอย่างเหมาะสมและชอบธรรม เพื่อการปฏิบัติงานที่ถูกต้องรวดเร็วและเป็นธรรม 4. ด้านการเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ควรสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา และติดตามผลการทำงานทุกครั้งหลังจากมอบหมายงาน และสอบถามถึงปัญหาของงาน พร้อมให้คำแนะนำหรือช่วยแก้ปัญหา 5. ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี ควรมีการรณรงค์เรื่อง สิทธิสตรี สิทธิมนุษยชน และความเท่าเทียมกันทางเพศ 6. ด้านการส่งเสริมรักษาวัฒนธรรมและประเพณี

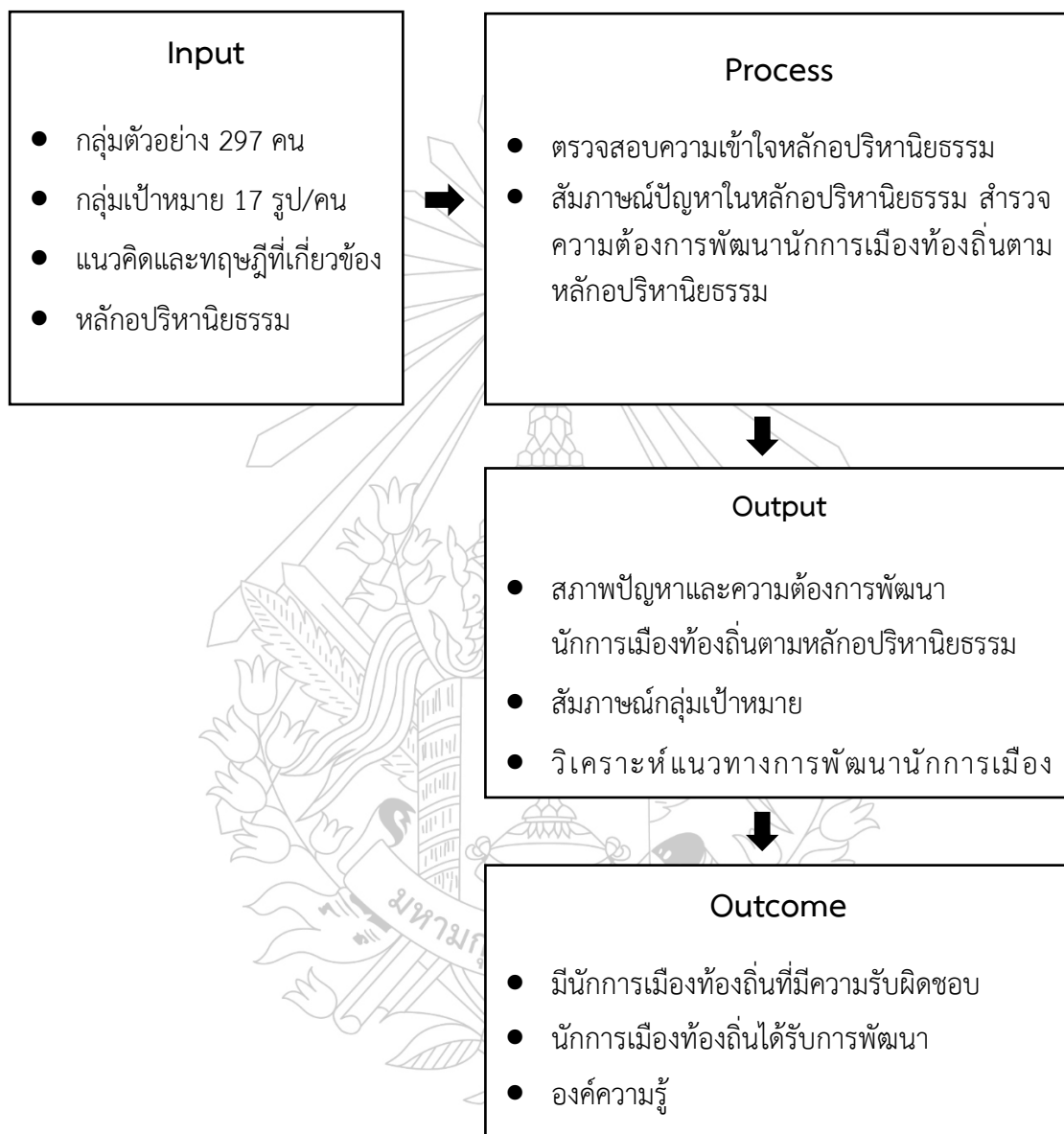
อันดีงาม มีการจัดงานและกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมและประเพณี ตลอดจนการดูแลรักษาอาคารสถานที่ของหน่วยงานให้เกิดความสะอาด และปลอดภัย 7. ด้านการอารักขาคุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม มีการ จัดหาบุคลากรที่ตรงกับงาน ควบคู่กับการจัดสวัสดิการ ค่าตอบแทนให้เหมาะสม

พระกฤษฎา จูฑธมโม (แก้วประยूर) และคณะ (2566) ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การใช้หลักอปริหานิยธรรมในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ” มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) ศึกษาการใช้หลักอปริหานิยธรรมในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ 2) วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการใช้หลักอปริหานิยธรรมในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการประสานงานกับบุคลากรและ มีการประชุมกันอยู่เป็นประจำควรมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์กรมากขึ้นเพื่อที่จะทำให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ โดยพร้อมเพรียงกัน ควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ บุคลากรในด้านการกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ควรมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์กรเพิ่มมากยิ่งขึ้นเพื่อที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรและผู้บังคับบัญชา ควรมีการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างผู้หญิงและผู้ชายโดยการมอบหมายการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับเพศ ควรมีการส่งเสริมและรักษาประเพณีวัฒนธรรมให้กับบุคลากรในองค์กรมากขึ้นและ ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนโดยให้การอารักขา คุ้มครอง ป้องกัน ศาสนาและมีการทำนุบำรุง ศาสนาให้มากขึ้น

2.8 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎี ในการศึกษาวิเคราะห์เรื่อง “แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยม” ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนแผนภูมิดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนา
 นักรการเมืองท้องถิ่นตามหลักอบริหานิยธรรม และหลักอบริหานิยธรรมในพระพุทธศาสนา

ระยะที่ 3 สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย เพื่อหาแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลัก
อภิธานิยธรรม และเสนอแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม (วิจัยเชิง
คุณภาพ)

3.1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดเลือกประชากรที่เป็นบุคลากรใน
เมืองเลย จำนวน 428 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเฉพาะในส่วนของพนักงานจ้าง
มีจำนวนมาก ซึ่งผู้วิจัยใช้สูตรของเครซีและมอร์แกน, 1970 อ้างถึงใน (บุญชม ศรีสะอาด,
หน้า 43) ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ข้าราชการการเมือง		พนักงานราชการ		ลูกจ้างประจำ		พนักงานจ้าง	
ขนาด ประชากร	ขนาด กลุ่ม ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด กลุ่ม ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด กลุ่ม ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด กลุ่ม ตัวอย่าง
23	23	97	97	8	8	300	169
รวม 297 คน							

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน

3.1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอุปทานิยธรรม แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม จำนวน 17 คน ดังนี้

- 1) ข้าราชการการเมือง จำนวน 4 คน
- 2) พนักงานราชการ จำนวน 4 คน
- 3) ลูกจ้างประจำ จำนวน 5 คน
- 4) พนักงานจ้าง จำนวน 8 คน

ระยะที่ 2 สัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอุปทานิยธรรม แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม จำนวน 12 รูป/คน โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) เป็นพระสงฆ์ที่มีตำแหน่งทางการปกครองระดับเจ้าคณะตำบลขึ้นไปจำนวน 3 รูป
- 2) เป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยที่เชี่ยวชาญในด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 3 คน และเชี่ยวชาญในด้านพระพุทธศาสนา 3 คน
- 3) เป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ จำนวน 3 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย และวิธีการสร้างเครื่องมือวิจัยออกเป็น 2 ระยะ มีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอุปทานิยธรรม และหลักอุปทานิยธรรมในพระพุทธศาสนา

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ โดยการใช้การสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาในหลักอุปทานิยธรรม และใช้แบบสอบถาม ความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอุปทานิยธรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

3.2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอุปทานิยธรรม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด (Close-ended Questionnaire) และแบบเลือกตอบ (Check List) เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา เป็นลักษณะให้เลือกตอบ จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปรีหานิยธรรม ทั้ง 7 ด้าน จำนวน 35 ข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบสอบถามมี 7 ด้าน ดังนี้

- 1) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์
- 2) การพร้อมเพรียงกันประชุม
- 3) การไม่บัญญัติหรือล้มล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ
- 4) การรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่
- 5) ให้เกียรติและคุ้มครองสตรี
- 6) ส่งเสริมและให้และรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม
- 7) การอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม

โดยผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามลิเคิร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) เพื่อหาค่าเฉลี่ยความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปรีหานิยธรรม โดยแบ่งระดับในการวัดออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ต้องการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ต้องการพัฒนา อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ต้องการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ต้องการพัฒนา อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ต้องการพัฒนา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สำหรับการแบ่งช่วงค่าเฉลี่ยช่วงคะแนนซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยได้กำหนดช่วงระหว่างระดับไว้ที่ 0.50 ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ต้องการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ต้องการพัฒนา อยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ต้องการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ต้องการพัฒนา อยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ต้องการพัฒนา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิด (Opened-Form Qusetionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นโดยอิสระเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปรีหานิยธรรม 7 ประการ

ระยะที่ 3 ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 2 มาสังเคราะห์ และดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย เพื่อหาแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม และเสนอแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม

3.2.2 แบบสัมภาษณ์ (Interviews)

เพื่อหาแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ 2 ขั้นตอน คือสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม และการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวคิดและการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews) ใช้สัมภาษณ์กลุ่มประชากรเป้าหมาย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวคิดและการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้

3.3.1 แบบสอบถาม

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเชิงเนื้อหา วัตถุประสงค์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความเหมาะสมถูกต้องของแบบสอบถาม

3) นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ถูกต้องตามหลักวิชาการและในด้านภาษาที่ใช้ เพื่อครอบคลุมเนื้อหา และให้ความเห็นชอบ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์ อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

2. ผศ.ดร.สุรพล พรหมกุล ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

3. ผศ.ดร.วรเชษฐ์ โทอิน อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความถูกต้องของเครื่องมือแล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item-Objective Congruence) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความตรงตามเนื้อหา

เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถามโดยพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 0.50 ขึ้นไป จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ผลการตรวจสอบประเด็นโดยหาค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00

4) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่ผ่านการเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

5) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยวิธีการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 96) ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.924

6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ และได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดทำแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ (Google Form) เพื่อสร้างคิวอาร์โค้ด (QR Code) ให้พร้อมที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

3.3.2 แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยกำหนดประเด็นสำคัญในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1) ศึกษาหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากเอกสาร ตำราวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2) ดำเนินการกำหนดกรอบกระบวนการในการศึกษา และกรอบเครื่องมือการวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อรับข้อเสนอแนะ

3) จัดทำเครื่องมือในการวิจัยตามกรอบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตามวิธีดำเนินการวิจัย

4) นำเครื่องมือที่ได้ไปปรึกษาขอคำแนะนำกับผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะ เพื่อให้เนื้อหาเกิดความสมบูรณ์ครบถ้วนและเที่ยงตรง

5) นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณา ตรวจสอบ และให้ความเห็นชอบ

6) แก้ไข ปรับปรุง ตรวจสอบ ความครบถ้วนของเครื่องมือในการวิจัย เพื่อเตรียมลงภาคสนามเก็บข้อมูลต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

3.4.1 แบบสอบถาม

1) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เพื่อขออนุญาตลงพื้นที่เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คนภายในเทศบาลเมืองเลย

2) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองเลย และปลัดเทศบาลเมืองเลย เพื่อแจ้งขอเก็บข้อมูลในการตอบแบบสอบถามออนไลน์

3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยขอความร่วมมือกับบุคลากรในเทศบาลเมืองเลย ตอบแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Form พร้อมลิงก์ (Link) และคิวอาร์โค้ด (QR code) ทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามพร้อมวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง ใช้เวลาเก็บข้อมูลภายใน 7 วัน และได้รับแบบสอบถามกลับมา

3) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม จำนวน 297 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100 เพื่อนำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

4) ผู้นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามออนไลน์ที่มีความสมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

3.4.2 แบบสัมภาษณ์

เพื่อให้สามารถตอบคำถามตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ผู้วิจัยมีได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาจากเอกสาร การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และเอกสาร รายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับหลักอปริหานิยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น และแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม

2. เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

2.1 สร้างคำถามการสัมภาษณ์ให้ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และข้อมูลที่ต้องการ

2.2 กำหนดบุคคลและพื้นที่ที่จะสัมภาษณ์ รวมถึงศึกษาประวัติผู้ให้สัมภาษณ์

2.3 นัดหมายผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่จะใช้สัมภาษณ์

2.4 พบผู้สัมภาษณ์ สัมภาษณ์พร้อมขออนุญาตบันทึกเสียงการสัมภาษณ์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยนำแบบสอบถามที่ได้รวบรวมมาดำเนินการตามขั้นตอนการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

1) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ร้อยละ (Percentage)

2) ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรมทั้ง 7 ด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความหมาย โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ด้วยการกำหนดค่าคะแนน 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103-105)

5 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางสังคมศาสตร์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย โดยการหาอันตรภาคชั้น เพื่อจัดระดับช่วงของการหาค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงระหว่างระดับไว้ที่ 0.50 ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา อยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา อยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความต้องการพัฒนา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4) ส่วนคำถามปลายเปิดผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวิเคราะห์สรุปประเด็นเนื้อหาที่ผู้ตอบคำถามปลายเปิดแต่ละคำตอบ เพื่อทำการแยกประเด็นคำตอบดังกล่าวให้เป็นหมวดหมู่แล้วอธิบายเป็นความเรียง

3.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมพัทธ์

1) ผู้วิจัยนำข้อความจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการจดบันทึกมาจำแนกประเด็นและเรียงเรียงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาของประเด็นที่สัมภาษณ์เชิงลึกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) ผู้วิจัยเรียบเรียงประเด็นที่สำคัญจากการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วประมวลผลตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่กำหนดไว้ และนำเสนอในรูปแบบเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.6.1 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1) ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC: Index of Item-Objective Congruence)

จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดยที่

IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง มีค่าอยู่ระหว่าง -1 0 +1
$\sum R$	แทน	ค่าผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

กำหนดคะแนนของผู้เชี่ยวชาญเป็น +1 หรือ 0 หรือ -1

2) ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) มีสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 97)

จากสูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

โดยที่

α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนข้อ

s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

3.6.2 สถิติพื้นฐานต่างๆ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีสูตรดังนี้

1) ค่าเฉลี่ย (Mean) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 105)

จากสูตร
$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

โดยที่ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

2) ร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 104)

จากสูตร
$$P = \frac{fx100}{N}$$

โดยที่ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 105)

จากสูตร
$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

โดยที่ $S.D.$ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนในกลุ่ม

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

n แทน จำนวนผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม” ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาหลักการบริหารนิยธรรมในพระพุทธศาสนา 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม 3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Mixed Methods research) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามกลุ่มประชากรในเทศบาลเมืองเลย จำนวน 297 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย และสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 รูป/คน เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ทั้งนี้ เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

n	หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	หมายถึง ค่าเฉลี่ย
%	หมายถึง ร้อยละ
S.D.	หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หลักการบริหารนิยธรรมในพระพุทธศาสนา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม

ตอนที่ 3 ผลวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ และอธิบายสถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยม โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 5 สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยม ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 6 ผลวิเคราะห์ข้อมูลข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลยตามหลักการบริหารนิยม 7

4.3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หลักการบริหารนิยมในพระพุทธศาสนา

หลักการบริหารนิยม 7 ปรากฏในมหาปริณิพพานสูตร เป็นพระสูตรที่กล่าวถึงความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อม ซึ่งหลักการบริหารนิยมมีการอธิบายไว้ในพระสูตรต่างๆ ว่าเป็นจำนวนมาก ซึ่งงานวิจัยนี้ จะหยิบยกมา 2 ประเภทหลักๆ เรียกว่า ภิกขุการบริหารนิยม (สำหรับภิกษุ) และ ราชาบริหารนิยม (สำหรับฆราวาส) สามารถอธิบายได้ดังนี้

1) ภิกขุการบริหารนิยม (สำหรับภิกษุ)

1. หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์

การประชุมกันอย่างสม่ำเสมอเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับพระภิกษุสงฆ์ เช่น การทำอุโบสถกรรม การทำวัตรเช้า-เย็น เป็นต้น เนื่องจากการเปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้การได้สนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเปิดเผย ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน ร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสงฆ์ (วินัยฉัยอธิกรณ์) การประชุมกันจะช่วยให้พระสงฆ์ได้ร่วมกันหาสาเหตุของปัญหา และร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหอย่างเหมาะสม

2. พร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิก พร้อมเพรียงกันทำกิจที่สงฆ์จะต้องทำ

เมื่อมีกิจใดๆ ที่สงฆ์ต้องทำร่วมกัน เช่น การทำสังฆกรรมซึ่งต้องใช้พระ 4 รูปขึ้นไป หรือการทำวัตร การฟังธรรม ซึ่งพระภิกษุสงฆ์ทุกรูปก็ต้องร่วมกันทำกิจนั้นอย่างพร้อมเพรียง เป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบ ความเคารพต่อเวลา และความสามัคคีของพระภิกษุสงฆ์

3. ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่ได้บัญญัติ จักไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติแล้ว ภิกษุทั้งหลายจักไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่ได้บัญญัติ จักไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติแล้ว

พระวินัยเป็นเสมือนรากฐานของพระพุทธศาสนา การรักษาพระวินัยให้บริสุทธิ์จึงเป็นการรักษาพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืน หากพระภิกษุแต่ละรูปสามารถบัญญัติกฎเกณฑ์ขึ้นมาเองได้ จะทำให้เกิดความแตกแยกในหมู่สงฆ์ ฉะนั้น พระภิกษุสงฆ์ทุกรูปต้องร่วมมือกันรักษาพระวินัย ไม่ปล่อยให้มีการละเมิดพระวินัยเกิดขึ้น การปฏิบัติตามพระวินัยอย่างเคร่งครัด จะช่วยให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองและหาความเสื่อมมิได้ เป็นที่พึ่งของชาวพุทธต่อไป

4. สักการะ เคารพ นบถือ บูชา ท่านผู้เป็นเถระ เป็นรัตตัญญู บวชมานาน เป็นสังฆบิดร เป็นสังฆปริณายก

ในทางพระพุทธศาสนาจะให้ความเคารพตามพรราชากาล เคารพเชื่อฟังท่านที่เป็นพระเถระ เป็นรัตตัญญู บวชมานาน เป็นสังฆบิดร เป็นสังฆปริณายก แต่ในบางกรณีพระผู้ที่มีพรรษาน้อยกว่าปกครองผู้ที่มีพรรษามากกว่า ท่านจึงให้ยึดหลักเคารพนบถือซึ่งกันและกัน แบ่งได้ดังนี้

เถระ หมายถึง ผู้ที่มีอายุมาก บวชมาเป็นเวลานาน มีความรู้ความสามารถทางพระพุทธศาสนา

รัตตัญญู หมายถึง ผู้รู้ราตรีนาน หรือผู้ที่มีประสบการณ์มาก

สังฆบิดร หมายถึง บิดาของคณะสงฆ์ หรือผู้ที่มีความเป็นผู้นำในคณะสงฆ์

สังฆปริณายก หมายถึง ประมุขแห่งคณะสงฆ์ หรือผู้มีอำนาจในการปกครองคณะสงฆ์

5) ไม่ตกอยู่ในอำนาจตัณหาที่เกิดขึ้นแล้ว อันเป็นเหตุให้เกิดในภพต่อไป

เป็นการทำลายตัณหา หรือความอยาก ความทะยานอยาก ทั้งรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และธรรมารมณ์ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัณหาที่เกิดขึ้นแล้ว และเป็นเหตุให้เกิดการเวียนว่ายตายเกิดในภพชาติต่อไป แม้ว่าพระสงฆ์จะอุทิศตนเพื่อปฏิบัติธรรมและละกิเลส แต่กิเลสตัณหาก็ยังคงเป็นสิ่งที่พระสงฆ์ทุกรูปต้องเผชิญหน้าและต้องฝึกฝนตนเองให้สามารถเอาชนะได้

6) เป็นผู้ยินดีในเสนาสนะตามราวป่า

พระภิกษุสงฆ์มีความยินดีที่จะอาศัยอยู่ในที่สงบ ที่มุ่งเน้นการปฏิบัติธรรมในป่าเขา โดยมีวัตรปฏิบัติที่เรียบง่าย เหมาะแก่การปฏิบัติ เช่น ป่าเขา หรือสถานที่ที่ห่างไกลจากความวุ่นวายของเมือง โดยอาศัยปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต

7) ภิกษุพึงตั้งสติไว้เสมอว่า ทำอย่างไร เพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายผู้มีศีลเป็นที่รักที่ยังไม่มาขอให้มา และเพื่อนพรหมจรรย์ผู้มีศีลเป็นที่รักที่มาแล้ว ขอให้อยู่สบาย

ประโยคนี้นับถึงหลักธรรมที่สำคัญของพระภิกษุ ซึ่งเน้นถึงการปฏิบัติตนเพื่อให้เป็นที่รักและเคารพของเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก คือ

เพื่อนพรหมจารีผู้มีศีลเป็นที่รักที่ยังไม่มา หมายถึง การสร้างความประพฤติปฏิบัติที่ดีงาม เพื่อดึงดูดให้เพื่อนพรหมจารีที่ยังไม่ได้มาสนใจและอยากเข้ามาศึกษาธรรมะและปฏิบัติธรรมร่วมกัน

เพื่อนพรหมจารีผู้มีศีลเป็นที่รักที่มาแล้ว หมายถึง การดูแลเอาใจใส่เพื่อนพรหมจารีที่อยู่ร่วมกันแล้ว ให้มีความสุขสบายในการปฏิบัติธรรม

2) ราชขอปริหานิยธรรม (สำหรับฆราวาส)

1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (หมั่นประชุมกันเป็นประจำ)

การจัดประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ เป็นประจำ ประชุมให้บ่อยตามความเหมาะสม สามารถระบุปัญหาที่เกิดขึ้นและร่วมกันหาแนวทางแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว สังคม องค์กร ไปจนถึงระดับประเทศ

2. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิก

เป็นหลักการสำคัญสู่ความสำเร็จ หลักการนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของ วินัย และความรับผิดชอบ ของสมาชิกในองค์กรทุกคนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ หากขาดสมาชิกบางคนไป การตัดสินใจที่ได้จากการประชุมอาจไม่ครอบคลุมทุกมิติหรืออาจไม่มีการลงมติ ทุกคนต้องพร้อมใจกันมาประชุมและเลิกประชุมด้วยความสามัคคี

3. ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ อันขัดต่อหลักการเดิม ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ ตามหลักการเดิม ถือปฏิบัติมั่นตามวัชชีธรรม หลักการ ตามที่วางไว้เดิม (ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)

เป็นหลักการที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้แก่เหล่าเจ้าวัชชี ซึ่งมีความหมายที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม การไม่สร้างกฎเกณฑ์ใหม่ๆ ขึ้นมาโดยพลการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎเกณฑ์ที่ขัดแย้งหรือขัดต่อหลักการเดิมที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว และการไม่ยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เดิม ที่ได้บัญญัติไว้แล้ว โดยไม่มีเหตุผลอันควร หรือโดยไม่ผ่านกระบวนการที่ถูกต้อง

4. สักการะเคารพนับถือบูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย เห็นถ้อยคำของท่าน ว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง (เคารพนับถือผู้ใหญ่)

เป็นที่เน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของการให้เกียรติและเคารพผู้ที่มีอายุมากกว่า หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ชีวิตมากกว่า เช่นเคารพผู้เป็นประธาน ผู้บริหาร หรือลูกเคารพพ่อแม่ ฟังคำแนะนำและคำติชมจากผู้ใหญ่ด้วยใจเปิด จะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวและสังคม

5. บรรดากุลสตรีกุลกุมารทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรือฉุดคร่าขึ้นใจ (ไม่ลู่แก่อำนาจ)

เป็นหลักสะท้อนถึงความสำคัญที่มีต่อผู้หญิงในสังคม เพราะว่าผู้หญิงทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือคนแก่ ควรมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ปลอดภัย และมีอิสระ ไม่ควรถูกกระทำด้วยความรุนแรงทั้งทางกายและใจ หรือการกระทำที่ละเมิดสิทธิทางเพศ เป็นต้น

6. เคารพสักการะบูชาเจดีย์ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ ตลอดถึงอนุสาวรีย์ต่างๆทั้งหลาย ทั้งภายในและภายนอก ไม่ปล่อยให้ธรรมิกพลีที่เคยให้เคยทำแก่เจดีย์เหล่านั้นเสื่อมทรมานไป (ให้ความเคารพนับถือบูชาและบำรุงรักษาพุทธสถาน)

เป็นการแสดงออกถึงความเคารพนับถือสถานที่และสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา หรือสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ หรืออาจเป็นสิ่งก่อสร้างที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกถึงบุคคลสำคัญ เหตุการณ์สำคัญ ช่วยกันดูแลรักษาสถานที่เหล่านี้ให้คงอยู่สืบไป เพื่อเป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง ไม่ให้เสื่อมหรือเสียหายไป

7. ให้ความอารักขา ค้ำครอง ป้องกันโดยชอบธรรมในพระอรหันต์ทั้งหลายเป็นอย่างดี ด้วยความหวังว่า พระอรหันต์ทั้งหลายที่ยังไม่มา พึงมาสู่แคว้น และที่มาแล้วพึงอยู่เป็นสุข (การจัดการอารักขา บารุง ค้ำครอง โดยธรรมแก่พระสงฆ์)

การดูแลอารักขาพระสงฆ์ผู้ทรงศีล ที่ประพฤติปฏิบัติชอบ ช่วยกันปกป้องค้ำครองพระสงฆ์จากอันตรายต่างๆ หรือจะเป็นการบริจาคปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ให้แก่พระสงฆ์ หวังให้ท่านอยู่โดยผาสุก ถือเป็นหนึ่งในหน้าที่สำคัญของพุทธศาสนิกชน เนื่องจากพระสงฆ์เป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน และเป็นผู้สร้างสรรค์สังคมให้มีความสงบสุข จึงเป็นการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาไปในตัว

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์

จากคำถามข้อที่ 1 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการประชุมมีลักษณะอย่างไร และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพขององค์กรอย่างไรบ้าง?

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 การหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ เป็นเรื่องที่ดีของนักการเมือง เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ การวางแผนและถอดบทเรียนเรื่องต่างๆ ที่ผ่านมา ปัญหา คือ ต้องมีเวลาพูดคุยและต้องแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ ออกมา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร ที่สำคัญคือเรื่องมีเวลาประชุมเกิน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 การกำหนดประชุมของผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการ บางครั้งไม่เป็นไปตามกำหนด วันเวลาที่กำหนดไว้ เนื่องจากภาระงานและปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ต้องใช้เวลาในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน บุคลากรในองค์กรจะต้องมีการปรับตัวให้เท่าทันสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดได้ไว้

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ผู้เข้าร่วมประชุมไม่ได้เตรียมตัวมาล่วงหน้า โดยเฉพาะการไม่อ่านเอกสารที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นปัญหาที่พบได้บ่อยในการประชุม

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ไม่สามารถจัดการเวลาการประชุมได้ ส่งผลให้บางเรื่องไม่ได้รับการพูดคุย หรือใช้เวลานานเกินความจำเป็น

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ปัญหาคือการประชุมไม่มีข้อสรุปหรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้การประชุมเกิดความล่าช้า

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 เป็นเรื่องธรรมดาเมื่อเกิดความเห็นที่แตกต่างกันในที่ประชุม แต่ไม่มีการควบคุมจัดการการประชุมที่เหมาะสม อาจทำให้บรรยากาศในองค์กรตึงเครียดและขาดความร่วมมือได้

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 บางครั้งมีการอภิปรายในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับหัวข้อหรือวาระการประชุมที่กำหนดไว้ ผู้เข้าร่วมประชุมจะไม่ทราบว่าควรโฟกัสไปที่ประเด็นใด ทำให้การประชุมวุ่นวายและไม่ตรงประเด็นจนเกิดปัญหาด้านเวลา

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ในปัจจุบันนี้มีการประชุมแบบออนไลน์บางคนก็อาจมีปัญหาด้านอินเทอร์เน็ต ชัดข้องของระบบ หรืออุปกรณ์ไม่พร้อมใช้งาน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 การประชุมที่เร่งด่วนหากไม่ได้รับแจ้งล่วงหน้าหรือประกาศกะทันหัน ทำให้ไม่สามารถร่วมประชุมทันเวลา

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ปัญหาด้านสุขภาพ บุคลากรที่ป่วยหรือมีสุขภาพอาจไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 ด้วยจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมที่มาก เช่น การทำประชาคม เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหามลพิษ การวางแผนพัฒนาชุมชน อาจทำให้บางคนรู้สึกไม่กล้าที่จะพูด หรือไม่มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 อาจมีผู้เข้าร่วมบางกลุ่มที่พูดคุยกันเอง ซึ่งทำให้เกิดการเสียสมาธิและไม่สามารถรับฟังความคิดเห็นของส่วนรวมได้

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 หากมีการประชุมออนไลน์ อาจเกิดปัญหาทางเทคนิค เช่น เสียงไม่ชัด ภาพไม่ขึ้น เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14 การเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอาจทำให้การประชุมยืดเยื้อและเสียเวลา โดยอาจเกิดการอภิปรายในประเด็นเดิมซ้ำไปซ้ำมาโดยไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15 เมื่อต้องเข้าประชุมบ่อยครั้ง อาจทำให้บุคลากรรู้สึกว่ามีความเครียดหรือเหนื่อยล้า ส่งผลให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 16 ด้วยภาระงาน อาจทำให้บุคลากรบางคนมีงานที่เร่งด่วนหรือจำเป็นต้องจัดการในเวลานั้น ส่งผลให้ไม่สามารถเข้าร่วมการประชุมได้

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17 ปัญหาคือการประชุมไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจน การตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ส่งผลให้การดำเนินงานต่างๆ ล่าช้าและไม่เป็นไปตามแผน

สรุปได้ว่า การประชุมกันเยี่ยงนิตยเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักการเมืองท้องถิ่น เนื่องจากช่วยในการกำหนดกฎเกณฑ์ การวางแผน และการถอดบทเรียนในเรื่องต่างๆ ที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ปัญหาหลักที่พบคือ การบริหารเวลา ทั้งในแง่ของการประชุมที่ยืดเยื้อเกินความจำเป็น และการเปลี่ยนแปลงวันเวลาประชุมที่ไม่เป็นไปตามกำหนด เนื่องจากการะงันที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า และปัญหาการพูดคุยนอกประเด็นหรืออภิปรายในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับวาระการประชุม ส่งผลให้การประชุมขาดจุดโฟกัส และไม่สามารถหาข้อสรุปที่ชัดเจนได้ การตัดสินใจในเรื่องสำคัญล่าช้า ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร บุคลากรจำเป็นต้องปรับตัวให้เท่าทันปัญหาที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกัน ผู้บริหารควรปรับปรุงแนวทางการประชุมให้กระชับ ตรงประเด็น และมีข้อสรุปที่ชัดเจนเพื่อลดปัญหาความล่าช้าในการดำเนินงาน

2. ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน

จากข้อคำถามที่ 2 ปัญหาที่เกี่ยวกับความพร้อมเพรียงในการเริ่มประชุมและเลิกการประชุมคืออะไร และส่งผลกระทบต่อการประชุมและการดำเนินงานขององค์กรอย่างไร?

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ปัญหาที่เกี่ยวกับความพร้อมเพรียงในการเริ่มประชุมและเลิกประชุมจะอยู่กับสมาชิกขององค์กรให้ความสำคัญกับการประชุมหรือไม่ จะติดโน้ตติดภารกิจนั้น ไม่ได้มาประชุมตามกำหนดเวลานัดหมายนั้นเอง เพราะการประชุมมีระเบียบวาระในการประชุม ประธานจะเป็นผู้กำหนดหัวข้อและวาระและกำหนดเวลาโดยประมาณ ปัญหาคือไม่ครบองค์ประชุม

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ในการประชุมแต่ละครั้ง ผู้เข้าร่วมประชุมไม่ได้เข้าร่วมพร้อมตามเวลาที่กำหนด โดยมีการเข้าร่วมประชุมล่าช้าและผู้เข้าร่วมประชุมมาไม่ครบตามจำนวนที่เชิญเข้าร่วมประชุม ต้องเสียเวลาในการรอให้ครบองค์ประชุม ส่งผลให้เมื่อเริ่มประชุมช้ากว่ากำหนด ทำให้การประชุมเลื่อนเวลาออกไป จนปิดประชุมเกินเวลาหรือแผนที่กำหนดไว้

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ปัญหาจากการจรรยาบรรณติดขัดและถดถอย ถือเป็นปัญหาหลักที่ส่งผลให้มาเข้าร่วมประชุมไม่พร้อมเพรียงกัน ซึ่งนำไปสู่การเริ่มต้นการประชุมที่ไม่พร้อมเพรียงกันและส่งผลกระทบต่อการทำงานโดยรวมขององค์กร ในส่วนนี้ การแก้ไขปัญหาวางทำได้โดยกำหนดเวลาการประชุมให้มีความยืดหยุ่น การเลือกสถานที่ที่สะดวกในการเดินทาง หรือการใช้การประชุมออนไลน์เพื่อลดผลกระทบจากปัญหาเกิดขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ต้องมีมาตรการหรือกฎระเบียบมาบังคับใช้ของการมาประชุมสาย อาจทำให้เกิดการขาดความมีวินัยอาจทำให้เป็นปัญหาในองค์กร เมื่อการมาทำงานสายหรือมาประชุมช้าไม่ได้มีการกักตุน บุคลากรบางคนอาจมองว่าเป็นเรื่องปกติ ส่งผลให้องค์กรไม่มีคุณภาพและส่งผลกระทบในระยะยาว

ผู้ให้ข้อมูลที่ 5 ปัญหาสุขภาพหรือการเจ็บป่วยและเหตุสุดวิสัยเป็นองค์ประกอบที่อาจส่งผลกระทบโดยตรงต่อบุคลากรไม่สามารถเดินทางมาตรงเวลาได้

ผู้ให้ข้อมูลที่ 6 ทุกวันนี้การสั่งการต่างๆ มีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมอาจถูกส่งผ่านอีเมล แอปพลิเคชันแชท หรือกลุ่มไลน์ ทำให้เกิดความสับสนหากไม่ได้ตรวจสอบทุกช่องทางในส่วนนี้ก็เป็นปัญหาเช่นเดียวกัน

ผู้ให้ข้อมูลที่ 7 การประชุมยังเสร็จสิ้นหรือยังไม่มีการลงมติ แต่สมาชิกบางส่วนต่างคนต่างแยกย้ายออกจากที่ประชุมไปก่อน ส่งผลทำให้การประชุมในครั้งนั้นต้องเลื่อนการลงมติออกไปอีก

ผู้ให้ข้อมูลที่ 8 เมื่อตัดสินใจหรือมีมติร่วมกันแล้ว แต่ไม่ร่วมมือร่วมใจกันลงมือปฏิบัติ ต่างคนต่างทำ หรือไม่ทำตามมติ

ผู้ให้ข้อมูลที่ 9 หากการประชุมไม่มีความพร้อมเพรียงหรือขาดมาตรฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับความตรงต่อเวลา อาจทำให้เกิดทัศนคติในเชิงลบต่อคนอื่นได้

ผู้ให้ข้อมูลที่ 10 ปัญหาคือการไม่ให้ความสำคัญต่อการประชุมอาจเกิดจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น การประชุมบ่อยเกินไป หรือหัวข้อที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวเอง องค์กรจึงควรปรับปรุงการประชุมโดยการกำหนดวาระที่ชัดเจน เชิญเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้อง และจัดการเวลาให้กระชับ นอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นจะช่วยเพิ่มความสนใจและการมีส่วนร่วม ทำให้การประชุมมีประสิทธิภาพสูงสุดและเกิดประโยชน์ต่อองค์กรอย่างแท้จริง

ผู้ให้ข้อมูลที่ 11 การประเมินเวลาเดินทางที่ผิดพลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเดินทางไปยังสถานที่ประชุม

ผู้ให้ข้อมูลที่ 12 ด้วยภาระงานที่เยอะไม่ว่าจะเป็นจากการลงพื้นที่หรือติดราชการรวมถึงการเดินทางไปอบรมต่างจังหวัด บางครั้งอาจทำให้ไม่สามารถมาประชุมให้พร้อมกันได้

ผู้ให้ข้อมูลที่ 13 การสื่อสารที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับรายละเอียดการประชุม หากข้อมูลเกี่ยวกับเวลา สถานที่ หรือวาระการประชุมไม่ชัดเจน อาจทำให้เกิดความสับสนและมาไม่พร้อมเพรียงกันได้

ผู้ให้ข้อมูลที่ 14 บางคนไม่ได้อยู่ในส่วนงานเดียวกันอาจติดภาระงานอื่น จนไม่สามารถทำงานที่ทำอยู่ในขณะนั้นมาร่วมประชุมได้

ผู้ให้ข้อมูลที่ 15 การเปลี่ยนแปลงกำหนดการกะทันหัน หรือมีการแจ้งเตือนที่ไม่ชัดเจนอาจทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรู้สึกสับสนและเกิดความไม่พอใจได้ ควรใช้ช่องทางที่เหมาะสมและให้ข้อมูลที่ครบถ้วน เพื่อให้ทุกคนรับรู้ถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องและทันเวลา เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันและลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลที่ 16 การเจ็บป่วยเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน ไม่ว่าจะเป็นอาการป่วยที่ฉุกเฉินหรือเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดซึ่งต้องการการจัดการทันที ในสถานการณ์เช่นนี้ สิ่งสำคัญคือการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของตนเองเป็นอันดับแรกก่อน

ผู้ให้ข้อมูลที่ 17 ความไม่พร้อมเพรียงกันมันก็มีหลายปัจจัยที่ส่งผล แต่ปัญหาหลักๆ คือการจัดกาปัญหาส่วนตัว การใช้เวลาที่ควรใช้ในการปฏิบัติงานหรือเข้าร่วมประชุมไปทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน เช่น เอาเวลาไปทำธุระส่วนตัว

สรุปได้ว่า ความพร้อมเพรียงในการเริ่มและเลิกประชุมขององค์กรขึ้นอยู่กับความสำคัญที่สมาชิกให้กับการประชุม หากผู้เข้าร่วมประชุมติดภารกิจหรือขาดวินัยในการตรงต่อเวลา จะส่งผลให้เกิดปัญหา เช่น การเริ่มประชุมล่าช้า เพราะผู้เข้าร่วมไม่ครบองค์ประชุม ต้องเสียเวลารอ ทำให้การประชุมเลื่อนเวลาออกไปจนเกินกำหนดและปิดประชุมช้ากว่าที่วางแผนไว้ นอกจากนี้ การขาดมาตรการหรือกฎระเบียบที่เข้มงวดในการควบคุมการมาประชุมสาย อาจทำให้พฤติกรรมนี้กลายเป็นเรื่องปกติ ส่งผลเสียต่อคุณภาพขององค์กรในระยะยาว การเปลี่ยนแปลงกำหนดการประชุมกะทันหันหรือการแจ้งเตือนที่ไม่ชัดเจน ก็เป็นอีกปัจจัยที่สร้างความสับสนและความไม่พอใจ ดังนั้น ควรมีการกำหนดมาตรการที่ชัดเจนในการควบคุมการมาประชุมสาย และปรับปรุงระบบการสื่อสารให้เหมาะสมและครบถ้วน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมรับรู้ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและทันเวลา ลดความขัดแย้งและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร

3. ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ

จากข้อคำถามที่ 3 ปัญหาที่เกี่ยวกับกระบวนการกำหนดและบังคับใช้กฎ ระเบียบ และข้อบังคับภายในองค์กรมีลักษณะอย่างไร และส่งผลกระทบต่อการทำงานของบุคลากรอย่างไร?

ผู้ให้ข้อมูลที่ 1 ปัญหาก็คือ ต้องคุยอยู่ในวาระหรือเสนอญัตติต่อที่ประชุมล่วงหน้า ซึ่งการทำงานทุกอย่างจะมีระเบียบวาระข้อบัญญัติรับรอง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อคำสั่งทางปกครองได้

ผู้ให้ข้อมูลที่ 2 กระบวนการออกเทศบัญญัติหรือออกระเบียบมาบังคับใช้ในองค์กร ต้องผ่านกระบวนการของสภาเทศบาลและผู้ว่าราชการจังหวัด ทำให้เกิดความล่าช้า บางครั้งอาจทำให้ไม่สามารถนำระเบียบกฎหมายมาบังคับใช้ได้ทันสถานการณ์หรือการแก้ไขปัญหาในพื้นที่

ผู้ให้ข้อมูลที่ 3 ประชาชนอาจไม่ได้รับข้อมูลหรือไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ส่งผลให้กฎหมายที่ออกมาไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลที่ 4 การออกข้อบัญญัติของเทศบาลต้องผ่านหลายขั้นตอน เช่น การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน การพิจารณาของสภาเทศบาล และการตรวจสอบโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจทำให้กระบวนการล่าช้า

ผู้ให้ข้อมูลที่ 5 ข้อจำกัดทางกฎหมายและอำนาจหน้าที่ เทศบาลต้องดำเนินการตามกฎหมายสูงสุดของประเทศ คือ รัฐธรรมนูญ ทำให้ไม่สามารถออกข้อบัญญัติที่ขัดแย้งกับกฎหมายแม่บท ส่งผลให้บางปัญหาท้องถิ่นไม่สามารถแก้ไขได้อย่างตรงจุด

ผู้ให้ข้อมูลที่ 6 กฎหมายบางฉบับอาจล้าสมัยหรือไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน แต่กระบวนการแก้ไขปรับปรุงทำได้ยากและใช้เวลานาน ทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้

ผู้ให้ข้อมูลที่ 7 การออกกฎหมายบางฉบับต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการ เช่น การจัดทำประชาพิจารณ์ หรือการจัดทำโครงการรองรับ หากงบประมาณจำกัดอาจทำให้กระบวนการออกกฎหมายไม่เป็นอย่างที่คาดหวัง

ผู้ให้ข้อมูลที่ 8 ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ กระบวนการร่างกฎหมายต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายและการบริหารจัดการท้องถิ่น หากเทศบาลขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านนี้อาจทำให้เกิดปัญหาด้านการตีความหรือข้อผิดพลาดในข้อบัญญัติที่ออกมา

ผู้ให้ข้อมูลที่ 9 กฎหมายหรือข้อบังคับบางฉบับอาจไม่ได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือลักษณะงานที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้การดำเนินงานล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพ

ผู้ให้ข้อมูลที่ 10 การตีความข้อบังคับที่ไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ข้อบังคับที่กำหนดไว้ไม่ชัดเจน อาจนำไปสู่การตีความที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การดำเนินงานของบุคลากรไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และอาจเกิดข้อขัดแย้งในการปฏิบัติงาน เมื่อข้อบังคับไม่มีความชัดเจนหรือมีการตีความแตกต่างกัน ทำให้บุคลากรไม่แน่ใจว่าควรปฏิบัติตามแนวทางใด

ผู้ให้ข้อมูลที่ 11 แม้เทศบาลจะสามารถออกกฎหมายได้ แต่การบังคับใช้มักเจอกับข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร หรือความร่วมมือจากประชาชน ทำให้ข้อบัญญัติบางอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

ผู้ให้ข้อมูลที่ 12 อิทธิพลทางการเมืองและผลประโยชน์ทับซ้อน ข้อบังคับภายในอาจถูกบังคับใช้แบบเลือกปฏิบัติ หรือถูกใช้เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับบางกลุ่ม ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการทำงาน ส่งผลต่อความโปร่งใสและธรรมาภิบาล หากการใช้ข้อบังคับภายในมีช่องโหว่ หรือเปิดโอกาสให้เกิดการทุจริต อาจส่งผลต่อภาพลักษณ์ของเทศบาลและความไว้วางใจจากประชาชน

ผู้ให้ข้อมูลที่ 13 ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการกำหนดข้อบังคับ หากบุคลากรไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดข้อบังคับ อาจทำให้เกิดข้อบังคับที่ไม่เหมาะสม หรือไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร

ผู้ให้ข้อมูลที่ 14 การบังคับใช้ข้อบังคับที่ไม่เป็นธรรม หรือมีแนวทางปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกัน อาจทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคลากร และส่งผลต่อบรรยากาศในการทำงาน

ผู้ให้ข้อมูลที่ 15 กฎระเบียบที่ซับซ้อนและมีจำนวนมากเกินไป อาจทำให้บุคลากรปฏิบัติตามได้ยาก

ผู้ให้ข้อมูลที่ 16 ข้อบัญญัติที่ไม่ได้ปรับปรุงให้ทันสมัย อาจไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

ผู้ให้ข้อมูลที่ 17 การเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้อาจนำไปสู่ความขัดแย้งและการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายในองค์กร

สรุปได้ว่า การออกกฎหมายของเทศบาลมีความสำคัญในการบริหารท้องถิ่น แต่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ทำให้บางปัญหาไม่สามารถแก้ไขได้อย่างตรงจุด มีข้อจำกัดเช่น ขาดงบประมาณและความร่วมมือจากประชาชน กระบวนการออกข้อบัญญัติต้องผ่านหลายขั้นตอน อาจทำให้ล่าช้า และประชาชนอาจไม่มีข้อมูลหรือโอกาสแสดงความคิดเห็น ส่งผลให้กฎหมายไม่ตรงตามความต้องการของชุมชน โดย กระบวนการร่างกฎหมายต้องอาศัยบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายและการบริหารจัดการท้องถิ่น หากเทศบาลขาดบุคลากรที่มีความรู้เพียงพอ อาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดในข้อบัญญัติที่ออกมา นอกจากนี้ กฎหมายบางฉบับอาจล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป แต่กระบวนการแก้ไขกลับทำได้ยากและใช้เวลานาน

4. ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่

จากข้อคำถามที่ 4 ปัญหาเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากประชาชนและความสมดุระหว่างการบริหารปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชามีลักษณะอย่างไร ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างไร?

ผู้ให้ข้อมูลที่ 1 ปัญหาเกี่ยวกับการรับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนหรือความคิดเห็นตามความต้องการ ก็ต้องมีมติที่ประชุมหรือฟังเสียงส่วนใหญ่รับรอง ผู้บริหารจะไม่สามารถกระทำการใดๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานโดยมีการร่วมของภาคประชาชนได้

ผู้ให้ข้อมูลที่ 2 เทศบาลเมืองเลยเป็นองค์กรที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน ประชาชนได้เสนอแนะปัญหาต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ ทำให้เกิดความเข้าใจ การรับรู้การทำในเทศบาลเป็นอย่างดี สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการทำงานของเทศบาล แต่ในบางครั้งการบริหารงานอาจจะสร้างความไม่พอใจกับคนบางกลุ่มบางคน ในทางปฏิบัติจะเน้นผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

ผู้ให้ข้อมูลที่ 3 ในบางทีการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ถึงแม้จะมีการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนผ่านช่องทางต่างๆ ของเทศบาล แต่ประชาชนบางส่วนอาจไม่ได้รับข้อมูลหรือไม่ได้รับการเชิญให้เข้าร่วมกระบวนการแสดงความคิดเห็น

ผู้ให้ข้อมูลที่ 4 เทศบาลมีการรับฟังความคิดเห็นเพียงเพื่อให้เป็นไปตามขั้นตอนทางกฎหมาย แต่อาจไม่ได้มีการนำข้อเสนอแนะไปพิจารณาปรับใช้จริงจัง

ผู้ให้ข้อมูลที่ 5 ปัญหาเรื่องการตัดสินใจหรือดำเนินการในเรื่องต่างๆ อาจจะไม่ตอบโจทย์ต่อความต้องการของประชาชน เมื่อเทศบาลดำเนินโครงการโดยไม่มีการแจ้งให้ประชาชนทราบและความเห็นของประชาชน อาจทำให้เกิดความไม่พอใจและการต่อต้านได้

ผู้ให้ข้อมูลที่ 6 แม้ว่าการบริหารงานของเทศบาลจะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชน แต่ในหลายกรณีกลับพบว่า กระบวนการรับฟังความคิดเห็นมีข้อจำกัด เช่น ขาดช่องทางการสื่อสารที่

เข้าถึงได้ง่าย บางหน่วยงานไม่มีช่องทางที่สะดวกให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น หรือใช้ช่องทางที่เข้าถึงประชาชนยากเกินไป เช่น การแจ้งข้อมูลผ่านเอกสารที่ไม่แพร่หลาย

ผู้ให้ข้อมูลที่ 7 เทศบาลอาจไม่มีช่องทางที่ชัดเจนหรือหลากหลายในการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน ทำให้บางกลุ่มเข้าไม่ถึงการแสดงความคิดเห็น

ผู้ให้ข้อมูลที่ 8 ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับความคิดเห็นมักไม่ถูกกระจายอย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนบางส่วนไม่รับทราบและไม่ได้มีโอกาสเข้าร่วม

ผู้ให้ข้อมูลที่ 9 เทศบาลอาจเปิดรับความคิดเห็นเพียงเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายหรือขั้นตอนที่กำหนด แต่ยังไม่ได้มีการนำไปพิจารณาอย่างจริงจัง

ผู้ให้ข้อมูลที่ 10 เทศบาลใช้ระบบออนไลน์เป็นช่องทางหลักในการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคสำหรับประชาชนที่ไม่มีความชำนาญด้านเทคโนโลยี

ผู้ให้ข้อมูลที่ 11 บางครั้งความคิดเห็นจากกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่รัฐอาจได้รับความสำคัญมากกว่าความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูลที่ 12 ผู้สูงอายุ หรือชนกลุ่มน้อย อาจประสบปัญหาในการทำความเข้าใจข้อมูลหรือแบบฟอร์มการให้ข้อเสนอแนะ ทำให้การมีส่วนร่วมจำกัด

ผู้ให้ข้อมูลที่ 13 การออกคำสั่งของผู้บังคับบัญชาต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่ปฏิบัติงานจะทำให้เกิดการเข้าอกเข้าใจกันระหว่างผู้ปฏิบัติและผู้สั่งการ

ผู้ให้ข้อมูลที่ 14 บางคนอาจมีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ไม่ว่าจะเป็นเพราะเหตุผลส่วนตัวหรือมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง

ผู้ให้ข้อมูลที่ 15 การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงช่องทางในการให้ข้อเสนอแนะไม่เพียงพอ หรือข้อมูลที่เผยแพร่อาจไม่ครอบคลุม ทำให้ประชาชนไม่ทราบว่าควรใช้ช่องทางใดในการเสนอความคิดเห็น

ผู้ให้ข้อมูลที่ 16 เทศบาลอาจไม่มีช่องทางที่ชัดเจนหรือเข้าถึงง่ายในการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน เช่น ขาดแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เป็นมิตรกับผู้ใช้ หรือไม่มีการประชุมประชาพิจารณ์ที่เปิดให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างง่ายดาย

ผู้ให้ข้อมูลที่ 17 ผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงช่องทางออนไลน์ได้อย่างสะดวก จะทำให้ประชาชนไม่สามารถร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะได้ ควรลงพื้นที่เพื่อรับฟังปัญหาจากประชาชนในพื้นที่

สรุปได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับการรับฟังข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากประชาชนจำเป็นต้องมีมิติจากที่ประชุมหรือเสียงส่วนใหญ่ในการรับรองการดำเนินการใดๆ ของผู้บริหารที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานร่วมกับภาคประชาชนจึงต้องได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ นอกจากนี้ การประชาสัมพันธ์อาจไม่ทั่วถึง แม้ว่าจะมีการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนผ่านช่องทางต่างๆ ของเทศบาล แต่ประชาชนบางส่วนอาจไม่ได้รับข้อมูลหรือไม่ได้รับเชิญให้เข้าร่วมกระบวนการแสดงความคิดเห็น

คิดเห็น ด้วยข้อจำกัดในการเข้าถึงช่องทางออนไลน์ของผู้สูงอายุอาจทำให้ประชาชนไม่สามารถส่งข้อร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะได้ ดังนั้น ควรมีการลงพื้นที่เพื่อรับฟังปัญหาจากประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง ในบางกรณี เทศบาลอาจเปิดรับความคิดเห็นเพียงเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายหรือขั้นตอนที่กำหนด โดยยังไม่ได้มีการพิจารณาอย่างจริงจัง

5. ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี

จากข้อคำถามที่ 5 ปัญหาที่เกี่ยวกับสิทธิของสตรีในองค์กรมีลักษณะอย่างไร และองค์กรมีแนวทางในการส่งเสริมโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในการบริหาร รวมถึงได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเป็นธรรมเพียงพอหรือไม่?

ผู้ให้ข้อมูลที่ 1 ไม่เป็นปัญหาเพราะการให้เกียรติและคุ้มครองสตรี รวมทั้งเพศชายหรือหญิง ก็ให้ความคุ้มครองอย่างเป็นธรรมและเพียงพอ กฎหมายรองรับ โดยเฉพาะเรื่องสิทธิเท่าเทียมกัน

ผู้ให้ข้อมูลที่ 2 บุคลากรในองค์กรมีการส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมกันในทุกเพศทุกวัย เพื่อให้กลุ่มเหล่านี้ได้รับรู้สิทธิของตนเองโดยเฉพาะสตรีที่เพิ่มบทบาทตั้งแต่คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล ทำให้การกำหนดนโยบายของผู้บริหาร ได้ให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมบทบาทในการทำงานเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะประธาน คณะกรรมการชุมชนทั้ง 50 ชุมชนก็จะมีสัดส่วนของสตรีมากกว่าผู้ชาย แสดงให้เห็นถึงองค์กรให้ความสำคัญของสตรีเป็นอย่างมาก

ผู้ให้ข้อมูลที่ 3 มีแนวทางคุ้มครองตามกฎหมาย คือปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานที่คุ้มครองสิทธิของสตรี เช่น สิทธิในการลาคลอด สิทธิในการทำงานที่เท่าเทียม

ผู้ให้ข้อมูลที่ 4 องค์กรหลายแห่งยังมีคณะผู้บริหารที่เป็นผู้ชายเป็นหลัก แต่สิทธิของสตรีในองค์กร เป็นสิทธิที่ควรได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายและนโยบายขององค์กร เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมและป้องกันการเลือกปฏิบัติทางเพศ

ผู้ให้ข้อมูลที่ 5 สนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดนโยบายในระดับท้องถิ่น เช่น การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการต่างๆ หรือการแสดงความคิดเห็นในเวทีสาธารณะ

ผู้ให้ข้อมูลที่ 6 เทศบาลมีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อสตรีในทุกรูปแบบ เช่น การจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือ การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการบังคับใช้กฎหมาย

ผู้ให้ข้อมูลที่ 7 ส่งเสริมให้สตรีได้รับการคุ้มครองสิทธิแรงงานตามกฎหมาย เช่น การได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม การมีสภาพการทำงานที่ปลอดภัย และการได้รับสวัสดิการที่เหมาะสม

ผู้ให้ข้อมูลที่ 8 อาจมีแนวคิดที่ว่าผู้หญิงเหมาะกับงานสนับสนุนหรือธุรการมากกว่าการบริหาร อาจเป็นอุปสรรคสำคัญในการก้าวสู่ตำแหน่งบริหาร

ผู้ให้ข้อมูลที่ 9 จัดให้มีนโยบายลาคลอดและลาพักเพื่อดูแลครอบครัวที่เพียงพอ สนับสนุนการทำงานแบบยืดหยุ่นและการทำงานแบบ Work from Home

ผู้ให้ข้อมูลที่ 10 องค์กรควรกำหนดเป้าหมายเชิงนโยบายที่ชัดเจน เช่น การเพิ่มสัดส่วนสตรีในตำแหน่งผู้บริหาร หรือการให้โอกาสสตรีเข้าร่วมกระบวนการตัดสินใจมากขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลที่ 11 ตรวจสอบและปรับปรุงระบบค่าตอบแทนให้เป็นธรรม ลดช่องว่างของความเหลื่อมล้ำในองค์กร

ผู้ให้ข้อมูลที่ 12 เทศบาลได้สนับสนุนสวัสดิการที่เหมาะสมกับสตรี เช่น สิทธิการลาคลอด และการลาดูแลบุตร

ผู้ให้ข้อมูลที่ 13 บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเท่าเทียมทางเพศอย่างเคร่งครัด เช่น กฎหมายแรงงานที่ห้ามเลือกปฏิบัติ กฎหมายป้องกันการคุกคามทางเพศในที่ทำงาน

ผู้ให้ข้อมูลที่ 14 สนับสนุนวัฒนธรรมการทำงานที่ไม่กีดกันเพศหญิง และให้ความสำคัญกับความสามารถมากกว่าค่านิยมแบบดั้งเดิม

ผู้ให้ข้อมูลที่ 15 สร้างความเข้าใจในระดับชุมชนและครอบครัวเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วมของสตรีในการบริหาร สนับสนุนให้มีเวทีสาธารณะที่เปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงความคิดเห็น และแสดงศักยภาพ

ผู้ให้ข้อมูลที่ 16 ตรวจสอบโครงสร้างค่าตอบแทนให้มีความโปร่งใสและเป็นธรรม กำหนดค่าตอบแทนตามความสามารถและประสบการณ์

ผู้ให้ข้อมูลที่ 17 จัดตั้งกลไกการร้องเรียนและปกป้องพนักงานหญิงจากการคุกคามทางเพศ อบรมให้พนักงานและผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการล่วงละเมิดและความเท่าเทียมทางเพศ บังคับใช้มาตรการลงโทษที่ชัดเจนสำหรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

สรุปได้ว่า เทศบาลให้ความสำคัญอย่างเป็นธรรมแก่ทั้งเพศชายและหญิงมีการส่งเสริมความเท่าเทียมกันในทุกเพศทุกวัยภายในองค์กร มีการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของตนเอง โดยเฉพาะสตรี สตรีมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายของผู้บริหารและมีส่วนร่วมในการทำงาน มีการเพิ่มบทบาทของสตรีในระดับผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล ส่วนประธานคณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่เป็นสตรี มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเท่าเทียมทางเพศอย่างเคร่งครัด มีการสนับสนุนสวัสดิการที่เหมาะสมกับสตรี เช่น สิทธิการลาคลอด และการลาดูแลบุตร แม้ว่าบางองค์กรจะมีผู้บริหารชายเป็นหลัก แต่สิทธิของสตรีได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายและนโยบายขององค์กร แสดงให้เห็นว่าองค์กรให้ความสำคัญกับสตรีเป็นอย่างมาก โดยรวมแล้ว เทศบาลได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและการคุ้มครองสิทธิสตรี โดยมีการเพิ่มบทบาทของสตรีในระดับต่างๆ และมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

6. ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม

จากข้อคำถามที่ 6 ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมและการรักษาประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นมีลักษณะอย่างไร และแนวทางในการดำเนินงานของเทศบาลหรือชุมชนสามารถส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมอันดีงามให้คงอยู่ได้อย่างมีคุณค่ามากเพียงใด?

ผู้ให้ข้อมูลที่ 1 ด้านการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ตามฮีต 12 คอง 14 ของทางภาคอีสานบ้านเรา ได้ส่งเสริมและสนับสนุนอย่างเป็นทางการในเขตเทศบาลละชุมชนทั้ง 50 ชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลที่ 2 การส่งเสริมในด้านประเพณีวัฒนธรรมเทศบาลเมืองเลยได้ให้ความสำคัญในส่วนนี้เป็นประจำทุกปีต่อเนื่อง เช่น งานสงกรานต์ ลอยกระทง แข่งเรือยาว เทศบาลจะร่วมกับส่วนราชการ วัด และภาคประชาชนในการให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ อันจะเป็นการช่วยกันอนุรักษ์ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมที่สวยงามของท้องถิ่นให้อยู่คู่กับท้องถิ่นสังคมไทยสืบไป

ผู้ให้ข้อมูลที่ 3 เทศบาลสนับสนุนและจัดงานประเพณีสำคัญของจังหวัดเลย เช่น งานดอกฝ้ายบาน มะขามหวานเมืองเลย และประเพณีผีตาโชน ซึ่งเป็นงานที่แสดงถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น

ผู้ให้ข้อมูลที่ 4 ได้มีการสวมใส่ผ้าไทยผ้าพื้นเมืองประจำท้องถิ่น ในทุกวันอังคาร เพื่อเป็นการส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญในคุณค่าของวัฒนธรรมไทย

ผู้ให้ข้อมูลที่ 5 การขาดการบูรณาการกับระบบการศึกษา ท้องถิ่นกับโรงเรียนและสถานศึกษา อาจไม่ได้ให้ความร่วมมือกับการรักษาริชาตวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งผลให้เยาวชนไม่ตระหนักถึงคุณค่าของประเพณีเหล่านั้น

ผู้ให้ข้อมูลที่ 6 เทศบาลเมืองเลยได้เข้าร่วมงานสี่แสนเมืองเลย และการแสดงหน้ากากนานาชาติ Mask Festival ซึ่งมีการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์

ผู้ให้ข้อมูลที่ 7 การจัดทำเอกสารและการบันทึกประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมบางอย่างเป็นมรดกที่สืบทอดผ่านการบอกเล่า ทำให้ขาดข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษร และอาจสูญหายไปเมื่อไม่มีผู้สืบทอด

ผู้ให้ข้อมูลที่ 8 การสนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมมาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ส่งผลให้คนในพื้นที่ต่างค้นหาและพัฒนากระบวนการใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม

ผู้ให้ข้อมูลที่ 9 ส่งเสริมกิจกรรมและเทศกาลท้องถิ่น จัดงานประเพณีประจำปีของชุมชนให้เป็นที่รู้จัก เช่น งานบุญ งานแห่ประเพณี และเทศกาลพื้นบ้าน

ผู้ให้ข้อมูลที่ 10 สนับสนุนให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดงานและแสดงศิลปวัฒนธรรมใช้เทคโนโลยีและสื่อออนไลน์ช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมให้เข้าถึงคนรุ่นใหม่

ผู้ให้ข้อมูลที่ 11 ยังไม่มีศูนย์วัฒนธรรมในแต่ละชุมชน จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น หรือศูนย์เรียนรู้ด้านวัฒนธรรมที่ให้ความรู้แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว พื้นฟูสถานที่สำคัญทางวัฒนธรรม เช่น วัด โบราณสถาน และแหล่งมรดกทางประวัติศาสตร์

ผู้ให้ข้อมูลที่ 12 บางประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นอาจเสื่อมโทรมไปเนื่องจากการใช้งาน หรือการดูแลรักษาที่ไม่เหมาะสม เช่น สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์หรือเครื่องมือหัตถกรรมที่ไม่ได้รับการดูแลอย่างเพียงพอ

ผู้ให้ข้อมูลที่ 13 ได้สนับสนุนศิลปินและภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้การสนับสนุนช่างฝีมือพื้นบ้าน เช่น งานหัตถกรรม การทอผ้า และศิลปะพื้นเมือง

ผู้ให้ข้อมูลที่ 14 การเปิดถนนคนเดินเลาะเลย เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ผู้ให้ข้อมูลที่ 15 การสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรท้องถิ่นยังไม่เพียงพอ เช่น ขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมหรือส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น ทำให้ประเพณีและวัฒนธรรมไม่สามารถเติบโตได้อย่างเต็มที่

ผู้ให้ข้อมูลที่ 16 ส่งเสริมการจัดการแสดงทางวัฒนธรรม เช่น การรำ การละเล่นพื้นบ้าน และดนตรีท้องถิ่น พัฒนาโครงการฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ให้คนรุ่นใหม่

ผู้ให้ข้อมูลที่ 17 มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยไม่ทำให้วัฒนธรรมถูกบิดเบือน จัดกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม เช่น การเรียนรู้การทำอาหารพื้นเมือง หรือการร่วมประเพณีของชุมชน

สรุปได้ว่า เทศบาลเมืองเลยมีการส่งเสริมวัฒนธรรมในหลายมิติ ได้จัดงานประเพณีสำคัญอย่างต่อเนื่อง เช่น งานสงกรานต์ ลอยกระทง แข่งเรือยาว รวมถึงงานประจำปีเฉพาะถิ่น เช่น งานดอกฝ้ายบาน มะขามหวานเมืองเลย และประเพณีผีตาโชน จัดให้มีถนนคนเดินเลาะเลย นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่าตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นรวมถึงการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและการบูรณาการกับภาคการศึกษา ทำให้เยาวชนไม่ตระหนักถึงคุณค่าประเพณี ซึ่งต้องการการสนับสนุนเพิ่มเติมเพื่อให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเติบโตและยั่งยืนต่อไป

7. ด้านการอารักขา คຸ້ມครอง ปกป้อง อันชอบธรรม

จากข้อคำถามที่ 7 ปัญหาที่เกี่ยวกับการคุ้มครองและปกป้องพระพุทธศาสนาในด้านการทำนุบำรุงและการปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชนมีลักษณะอย่างไร และแนวทางในการดำเนินการเพื่อรักษาความศรัทธาและความเข้าใจในพระพุทธศาสนา ได้อย่างไร?

ผู้ให้ข้อมูลที่ 1 ด้านการอารักขา คัมภีร์ อ้นชอบธรรม ก็ได้เป็นปัญหาแต่อย่างไร เน้นส่งเสริมและสนับสนุน ทำนุบำรุงปลูกจิตสำนึกของประชาชน ทั้ง 5 ท และโรงเรียนผู้สูงอายุทั้ง 3 โรงเรียน ในเขตชุมชน 50 ชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลที่ 2 การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องสำคัญที่เทศบาลเมืองเลยได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษเพราะในการพัฒนาท้องถิ่นได้นำหลัก บวร สามารถใช้ได้เป็นอย่างดี ในปัจจุบันถึงแม้สถานการณ์จะเปลี่ยนแปลงไป แต่ความสำคัญของพระพุทธศาสนายังต้องอยู่คู่กับสังคมไทย โดยเฉพาะชาวพุทธ เนื่องจากศาสนาจำทำให้บุคลากรในหน่วยงานได้นำหลักธรรมมาใช้ในการทำงาน มีสติ มีธรรมะประจำใจ

ผู้ให้ข้อมูลที่ 3 ขาดบุคลากรในการดำเนินงานด้านศาสนา ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านพระพุทธศาสนาเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจกรรมและโครงการที่เกี่ยวข้องเทศบาล

ผู้ให้ข้อมูลที่ 4 เทศบาลเมืองเลยให้การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรในการบูรณปฏิสังขรณ์วัดวาอารามและศาสนสถานต่างๆ ในเขตเทศบาล เพื่อรักษาความงามและความศักดิ์สิทธิ์ของศาสนสถาน

ผู้ให้ข้อมูลที่ 5 มีการร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลรักษาและพัฒนาศาสนสถานให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน

ผู้ให้ข้อมูลที่ 6 เทศบาลเมืองเลยสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางศาสนาต่างๆ เช่น การทำบุญ ตักบาตร การจัดงานเทศกาลทางศาสนา และการปฏิบัติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา

ผู้ให้ข้อมูลที่ 7 การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

ผู้ให้ข้อมูลที่ 8 เทศบาลเมืองเลยได้มีการสนับสนุนโครงการนี้ เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หลักศีล 5 เพื่อสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันด้วยความปรองดอง สมานฉันท์ และความสันติสุข

ผู้ให้ข้อมูลที่ 9 เน้นส่งเสริมและสนับสนุน ทำนุบำรุงปลูกจิตสำนึกของประชาชนให้มีส่วนร่วมส่งเสริมพระพุทธศาสนา

ผู้ให้ข้อมูลที่ 10 ปัจจุบัน เทศบาลไม่มีอำนาจหรือกลไกในการกำกับดูแลกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ส่งผลให้การจัดการกิจกรรมศาสนา ขาดการตรวจสอบ และบางครั้งถูกแอบอ้างไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม เช่น การแอบอ้างศาสนาเพื่อหาผลประโยชน์ หรือการเผยแพร่คำสอนที่ผิดเพี้ยน

ผู้ให้ข้อมูลที่ 11 ได้ร่วมมือกับวัด โรงเรียน หน่วยงานราชการ และชุมชนในการจัดกิจกรรมทางศาสนา

ผู้ให้ข้อมูลที่ 12 ขาดนโยบายระดับท้องถิ่น เทศบาลไม่ได้กำหนดแนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาไว้อย่างชัดเจน ทำให้ขาดแผนปฏิบัติที่เป็นระบบ

ผู้ให้ข้อมูลที่ 13 เทศบาลเมืองเลยมีการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมทางศาสนาในพื้นที่ โดยร่วมมือกับวัดและชุมชนในการจัดงานประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อสืบสานวัฒนธรรมและเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลที่ 14 คนรุ่นใหม่จำนวนมากให้ความสนใจน้อยลงกับศาสนา เนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป เช่น การเรียน การทำงาน และสังคมออนไลน์ที่เข้ามามีบทบาทมากกว่า ฉะนั้น นักการเมืองท้องถิ่นควรหาวิธีการหรือนโยบายที่เหมาะสมในการส่งเสริมสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่มีความสนใจทางศาสนามากยิ่งขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลที่ 15 มีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองและส่งเสริมพระพุทธศาสนาในพื้นที่ โดยดำเนินกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ เพื่อสืบสานและรักษาวัฒนธรรมทางศาสนา

ผู้ให้ข้อมูลที่ 16 ด้านการบูรณปฏิสังขรณ์พระพุทธศาสนา เทศบาลเมืองเลยยังมีการพัฒนาวัดและสถานที่ทางศาสนา เช่น การพัฒนาหนองน้ำสาธารณะ วัดศรีสุทธาวาส พระอารามหลวง เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อม

ผู้ให้ข้อมูลที่ 17 การไม่ให้ความสำคัญต่อการสืบทอดและถ่ายทอดพระธรรมคำสอน รวมถึงประเพณีทางพระพุทธศาสนาไปยังคนรุ่นใหม่ ส่งผลให้พระพุทธศาสนาและคุณค่าของการปฏิบัติธรรมค่อยๆ หายไปจากความสนใจของเยาวชน

สรุปได้ว่า เทศบาลเมืองเลยมีบทบาทในการอนุรักษ์และสนับสนุนพระพุทธศาสนา โดยเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกแก่ประชาชนในพื้นที่ มีการบูรณปฏิสังขรณ์วัดและศาสนสถานต่าง ๆ สนับสนุนกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตร การจัดเทศกาลทางศาสนา เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างรักก็ตาม ยังมีปัญหาหลายประการ เช่น ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านพระพุทธศาสนาไม่เพียงพอ ไม่มีนโยบายเกี่ยวกับศาสนาที่ชัดเจนทำให้ขาดการกำกับดูแลที่เป็นระบบ และคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจต่อพระพุทธศานาน้อยลง เนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป เช่น การเรียน การทำงาน และสื่อออนไลน์ นักการเมืองท้องถิ่นควรหาแนวทางใหม่ ๆ ให้พระพุทธศาสนาเข้าใกล้ประชาชนมากขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้พระพุทธศาสนายังคงเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนต่อไป

ตอนที่ 3 ผลวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองเลย สามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามใน Google Form จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏในรายละเอียดในตารางและคำบรรยาย ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

(n=297)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	161	54.21
หญิง	136	45.79
รวม	297	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 297 คน เป็นเพศชาย จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 54.21 เป็นเพศหญิง จำนวน 136 คน คิดเป็น 45.79

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

(n=297)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 - 25 ปี	28	9.43
26 - 35 ปี	72	24.24
36 - 45 ปี	83	27.95
46 - 55 ปี	61	20.54
สูงกว่า 55 ปี	53	17.85
รวม	297	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 297 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 27.95 รองลงมาอายุระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 24.24 อายุ 46-55 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 20.54 อายุสูงกว่า 55 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 17.85 อายุ 18-25 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.43

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

(n=297)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	88	29.63
ปริญญาตรี	159	53.54
สูงกว่าปริญญาตรี	50	16.84

รวม	297	100.00
-----	-----	--------

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 159 คน คิดเป็น ร้อยละ 53.54 รองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 88 คน คิดเป็น ร้อยละ 29.63 ระดับ และ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็น ร้อยละ 16.84

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลย ตามหลักการบริหารนิยธรรม 7

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 เขตเทศบาลเมืองเลย โดยรวมรายด้าน (n=297)

หลักการบริหารนิยธรรม 7	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์	3.51	0.39	มาก
2. ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม	3.53	0.36	มาก
3. ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ	3.49	0.49	ปานกลาง
4. ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่	3.43	0.40	ปานกลาง
5. ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี	2.27	0.65	น้อย
6. ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม	2.32	0.68	น้อย
7. ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม	2.31	0.37	น้อย
รวม	2.98	0.21	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม ของเทศบาลเมืองเลย โดยรวมทั้ง 7 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.21 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้ 1) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ระดับมาก ($\bar{x}=3.53$, S.D.=0.39) 2) ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.51$, S.D.=0.36) 3) ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.49$, S.D.=0.49) 4) ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.43$, S.D.=0.40) 5) ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม มี

ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.32$, S.D.=0.68) 6) ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=2.31$, S.D.=0.37) 7) ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=2.27$, S.D.=0.65)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการพัฒนา
นักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย ตามหลักตามหลักอปริหานิยธรรม 7 (ด้านหมั่นประชุมกัน
เนืองนิตย์)

(n=297)

ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. จัดประชุมปรึกษาหารือกัน ติดตามผลงานการดำเนินงานขององค์กร	3.48	0.83	ปานกลาง
2. การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อประเมินผลประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร	3.54	0.78	มาก
3. การสื่อสารกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ	3.53	0.85	มาก
4. การรับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชน เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงองค์กร	3.49	0.83	ปานกลาง
5. การจัดประชุมในยามมีเหตุเร่งด่วนจากภัยพิบัติต่างๆอันก่อให้เกิดความเสียหายในชุมชน	3.53	0.81	มาก
รวม	3.51	0.39	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อประเมินผลประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.54$, S.D.=0.78) 2) การจัดประชุมในยามมีเหตุเร่งด่วนจากภัยพิบัติต่างๆอันก่อให้เกิดความเสียหายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.53$, S.D.=0.81) 3) การสื่อสารกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.53$, S.D.=0.85) 4) การรับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชน เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงองค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.49$, S.D.=0.83) 5) จัดประชุมปรึกษาหารือกัน ติดตามผลงานการดำเนินงานขององค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.48$, S.D.=0.83)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการพัฒนา
 นักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 เขตเทศบาลเมืองเลย (ด้านพร้อมเพรียง
 กันประชุมและเลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน)

(n=297)

ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุมพร้อม เพรียงกัน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. มีความพร้อมเพรียงกันประชุม โดยไม่ทิ้งการประชุม ที่ไม่มีเหตุจำเป็น	3.49	0.85	ปานกลาง
2. การจัดทำวาระในการประชุมและกำหนดวันเวลา ประชุมไว้อย่างชัดเจน	3.57	0.80	มาก
3. เข้าร่วมประชุมตรงตามเวลาที่ประชุม	3.50	0.77	มาก
4. การประชุมเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานและดำเนิน กิจกรรมต่างๆ ในองค์กรอย่างพร้อมเพรียงกัน	3.51	0.87	มาก
5. การประชุมรับฟังปัญหาหรือแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นหาข้อสรุป และการลงมติเห็นชอบการประชุม ต่างๆ พร้อมยอมรับมติในที่ประชุม อย่างพร้อมเพรียง กัน	3.58	0.85	มาก
รวม	3.53	0.36	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักอ
 ริหานิยธรรม 7 ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไป
 หาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) การประชุมรับฟังปัญหาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหาข้อสรุป และการลงมติ
 เห็นชอบการประชุมต่างๆ พร้อมยอมรับมติในที่ประชุม อย่างพร้อมเพรียงกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
 ($\bar{x}$ =3.58, S.D.=0.85) มี 2) การจัดทำวาระในการประชุมและกำหนดวันเวลาประชุมไว้อย่างชัดเจน
 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.57, S.D.=0.80) 3) การประชุมเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานและ
 ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในองค์กรอย่างพร้อมเพรียงกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.51, S.D.=0.87)
 4) เข้าร่วมประชุมตรงตามเวลาที่ประชุม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.50, S.D.=0.77) 5) มีความ
 พร้อมเพรียงกันประชุม โดยไม่ทิ้งการประชุมที่ไม่มีเหตุจำเป็น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
 ($\bar{x}$ =3.49, S.D.=0.85)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักอปทริหานิธรรม 7 เขตเทศบาลเมืองเลย (ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ)

(n=297)

ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ไม่ออกกฎระเบียบหรือยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง และผลประโยชน์ของประชาชน	3.47	0.89	ปานกลาง
2. ไม่ออกกฎระเบียบหรือยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ ตามความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง	3.45	0.88	ปานกลาง
3. ไม่ออกกฎระเบียบหรือยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงความชอบธรรม	3.52	0.80	มาก
4. ได้ดำเนินการนำนโยบายมาปฏิบัติ โดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบข้อบังคับตามหลักของกฎหมาย	3.54	0.87	มาก
5. ทำงานอยู่ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับ โดยไม่ลำเอียงฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด	3.40	0.83	ปานกลาง
รวม	3.49	0.41	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักอปทริหานิธรรม 7 ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ได้ดำเนินการนำนโยบายมาปฏิบัติ โดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบข้อบังคับตามหลักของกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.54$, S.D.=0.87) 2) ไม่ออกกฎระเบียบหรือยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงความชอบธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.52$, S.D.=0.80) 3) ไม่ออกกฎระเบียบหรือยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง และผลประโยชน์ของประชาชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.47$, S.D.=0.89) 4) ไม่ออกกฎระเบียบหรือยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ ตามความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.45$, S.D.=0.88) 5) ทำงานอยู่ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับ โดยไม่ลำเอียงฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.40$, S.D.=0.83)

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 เขตเทศบาลเมืองเลย (ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่)

(n=297)

ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน	3.48	0.81	ปานกลาง
2. ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและรับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส เพื่อให้บรรลุไปตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย	3.43	0.94	ปานกลาง
3. ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	3.40	0.91	ปานกลาง
4. การประสานงานต่างๆ เพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โดยปรึกษาหารือผู้บังคับบัญชา	3.41	0.85	ปานกลาง
5. การปรับปรุงการทำงานให้เป็นไปตามระเบียบคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และตามกฎระเบียบข้อบังคับ	3.43	0.89	ปานกลาง
รวม	3.43	0.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.48$, S.D.=0.81) 2) การปรับปรุงการทำงานให้เป็นไปตามระเบียบคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และตามกฎระเบียบข้อบังคับ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.43$, S.D.=0.89) 3) ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและรับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส เพื่อให้บรรลุไปตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.43$, S.D.=0.94) 4) การประสานงานต่างๆ เพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โดยปรึกษาหารือผู้บังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.41$, S.D.=0.85) 5) ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.40$, S.D.=0.91)

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 เขตเทศบาลเมืองเลย (ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี)

(n=297)

ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ได้มีการทำงานโดยให้สตรีได้เข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆภายในองค์กร	2.28	0.84	น้อย
2. ได้มีการเปิดโอกาสให้สตรีได้มีส่วนร่วมบริหารภายในองค์กร	2.24	0.88	น้อย
3. ได้มีการส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทในทางการเมืองท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น	2.35	0.87	น้อย
4. ได้มีการจัดสรรตำแหน่งงานภายในองค์กร ของผู้หญิงและผู้ชายในสัดส่วนที่สมเหตุสมผล ตามบทบาทด้วยความเสมอภาคตามความรู้ความสามารถ	2.06	0.72	น้อย
5. ได้มีการออกกฎระเบียบป้องกัน คุ้มครองสิทธิ ดูแลช่วยเหลือแก่สตรีและเด็ก อย่างชัดเจนตามกฎหมาย	2.44	0.80	น้อย
รวม	2.27	0.65	น้อย

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ได้มีการออกกฎระเบียบป้องกัน คุ้มครองสิทธิ ดูแลช่วยเหลือแก่สตรีและเด็กอย่างชัดเจนตามกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.44$, S.D.=0.80) 2) ได้มีการส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทในทางการเมืองท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.35$, S.D.=0.87) 3) ได้มีการทำงานโดยให้สตรีได้เข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆภายในองค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.28$, S.D.=0.84) 4) ได้มีการเปิดโอกาสให้สตรีได้มีส่วนร่วมบริหารภายในองค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.24$, S.D.=0.88) 5) ได้มีการจัดสรรตำแหน่งงานภายในองค์กร ของผู้หญิงและผู้ชายในสัดส่วนที่สมเหตุสมผล ตามบทบาทด้วยความเสมอภาคตามความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.06$, S.D.=0.72)

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักอปหิธานิยธรรม 7 เขตเทศบาลเมืองเลย (ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดิงาม)

(n=297)

ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดิงาม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ได้ให้การอนุรักษ์โบราณสถานรวมทั้งวัดวาอารามให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน	2.39	0.89	น้อย
2. ได้ให้การรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นอันดิงามของท้องถิ่น	2.24	0.93	น้อย
3. ได้มีการปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนเข้าวัดทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	2.35	0.71	น้อย
4. ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา หรือโครงการเกี่ยวกับความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนที่เป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่นนั้นๆ	2.15	0.79	น้อย
5. ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนในการบูรณะศาสนสถานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง	2.50	0.80	ปานกลาง
รวม	2.32	0.68	น้อย

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักอปหิธานิยธรรม 7 ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดิงาม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนในการบูรณะศาสนสถานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.50$, S.D.=0.80) 2) ได้ให้การอนุรักษ์โบราณสถานรวมทั้งวัดวาอารามให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.39$, S.D.=0.89) 3) ได้มีการปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนเข้าวัดทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.35$, S.D.=0.71) 4) ได้ให้การรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นอันดิงามของท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.24$, S.D.=0.93) 5) ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา หรือโครงการเกี่ยวกับความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนที่เป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่นนั้นๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.15$, S.D.=0.79)

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักอปธานิธรรม 7 เขตเทศบาลเมืองเลย (ด้านการอารักขา คัมครอง ปกป้อง อันชอบธรรม)

(n=297)

ด้านการอารักขา คัมครอง ปกป้อง อันชอบธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ได้ปกป้อง คัมครองพระพุทศาสนา โดยการทำนุบำรุงพระพุทศาสนา	2.39	0.87	น้อย
2. ได้คัมครองพระพุทศาสนาโดยการปลูกจิตสำนึกการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางพระพุทศาสนา	2.31	0.76	น้อย
3. ได้คัมครองพระพุทศาสนาโดยการนำหลักธรรมของพุทศาสนา มาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม	2.45	0.60	น้อย
4. ได้ให้การดูแลและรักษาศาสนสมบัติของส่วนรวม	2.44	0.88	น้อย
5. มีการดำเนินงานด้านศาสนา โดยได้ทำนุบำรุงส่งเสริม และให้ความอุปถัมภ์คัมครองกิจการด้านพระพุทศาสนา เช่น งานพระราชพิธี งานพระราชกุศล งานรัฐพิธี	1.97	0.69	น้อย
รวม	2.31	0.37	น้อย

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักอปธานิธรรม 7 ด้านการอารักขา คัมครอง ปกป้อง อันชอบธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ได้คัมครองพระพุทศาสนาโดยการนำหลักธรรมของพุทศาสนา มาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.45$, S.D.=0.60) 2) ได้ให้การดูแลและรักษาศาสนสมบัติของส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.44$, S.D.=0.88) 3) ได้ปกป้อง คัมครองพระพุทศาสนา โดยการทำนุบำรุงพระพุทศาสนา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.39$, S.D.=0.87) 4) ได้คัมครองพระพุทศาสนาโดยการปลูกจิตสำนึกการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางพระพุทศาสนา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.31$, S.D.=0.76) 5) มีการดำเนินงานด้านศาสนา โดยได้ทำนุบำรุงส่งเสริม และให้ความอุปถัมภ์คัมครองกิจการด้านพระพุทศาสนา เช่น งานพระราชพิธี งานพระราชกุศล งานรัฐพิธี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=1.97$, S.D.=0.69)

ตอนที่ 5 สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปลายเปิดผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม โดยเรียงลำดับความถี่ทั้ง 7 ด้านในภาพรวม ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยายดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.12 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม ทั้ง 7 ด้าน

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์	11
2. ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม	15
3. ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ	7
4. ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่	5
5. ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี	9
6. ด้านส่งเสริมและรักษาวินัยธรรมประเพณีที่ดีงาม	8
7. ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม	8
รวม	63

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม ทั้ง 7 ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าความถี่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม มีค่าความถี่เท่ากับ 15 คน 2) ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ มีค่าความถี่เท่ากับ 11 คน 3) ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี มีค่าความถี่เท่ากับ 9 คน 4) ด้านส่งเสริมและรักษาวินัยธรรมประเพณีที่ดีงาม มีค่าความถี่เท่ากับ 8 คน 5) ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรมด้าน มีค่าความถี่เท่ากับ 8 คน 6) ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ มีค่าความถี่เท่ากับ 7 คน 7) การรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ มีค่าความถี่เท่ากับ 5 คน

ตอนที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม 7

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีอยู่ 7 ประเด็น ได้ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์

จากคำถามข้อที่ 1 แนวทางการกำหนดการประชุม ในแต่ละปีงบประมาณควรมีลักษณะ อย่างไร และในแต่ละเดือนควรมีการประชุมมากน้อยเพียงใด

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 การประชุมกันเนืองนิตย์ ในระดับเทศบาลหรือองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ในแต่ละเดือนควรที่จะมีการประชุมพูดคุยปรึกษากัน สำหรับความถี่ในการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งขึ้นไปกำลังดีหรืออาจมากกว่านั้นก็ได้ตามความเหมาะสม ส่วนองค์ประกอบต่างๆของการ ประชุมที่มีวาระต่างๆ ก็ขึ้นอยู่กับเทศบาลนั้นๆ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 เทศบาลควรจัดประชุมเป็นประจำทุกเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างสมาชิก และประชุมปรึกษาเกี่ยวกับงานและกิจกรรมต่าง ๆ ตามหน้าที่ การประชุมควรจัด บ่อย ๆ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาต่างๆได้อย่างรวดเร็ว

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ควรจัดประชุมเป็นประจำทุกเดือน เพื่อสร้างพื้นที่ในการแลกเปลี่ยน ความคิดและแก้ไขปัญหา เพื่อรายงานการดำเนินงานของแต่ละส่วนแต่ละฝ่าย รวมถึงการรับทราบ นโยบายจากผู้บริหารด้วย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ควรประชุมเดือนละ 1 ครั้ง และมีความถี่การประชุมย่อย เพื่อปรึกษาหารือ ข้อตกลงต่างๆ ตามความเหมาะสม

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 การประชุมเป็นการปรึกษาและการพูดคุยเพื่อประสานงานร่วมกันอย่าง สม่าเสมอ การจัดประชุมเป็นการที่ช่วยนักการเมืองท้องถิ่นมีการพบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น นำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน รวมถึงการพิจารณาเรื่อง ต่างๆ จะช่วยสร้างประโยชน์ต่อองค์กรได้ดียิ่งขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 การหมั่นประชุมเนืองนิตย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร ควรมี ลักษณะ 2 ประการ คือ 1) ประชุมแบบเป็นทางการ เป็นการประชุมเพื่อกำหนดนโยบาย วางแผน มอบหมายงาน ควรมีการกำหนดเวลาและควบคุมเนื้อหาของการประชุมให้ชัดเจน 2) ประชุมแบบไม่ เป็นทางการ เป็นการพบปะพูดคุยเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างเพื่อนร่วมงานในเวลาว่าง เช่น สภากาแฟ การรับประทานอาหารร่วมกัน เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 แนวทางการประชุมต้องให้มีความพร้อมในทุกส่วน ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำต้องมาให้ครบองค์ประชุม และรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนที่ นำเสนอ เพื่อเป็นการพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ด้านหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ควรมีลักษณะดังนี้ 1) ในการประชุมแต่ละครั้ง ควรกำหนดเป็นตารางหรือปฏิทินในการประชุมให้ชัดเจน 2) เชิญชวนหรือประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรเข้าร่วมประชุมอย่างทั่วถึง และ 3) ในแต่ละเดือนควรมีการประชุมกันทุกๆ เดือน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 ควรวางระเบียบวาระการประชุมอย่างชัดเจน ไม่ว่าเป็นการประชุมสามัญหรือการประชุมวิสามัญ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรเข้าใจและยอมรับมติที่ถูกต้องและส่งผลประโยชน์ไปยังประชาชน การประชุมนั้นช่วยสร้างความเข้าใจและสร้างความสามัคคีในที่ทำงานโดยจะไม่มีวาทะเสื่อมในองค์กร

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 การประชุมเป็นกิจที่ควรทำ สำหรับเทศบาล จะมีการประชุมสามัญปีละ 4 สมัย และสามารถจัดประชุมเร่งด่วนได้เมื่อจำเป็น การประชุมนี้มีจุดประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและยอมรับเหตุผลที่ถูกต้องและมีประโยชน์ โดยเน้นการเข้าใจกันอย่างดีในองค์กร ผู้บริหารจะต้องเข้าร่วมประชุมทุกครั้งเพื่อให้การทำงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และร่วมกันแก้ไขปัญหา

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 นักการเมืองท้องถิ่นควรมีการประชุมเพื่อส่งเสริมความใกล้ชิด ความเข้าใจซึ่งกันและกัน และความสามัคคี เพราะการประชุมจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวทางแก้ไขปัญหาภายในองค์กรและการพัฒนาท้องถิ่น

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 นักการเมืองท้องถิ่นควรจัดประชุมสภาหรือคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอเพื่อหารือและตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของประชาชน

สรุปได้ว่า ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ การประชุมระดับเทศบาลหรือองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นในแต่ละเดือนควรจัดการประชุมเพื่อการพูดคุยและปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอ การประชุมควรจัดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งขึ้นไปเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างสมาชิก การมีการประชุมที่เป็นประจำทุกเดือนช่วยให้สมาชิกสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับงานและกิจกรรมต่างๆ ตามหน้าที่ของตนเอง การจัดประชุมบ่อยๆ ช่วยในการติดตามผลการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้การประชุมเป็นโอกาสที่ดีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมถึงการรับทราบนโยบายจากผู้บริหาร และการรายงานการดำเนินงานของแต่ละฝ่าย การประชุมเป็นช่องทางในการปรึกษาและการสร้างความเข้าใจระหว่างสมาชิกเพื่อประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ การวางระเบียบวาระการประชุมอย่างชัดเจนไม่ว่าเป็นการประชุมสามัญหรือวิสามัญ จะช่วยในการเสริมสร้างความเข้าใจและความสามัคคีในที่ทำงานโดยป้องกันความสับสนและปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในองค์กร

2. ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม

จากคำถามข้อที่ 2 แนวทางพัฒนา ด้านการกำหนดกฎเกณฑ์หรือหลักปฏิบัติในการเข้าประชุม เลิกประชุม และการทำกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร ให้มีความพร้อมเพรียงกัน เป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ในส่วนนี้มี 3 ประเด็นสำคัญ คือ 1. เมื่อประชุมก็ควรมีความพร้อมเพรียงกัน ควรเตรียมการให้พร้อมสำหรับการประชุมและเข้าประชุมให้ทันเวลา มาถึงที่ประชุมอย่าให้ห่างกันมากนัก 2. เมื่อเลิกประชุมก็เลิกประชุมพร้อมกัน ไม่ควรออกจากที่ประชุมก่อนเลิกประชุมไปทำธุระอย่างอื่นโดยไม่มีเหตุจำเป็น และ 3. ความพร้อมเพรียงกันทำกิจที่จะกระทำในหน่วยงานนั้น ควรมีการเตรียมความพร้อมและการร่วมมือกัน เนื่องจากทุกคนมีหน้าที่ในการบริหารจัดการของตนเองและไม่สามารถทำหน้าที่แทนผู้อื่นได้ ในกรณีที่มีคำถามประชุม ควรมีการตอบคำถามตามเรื่องที่ถูกละถามในการประชุม เนื่องจากแต่ละกลุ่มหรือฝ่ายต่างๆ ย่อมมีข้อมูลและสมาชิกที่แตกต่างกัน ทำให้สามารถตอบคำถามต่างๆ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 นักการเมืองท้องถิ่นควรเตรียมตัวให้พร้อมในการเข้าร่วมประชุมและเลิกการประชุมตามกำหนดเวลา การประชุมนั้นเป็นโอกาสในการหารือและอภิปรายตามกำหนดในวาระประชุม เพื่อนำเสนอเรื่องต่าง ๆ จากผู้บริหารและบุคลากรขององค์กร และร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อให้เข้ากับข้อบังคับ และให้ความเห็นและลงมติเห็นชอบร่วมกันที่ประชุมเพื่อปิดการประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 การประชุมจะต้องร่วมมือกันด้วยความสามัคคีในหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ ทำงานให้เต็มที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนที่ให้โอกาสในการทำงาน การร่วมประชุมด้วยความพร้อมเพรียงเป็นหน้าที่ของทุกคนทุกฝ่าย และทุกภาคส่วน โดยให้คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ควรมีระเบียบที่ชัดเจน มีช่องทางการติดต่อประสานงาน และใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ตระหนักในหน้าที่และมีความรับผิดชอบ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 การประชุมหรือการทำงานต้องมีความพร้อมเพรียง และสิ้นสุดการประชุมด้วยความพร้อมเพรียงกันหลังจากการลงมติเห็นชอบในการประชุม ต้องยึดตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด เพื่อแสดงออกความสามัคคีในองค์กรและร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพจนภารกิจเสร็จสมบูรณ์ด้วยความพร้อมเพรียงกัน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 กำหนดการประชุมในแต่ละเดือนให้ชัดเจน และแจ้งให้บุคลากรทราบล่วงหน้า รวมไปถึงการสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้บุคลากรและผู้บริหารตรงต่อเวลา นอกจากนี้ควรมีการควบคุมการประชุมให้เป็นไปตามกำหนดเวลา และมีข้อสรุปที่ชัดเจน จะทำให้บุคลากรไม่เบื่อในการประชุม ไม่รู้สึกสูญเสียเวลาเปล่าๆ อีกทั้งการให้ผู้เข้าร่วมมีบทบาทในการตัดสินใจและพัฒนาองค์กรจะช่วยเพิ่มแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมมากขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 ตามหลักการประชุมและเลิกประชุมต้องฟังประธาน เลขานุการที่กำกับการประชุม เมื่อหมดวาระการประชุม ที่ประชุมสั่งเลิกประชุมโดยประธานและนำเนื้อหาและเรื่องราวที่ได้ประชุมนำไปสู่การปฏิบัติและสิ่งการต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ควรกำหนดการประชุมหรือจัดทำปฏิทินการประชุมให้ชัดเจน และกำหนดระเบียบวาระการประชุมเพื่อให้บุคลากรทุกคนได้ทราบวันเวลาล่วงหน้า ในทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างเสรี ควรยึดถือกติกา ระเบียบกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ ในการประชุมอย่างเคร่งครัด

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 การประชุมหรือเลิกประชุมต้องมีความพร้อมเพรียงกันและการทำกิจที่พึงกระทำอื่นๆ ให้พร้อมพร้อมกัน ความสำคัญของการประชุมคือการวางแผนของเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทำงานร่วมกันเพื่อให้งานเสร็จลุล่วงไปอย่างเรียบร้อย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ควรพร้อมทำกิจกรรมร่วมกันคือการปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย ข้อบังคับ หรือคำสั่งของนายกเทศมนตรี หลังจากประชุมแล้วเขาคงที่จะดำเนินกิจกรรมบางอย่างหรือโครงการเพื่อให้กิจกรรมหรืองานดำเนินไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 เพื่อการประชุมร่วมกันอย่างพร้อมเพรียง เทศบาลเมืองเลยได้กำหนดวาระประชุม โดยระบุวันที่และเวลาไว้อย่างชัดเจน มีการส่งหนังสือเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ เช่น เจ้าหน้าที่ พนักงานท้องถิ่น รวมทั้งประชาชน และผู้ที่มีความรู้และความสามารถที่สามารถช่วยในการตัดสินใจหรือวางแผนการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 สมาชิกสภาหรือคณะกรรมการทุกคนควรให้ความสำคัญกับการประชุมและเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อนักการเมือง

สรุปได้ว่า ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน ควรกำหนดการประชุมหรือจัดทำปฏิทินการประชุมให้ชัดเจน และกำหนดระเบียบวาระการประชุมเพื่อให้บุคลากรทุกคนทราบล่วงหน้า และทุกคนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเสรี ควรยึดถือกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ในการประชุมอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ นักการเมืองท้องถิ่นควรเตรียมตัวให้พร้อมในการเข้าร่วมประชุม และเลิกการประชุมตามเวลาที่กำหนดไว้พร้อมกัน การประชุมนั้นจะเป็นโอกาสในการหารือและอภิปรายตามวาระประชุม เพื่อนำเสนอเรื่องต่างๆ จากผู้บริหารและบุคลากรขององค์กร และร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น และลงมติเห็นชอบร่วมกันในที่ประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน เพื่อแสดงถึงความสามัคคีในองค์กรและร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมติการประชุมไปสู่ขั้นตอนการดำเนินงานและสั่งการต่อไปเป็นกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เพื่อให้กิจกรรมหรืองานดำเนินไปในทิศทางเดียวกันและให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายที่กำหนดไว้

3. ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติ

จากคำถามข้อที่ 3 แนวทางพัฒนา ด้านการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ภายในองค์กร ควรยึดหลักอะไร และควรคำนึงถึงเรื่องอะไรในการออกกฎระเบียบเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อ องค์กรและท้องถิ่น เป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 การเคารพกฎระเบียบที่มีอยู่ก่อนเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ควรละเลย และไม่ควร สร้างกฎระเบียบใหม่โดยไม่เห็นด้วยกัน การรักษากฎระเบียบเดิมที่มีมาาก่อนนานและไม่สร้าง กฎระเบียบใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนและไม่ยกเลิกกฎระเบียบที่มีอยู่แล้ว เป็นหลักการที่ควรปฏิบัติในการ บังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบให้ทุกคนเท่าเทียม ตั้งแต่ระดับหัวหน้างานถึงสมาชิกที่สุดท้าย ไม่ควร มีใครเป็นพิเศษกว่าหรือใช้อำนาจเหนือชาวสมาชิกทุกคนต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเท่า เทียมกัน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 กฎระเบียบมีไว้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานภายในองค์กร ในส่วนมี เหตุจำเป็น การตั้งกฎระเบียบใหม่ ไม่ควรขัดแย้งกับกฎเกณฑ์ที่มีอยู่เดิม ควรยึดถือตามกฎระเบียบ เดิมที่มีผลบังคับใช้อยู่แล้ว และไม่ควรเปลี่ยนแปลงตามความชอบส่วนบุคคล เพื่อป้องกันความ เสียหายที่เกิดกับองค์กร

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 การออกกฎระเบียบข้อบังคับภายในองค์กรนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการสร้าง ระเบียบวินัยและการทำงานร่วมกัน แต่การออกกฎระเบียบที่ไม่เหมาะสมก็อาจส่งผลเสียต่อองค์กรได้ เช่นกัน ดังนั้น การออกกฎระเบียบจึงควรคำนึงถึง กฎระเบียบต้องเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติต่อ บุคคลใดบุคคลหนึ่ง และต้องมีการสื่อสารกฎระเบียบให้บุคลากรทุกคนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและ ชัดเจน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกา ข้อบังคับต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคมอย่างเคร่งครัด โดยให้ทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายเดียวกัน ไม่ใช่การใช้อำนาจส่วนตัว หรือความชอบส่วนบุคคลในการตัดสินใจหรือกระทำการใดๆ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเอง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 นักการเมืองท้องถิ่นควรปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางขององค์กรอย่าง เคร่งครัด ซึ่งไม่สามารถเปลี่ยนแปลงตามต้องการได้ เว้นแต่มีการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบบางข้อได้ หากมีความคิดเห็นว่ารระเบียบเดิมไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ทันสมัยต่อสถานการณ์ ปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 การออกกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ควรคำนึงถึงความเป็นธรรมต่อผู้ได้รับ ผลกระทบจากกฎระเบียบข้อบังคับนั้น และการออกกฎระเบียบทุกครั้งต้องรักษาผลประโยชน์ของ องค์กรและประชาชน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 การออกกฎระเบียบต้องอิงกฎระเบียบทางกฎหมายและข้อบังคับของ องค์กร เพื่อให้สอดคล้องกัน ต้องไม่มีการขัดหรือแย้ง และง่ายต่อการปฏิบัติของสมาชิกในองค์กร ถ้ามี เหตุขัดแย้งก็ต้องย้อนกลับไปดูระเบียบใหม่ที่กำหนดไว้

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 1) ควรยึดหลักเสรีภาพ ควรคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของแต่ละคนเป็นสำคัญ 2) การออกกฎระเบียบข้อบังคับใดๆจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายสูงสุดของประเทศ 3) ไม่ควรออกกฎระเบียบข้อบังคับใดๆ ที่เป็นไปเพื่อความแตกแยก ขัดแย้งกันของบุคลากรในองค์กรนั้นๆ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 ถ้ามีการบัญญัติหรือปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับ ควรศึกษาและวิเคราะห์กฎระเบียบ ข้อบังคับเดิมอย่างละเอียดว่าส่วนใดยังคงมีความเหมาะสมอยู่แล้วและส่วนใดที่ควรปรับปรุง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 สภาเทศบาลเมืองเลยปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับที่กำหนดไว้เนื่องจากเป็นแนวทางในการบริหารการปกครองและดำเนินงานขององค์กร ไม่สามารถยกเลิกหรือเพิกถอนข้อบัญญัติ กฎระเบียบ หรือข้อบังคับอื่นๆ โดยไม่สนใจความถูกต้อง และฝ่ายนิติบัญญัติต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับที่มีอยู่อย่างเคร่งครัด การบริหารงานของเทศบาลจะเป็นไปอย่างเรียบร้อยและไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ใหม่โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมและความยุติธรรม

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 การบริหารงานโดยการยึดมั่นกฎเกณฑ์ระเบียบและไม่ละเมิดกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยไม่แก้ไขข้อบัญญัติที่มีอยู่และไม่บัญญัติสิ่งที่ขัดต่อหลักการเดิมเพื่อประโยชน์ของกลุ่มคนทั้งในสังคมชุมชนและประเทศชาติ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 การตั้งกฎระเบียบต่างๆนักการเมืองท้องถิ่นควรตัดสินใจร่วมกันด้วยเหตุผล ไม่ใช่ใช้อารมณ์หรือความสะอวส่วนตัว แต่ต้องคำนึงถึงสิ่งที่ทำให้ประชาชนเดือนร้อนน้อยที่สุด

สรุปได้ว่า การรักษากฎระเบียบที่มีอยู่แล้วเป็นเรื่องที่สำคัญและควรใส่ใจ และไม่ควรสร้างกฎระเบียบใหม่โดยปราศจากความคิดเห็นของสภาเทศบาล ควรเลี่ยงการออกกฎระเบียบที่สร้างความแตกแยกต่อบุคลากรในองค์กร และควรพิจารณาการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบอย่างเหมาะสมเมื่อมีความเห็นว่ากฎระเบียบเดิมไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้ทั้งนั้นการออกกฎระเบียบต่างๆควรพิจารณาถึงผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกฎระเบียบนั้นและการออกกฎระเบียบควรให้ประโยชน์แก่องค์กรและสังคม

4. ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่

จากคำถามข้อที่ 4 แนวทางพัฒนา ด้านการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากประชาชนในพื้นที่ และให้นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความเคารพ ให้เกียรติ เป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 นักการเมืองท้องถิ่นควรให้ความเคารพไม่ลบหลู่ดูหมิ่นยกตนข่มท่านเปิดใจรับฟังปัญหาข้อคิดเห็นต่างๆของประชาชน อีกทั้งควรให้ความเคารพผู้เป็นประธานหรือเป็นผู้อาวุโสในหน่วยงานนั้น ถ้ามีความเห็นที่เราอยากแย้งก็แย้งได้ แต่การแย้งต้องมีเหตุผลไม่ทะเลาะดุดัน

เพราะว่าถ้าแย้งไปในข้อความที่มีเหตุมีผลมีประโยชน์ต่อองค์กรก็แย้งได้ และไม่เป็นเรื่องของอารมณ์ส่วนตัวหรือไปกระทบคนอื่น แต่ต้องยึดประโยชน์ขององค์กรเป็นหลัก

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 นักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 การแสดงความเคารพต่อผู้บังคับบัญชาควรเป็นไปตามบทบาทและหน้าที่ เพื่อ การแสดงให้เห็นถึงความเคารพ จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศและความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร เพราะเป็นการแสดงถึงความเคารพและการให้เกียรติและความอ่อนน้อมถ่อมตน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ต้องเคารพเสียงของประชาชน รับฟังปัญหา นำปัญหาไปแก้ไขโดยปราศจากอคติ และต้องคิดอยู่เสมอว่านักการเมืองมาจากเสียงของประชาชน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ควรจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนอย่างสม่ำเสมอและสร้างช่องทางการสื่อสารที่เปิดกว้างให้ประชาชนสามารถติดต่อกับนักการเมืองท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้โดยตรง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 การรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ควรพิจารณาให้รอบคอบ เพื่อกลั่นกรอง เรียงลำดับความสำคัญ และความเร่งด่วนของงาน รวมไปถึงการให้เกียรติยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่อาจจะไม่ตรงกับความคิดเห็นของตนเอง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 แนวทางการสั่งการและการรับฟังความคิดเห็นต้องแยกเป็นประเด็นหรือเรื่องต่างๆที่สั่งการไป บางครั้งอาจไม่ได้รับความร่วมมือ เพราะผู้สั่งการไม่มีคุณมีโทษและไม่มีประโยชน์ต่อกัน ฉะนั้นก็ต้องให้ผู้มีอำนาจเหนือกว่าสั่งการไป

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 1) ควรเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์จากทุกคนในพื้นที่ เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจในการบริหารองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด 2) นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องยึดมั่นในกฎระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่างๆอย่างเคร่งครัดและมีความซื่อสัตย์สุจริตเที่ยงธรรม

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 แนวทางและแผนการปฏิบัติงานภายในตามหลักข้อปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์กร และปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายด้วยความซื่อสัตย์ ความขยัน ความเคารพ การเชื่อฟัง และให้เกียรติผู้บัญชา

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ควรเคารพและให้ความเคารพกับผู้ใหญ่หรือผู้มีอายุมากโดยการฟังคำสอนคำแนะนำจากท่าน ความเป็นผู้ใหญ่และความเป็นผู้น้อยมีความสัมพันธ์กันอยู่ เนื่องจากการบริหารจัดการต้องมีผู้นำและผู้ตาม การเคารพและยำเกรงผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 ต้องเคารพต่อคำสั่งของผู้บังคับบัญชา เพราะการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างจริงจังจะส่งผลให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและจะเป็นคุณแก่เรา

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 นักการเมืองท้องถิ่นควรเรียนรู้และรับฟังจากประสบการณ์ของผู้ที่มีอายุ และประสบการณ์มากกว่า เพราะมุมมองที่หลากหลายต่อสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้เราเข้าใจ ปัญหาได้รอบด้านมากขึ้น

สรุปได้ว่า ด้านรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ นักการเมืองท้องถิ่นควรเคารพ รับฟัง และพิจารณาประเด็นและความคิดเห็นต่างๆ ของประชาชน และควรแสดงความเคารพต่อผู้นำหรือผู้อาวุโสองค์กรของตน ปฏิบัติตามคำสั่งอย่างโปร่งใสและยุติธรรม เคารพเสียงของประชาชน แก้ไข ปัญหาอย่างเป็นกลางเพื่อบรรลุเป้าหมายและนโยบายขององค์กร ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ขยันขันแข็ง เคารพ เอาใจใส่ และให้เกียรติผู้บังคับบัญชา ก็จะนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่องค์กรสืบต่อไป

5. ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี

จากคำถามข้อที่ 5 แนวทางพัฒนา ด้านการเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในการบริหารภายใน องค์กร โดยมีบทบาททางตำแหน่งเท่าเทียมผู้ชาย และการได้รับการคุ้มครองโดยชอบธรรมตามกฎหมาย เป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ในส่วนการมีส่วนร่วมในการบริหารภายในองค์กร ไม่ใช่เพียงแค่สตรีอย่างเดียวแต่ทั้งผู้ชายและผู้หญิงต้องมีความเสมอภาคกันไม่ลำเอียง ไม่ควรปิดกั้นกันเพียงเพราะเป็นสตรี ควรให้เกียรติซึ่งกันและกัน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ในการเคารพสิทธิของผู้หญิงในหน้าที่ต่าง ๆ ควรเปิดโอกาสให้ผู้หญิงบริหารงานตามความรู้และความสามารถโดยเสมอภาค เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ผู้หญิงและบุคคลที่มีคุณสมบัติได้รับการคัดเลือกตามขั้นตอนโดยไม่มีการละเมิดสิทธิของผู้หญิงในองค์กรโดยเสมอภาค

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 องค์กรควรปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเท่าเทียมทางเพศและ สิทธิสตรี เช่น กฎหมายการคุ้มครองสิทธิสตรีในที่ทำงาน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ควรเคารพสิทธิและหลักเสรีภาพของผู้อื่น การให้เกียรติในสิทธิและความ เป็นปัจเจกบุคคลของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความคิดเห็น ศาสนา เชื้อชาติ เพศ หรือลักษณะอื่นๆ ที่ แตกต่างกัน ชายหรือหญิง ต้องมีความเท่าเทียมตามกฎหมาย และส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจในระดับต่างๆ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 องค์กรควรมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศ เช่น การไม่ เลือกปฏิบัติในการสรรหา การเลื่อนตำแหน่ง และการกำหนดค่าตอบแทน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 ควรเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในการบริหารภายในองค์กรในตำแหน่งที่ เท่าเทียมกับผู้ชายและสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยอมรับความแตกต่างทางเพศและส่งเสริมให้ทุกคน ได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกัน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 ในองค์การมีบุคลากรทั้งหญิงและชาย ทุกคนต้องให้เกียรติกันตามหน้าที่ ให้โอกาสผู้หญิงมีส่วนในการตัดสินใจในทุกกิจกรรมและเท่าเทียม ไม่ควรมีการด้อยในเรื่องของเพศ หรือตำแหน่งหน้าที่

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 1) ควรกำหนดหรือมีนโยบายในการให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรโดยมีสัดส่วนที่เหมาะสม 2) ควรมีการออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ ให้สิทธิเสรีภาพแก่สตรี โดยเท่าเทียมกันกับบุรุษ อันจะสร้างความเสมอภาคและก่อให้เกิดภาวศรัทธาในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 ปรับโครงสร้างองค์กรให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของสตรีให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นในทุกระดับรวมถึงคัดเลือกบุคลากรให้เป็นธรรมและโปร่งใส โดยเน้นที่ความสามารถไม่แบ่งเพศสภาพ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 เทศบาลเปิดโอกาสให้สตรีในองค์กรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ต้องไม่มีการแบ่งแยกบทบาทและระหว่างเพศ ให้สตรีสามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยอิสระ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 ควรให้โอกาสแก่ผู้หญิงมีบทบาทในการบริหารหรือรับตำแหน่งในองค์กรตามสัดส่วนตามความเหมาะสม ตามความสามารถ ตามกฎหมายและตามหลักการชอบธรรม

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 นักการเมืองท้องถิ่นควรเคารพสิทธิและความเสมอภาคของผู้หญิง และป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติทางเพศ

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารภายในองค์กรไม่ใช่เพียงแค่ผู้ชายเท่านั้น แต่ผู้ชายและผู้หญิงควรมีความเสมอภาคโดยไม่มีความลำเอียง ปฏิบัติโดยไม่คำนึงถึงเพศเพียงอย่างเดียว ควรกำหนดหรือมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมสตรีให้มีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรรับตำแหน่งในองค์กรตามสัดส่วนที่เหมาะสมตามความสามารถ และควรเคารพสิทธิของผู้หญิงในหน้าที่ต่างๆ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับความเท่าเทียม และส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับต่างๆ ให้องค์กรควรมีนโยบายชัดเจนเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศ เช่นการไม่เลือกปฏิบัติในการสรรหาบุคลากรและการเลื่อนตำแหน่ง

6. ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม

จากคำถามข้อที่ 6 แนวทางพัฒนา ด้านการส่งเสริมและรักษาประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น รวมทั้งการสนับสนุนกิจกรรม หรือโครงการเกี่ยวกับความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนที่เป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่นนั้นๆ และการปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนรักท้องถิ่นของตนเอง เป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 นักการเมืองท้องถิ่นควรส่งเสริมจารีตประเพณีที่มีมาช้านานที่เป็นประโยชน์ และสืบทอดสืบสานปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ให้ประชาชนได้เข้าใจในประโยชน์ของประเพณี

ของท้องถิ่นนั้น ว่าประเพณีได้ถูกสืบทอดมาตั้งแต่ในอดีตมีการศึกษาค้นคว้าลองผิดลองถูกมาเรื่อยจนมาเป็นประเพณีที่ดำรงมาอย่างทุกวันนี้ จะทำให้ประชาชนรู้สึกอยากช่วยฟื้นฟูและรักษาเพราะนักการเมืองท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณี

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ควรปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนรักท้องถิ่นของตนเอง โดยการสร้างความเข้าใจให้ประชาชนเห็นถึงคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น และส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ควรมีการดำเนินนโยบายและโครงการต่างๆ เพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมอันดีงามของชาวจังหวัดเลย ซึ่งมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อวิถีชีวิตของประชาชน ถือเป็นเรื่องสำคัญ จะช่วยปลูกฝังให้คนรุ่นหลังเกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 1. จัดทำแผนพัฒนา ส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่น 2. สร้างรายได้สร้างงานให้ชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ 3. พัฒนาต่อยอด รักษาวัฒนธรรมประเพณีเดิม

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 มีความมุ่งมั่นในการอนุรักษ์โบราณสถานต่างๆ และจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการอนุรักษ์ประเพณีและมรดกทางวัฒนธรรมอันดีงาม

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 การส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีนั้น ควรมีการจัดทำเป็นข้อมูลองค์ความรู้ประวัติความเป็นมาและสื่อให้เห็นถึงความสำคัญควบคู่ไปกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ให้เหมาะสมคล้องคล้อยกับบริบทของสังคม จะทำให้เป็นการรักษาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น และเกิดประโยชน์กับท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 นักการเมืองท้องถิ่น ต้องมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น ต้องทำให้เป็นนโยบายหลักของหน่วยงาน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 1) ควรส่งเสริม สนับสนุนวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามต่างๆ ในท้องถิ่นให้มีความเจริญงอกงามยิ่งๆ ขึ้นไป 2) ควรมีโครงการหรือกิจกรรมที่ทุกคนในท้องถิ่นได้กระทำร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความรักความสามัคคีให้เกิดแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 ส่งเสริมและรักษาประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพราะเป็นการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไปและเป็นการสร้างความเป็นเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจให้กับชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ควรส่งเสริมด้วยการจัดงานเทศกาลประจำปีที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ เช่น งานบุญ งานประเพณีต่างๆ เพื่อให้คนในชุมชนได้ร่วมกิจกรรมและเรียนรู้วัฒนธรรม

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 ควรให้การอนุรักษ์โบราณสถาน วัดวาอาราม และสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นและส่งเสริมให้คนในชุมชนใช้ภาษาถิ่น เป็นการสร้างความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นให้กับคนในชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 นักการเมืองท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น และร่วมอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

สรุปได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นควรส่งเสริมประเพณีอันดีงามที่สืบทอดกันมายาวนานและต้องอนุรักษ์ไว้ คนรุ่นใหม่จะได้เข้าใจความสำคัญของประเพณีเหล่านี้ว่าเป็นรากฐานทางประวัติศาสตร์ เพราะเป็นการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไปและเป็นการสร้างความเป็นเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจให้กับชุมชน ควรมีการดำเนินนโยบายและโครงการต่างๆ เพื่ออนุรักษ์และพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมประเพณี โดยส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมดังกล่าว และการสร้างสื่อทางการศึกษาจัดทำเป็นข้อมูลองค์ความรู้ประวัติความเป็นมาที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม การให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณี ประจำปีในท้องถิ่น ควรส่งเสริมการอนุรักษ์สถานที่ทางประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน วัดวาอาราม และสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น และส่งเสริมการใช้ภาษาถิ่นท้องถิ่นในชุมชน เพื่อปลูกฝังความภาคภูมิใจทางวัฒนธรรมในหมู่ประชาชน

7. การอารักขา คຸ້ມຄອງ ປກປ້ອງ ອັນຂອບຮຽນ

จากคำถามข้อที่ 7 แนวทางพัฒนา ด้านการคุ้มครอง ปกป้อง และการดำรงรักษา พระพุทธศาสนา ในส่วนของการทำนุบำรุง การปลูกฝังจิตสำนึก และการนำหลักธรรมมาปฏิบัติของ พุทธศาสนา มาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณ จริยธรรม เป็นอย่างไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ควรให้ความสำคัญต่อการรักษาพระพุทธศาสนา ให้ความร่วมมือในกิจกรรมทางศาสนาคือการปกป้องอีกมิติหนึ่ง การดูแลรักษาพุทธศาสนามีประโยชน์เพราะจะช่วยให้ พุทธศาสนาอยู่อย่างยั่งยืน ถ้าไม่ดูแลรักษาความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนจะจางหายไป

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 สนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการเกี่ยวกับความการดำรงรักษา พระพุทธศาสนา ในส่วนของการทำนุบำรุง การปลูกฝังจิตสำนึก โดยสามารถทำได้โดยการสนับสนุน กิจกรรมทางศาสนา เช่น จัดกิจกรรมสวดมนต์ทำวัตร หรือจัดสร้างสถานที่สำหรับประกอบพิธีกรรม ทางศาสนา

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การทำบุญ ตักบาตร เวียนเทียน เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม และส่งเสริมการปฏิบัติธรรม เช่น การนั่งสมาธิ การเจริญภาวนา เพื่อ พัฒนาจิตใจ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 นักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดีเป็นแบบอย่างแก่ ประชาชน และควรมีแผนงาน มีกิจกรรมในการส่งเสริมกิจกรรมทางพุทธศาสนา เพื่อให้

พุทธศาสนิกชนได้ศึกษาและปฏิบัติธรรมตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า นำไปสู่การพัฒนาจิตใจและคุณธรรม

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ควรทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาด้วยการบูรณะและอนุรักษ์วัดวาอาราม สนับสนุนการบูรณะและอนุรักษ์วัดวาอารามให้คงอยู่คู่กับท้องถิ่นนั้นต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 ด้านการปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา และการนำหลักปฏิบัติทางพุทธศาสนามาใช้นั้น ควรสร้างความเข้าใจถึงเจตนารมณ์ที่แท้จริงของพุทธศาสนา เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อพุทธศาสนา เมื่อบุคลากรมีความเชื่อในพุทธศาสนา จะเกิดการยอมรับในการปฏิบัติตามหลักธรรม และต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักธรรม สามารถเลือกหลักธรรมมาใช้ในการสร้างคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างเหมาะสมกับบริบทขององค์กร

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 แนวทางการปกป้องคุ้มครองพุทธศาสนา นักการเมืองท้องถิ่นควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชน โดยยึดหลักธรรมคำสอนเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในฐานะเป็นพุทธศาสนิกชนเป็นหน้าที่ของทุกคน เพื่อให้พระพุทธศาสนาคงอยู่สืบไป

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 1) ให้การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆทางศาสนาและดำรงรักษาพระพุทธศาสนาที่คนนับถือในท้องถิ่นไว้อย่างมั่นคง 2) นักการเมืองท้องถิ่นควรน้อมนำหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนามาปฏิบัติและประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กร ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 คุ้มครอง ปกป้อง และการดำรงรักษาพระพุทธศาสนา โดยสนับสนุนกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การจัดงานบุญในวันสำคัญทางศาสนา หรือการให้การสนับสนุนคณะสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้เช่นกัน

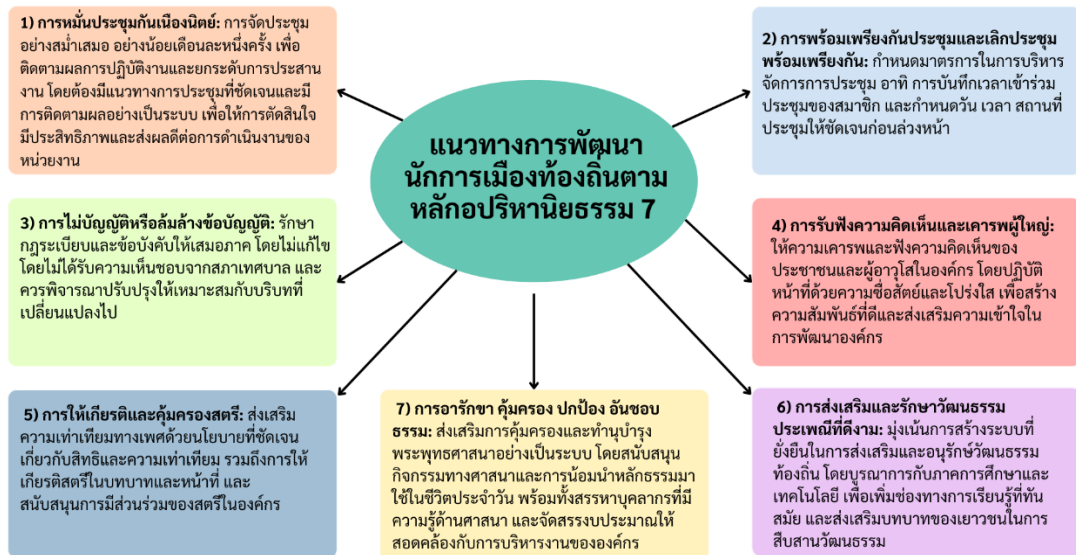
ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 มีแนวทางพัฒนา โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางศาสนา เช่นกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาหรือประเพณีแห่เข้าพรรษา และมีการจัดสรรงบประมาณให้

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 ส่งเสริมโดยการ ส่งเสริมจริยธรรมในการปฏิบัติของนักการเมืองท้องถิ่น ให้เข้าใจหลักทางพระพุทธศาสนาเพื่อการปฏิบัติงานและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน และควรมีงบประมาณเพื่อที่จะบำรุงพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 นักการเมืองท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนและอุปถัมภ์พระสงฆ์และพระภิกษุสามเณร เพื่อส่งเสริมพระพุทธศาสนา

สรุปได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นควรมีแนวทางในการคุ้มครอง ปกป้อง และการดำรงรักษาพระพุทธศาสนาโดยการจัดสรรงบประมาณมาส่งเสริมกิจกรรมและนโยบายปกป้อง คุ้มครองทางพระพุทธศาสนา ให้นักการเมืองท้องถิ่นน้อมนำหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนามาปฏิบัติและประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กร รวมถึงการส่งเสริมให้บุคลากรและประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเช่น การทำบุญ ตักบาตร เวียนเทียน และการนำหลักธรรมทางพุทธ

ศาสนาปฏิบัติเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในฐานะเป็นพุทธศาสนิกชนเป็นหน้าที่ของทุกคน เพื่อให้พระพุทธศาสนาคงอยู่สืบไป

ภาพที่ 4.1 องค์ความรู้ใหม่

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม” เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณ (Mixed Methods Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีแจกแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาหลักอปริหานิยธรรมในพระพุทธศาสนา 2) เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม 3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม สรุปได้ตามหัวข้อดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม” สรุปได้ดังนี้

5.1.1 สรุปผลการศึกษาหลักอปริหานิยธรรมในพระพุทธศาสนา

หลักอปริหานิยธรรม 7 ประการในมหาปริณีพทานสูตร เป็นพระสูตรที่กล่าวถึงความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อม ซึ่งหลักอปริหานิยธรรมมีการอธิบายไว้ในพระสูตรต่างๆ ว่าเป็นจำนวนมาก ซึ่งงานวิจัยนี้ จะหยิบยกมา 2 ประการหลักๆ เรียกว่า ภิกขุอปริหานิยธรรม (สำหรับภิกษุ) และ ราชอปริหานิยธรรม (สำหรับฆราวาส) สามารถอธิบายได้ดังนี้

1) ภิกขุอปริหานิยธรรม (สำหรับภิกษุ)

1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์

การประชุมกันอย่างสม่ำเสมอถือเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับพระภิกษุสงฆ์ เช่น การทำอุโบสถกรรม การทำวัตรเช้า-เย็น เป็นต้น เนื่องจากการเปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้การได้สนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเปิดเผย ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน ร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสงฆ์ (วินิจฉัยอธิกรณ์) การประชุมกันจะช่วยให้พระสงฆ์ได้ร่วมกันหาสาเหตุของปัญหา และร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหอย่างเหมาะสม

2. พร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิก พร้อมเพรียงกันทำกิจที่สงฆ์จะต้องทำ เมื่อมีกิจใดๆ ที่สงฆ์ต้องทำร่วมกัน เช่น การทำสังฆกรรมซึ่งต้องใช้พระ 4 รูปขึ้นไป หรือการ

ท้าวไตร การฟังธรรม ซึ่งพระภิกษุสงฆ์ทุกรูปก็ต้องร่วมกันทำกิจนั้นอย่างพร้อมเพรียง เป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบ ความเคารพต่อเวลา และความสามัคคีของพระภิกษุสงฆ์

3. ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่ได้บัญญัติ จักไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติแล้ว ภิกษุทั้งหลายจักไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่ได้บัญญัติ จักไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติแล้ว พระวินัยเป็นเสมือนรากฐานของพระพุทธศาสนา การรักษาวินัยให้บริสุทธิ์จึงเป็นการรักษาพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืน หากพระภิกษุแต่ละรูปสามารถบัญญัติกฎเกณฑ์ขึ้นมาเองได้ จะทำให้เกิดความแตกแยกในหมู่สงฆ์ ฉะนั้น พระภิกษุสงฆ์ทุกรูปต้องร่วมมือกันรักษาวินัย ไม่ปล่อยให้มีการละเมิดพระวินัยเกิดขึ้น การปฏิบัติตามพระวินัยอย่างเคร่งครัด จะช่วยให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองและหาความเสื่อมมิได้ เป็นที่พึ่งของชาวพุทธต่อไป

4. สักการะ เคารพ นบถือ บูชา ท่านผู้เป็นเถระ เป็นรัตตัญญู บวชมานาน เป็นสังฆบิดร เป็นสังฆปริณายก ในทางพระพุทธศาสนาจะให้ความเคารพตามพรรษกาล เคารพเชื่อฟังท่านที่เป็นพระเถระ เป็นรัตตัญญู บวชมานาน เป็นสังฆบิดร เป็นสังฆปริณายก แต่ในบางกรณีพระผู้ที่มีพรรษาน้อยกว่าปกครองผู้ที่มีพรรษามากกว่า ท่านจึงให้ยึดหลักเคารพนบถือซึ่งกันและกัน แบ่งได้ดังนี้

เถระ หมายถึง ผู้ที่มีอายุมาก บวชมาเป็นเวลานาน มีความรู้ความสามารถทางพระพุทธศาสนา

รัตตัญญู หมายถึง ผู้รู้ราตรีนาน หรือผู้ที่มีประสบการณ์มาก

สังฆบิดร หมายถึง บิดาของคณะสงฆ์ หรือผู้ที่มีความเป็นผู้นำในคณะสงฆ์

สังฆปริณายก หมายถึง ประมุขแห่งคณะสงฆ์ หรือผู้มีอำนาจในการปกครองคณะสงฆ์

5) ไม่ตกอยู่ในอำนาจตัณหาที่เกิดขึ้นแล้ว อันเป็นเหตุให้เกิดในภพต่อไป

เป็นการทำลายตัณหา หรือความอยาก ความทะยานอยาก ทั้งรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และธรรมารมณ์ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัณหาที่เกิดขึ้นแล้ว และเป็นเหตุให้เกิดการเวียนว่ายตายเกิดในภพชาติต่อไป แม้ว่าพระสงฆ์จะอุทิศตนเพื่อปฏิบัติธรรมและละกิเลส แต่กิเลสตัณหาก็ยังคงเป็นสิ่งที่พระสงฆ์ทุกรูปต้องเผชิญหน้าและต้องฝึกฝนตนเองให้สามารถเอาชนะได้

6) เป็นผู้ยินดีในเสนาสนะตามราวป่า

พระภิกษุสงฆ์มีความยินดีที่จะอาศัยอยู่ในที่สงบ ที่มุ่งเน้นการปฏิบัติธรรมในป่าเขา โดยมีวัตรปฏิบัติที่เรียบง่าย เหมาะแก่การปฏิบัติ เช่น ป่าเขา หรือสถานที่ที่ห่างไกลจากความวุ่นวายของเมือง โดยอาศัยปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต

7) ภิกษุพึงตั้งสติไว้เสมอว่า ทำอย่างไร เพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายผู้มีศีลเป็นที่รักที่ยังไม่มาขอให้มา และเพื่อนพรหมจรรย์ผู้มีศีลเป็นที่รักที่มาแล้ว ขอให้อยู่สบาย ขอนี้สื่อถึงหลักธรรมที่สำคัญของพระภิกษุ ซึ่งเน้นถึงการปฏิบัติตนเพื่อให้เป็นที่รักและเคารพของเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก คือ เพื่อนพรหมจรรย์ผู้มีศีลเป็นที่รักที่ยังไม่มา หมายถึง การสร้างความประพฤติดุปฏิบัติที่ดี

งาม เพื่อดึงดูดให้เพื่อนพรหมจารีที่ยังไม่ได้มาสนใจและอยากเข้ามาศึกษาธรรมะและปฏิบัติธรรม
ร่วมกัน เพื่อนพรหมจารีผู้มีศีลเป็นที่รักที่มาแล้ว หมายถึง การดูแลเอาใจใส่เพื่อนพรหมจารีที่อยู่
ร่วมกันแล้ว ให้มีความสุขสบายในการปฏิบัติธรรม

2) ราชขอพรหิณยธรรม (สำหรับพราราส)

1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (หมั่นประชุมกันเป็นประจำ)

การจัดประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ เป็นประจำ ประชุมให้บ่อยตามความเหมาะสม สามารถ
ระบุปัญหาที่เกิดขึ้นและร่วมกันหาแนวทางแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สามารถนำไป
ประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว สังคม องค์กร ไปจนถึงระดับประเทศ

2. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิก

เป็นหลักการสำคัญสู่ความสามัคคี หลักการนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของ วินัย และ
ความรับผิดชอบ ของสมาชิกในองค์กรทุกคนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ หากขาดสมาชิกบางคนไป
การตัดสินใจที่ได้จากการประชุมอาจไม่ครอบคลุมทุกมิติหรืออาจไม่มีการลงมติ ทุกคนต้องพร้อมใจกัน
มาประชุมและเลิกประชุมด้วยความสามัคคี

3. ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ อันขัดต่อหลักการเดิม ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ ตามหลักการ
เดิม ถือปฏิบัติมั่นตามวัชชีธรรม หลักการ ตามที่วางไว้เดิม (ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)

เป็นหลักการที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้แก่เหล่าเจ้าวัชชี ซึ่งมีความหมายที่สำคัญอย่างยิ่งต่อ
การอยู่ร่วมกันในสังคม การไม่สร้างกฎเกณฑ์ใหม่ๆ ขึ้นมาโดยพลการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎเกณฑ์ที่
ขัดแย้งหรือขัดต่อหลักการเดิมที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว และการไม่ยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เดิม ที่
ได้บัญญัติไว้แล้ว โดยไม่มีเหตุผลอันควร หรือโดยไม่ผ่านกระบวนการที่ถูกต้อง

4. สักการะเคารพนับถือบูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย เห็นถ้อยคำของท่าน ว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง
(เคารพนับถือผู้ใหญ่)

เป็นการเน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของการให้เกียรติและเคารพผู้ที่มีอายุมากกว่า หรือผู้ที่มี
ความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ชีวิตมากกว่า เช่นเคารพผู้เป็นประธาน ผู้บริหาร หรือลูกเคารพ
พ่อแม่ ฟังคำแนะนำและคำติชมจากผู้ใหญ่ด้วยใจเปิด จะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวและ
สังคม

5. บรรดาทุลลสตรีกุลุมาริทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรือฉุดคร่าขึ้นใจ (ไม่ลู่แก่อำนาจ)

เป็นหลักสะท้อนถึงความสำคัญที่มีต่อผู้หญิงในสังคม เพราะว่าผู้หญิงทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเด็ก
หรือคนแก่ ควรมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ปลอดภัย และมีอิสระ ไม่ควรถูกกระทำด้วยความรุนแรงทั้ง
ทางกายและใจ หรือการกระทำที่ละเมิดสิทธิทางเพศ เป็นต้น

6. เคารพสักการะบูชาเจดีย์ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ ตลอดถึงอนุสาวรีย์ต่างๆทั้งหลาย ทั้งภายในและภายนอก ไม่ปล่อยให้ธรรมิกพลีที่เคยให้เคยทำแก่เจดีย์เหล่านั้นเสื่อมทรมานไป (ให้ความเคารพนับถือบูชาและบำรุงรักษาพุทธสถาน)

เป็นการแสดงออกถึงความเคารพนับถือสถานที่และสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา หรือสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ หรืออาจเป็นสิ่งก่อสร้างที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกถึงบุคคลสำคัญ เหตุการณ์สำคัญ ช่วยกันดูแลรักษาสถานที่เหล่านี้ให้คงอยู่สืบไป เพื่อเป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง ไม่ให้เสื่อมหรือเสียหายไป

7. ให้ความอารักขา คุ้มครอง ป้องกันโดยชอบธรรมในพระอรหันต์ทั้งหลายเป็นอย่างดี ด้วยความหวังว่า พระอรหันต์ทั้งหลายที่ยังไม่มา พึงมาสู่แคว้น และที่มาแล้วพึงอยู่เป็นสุข (การจัดการอารักขา บำรุง คุ้มครอง โดยธรรมแก่พระสงฆ์)

การดูแลอารักขาพระสงฆ์ผู้ทรงศีล ที่ประพฤติปฏิบัติชอบ ช่วยกันปกป้องคุ้มครองพระสงฆ์จากอันตรายต่างๆ หรือจะเป็นการบริจาคปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ให้แก่พระสงฆ์ หวังให้ท่านอยู่โดยผาสุก ถือเป็นหน้าที่สำคัญของพุทธศาสนิกชน เนื่องจากพระสงฆ์เป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน และเป็นผู้สร้างสรรค์สังคมให้มีความสงบสุข จึงเป็นการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาไปในตัว

5.1.2 สรุปข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม 7

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ การประชุมกันเนื่องนิตย์เป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักการเมืองท้องถิ่น เนื่องจากช่วยในการกำหนดกฎเกณฑ์ การวางแผน และการถอดบทเรียนในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะในบริบทของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งเป็กลไกสำคัญที่ช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถสะท้อนปัญหา อุปสรรค และเสนอแนวทางการปรับปรุงพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ปัญหาหลักที่พบคือ การบริหารเวลา ทั้งในแง่ของการประชุมที่ยืดเยื้อเกินความจำเป็น และการเปลี่ยนแปลงวันเวลาประชุมที่ไม่เป็นไปตามกำหนด เนื่องจากภาระงานที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า และปัญหาการพูดคุยนอกประเด็นหรืออภิปรายในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับวาระการประชุม ส่งผลให้การประชุมขาดจุดโฟกัสและไม่สามารถหาข้อสรุปที่ชัดเจนได้ ส่งผลให้การตัดสินใจในเรื่องสำคัญล่าช้า ประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร บุคลากรจำเป็นต้องปรับตัวให้เท่าทันปัญหาที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกัน ผู้บริหารควรปรับปรุงแนวทางการประชุมให้กระชับ ตรงประเด็น และมีข้อสรุปที่ชัดเจน เพื่อลดปัญหาความล่าช้าในการดำเนินงาน

2. ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ปัญหาความไม่พร้อมเพรียงในการประชุมเกิดจากหลายปัจจัย โดยเฉพาะการบริหารจัดการประชุมที่ขาดประสิทธิภาพ เช่น การจัดประชุมบ่อยเกินไป การขาดวาระที่ชัดเจน หรือการขาดแรงจูงใจ ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมไม่ให้ความสำคัญ ก็มีส่วนทำให้การมาประชุมสายเป็นเรื่องปกติ ปัญหาด้านพฤติกรรมและวินัยมีบทบาทสำคัญเช่นกัน หากไม่มีมาตรการควบคุมการมาสาย อาจทำให้พฤติกรรมนี้กลายเป็นเรื่องปกติและส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมขององค์กร รวมถึงการใช้เวลาไปทำธุระส่วนตัวหรือมีภาระงานอื่น ๆ จนไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ตามเวลา การสื่อสารที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับรายละเอียดการประชุม การเปลี่ยนแปลงกำหนดการอย่างกะทันหัน หรือการมีช่องทางสื่อสารที่หลากหลายมากเกินไป จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่พร้อมเพรียงกัน นอกจากนี้ ปัจจัยด้านสุขภาพและเหตุสุดวิสัยยังมีผลกระทบ โดยบางครั้งผู้เข้าร่วมประชุมอาจจะจัดการกับปัญหาส่วนตัวที่เร่งด่วน ส่งผลให้ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ตามกำหนด ทั้งหมดนี้นำไปสู่ปัญหาในการเริ่มประชุมที่ไม่พร้อมเพรียงกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานและความน่าเชื่อถือขององค์กรในระยะยาว

3. ด้านการไม่บัญญัติหรือล้มล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ปัญหาการออกกฎหมายของเทศบาลมีความสำคัญในการบริหารท้องถิ่น แต่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ทำให้บางปัญหาไม่สามารถแก้ไขได้อย่างตรงจุด มีข้อจำกัดเช่น ขาดความร่วมมือจากประชาชน กระบวนการออกข้อบัญญัติต้องผ่านหลายขั้นตอน อาจทำให้ล่าช้า และประชาชนอาจไม่มีข้อมูลหรือโอกาสแสดงความคิดเห็น ส่งผลให้กฎหมายไม่ตรงตามความต้องการของชุมชน โดยกระบวนการร่างกฎหมายต้องอาศัยบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายและการบริหารจัดการท้องถิ่น หากเทศบาลขาดบุคลากรที่มีความรู้เพียงพอ อาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดในข้อบัญญัติที่ออกมา นอกจากนี้ กฎหมายบางฉบับอาจล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป แต่กระบวนการแก้ไขกลับทำได้ยากและใช้เวลานาน

4. ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ สรุปได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับการรับฟังข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากประชาชนจำเป็นต้องมีติดจากที่ประชุมหรือเสียงส่วนใหญ่ในการรับรองการดำเนินการใดๆ ของผู้บริหารที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานร่วมกับภาคประชาชนจึงต้องได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ นอกจากนี้ การประชาสัมพันธ์อาจไม่ทั่วถึง แม้ว่าจะมีการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนผ่านช่องทางต่างๆ ของเทศบาล แต่ประชาชนบางส่วนอาจไม่ได้รับข้อมูลหรือไม่ได้รับเชิญให้เข้าร่วมกระบวนการแสดงความคิดเห็น ด้วยข้อจำกัดในการเข้าถึงช่องทางออนไลน์ของผู้สูงอายุอาจทำให้ประชาชนไม่สามารถส่งข้อร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะได้ ดังนั้น ควรมีการลงพื้นที่เพื่อรับฟังปัญหาจากประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง ในบางกรณี เทศบาลอาจเปิดรับความคิดเห็นเพียงเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายหรือขั้นตอนที่กำหนด โดยยังไม่ได้มีการพิจารณาอย่างจริงจัง

5. ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี สรุปได้ว่า เทศบาลให้ความสำคัญคุ้มครองอย่างเป็นธรรมแก่ทั้งเพศชายและหญิงมีการส่งเสริมความเท่าเทียมกันในทุกเพศทุกวัยภายในองค์กร มีการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของตนเอง โดยเฉพาะสตรี สตรีมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายของผู้บริหารและมีส่วนร่วมในการทำงาน มีการเพิ่มบทบาทของสตรีในระดับผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล ส่วนประธานคณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่เป็นสตรี มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเท่าเทียมทางเพศอย่างเคร่งครัด มีการสนับสนุนสวัสดิการที่เหมาะสมกับสตรี เช่น สิทธิการลาคลอด และการลาดูแลบุตร แม้ว่าบางองค์กรจะมีผู้บริหารชายเป็นหลัก แต่สิทธิของสตรีได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายและนโยบายขององค์กรแสดงให้เห็นว่าองค์กรให้ความสำคัญกับสตรีเป็นอย่างมาก โดยรวมแล้ว เทศบาลได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและการคุ้มครองสิทธิสตรี โดยมีการเพิ่มบทบาทของสตรีในระดับต่างๆ และมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

6. ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม สรุปได้ว่า เทศบาลเมืองเลยมีการส่งเสริมวัฒนธรรมในหลายมิติ ได้จัดงานประเพณีสำคัญอย่างต่อเนื่อง เช่น งานสงกรานต์ ลอยกระทง แข่งเรือยาว รวมถึงงานประจำปีเฉพาะถิ่น เช่น งานดอกฝ้ายบาน มะขามหวานเมืองเลย และประเพณีผีตาโชน จัดให้มีถนนคนเดินละละเลย นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่าตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นรวมถึงการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและการบูรณาการกับภาคการศึกษา ทำให้เยาวชนไม่ตระหนักถึงคุณค่าประเพณี ซึ่งต้องการการสนับสนุนเพิ่มเติมเพื่อให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเติบโตและยั่งยืนต่อไป

7. ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม สรุปได้ว่า เทศบาลเมืองเลยมีบทบาทในการอารักขาและสนับสนุนพระพุทธศาสนา โดยเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกแก่ประชาชนในพื้นที่ มีการบูรณปฏิสังขรณ์วัดและศาสนสถานต่าง ๆ สนับสนุนกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตร การจัดเทศกาลทางศาสนา เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาหลายประการ เช่น ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านพระพุทธศาสนาไม่เพียงพอ ไม่มีนโยบายเกี่ยวกับศาสนาที่ชัดเจนทำให้ขาดการกำกับดูแลที่เป็นระบบ และคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจต่อพระพุทธศาสนาน้อยลง เนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป เช่น การเรียน การทำงาน และสื่อออนไลน์ นักการเมืองท้องถิ่นควรหาแนวทางใหม่ ๆ ให้พระพุทธศาสนาเข้าใกล้ประชาชนมากขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้พระพุทธศาสนายังคงเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนต่อไป

5.1.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) จำแนกตามเพศ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 297 คน เป็นเพศชาย จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 54.21 เป็นเพศหญิง จำนวน 136 คน คิดเป็น 45.79

2) จำแนกตามอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 297 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 27.95 รองลงมาอายุระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 24.24 อายุ 46-55 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 20.54 อายุสูงกว่า 55 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 17.85 อายุ 18-25 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.43

3) จำแนกตามระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 159 คน คิดเป็น ร้อยละ 53.54 รองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 88 คน คิดเป็น ร้อยละ 29.63 และ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็น ร้อยละ 16.84

5.1.4 สรุปผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิปรายนิยธรรม

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิปรายนิยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีดังนี้

1) ด้านหมั่นประชุมกันเองนิตย พบว่า ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักอภิปรายนิยธรรม 7 ด้านหมั่นประชุมกันเองนิตย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อประเมินผลประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.54$, S.D.=0.78) 2) การจัดประชุมในยามมีเหตุเร่งด่วนจากภัยพิบัติต่างๆอันก่อให้เกิดความเสียหายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.53$, S.D.=0.81) 3) การสื่อสารกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.53$, S.D.=0.85) 4) การรับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชน เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงองค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.49$, S.D.=0.83) 5) จัดประชุมปรึกษาหารือกัน ติดตามผลงานการดำเนินงานขององค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.48$, S.D.=0.83)

2) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม พบว่า ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักอภิปรายนิยธรรม 7 ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) การประชุมรับฟังปัญหาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหาข้อสรุป และการลงมติเห็นชอบการประชุมต่างๆ พร้อมยอมรับมติในที่ประชุม อย่างพร้อมเพรียงกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.58$, S.D.=0.85) มี 2) การจัดทำวาระในการประชุมและกำหนดวันเวลาประชุมไว้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.57$, S.D.=0.80) 3) การประชุมเพื่อวาง

แผนการปฏิบัติงานและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในองค์กรอย่างพร้อมเพรียงกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$, S.D.=0.87) 4) เข้าร่วมประชุมตรงตามเวลาที่ประชุม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50$, S.D.=0.77) 5) มีความพร้อมเพรียงกันประชุม โดยไม่ทิ้งการประชุมที่ไม่มีเหตุจำเป็น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.49$, S.D.=0.85)

3) ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ พบว่า ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ได้ดำเนินการนำนโยบายมาปฏิบัติ โดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบข้อบังคับตามหลักของกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.54$, S.D.=0.87) 2) ไม่ออกกฎระเบียบหรือยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงความชอบธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$, S.D.=0.80) 3) ไม่ออกกฎระเบียบหรือยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง และผลประโยชน์ของประชาชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.47$, S.D.=0.89) 4) ไม่ออกกฎระเบียบหรือยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ ตามความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.45$, S.D.=0.88) 5) ทำงานอยู่ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับ โดยไม่ลำเอียงฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$, S.D.=0.83)

4) ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ พบว่า ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$, S.D.=0.81) 2) การปรับปรุงการทำงานให้เป็นไปตามระเบียบคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และตามกฎระเบียบข้อบังคับ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.43$, S.D.=0.89) 3) ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและรับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส เพื่อให้บรรลุไปตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.43$, S.D.=0.94) 4) การประสานงานต่างๆ เพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โดยปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.41$, S.D.=0.85) 5) ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$, S.D.=0.91)

5) ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี พบว่า ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย มี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ได้มีการออกกฎระเบียบป้องกัน คຸ່ມครองสิทธิ ดูแลช่วยเหลือแก่สตรีและเด็ก อย่างชัดเจนตามกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ =2.44, S.D.=0.80) 2) ได้มีการส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทในทางการเมืองท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ =2.35, S.D.=0.87) 3) ได้มีการทำงานโดยให้สตรีได้เข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆภายในองค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ =2.28, S.D.=0.84) 4) ได้มีการเปิดโอกาสให้สตรีได้มีส่วนร่วมบริหารภายในองค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ =2.24, S.D.=0.88) 5) ได้มีการจัดสรรตำแหน่งงานภายในองค์กร ของผู้หญิงและผู้ชายในสัดส่วนที่สมเหตุสมผล ตามบทบาทด้วยความเสมอภาคตามความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ =2.06, S.D.=0.72)

6) ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม พบว่า ระดับความต้องการพัฒนา นักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักอภิธานิธรรม 7 ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนในการบูรณะศาสนสถานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =2.50, S.D.=0.80) 2) ได้ให้การอนุรักษ์โบราณสถานรวมทั้งวัดวาอารามให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ =2.39, S.D.=0.89) 3) ได้มีการปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนเข้าวัดทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ =2.35, S.D.=0.71) 4) ได้ให้การรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นอันดีงามของท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ =2.24, S.D.=0.93) 5) ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา หรือโครงการเกี่ยวกับความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนที่เป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่นนั้นๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ =2.15, S.D.=0.79)

7) ด้านการอารักขา คຸ່ມครอง ปกป้อง อันชอบธรรม พบว่า ระดับความต้องการพัฒนา นักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักอภิธานิธรรม 7 ด้านการอารักขา คຸ່ມครอง ปกป้อง อันชอบธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ได้คຸ່ມครองพระพุทธศาสนาโดยการนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนา มาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ =2.45, S.D.=0.60) 2) ได้ให้การดูแลและรักษาศาสนสมบัติของส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ =2.44, S.D.=0.88) 3) ได้ปกป้อง คຸ່ມครองพระพุทธศาสนา โดยการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ =2.39, S.D.=0.87) 4) ได้คຸ່ມครองพระพุทธศาสนาโดยการปลูกจิตสำนึกการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ =2.31,

S.D.=0.76) 5) มีการดำเนินงานด้านศาสนา โดยได้ทำนุบำรุงส่งเสริม และให้ความอุปถัมภ์คุ้มครองกิจการด้านพระพุทธศาสนา เช่น งานพระราชพิธี งานพระราชนิพนธ์ งานรัฐพิธี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ =1.97, S.D.=0.69)

5.1.5 สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยม ทั้ง 7 ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าความถี่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม มีค่าความถี่เท่ากับ 15 คน 2) ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ มีค่าความถี่เท่ากับ 11 คน 3) ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี มีค่าความถี่เท่ากับ 9 คน 4) ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม มีค่าความถี่เท่ากับ 8 คน 5) ด้านการอารักขาคุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรมด้าน มีค่าความถี่เท่ากับ 8 คน 6) ด้านการไม่บัญญัติหรือล้มล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ มีค่าความถี่เท่ากับ 7 คน 7) การรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ มีค่าความถี่เท่ากับ 5 คน

5.1.6 สรุปข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยม

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1.ด้านการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ควรจัดการประชุมเพื่อการพูดคุยและปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ การประชุมควรจัดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งขึ้นไป เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นและบุคลากรในเทศบาล เพราะการประชุมจะช่วยให้สามารถปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับงานและกิจกรรมต่างๆ ตามหน้าที่ของตนเองได้ เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว และการรายงานการดำเนินงานของแต่ละฝ่าย การประชุมจะเป็นช่องทางในการปรึกษาและการสร้างความเข้าใจระหว่างสมาชิกเพื่อประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยในการเสริมสร้างความเข้าใจและความสามัคคีในที่ทำงาน โดยป้องกันความสับสนและปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในองค์กร

2. ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน การจัดการประชุมมีการกำหนดเวลาและระเบียบวาระไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ทุกคนเข้าใจล่วงหน้า นักการเมืองท้องถิ่นควรระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ในการประชุมอย่างเคร่งครัด ควรเตรียมตัวและเข้าร่วมประชุมตรงตามเวลา เพราะประชุมเป็นโอกาสในการหารือและแก้ไขปัญหา มีการลงมติเห็นชอบร่วมกันแสดงออกถึงความสามัคคีและร่วมมือในการดำเนินงานต่อไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบาย

3. ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติ ควรรักษากระบียบที่มีการบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ละเมิดกระบียบ ทุกคนต้องปฏิบัติตามกระบียบ ไม่ขัดแย้งกับกฎเกณฑ์ที่มีอยู่เดิม และไม่ควรมีเปลี่ยนแปลงตามความต้องการส่วนบุคคล ไม่ควรมีสร้างกระบียบใหม่โดยไม่ได้รับความเห็นจากสภาเทศบาล ถ้ามีการตั้งกระบียบใหม่ขึ้นควรหลีกเลี่ยงเกี่ยวกับกระบียบที่อาจทำให้เกิดความแตกแยกภายในองค์กร และควรพิจารณาการเปลี่ยนแปลงกระบียบให้เหมาะสมเมื่อมีความเห็นว่ากระบียบเดิมไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน การออกกระบียบควรพิจารณาถึงผลกระทบต่อบุคลากรและองค์กรด้วย และควรเน้นการออกกระบียบให้เพื่อประโยชน์ต่อองค์กรและสังคม

4. ด้านรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ นักการเมืองท้องถิ่นควรเคารพ รับฟัง และพิจารณาประเด็นและความคิดเห็นต่างๆ ของประชาชน นำมาแก้ไข และควรให้เกียรติผู้นำหรือผู้อาวุโสองค์กรของตน ตามบทบาทและหน้าที่เพื่อความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร เพราะเป็นการแสดงถึงความเคารพและความอ่อนน้อมถ่อมตน และให้ความเคารพผู้บังคับบัญชาโดยการปฏิบัติตามคำสั่งอย่างโปร่งใสและยุติธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ขยันขันแข็ง เอาใจใส่ ก็จะนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่องค์กรสืบต่อไป

5. ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี ควรเคารพสิทธิของสตรีและยึดหลักความเท่าเทียม บุรุษและสตรีต้องมีความเสมอภาคกันโดยไม่มี ความลำเอียง ควรส่งเสริมหรือมีนโยบายที่ชัดเจนในการให้สตรีมีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรและรับตำแหน่งในองค์กรตามสัดส่วนที่เหมาะสมตามความสามารถ ตามกระบียบให้เป็นธรรมและโปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ และส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับต่างๆ ที่สำคัญควรให้เกียรติสตรีในหน้าที่ต่างๆในองค์กร ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับความเท่าเทียม ให้องค์กรควรมีนโยบายชัดเจนเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศและการคุ้มครองสตรี

6. ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม นักการเมืองท้องถิ่นควรส่งเสริมประเพณีอันดีงามที่สืบทอดกันมายาวนานเพื่ออนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม โดยส่งเสริมนโยบายและโครงการต่างๆ เพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจให้กับชุมชน และควรอนุรักษ์สถานที่ทางประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน วัด และสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นและส่งเสริมการใช้ภาษาถิ่นในชุมชนเพื่อปลูกฝังความภาคภูมิใจทางวัฒนธรรมในหมู่ประชาชน

7. การอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม นักการเมืองท้องถิ่นควรมีแนวทางในการคุ้มครอง ปกป้อง และการดำรงรักษาพระพุทธศาสนาโดยการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมและมีนโยบายในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ให้นักการเมืองท้องถิ่นเป็นต้นแบบในการปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและนำไปใช้ในการบริหารจัดการองค์กร รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรและประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การทำบุญ ตักบาตร เวียน

เทียน และการนำหลักธรรมของพุทธศาสนาไปปฏิบัติเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในฐานะเป็น พุทธศาสนิกชน เป็นหน้าที่ของทุกคน เพื่อให้พระพุทธศาสนาคงอยู่สืบต่อไป

5.2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม” ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

5.2.1 หลักอภิธานิธรรมในพระพุทธศาสนา พบว่า หลักอภิธานิธรรม 7 เป็นหลักธรรม ที่ตั้งแห่งความไม่เสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญ โดยได้นำไปประยุกต์ใช้กับงานวิจัยเรื่องแนวทางการ พัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม ประกอบด้วย 1. ด้านการหมั่นประชุมกัน เนื่องนิตย การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และปรึกษาหารือกันอยู่เป็นประจำ 2. ด้านพร้อม เปรียงกันประชุมและเลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน พร้อมกันประชุม ร่วมกันลงมติที่ประชุม และร่วมกัน แก้ไขปัญหาอย่างพร้อมเพรียงกัน 3. ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติ ปฏิบัติตามกฎหมาย เดิม ไม่ตั้งกฎระเบียบใหม่ตามอำเภอใจ ต้องคำนึงถึงความถูกต้องและชอบธรรม 4. ด้านรับฟังความ คิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ ให้เกียรติ ให้ความเคารพต่อผู้อาวุโสหรือผู้นำองค์กร รับฟังคำแนะนำจาก ท่าน ที่มีภูมิรู้มีประสบการณ์ ด้วยความเคารพ 5. ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี ไม่กดขี่ข่มเหงสตรี คุ้มครองสตรีให้ได้รับความปลอดภัยจากภัยต่างๆ ให้ความเท่าเทียมแก่สตรีโดยไม่แบ่งแยก 6. ด้าน ส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ส่งเสริมบำรุงรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญของ ท้องถิ่น อันเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน 7. การอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม ให้ ความสำคัญต่อพระสงฆ์ ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นการอารักขา คุ้มครอง ปกป้องพระพุทธศาสนาอีกทางหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ อนวัณณ ศรีสะเกษ (2563) ได้ทำวิจัย เรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 เพื่อการทำงาน: กรณีศึกษาอำเภอหนองนาคำ จังหวัด ขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมพบว่าทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ 1. ด้านการ ประชุมเนื่องนิตย 2. ด้านการเตรียมพร้อมในการประชุม การเลิกประชุมและการทำภารกิจอื่นๆ 3. ด้านการไม่ละเมิดกฎหมายหรือการล้มเลิกกฎหมายต่าง ๆ 4. ด้านการเคารพผู้บังคับบัญชา และการ รับฟังคำแนะนำ 5. ด้านการไม่กดขี่หรือแสวงหาผลประโยชน์จากสตรี 6. ด้านการเคารพสักการะปู ชนิยวัตถุและการแสดงความเคารพต่อผู้อื่น 7. ด้านการให้ความคุ้มครองพระสงฆ์ผู้ทรงศีลและนักบวช อื่นๆ

5.2.2 ปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม 7

1) ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการประชุมกันเนื่องนิตยเป็น ปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่น เนื่องจากเป็นช่องทาง

ในการกำหนดกฎเกณฑ์ การวางแผน และถอดบทเรียนจากปัญหาที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการประชุม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการประชุมโดยตรง ปัญหาหลักคือ การบริหารเวลา การประชุมที่ยืดเยื้อเกินไป และการเปลี่ยนแปลงตารางการประชุมที่ไม่เป็นไปตามกำหนด เนื่องจากภาระงานของผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการ หรือการพูดคุยนอกประเด็น การอภิปรายในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับวาระที่กำหนดไว้ ซึ่งทำให้การประชุมไม่สามารถหาข้อสรุปที่ชัดเจน หรือดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะ การประชุมจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน แต่หากขาดการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะในเรื่องของการ ควบคุมเวลาและการกำหนดวาระการประชุมให้ชัดเจนก็อาจส่งผลย้อนกลับทำให้การประชุมกลายเป็นภาระมากกว่าจะเป็นประโยชน์ที่แท้จริง ปัญหาดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาด้านการเข้าร่วมประชุมอย่างมีประสิทธิภาพแก่บุคลากรเทศบาลเมืองเลย โดยเฉพาะนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางนโยบายไปพัฒนาชุมชน

2) ด้านความพร้อมเพรียงในการเริ่มและเลิกประชุม จากการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมเพรียงในการเริ่มและเลิกประชุมขององค์กร พบว่าปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการประชุมคือ ขาดความตรงต่อเวลาและความมีวินัยของผู้เข้าร่วมประชุม หากสมาชิกให้ความสำคัญกับการประชุมและจัดการเวลาของตนเองอย่างเหมาะสม จะช่วยให้การประชุมสามารถดำเนินไปตามกำหนดการได้อย่างราบรื่น อย่างไรก็ตาม ปัญหาการมาสายหรือการติดภารกิจอื่นๆ ของสมาชิกสภาส่งผลให้เกิดความล่าช้าและต้องเสียเวลารอคอยเพื่อให้ครบองค์ประชุม สิ่งนี้นำไปสู่การขยายเวลาการประชุมจนเกินกำหนดที่วางแผนไว้ ซึ่งไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อผู้เข้าร่วมประชุมที่ตรงต่อเวลา แต่ยังลดทอนประสิทธิภาพในการตัดสินใจและการดำเนินงานของเทศบาลในภาพรวม นอกจากนี้ การขาดมาตรการหรือกฎระเบียบที่เข้มงวดในการควบคุมการมาประชุมสายอาจทำให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวกลายเป็นเรื่องปกติ และส่งผลเสียต่อวัฒนธรรมองค์กรในระยะยาว การไม่มีบทลงโทษหรือการจูงใจที่เหมาะสมอาจทำให้สมาชิกสภาขาดความตระหนักถึงความสำคัญของความพร้อมเพรียงกันประชุม อีกประเด็นที่เป็นปัญหาคือระบบการสื่อสารที่ไม่ชัดเจนหรือการเปลี่ยนแปลงกำหนดการประชุมอย่างกะทันหัน ส่งผลให้เกิดความสับสนและความขัดแย้งกันได้ ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการปรับปรุงกระบวนการสื่อสารขององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) ด้านการไม่บัญญัติหรือล้มล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ จากผลการศึกษาการกระบวนการตั้งข้อบัญญัติหรือการออกกฎเทศบัญญัติของเทศบาล อภิปรายได้ว่า ถึงแม้จะเทศบาลเมืองเลยมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการท้องถิ่น แต่ยังมีปัญหาอยู่หลายประการ ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและความเหมาะสมของกฎหมายที่ออกมา ด้วยข้อจำกัดทางกฎหมาย โดยเทศบาลต้องปฏิบัติตามกรอบของรัฐธรรมนูญและกฎหมายระดับประเทศ ซึ่งทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาท้องถิ่นได้อย่างตรงจุด ปัญหาบางอย่างที่ต้องการความยืดหยุ่นอาจถูกจำกัดด้วยข้อกำหนดที่เข้มงวด นำไปสู่

การออกข้อบัญญัติที่ขาดความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดความล่าช้าและข้อผิดพลาดในการดำเนินงาน

ความร่วมมือจากประชาชนก็มีบทบาทสำคัญในการทำให้กฎหมายมีประสิทธิภาพ แต่ในหลายกรณี ประชาชนอาจไม่ได้รับข้อมูลที่เพียงพอ หรือไม่มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ส่งผลให้กฎหมายที่ออกมาไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ปัญหานี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การร่างจนถึงการบังคับใช้

กระบวนการที่ล่าช้าทำให้กฎหมายของเทศบาลขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากต้องผ่านหลายขั้นตอน รวมถึงการตรวจสอบและอนุมัติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้กฎหมายไม่สามารถแก้ไขปัญหาคือทันทั่วทั้งที่ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีความเร่งด่วน

สุดท้าย ความล่าช้าของกฎหมายและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีส่งผลให้ข้อบัญญัติบางฉบับไม่ตอบสนองต่อสถานการณ์ปัจจุบัน แต่กระบวนการแก้ไขกลับทำได้ยากและใช้เวลานาน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาท้องถิ่น

4) ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ จากผลการศึกษา อภิปรายได้ว่า การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานของเทศบาล เนื่องจากสามารถช่วยให้การตัดสินใจและการดำเนินนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าเทศบาลเมืองเลยยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกระบวนการรับฟังความคิดเห็น

1. ช่องทางการสื่อสารที่ไม่ครอบคลุม ช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงยากหรือไม่ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่ม แม้ว่าปัจจุบันจะใช้ระบบออนไลน์เป็นเครื่องมือในการรับฟังความคิดเห็นและข้อร้องเรียน แต่สำหรับประชาชนบางกลุ่ม เช่น ผู้สูงอายุหรือผู้ที่ขาดความพร้อมด้านเทคโนโลยี การเข้าถึงระบบดังกล่าวยังคงเป็นอุปสรรค ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการมีส่วนร่วม

2. การประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง การขาดการประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอและทั่วถึงทำให้ประชาชนจำนวนมากไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเวทีแสดงความคิดเห็นหรือโครงการของเทศบาล ส่งผลให้มีเพียงบางกลุ่มที่เข้าร่วม กระบวนการรับฟังความคิดเห็นจึงขาดความหลากหลายและไม่สะท้อนมุมมองของประชาชนโดยรวม

3. การขาดความหลากหลายของช่องทางรับฟังความคิดเห็น เทศบาลเมืองเลยอาจพึ่งพาช่องทางการรับฟังความคิดเห็นแบบใดแบบหนึ่งมากเกินไป เช่น การรับเรื่องร้องทุกข์ผ่านเว็บไซต์เพียงอย่างเดียว โดยไม่ใช่วิธีการอื่น ๆ ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ความคิดเห็นที่ได้รับไม่ครอบคลุมทุกมิติและขาดข้อมูลเชิงลึกในการตัดสินใจ

5) ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี จากผลการศึกษา พบว่า เทศบาลได้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเท่าเทียมทางเพศอย่างเคร่งครัด เป็นจุดสะท้อนถึงความมุ่งมั่นขององค์กรในการ

สร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เป็นธรรมและเคารพสิทธิมนุษยชน สตรีมีบทบาทสำคัญทั้งในการกำหนดนโยบาย เป็นสมาชิกสภาเทศบาล และประธานชุมชน แสดงถึงการเปิดพื้นที่ให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และเป็นผู้นำในระดับต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมความเสมอภาค เทศบาลให้สิทธิการลาคลอด การลาดูแลบุตร เป็นการช่วยให้สตรีสามารถทำงานได้อย่างมีคุณภาพโดยไม่ถูกจำกัดจากบทบาททางครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอุปทานิยธรรม อยู่ในระดับน้อย อภิปรายได้ว่า เทศบาลเมืองเลยไม่เพียงแต่เป็นการพัฒนาที่ไม่มุ่งเน้นเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานเท่านั้น แต่ยังคำนึงถึงความเท่าเทียม ความเป็นธรรม และการเข้าถึงโอกาสของทุกกลุ่มคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ เชื้อชาติ หรือสถานะทางสังคม แม้ว่าในเทศบาลเมืองเลยจะยังมีลักษณะการบริหารแบบชายเป็นผู้นำหลัก แต่การให้สิทธิของสตรีได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย บ่งบอกว่าเพศไม่ได้เป็นข้อจำกัดในการได้รับสิทธิประโยชน์ และสะท้อนถึงแนวทางการบริหารที่คำนึงถึงความเสมอภาคมากกว่าโครงสร้างอำนาจแบบเดิม

6) ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม จากการศึกษาการส่งเสริมและรักษาสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น พบว่า เทศบาลเมืองเลยมีบทบาทในการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดกิจกรรมประเพณีท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง แข่งเรือยาว งานดอกฝ้ายบาน มะขามหวานเมืองเลย และประเพณีผีตาโชน สะท้อนให้เห็นว่าเทศบาลให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรม อย่างจริงจัง กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่รักษารากเหง้าของชุมชนไว้ แต่ยังส่งเสริม อัตลักษณ์ของท้องถิ่น ให้มีชีวิตชีวาและต่อเนื่อง การจัดถนนคนเดินและการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าเพิ่ม ที่ไม่เพียงเน้นการอนุรักษ์วัฒนธรรม แต่ต่อยอดให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ เช่น การจำหน่ายงานหัตถกรรม อาหารพื้นบ้าน หรือการแสดงศิลปวัฒนธรรม เป็นการกระตุ้น เศรษฐกิจชุมชน และสร้างโอกาสทางอาชีพ อย่างไรก็ตาม ผลงานวิจัยสะท้อนว่าเทศบาลเมืองเลยยังต้องเผชิญกับปัญหาด้านการบูรณาการกับภาคการศึกษา ทำให้เยาวชนในพื้นที่ยังขาดความตระหนักรู้และเข้าใจคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งอาจส่งผลต่อการสืบสานวัฒนธรรมในระยะยาว หากไม่มีการวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมในโรงเรียนหรือผ่านกิจกรรมเยาวชน

7) ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม เทศบาลเมืองเลยแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจในการ ส่งเสริมและอารักขาพระพุทธศาสนา ทั้งในด้านการ บูรณปฏิสังขรณ์วัดและศาสนสถาน รวมถึง การสนับสนุนกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตร การจัดเทศกาลประจำปี และกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเป็น กลไกเชื่อมโยงระหว่างศาสนากับชุมชน แม้เทศบาลเมืองเลยจะมีความพยายามแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจในการ ส่งเสริมและอารักขาพระพุทธศาสนา แต่ยังมีปัญหา เช่น ขาดบุคลากรที่มี

ความรู้เฉพาะด้านศาสนา และไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการกำกับดูแลด้านศาสนา จากผลวิจัยพบว่า วิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ความเร่งรีบในการศึกษา การทำงาน รวมถึงอิทธิพลของสื่อออนไลน์ ทำให้การเข้าถึงหลักธรรมและกิจกรรมทางศาสนาลดน้อยลง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน ซึ่งถือเป็นความท้าทายที่สำคัญในการสืบทอดพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน

5.2.3 ความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.98 เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า แม้นักการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองเลยจะมีความตระหนักถึงความสำคัญของหลักอภิธานิธรรมอยู่บ้าง แต่ยังคงขาดแรงผลักดันในการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับหลักธรรมดังกล่าวอย่างจริงจัง ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากความไม่เข้าใจหลักธรรมในเชิงลึก หรืออาจขาดตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมในการนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตการทำงานประจำวันของนักการเมืองท้องถิ่น จากการวิเคราะห์รายด้าน พบว่ายังมีข้อบกพร่องหลักๆ คือ ด้านการประชุมกันเนืองนิตย์, ด้านความพร้อมเพรียงในการประชุมและเลิกประชุม, ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ด้านการรับฟังความคิดเห็นและการเคารพผู้ใหญ่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการสร้างความเข้าใจ และส่งเสริมให้เกิดการนำหลักธรรมเหล่านี้ไปปรับใช้ในการบริหารงานท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระจตุพล ปญฺญารโ (ขุนทองแก้ว) (2564) ซึ่งพบว่า การพัฒนาองค์กรตามหลักอภิธานิธรรม 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่จากบริบทของเทศบาลเมืองเลย อาจชี้ให้เห็นความแตกต่างในด้านการนำหลักธรรมไปใช้จริงในระดับบุคคลและระดับองค์กร ซึ่งยังไม่ถึงระดับที่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตามหลักอภิธานิธรรมได้อย่างแท้จริง ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หลักธรรมเหล่านี้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร และยกระดับคุณภาพของผู้นำท้องถิ่นในระยะยาว

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านในแต่ละข้อมีประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1) ความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม ด้านการประชุมกันเนืองนิตย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ยังมีความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นอยู่ นักการเมืองท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญในเรื่องการประชุมเพราะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการบริหารงานและการดำเนินนโยบายทางการเมืองในระดับท้องถิ่น เนื่องจากจะช่วยส่งเสริมการสื่อสาร การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบซึ่งกันและกันของสมาชิกในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา และร่วมกันกำหนดนโยบายหรือแผนการดำเนินงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างทันท่วงที ผลการศึกษาในครั้งนี้มีความแตกต่างจากงานวิจัยของ อนุวัฒน์ ศรีษะเกษ (2563) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้

หลักการบริหารนิยธรรม 7 เพื่อการทำงาน: กรณีศึกษาอำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น” ที่ศึกษาประเด็นใกล้เคียงกัน โดยพบว่าผลการวิจัย ด้านการประชุมเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งอาจเนื่องมาจากบริบทของพื้นที่และลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่มีระบบการบริหารจัดการภายในที่เข้มแข็ง มีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการพบปะหารือกันอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการประชุมในฐานะเครื่องมือในการขับเคลื่อนนโยบายและการทำงานร่วมกัน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อประเมินผลประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร” ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย ต้องจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรถือเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้สมาชิกในองค์กรได้ร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงาน ทั้งในด้านที่ประสบผลสำเร็จและด้านที่ยังต้องปรับปรุง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันภายในหน่วยงาน และช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นระบบและตรงจุดมากยิ่งขึ้น

ข้อเฉลี่ยที่น้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “จัดประชุมปรึกษาหารือกัน ติดตามผลงานการดำเนินงานขององค์กร” ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า การจัดประชุมเพื่อปรึกษาหารือและติดตามผลการดำเนินงานขององค์กร เป็นกระบวนการบริหารจัดการที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภาเทศบาล และภาคประชาชน การประชุมในลักษณะนี้ช่วยเปิดพื้นที่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความเห็น ตรวจสอบ และเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานให้มีความเหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

2) ความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน โดยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า การเข้าประชุมอย่างพร้อมเพรียงและเลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน เป็นการแสดงออกถึงความมีวินัย ความรับผิดชอบ และความเคารพในระบบและเวลาร่วมกัน ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีคุณภาพ การปฏิบัติตามเวลาการประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน ยังแสดงให้เห็นถึงความเอื้ออาทรและความเคารพต่อผู้อื่นในที่ประชุม ดังนั้น ความต้องการพัฒนาในด้านนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการปลูกฝังจิตสำนึกด้านวินัยและการทำงานเป็นทีมของนักการเมืองท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพของการบริหารจัดการท้องถิ่นให้มีความเป็นมืออาชีพ มีความโปร่งใส และเป็นที่เชื่อถือของประชาชนมากยิ่งขึ้น ผลการศึกษานี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระจตุพล ปญญาโร (ขุนทองแก้ว) (2564) ที่ได้กล่าวว่า การพัฒนาองค์กรตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยไม่ได้ชี้เฉพาะเจาะจงไปที่ด้านการประชุมและเลิกประชุมอย่างพร้อมเพรียงกันเท่านั้น ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของการประเมินภาพรวมขององค์กรโดยเน้นความสอดคล้องในระดับ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การจัดทำวาระในการประชุมและกำหนดวันเวลาประชุมไว้อย่างชัดเจน” ทั้งนี้ก็อธิบายได้ว่า ในช่วงที่มีการประชุมประจำเดือนสำหรับประธานชุมชน และคณะกรรมการชุมชนเพื่อนำข้อราชการที่สำคัญไปแจ้งให้ราษฎรทราบ บางครั้งมีการสื่อสารเกี่ยวกับการประชุมไม่ครบถ้วนหรือไม่ชัดเจน มีการปรับเปลี่ยนวาระการประชุม หรือการเปลี่ยนวันเวลาการประชุมโดยไม่แจ้งล่วงหน้า ในส่วนนี้ทำให้บางคนอาจไม่พร้อมเข้าร่วมประชุมในเวลาที่กำหนดใหม่ ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมเกิดความสับสน แต่เป็นปัญหาล้วนน้อย

3) ความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม ด้านการไม่
บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบเดิม ไม่ตั้งกฎระเบียบใหม่ตามอำเภอใจ
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ก็อธิบายได้ว่า การปฏิบัติตามกฎระเบียบในระดับท้องถิ่นมีความ
เข้าใจและการดำเนินการในระดับปานกลาง กระบวนการออกข้อบัญญัติหรือกฎระเบียบในระดับ
ท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและระเบียบที่มีอยู่แล้ว ทำให้บางปัญหาหรือข้อขัดข้องที่
เกิดขึ้นในชุมชนไม่สามารถแก้ไขได้อย่างตรงจุด อีกทั้งบางกฎหมายที่มีอยู่แล้วอาจล้าสมัย ไม่ทันกับ
สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในเรื่องของเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว
กระบวนการแก้ไขหรือทบทวนกฎหมายเหล่านั้นจึงทำได้ยากและใช้เวลานาน ทำให้การบริหารงาน
ท้องถิ่นไม่สามารถปรับตัวได้ตามความจำเป็นและความเปลี่ยนแปลงในชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ
พระกฤษฎา จิตฺตมโม (แก้วประยูร) และคณะ (2566) ได้ทำการศึกษาวิจัย “เรื่องการใช้หลักอภิธานิ
ธรรมในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา” โดย
ผลการวิจัยพบว่า ควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับแก่บุคลากร มี
ความสำคัญต่อการบริหารจัดการองค์การโดยยึดหลักอภิธานิธรรม ซึ่งส่งเสริมความสามัคคี ความ
เคารพ และการปฏิบัติงานอย่างมีวินัย อันเป็นรากฐานของความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร
ขณะเดียวกัน การส่งเสริมกิจกรรมภายในองค์กรเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรและ

ผู้บังคับบัญชา สะท้อนถึงการบูรณาการหลักธรรมเข้ากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งยังช่วยลดความขัดแย้ง และสร้างบรรยากาศการทำงานที่เกื้อกูล ซึ่งเอื้อต่อการเติบโตขององค์กรอย่างยั่งยืน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลยต้องดำเนินการนำนโยบายมาปฏิบัติ โดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบข้อบังคับหลักของกฎหมาย” ทั้งนี้อภิปรายได้ว่าเป็นข้อที่ต้องการพัฒนามากที่สุด สะท้อนถึงความท้าทายและความยากลำบากที่นักการเมืองท้องถิ่นอาจเผชิญในการนำเสนอนโยบายที่สอดคล้องกับกฎระเบียบและกฎหมายที่มีอยู่ เนื่องจากการบริหารงานท้องถิ่นต้องพิจารณาให้รอบคอบในการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่อาจมีข้อจำกัดบางประการ ซึ่งอาจทำให้นโยบายที่ต้องการนำไปปฏิบัตินั้นไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วหรือมีประสิทธิภาพ

ข้อเฉลี่ยที่น้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ทำงานอยู่ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับ โดยไม่ลำเอียงฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด” ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า อาจมีปัญหาหรือความท้าทายในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลที่เน้นความยุติธรรมและความไม่ลำเอียง การทำงานที่ขาดความเป็นกลางหรือการเลือกข้างอาจเกิดจากการตัดสินใจที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอก เช่น ความเชื่อมโยงทางการเมืองหรือความสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่อาจส่งผลต่อการดำเนินงาน

4) ความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอุปทานิยธรรม ด้านรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการยกระดับความสามารถของนักการเมืองท้องถิ่นในการสร้างพื้นที่และช่องทางสำหรับการรับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึง แม้ในกระบวนการบริหารงานท้องถิ่นจะต้องอาศัยมติหรือเสียงส่วนใหญ่จากที่ประชุม แต่หากขาดกลไกที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยเฉพาะผู้สูงอายุหรือกลุ่มเปราะบางที่อาจเข้าถึงช่องทางออนไลน์ได้ยาก ก็อาจทำให้กระบวนการแสดงความคิดเห็นไม่สะท้อนความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง การไม่รับฟังเสียงประชาชนหรือการไม่เคารพต่อความคิดเห็นของผู้มีประสบการณ์ อาจนำไปสู่การตัดสินใจที่ไม่รอบด้าน และลดความไว้วางใจของประชาชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะยาว ทั้งนี้ความสามารถในการน้อมรับคำวิจารณ์และคำแนะนำ ตลอดจนความเคารพต่อผู้ใหญ่หรือผู้นำชุมชนถือเป็นหัวใจของการบริหารงานที่ยึดหลักอุปทานิยธรรม ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของไพบุลย์ สุขเจตนิ (2563) ซึ่งศึกษา “ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” โดยอธิบายว่า นักการเมืองท้องถิ่นจำเป็นต้องมีคุณลักษณะในการฟังความคิดเห็นของประชาชน ยอมรับคำแนะนำจากผู้ที่มีประสบการณ์ที่เป็นอาวุโส และแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างจริงจัง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือจากประชาชนในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน” ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย ยังต้องพัฒนาในด้านการรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดและแสดงความคิดเห็นถือเป็นรากฐานสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นหัวใจของการปกครองในระดับท้องถิ่น

ข้อเฉลี่ยที่น้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต” ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลยมีพื้นฐานในการปฏิบัติงานภายใต้คำสั่งของผู้บังคับบัญชาด้วยความซื่อสัตย์สุจริตในระดับที่น่าพึงพอใจอยู่แล้ว จึงส่งผลให้ความต้องการในการพัฒนาในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย โดยสามารถตีความได้ว่า นักการเมืองส่วนใหญ่ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และยึดมั่นในจริยธรรมในการทำงาน ตลอดจนให้ความสำคัญต่อการสร้างการบริหาร การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

5) ความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า สะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลเมืองเลยมีการดำเนินงานด้านการให้เกียรติและคุ้มครองสตรีได้ตั้งอยู่แล้วในระดับหนึ่ง ทั้งในเชิงนโยบายและการปฏิบัติ ภายในองค์กรมีการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศอย่างต่อเนื่อง โดยไม่เลือกปฏิบัติต่อเพศหญิง และให้ความสำคัญในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกเพศทุกวัยอย่างเสมอภาค อีกทั้งยังมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิสตรีและความเท่าเทียมทางเพศอย่างเคร่งครัด เช่น กฎหมายคุ้มครองแรงงานหญิง สิทธิในการลาคลอด การดูแลบุตร และการส่งเสริมบทบาทของสตรีในภาคราชการและการเมืองท้องถิ่น แม้บางหน่วยงานจะมีผู้บริหารชายเป็นหลัก แต่สิทธิและเสียงของสตรีก็ยังได้รับการปกป้องและให้ความสำคัญอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระกฤษดา ฐิตธมโม (แก้วประยูร) และคณะ (2566) ได้ทำการศึกษาวิจัย “เรื่องการใช้หลักอภิธานิธรรมในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา” โดยผลการวิจัยพบว่า ส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศผ่านการมอบหมายงานที่เหมาะสม สะท้อนถึงการประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรมในมิติของความเสมอภาคและความเป็นธรรมทางสังคม อันเป็นการแสดงออกถึงการเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม การจัดสรรภาระงานโดยพิจารณาจากความสามารถและบริบทของแต่ละบุคคล แทนการจำแนกตามเพศโดยปราศจากเหตุผลเชิงประสิทธิภาพ ถือเป็นแนวทางที่ส่งเสริมการลดความเหลื่อมล้ำทางเพศภายในองค์กร

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ได้มีการออกกฎระเบียบป้องกัน คุ้มครองสิทธิ ดูแลช่วยเหลือแก่สตรีและเด็ก อย่างชัดเจนตามกฎหมาย” ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลยยังไม่ได้ออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการคุ้มครองป้องกันอย่างเป็นรูปธรรม ควรมีการพัฒนา

มุ่งเน้นไปที่การสร้างระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งสามารถบังคับใช้ได้จริงในระดับท้องถิ่น และตอบสนองต่อสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างทันที่

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ได้มีการจัดสรรตำแหน่งงานภายในองค์กร ของผู้หญิงและผู้ชายในสัดส่วนที่สมเหตุสมผล ตามบทบาทด้วยความเสมอภาคตามความรู้ความสามารถ” ทั้งนี้ก็ปรายได้ว่า เทศบาลเมืองเลย มีการจัดสรรตำแหน่งงานภายในองค์กรที่สะท้อนถึงความเสมอภาคทางเพศในระดับที่น่าพึงพอใจอยู่แล้ว ทั้งในด้านการเปิดโอกาสให้สตรีและบุคลากรทุกเพศได้แสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานตามความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล โดยไม่จำกัดหรือกีดกันทางเพศ จึงทำให้ประเด็นนี้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในแง่ของความต้องการพัฒนาเพิ่มเติม

6) ความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม ด้านส่งเสริมและรักษาวฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ก็ปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย นักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลยได้ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและรักษาวฒนธรรมท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นการจัดงานประเพณีที่สำคัญ เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง การแข่งเรือยาว ไปจนถึงประเพณีท้องถิ่นเฉพาะถิ่นอย่าง งานดอกฝ้ายบาน มะขามหวานเมืองเลย และ ประเพณีผีตาโชน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดเลยที่ได้รับความสนใจในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ ไพบุลย์ สุขเจตน์ (2563) ได้ทำวิจัย “เรื่องการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ที่ระบุถึงความจำเป็นที่นักการเมืองท้องถิ่นควรแสดงออกถึงความเคารพต่อปชชนีสถานตามประเพณีท้องถิ่น สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของการสื่อสารในฐานะเครื่องมือสำคัญในการสร้างความไว้วางใจทางการเมือง การปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับค่านิยมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่เพียงแต่เป็นการแสดงความเคารพต่อรากเหง้าทางสังคม แต่ยังเป็นการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ที่ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือและใกล้ชิดกับประชาชน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนในการบูรณะศาสนสถานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง” ทั้งนี้ก็ปรายได้ว่า การส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณะศาสนสถานต่างๆ ถือเป็นบทบาทสำคัญของนักการเมืองท้องถิ่นในการอนุรักษ์มรดกทางศาสนาและวัฒนธรรม แต่ความต้องการในการพัฒนาข้อนี้ก็ยังมีความสำคัญมากกว่าข้ออื่น เทศบาลเมืองเลยควรมีบทบาทมากกว่านี้ เช่น การจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม การร่วมมือกับชุมชนในการวางแผนบูรณะ หรือแม้แต่การรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้เยาวชนเห็นคุณค่าของศาสนสถานและร่วมดูแลรักษา

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา หรือโครงการเกี่ยวกับความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนที่เป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่นนั้นๆ” ทั้งนี้ก็ปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลยยังมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา รวมถึงโครงการที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อถือศรัทธาและ

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น การสนับสนุนงานบุญประเพณีต่าง ๆ การร่วมกิจกรรมทางศาสนาในวันสำคัญ การส่งเสริมกิจกรรมเข้าพรรษา ออกพรรษา ตลอดจนประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นที่ยอมรับและได้รับความร่วมมือจากประชาชนเป็นอย่างดี

7) ความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม ด้านการอารักขา คัมภีร์ ปกป้อง อันชอบธรรม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลยมีบทบาทสำคัญในการอารักขาและส่งเสริมพระพุทธศาสนา ทั้งในมิติของการทำนุบำรุงศาสนสถาน การส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา และการปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นคุณค่าและปฏิบัติตามหลักธรรม โดยมีการบูรณาการปฏิสังขรณ์วัดในพื้นที่ การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญตักบาตร เทศกาลวันสำคัญทางศาสนา รวมถึงการส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมกิจกรรมเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ไพบุลย์ สุขเจตน์ (2563) ได้ทำวิจัย “เรื่องการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี บุคลากรที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอภิธานิธรรม” อยู่ในระดับมาก ในส่วนด้านการอารักขา คัมภีร์ ปกป้อง อันชอบธรรม เป็นการปกป้องดูแลพระพุทธศาสนา ให้การทำนุบำรุงด้วยปัจจัยสี่ ตลอดทั้งการปลูกจิตสำนึกการมีส่วนร่วม ถวายทอดเผยแผ่สื่อให้เห็นถึงความสำคัญหลักคำสอนหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิต

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ได้คัมภีร์พระพุทธศาสนาโดยการนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม” ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า เป็นประเด็นที่สำคัญที่นักการเมืองท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนา เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม พร้อมกับการรักษาคุณค่าของพระพุทธศาสนาในสังคมไทยให้ยั่งยืนต่อไป

ข้อเฉลี่ยที่น้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “มีการดำเนินงานด้านศาสนา โดยได้ทำนุบำรุงส่งเสริมและให้ความอุปถัมภ์ค้ำชูกิจการด้านพระพุทธศาสนา เช่น งานพระราชพิธี งานพระราชกุศล งานรัฐพิธี” ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลยมีการให้ความอุปถัมภ์ ค้ำชู และส่งเสริมกิจการด้านพระพุทธศาสนาทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาต่างๆ เช่น การทำบุญ การฟังธรรม

5.2.4 แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม มีแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ดังนี้

1) ด้านการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ควรจัดการประชุมเพื่อการพูดคุยและปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ การประชุมควรจัดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งขึ้นไป เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานและการดำเนินงานว่ามีข้อแก้ไขหรือมีปัญหอะไรก็เสนอต่อที่ประชุมได้ จะเป็นสร้างความเข้าใจและเกิดความร่วมมือระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นและบุคลากรในเทศบาลเมืองเลย การประชุมจะเป็นช่องทางในการปรึกษาและการสร้างความเข้าใจระหว่างบุคลากรเพื่อประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ

เสริมสร้างความเข้าใจและความสามัคคีในที่ทำงานโดยป้องกันความสับสนและปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร บุคลากรควรปรับตัวให้เท่าทันกับปัญหาที่เกิดขึ้นขณะเดียวกัน ผู้บริหารควรมีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางการประชุมที่มีความกระชับ ตรงประเด็น และสามารถสรุปผลได้ชัดเจน ลดการอภิปรายที่นอกประเด็น และจัดให้มีระบบติดตามผลหลังการประชุมเพื่อให้การตัดสินใจดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับพระจตุพลปญฺญาโร (ขุนทองแก้ว) (2564) ได้ทำการวิจัย “เรื่องการพัฒนาองค์กรตามหลักอปริหานิยธรรมของศูนย์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาองค์กรตามหลักอปริหานิยธรรมในศูนย์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดที่น่าสนใจในหลายด้าน ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำงานขององค์กรอื่นๆ โดยเฉพาะในด้านการประชุมกันเนื่องนิยต์ การจัดประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ถือเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเสนอความคิดเห็นจากทุกฝ่ายและทำให้มีการติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง โดยการประชุมเหล่านี้เป็นช่องทางสำคัญในการสื่อสารปัญหาและแนวทางแก้ไขที่สามารถเกิดขึ้นได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน ควรกำหนดมาตรการที่ชัดเจน เช่น การบันทึกเวลาการเข้าร่วมประชุม การกำหนดบทลงโทษสำหรับการมาสาย มีการกำหนดเวลาและระเบียบวาระไว้อย่างชัดเจน และทำการแจ้งเตือนการประชุมล่วงหน้าอย่างชัดเจนผ่านช่องทางที่สมาชิกเข้าถึงได้ง่าย เช่น แอปพลิเคชันต่างๆ เพื่อให้สมาชิกเทศบาลเมืองเลยรับทราบล่วงหน้า ส่วนนักการเมืองท้องถิ่นควรเตรียมตัวเพื่อเข้าร่วมประชุมตรงตามเวลา เพราะการประชุมบางครั้งอาศัยสมาชิกให้ครบองค์ประชุม เพื่อมีมติเห็นชอบระเบียบวาระหรือข้อบัญญัติต่างๆ ในส่วนนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงความมีวินัย และความรับผิดชอบ ของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลเมืองเลยทุกคน หากขาดสมาชิกสภาบางคนไป การลงมติในที่ประชุมอาจไม่ครอบคลุมทุกมติหรืออาจหาข้อสรุปไม่ได้ อาจทำให้เทศบาลเมืองเลยเสียโอกาสในการบริหารงานขององค์กร สอดคล้องกับพระจตุพล ปญฺญาโร (ขุนทองแก้ว) (2564) ได้ทำการวิจัย “เรื่องการพัฒนาองค์กรตามหลักอปริหานิยธรรมของศูนย์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาองค์กรตามหลักอปริหานิยธรรมในด้านการพร้อมเพรียงกันประชุมควรมีการกำหนดแผนการประชุมที่ชัดเจน เช่น การกำหนดวัน เวลา สถานที่ และวาระการประชุม รวมถึงการลงชื่อเข้าร่วมและออกจากการประชุม พร้อมทั้งการจดบันทึกการประชุมและการลงมติร่วมกัน ซึ่งเป็นการสร้างระบบที่โปร่งใสและมีระเบียบเรียบร้อยในการประชุมทุกครั้ง โดยมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลและจัดการประชุมอย่างเหมาะสม

3) ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติ ควรรักษากฎระเบียบที่มีการบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ละเมิดกฎระเบียบ นักการเมืองท้องถิ่นทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ

ไม่ขัดแย้งกับกฎเกณฑ์ที่มีอยู่เดิม และไม่ควรเปลี่ยนแปลงตามความต้องการส่วนบุคคล ไม่ควรสร้างกฎระเบียบใหม่โดยไม่ได้รับความเห็นจากสภาเทศบาล มีการตั้งกฎระเบียบใหม่ควรพิจารณาการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบให้เหมาะสมเมื่อมีความเห็นว่ากฎระเบียบเดิมไม่ดำเนินการกับสถานการณ์ปัจจุบันได้ การออกกฎระเบียบควรพิจารณาถึงผลกระทบต่อบุคลากรและองค์กรด้วย และควรเน้นการออกกฎระเบียบให้เพื่อประโยชน์ต่อองค์กรและสังคม สอดคล้องกับพระจุฑาพล ปณฺญาโร (ขุนทองแก้ว) (2564) ได้นำหลักการบริหารนิยธรรม มาใช้ในการพัฒนาองค์กรของศูนย์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเน้นถึงความสำคัญของการปรับเปลี่ยนกฎและระเบียบให้เหมาะสมและสอดคล้องกับงานและบุคลากรทุกระดับอย่างเหมาะสมและชอบธรรม เพื่อให้การปฏิบัติงานสามารถดำเนินไปได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ซึ่งถือเป็นแนวทางที่สำคัญในการบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพและสร้างความเชื่อมั่นในความยุติธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในบริบทของการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น การนำหลักการนี้มาประยุกต์ใช้จะช่วยให้การตัดสินใจเกี่ยวกับกฎระเบียบหรือข้อบัญญัติต่างๆ สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องและยุติธรรม โดยไม่ใช้ดุลยพินิจส่วนตัวหรือลบล้างข้อบังคับตามความสะดวกของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การปรับเปลี่ยนกฎระเบียบหรือข้อบังคับต่างๆ ควรพิจารณาจากความคิดเห็นของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นประชาชน บุคลากรหรือหน่วยงานต่างๆ ในองค์กร รวมถึงต้องมีการเปิดเผยและโปร่งใสในกระบวนการดังกล่าว เพื่อให้การบริหารท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับจากประชาชนและชุมชน

4) ด้านรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ นักการเมืองท้องถิ่นควรเคารพ รับฟัง และพิจารณาประเด็นและความคิดเห็นต่างๆ ของประชาชน นำมาแก้ไข และควรให้เกียรติผู้นำหรือผู้อาวุโสองค์กรของตน ตามบทบาทและหน้าที่เพื่อความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร เพราะเป็นการแสดงถึงความเคารพและความอ่อนน้อมถ่อมตน และให้ความเคารพผู้บังคับบัญชาโดยการปฏิบัติตามคำสั่งอย่างโปร่งใสและยุติธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ขยันขันแข็ง เอาใจใส่ ก็จะนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่องค์กร สอดคล้องกับ ไพบุลย์ สุขเจตนิ (2563) ได้ทำวิจัย “เรื่องการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการที่นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติตามนโยบายและร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของนโยบายที่กำหนดไว้ การที่หน่วยงานในท้องถิ่นแสดงความร่วมมือกันเพื่อทำให้นโยบายสอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาความไว้วางใจจากประชาชน การให้ความรับผิดชอบต่อคำมั่นสัญญากับประชาชนและชุมชนแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสและความรับผิดชอบของนักการเมืองท้องถิ่นในการทำงาน ซึ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากประชาชนได้อย่างมาก

5) **ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี** แม้ความต้องการพัฒนาในด้านนี้จะอยู่ในระดับน้อย แต่ควรมีการรักษามาตรฐานและต่อยอดการส่งเสริมบทบาทของสตรีในเชิงนโยบายและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในด้านสิทธิสตรีและความเท่าเทียมต่อไปในอนาคต เคารพสิทธิของสตรีและยึดหลักความเท่าเทียม บุรุษและสตรีต้องมีความเสมอภาคกันโดยไม่มีความลำเอียง และควรส่งเสริมหรือมีนโยบายที่ชัดเจนในการให้สตรีมีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรและรับตำแหน่งในองค์กรตามสัดส่วนที่เหมาะสมตามความสามารถ ตามกฎระเบียบให้เป็นธรรมและโปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ และส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับต่างๆ ที่สำคัญควรให้เกียรติสตรีในหน้าที่ต่างๆ ในองค์กร ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับความเท่าเทียม ให้องค์กรควรมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศและการคุ้มครองสตรี สอดคล้องกับ พระกฤษฎา ฐิติธมโม (แก้วประยูร) และคณะ (2566) ได้ทำการศึกษาวิจัย “เรื่องการใช้หลักอุปทานิยธรรมในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอสะเตกา จังหวัดสงขลา” โดยผลการวิจัยพบว่า ควรส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศผ่านการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของแต่ละเพศ สะท้อนให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้หลักอุปทานิยธรรมในมิติของความเป็นธรรม ความเคารพในศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ และการยอมรับความหลากหลาย โดยมุ่งเน้นการพิจารณาศักยภาพ ความสามารถ และความถนัดของบุคลากรแต่ละคน มากกว่าการใช้มิติทางเพศเป็นเกณฑ์ตัดสินเชิงโครงสร้าง แนวทางดังกล่าวเป็นการส่งเสริมความเท่าเทียมเชิงโอกาสภายในองค์กร ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการลดทอนอคติทางเพศ และส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เคารพในความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม ผลลัพธ์ที่ตามมาคือการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน ความผูกพันระหว่างบุคลากร และการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืนในระยะยาว

6) **ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม** แม้ความต้องการพัฒนาในด้านนี้จะไม่สูงมากในภาพรวม แต่ยังจำเป็นต้องเน้นการสร้างระบบสนับสนุนที่ยั่งยืน โดยเฉพาะในด้านการมีส่วนร่วมของเยาวชน การบูรณาการกับภาคการศึกษา และการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อเพิ่มช่องทางการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัย นักการเมืองท้องถิ่นควรส่งเสริมประเพณีอันดีงามที่สืบทอดกันมายาวนานเพื่ออนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม โดยส่งเสริมนโยบายและโครงการต่างๆ เพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจให้กับชุมชน รวมไปถึงการสร้างช่องทางการเรียนรู้ที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก เช่น การใช้สื่อออนไลน์หรือแพลตฟอร์มดิจิทัลในการเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น จะช่วยให้เยาวชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ในเวลาที่สะดวกและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่เพียงแต่การเรียนรู้ในห้องเรียน แต่ยังสามารถเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือผ่านสื่อสมัยใหม่ ดังนั้น ความต้องการในการพัฒนาแม้จะอยู่ในระดับน้อย แต่ก็ยังควรได้รับการสนับสนุนในประเด็นของการส่งเสริมวัฒนธรรมกับการศึกษา และการส่งเสริมบทบาทของเยาวชนในฐานะผู้สืบทอดวัฒนธรรม สอดคล้องกับ พระจุฑา พล ญารโธ (ขุนทองแก้ว) (2564)

ได้ทำการวิจัย “เรื่องการพัฒนาองค์กรตามหลักอปริหานิยธรรมของศูนย์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง อำเภอสโน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ในเรื่องของการอนุรักษ์และรักษาวัฒนธรรมและประเพณีนั้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญสะท้อนให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรมในมิติของการดำรงรักษาคุณค่าทางวัฒนธรรม จริยธรรม และสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรอย่างเป็นระบบการดำเนินกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องถือเป็นกลไกสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกแห่งความเป็นชุมชน เสริมสร้างอัตลักษณ์องค์กร และความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น ขณะที่การเอาใจใส่ต่อสภาพแวดล้อมในสถานที่ปฏิบัติงาน สะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อความเมตตาต่อบุคลากรและผู้รับบริการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการองค์กรอย่างยั่งยืน โดยเน้นการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านกายภาพ วัฒนธรรม และจิตใจ

7) การอารักขา คัมครอง ปกป้อง อันชอบธรรม นักการเมืองท้องถิ่นควรมีแนวทางในการ คัมครอง ปกป้อง และการดำรงรักษาพระพุทธศาสนาโดยการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุน กิจกรรมและนโยบายในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ให้นักการเมืองท้องถิ่นเป็นต้นแบบในการ ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและนำไปใช้ในการบริหารจัดการองค์กร ควรสรรหา บุคลากรที่มีความรู้ด้านพระพุทธศาสนา และควรมีนโยบายเกี่ยวกับศาสนาที่ชัดเจน รวมทั้งส่งเสริมให้ บุคลากรและประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การทำบุญ ตักบาตร เวียนเทียน และการนำหลักธรรมของพุทธศาสนาไปปฏิบัติเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในฐานะเป็น พุทธศาสนิกชน เป็นหน้าที่ของทุกคน เพื่อให้พระพุทธศาสนาคงอยู่สืบต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ พระจุฑา พล ปณฺณารโธ (ขุนทองแก้ว) (2564) ได้ทำการวิจัย “เรื่องการพัฒนาองค์กรตามหลักอปริหานิยธรรม ของศูนย์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง อำเภอสโน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า แนว ทางการพัฒนาองค์กรตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ด้านการอารักขา คัมครอง ปกป้อง อันชอบธรรม พบว่า การอารักขา คัมครอง ปกป้อง อันชอบธรรม ได้ชี้ให้เห็นถึงการจัดการในด้านการอารักขาและ คัมครองพระพุทธศาสนา ซึ่งควรมีการสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านพระพุทธศาสนา ควบคู่กับการจัด สวัสดิการที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

5.3. สรุปองค์ความรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม สรุปผลวิจัยเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

1) การหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ การจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานและยกระดับการประสานงาน โดยต้องมีแนวทางการประชุมที่ชัดเจน และมีการติดตามผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพและส่งผลดีต่อการดำเนินงาน ของหน่วยงาน

2) การพร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน กำหนดมาตรการในการบริหารจัดการการประชุม อาทิ การบันทึกเวลาเข้าร่วมประชุมของสมาชิก และกำหนดวัน เวลา สถานที่ประชุมให้ชัดเจนก่อนล่วงหน้า

3) การไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติ รักษากฎระเบียบและข้อบังคับให้เสมอภาค โดยไม่แก้ไขโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากสภาเทศบาล และควรพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

4) การรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ ให้ความเคารพและฟังความคิดเห็นของประชาชน และผู้อาวุโสในองค์กร โดยปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์และโปร่งใส เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและส่งเสริมความเข้าใจในการพัฒนาองค์กร

5) การให้เกียรติและคุ้มครองสตรี ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศด้วยนโยบายที่ชัดเจน เกี่ยวกับสิทธิและความเท่าเทียม รวมถึงการให้เกียรติสตรีในบทบาทและหน้าที่ และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของสตรีในองค์กร

6) การส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม มุ่งเน้นการสร้างระบบที่ยั่งยืนในการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น โดยบูรณาการกับภาคการศึกษาและเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ที่ทันสมัย และส่งเสริมบทบาทของเยาวชนในการสืบสานวัฒนธรรม

7) การอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม ส่งเสริมการคุ้มครองและทำนุบำรุง พระพุทธศาสนาอย่างเป็นระบบ โดยสนับสนุนกิจกรรมทางศาสนาและการน้อมนำหลักธรรมมาใช้ในการชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านศาสนา และจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับการบริหารงานขององค์กร

ภาพที่ 5.1 องค์ความรู้จากการวิจัย

5.4. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม” ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะ โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

5.4.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- 1) ควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบริหารนิยธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ให้เกิด ประโยชน์โดยเฉพาะด้านการบริหารงานองค์กรและการปกครอง
- 2) ควรสร้างส่งเสริมสนับสนุนการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าการให้ความสำคัญ กับประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่มีการมองหาผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่การงาน
- 3) ควรคัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและตรงตามลักษณะของงาน จะช่วยให้ได้ นักการเมืองท้องถิ่นสามารถนำหลักการบริหารนิยธรรมไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างมี ประสิทธิภาพ
- 4) เทศบาลบาลเมืองเลยและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ควรร่วมกันสนับสนุน จัดอบรม สร้าง เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจริยธรรมและคุณธรรมแก่คนรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ

5.4.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์หลังจากมีการนำหลักการบริหารนิยธรรมมาประยุกต์ใช้ ในเทศบาลเมืองเลย
- 2) ศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 ในการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่น กับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างหรือความสอดคล้องกันหรือไม่
- 3) ศึกษาการนำหลักพุทธธรรมอื่น เช่น สังคหวัตถุ 4 สารานิยธรรม 6 สปัจริยธรรม 7 มาใช้เป็นแนวทางพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2525). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย พิมพ์เนื่องในวโรกาสครบ 200 ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์พุทธศักราช 2525. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

1) หนังสือทั่วไป

โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์. (2552). *การพัฒนาประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและการศึกษาแห่งชาติ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

ปกรณ ปรียากร. (2538). *ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามเจริญพานิชย์.

ปธาน สุวรรณมงคล. (2554). *การเมืองท้องถิ่น: การเมืองของใครโดยใครเพื่อใคร*. กรุงเทพฯ: จตุพรดีไซด์.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2535). *การปกครองท้องถิ่น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.

ประเวศ วะสี. (2530). *พระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนจะก้าวชาติได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกลมคิมทอง.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2536). *การศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สหธรรมิก.

_____. (2536). *ธรรมะกับการพัฒนาชีวิต* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม.

พระธรรมเจดีย์ (ประกอบ ธรรมเสฏฐ). (2552). *ธรรมวิภาคบรรยายสำหรับนักธรรม และธรรมศึกษา*
ชั้น

ตรี ชั้นโท ชั้นเอก ฉบับกรรมการศาสนา. กรุงเทพฯ: หจก.ประยูรสาส์นไทยการพิมพ์.

พระธรรมโสภณ (พิน ปาสาทิโก). (2545). *ทางไปสู่ความเป็นพระอรหันต์ เล่มที่ 1*. กรุงเทพฯ: บริษัท
กราฟิควอร์คพริ้นติ้ง จำกัด.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2548). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่
13). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ เอส.อาร์. พริ้นติ้งแมส โปรดักส์.

_____. (2566). *หลักแม่บทของการพัฒนาตน* (พิมพ์ครั้งที่ 30). e-book.

_____. (2551). *ภาวะผู้นำและจริยธรรมในการเมือง* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
สหธรรมิก จำกัด.

พระไพศาล วิสาโล. (2533). *หลักพุทธธรรมกับการพัฒนาสังคม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง.

พระเมธีธรรมาภรณ์ (จรรยา ชินวโร). (2542). *เก็บเพชรจากคัมภีร์พระไตรปิฎก*. กรุงเทพมหานคร: โรง
พิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พุทธทาสภิกขุ. (2541). *บรมธรรมภาคต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 5). จัดพิมพ์โดยธรรมทานมูลนิธิไชยา.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). *การพัฒนาชุมชน: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บางกอกบลู๊ก.

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชันส์.

เรวัตร์ ชาตวีริศษัญญ์. 2554. *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: คอมแพคท์พริ้นท์.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2564). (2566).
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แอคทีฟ พริ้นท์.

วิทยากร เชียงกุล. (2527). *การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทย: บทวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฉบับ
แกระ.

วิเชียร ตันศิริคงคล. (2560). *โครงสร้างส่วนล่างของการเมืองการปกครองไทย, เอกสารการสอนชุด
วิชาหลักพื้นฐานการเมืองการปกครองไทย*. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2566). *หลักแม่บทของการพัฒนาตน* (พิมพ์ครั้งที่ 30).
e-book.

สมบูรณ์ สุขสำราญ. (2544). *การพัฒนาชนบทตามแนววิหิพุทธ*. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์สวย จำกัด.

สุลักษณ์ ศิวรักษ์. (2525). *ศาสนากับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: บริษัทพลพันธ์การพิมพ์.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). *สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ธรรมดาเพรส จำกัด.

อุทัย หิรัญโต. (2525). *หลักการบริหารบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.

2) ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

กาญจนา แสงสารพันธ์. (2548). *การศึกษาภาวะผู้นำกับการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของโรงเรียน
จุฬารณราชวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหาร
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*

เกรียงศักดิ์ สุวรรณวัจน์. (2549). *รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ
ภาวะผู้นำของหัวหน้ากลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์บัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิต
วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.*

คงจิต ชินสิญจน์. (2563). *แนวทางการพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่น: กรณีศึกษาพื้นที่องค์การ
บริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร
มหาบัณฑิต , บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*

ธวัชชัย วัชรสังฆะ. (2554). *คุณลักษณะนักรการเมืองท้องถิ่นในอุดมคติ : กรณีศึกษาเขตตำบลบางโปรง*

อำเภอ เมือง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

พระครูวิศิษฎ์ปริยัติคุณ (สมบัติ สองวงษ์). (2556). *การศึกษาเชิงวิเคราะห์หลักการบริหารนิยธรรมใน*

ฐานะให้เกิดความสมานฉันท์ในสังคม. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพุทธ ศาสนาและปรัชญา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระครูสรวิชัย (กิตติศักดิ์ กิตติวฑฺฒโน). (2560). *การปกครองสงฆ์ด้วยหลักการบริหารนิยธรรมในคัมภีร์*

พุทธศาสนาเถรวาท. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระจตุพล ปณฺญารโ (ขุนทองแก้ว). (2564). *ศึกษาวิธีการพัฒนาองค์กรตามหลักการบริหารนิยธรรม:*

กรณีศึกษาศูนย์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพระไตรปิฎกศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาจิรทิพย์ อาจิตตปุญฺโญ (สุขประเสริฐ). (2565). *การศึกษาเชิงวิเคราะห์พุทธวิธีการปกครอง*

ตามแนวอปริหานิยธรรม. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระมหาต้นฐวัฒน์ ธมฺมธีโร. (2564). *แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของ*

ผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย.

วิทยานิพนธ์พุทธ ศาสตรมหาบัณฑิตสาขาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย.

พระอธิการไสว ผลญาโณ (มีตา). (2557). *การบริหารงานตามหลักธรรมมาภิบาลของวิสาหกิจชุมชน*

อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ภัทรพร สิริกาญจน. (2535). *หน้าที่ของพระสงฆ์ตามพุทธบัญญัติ: แนวคิดและบทบาทของพระคำ*

เขียน สุวณฺโณ ในการพัฒนาชุมชน. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สถาบันไทย คติศึกษา.

โสฬส ถนอมวัตร. (2565). บทบาทของการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

3) สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง

3.1 บทความในวารสาร

นริศ ประนมชัย. (2559). การปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอุปทานิยธรรม 7. วารสารร้อยแก่นสารอะคาเดมี, 1(1), 1-15.

บวร ขมขุนศรี (2566). การประยุกต์หลักพุทธธรรมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 6(5), 1-13.

ปรัชญา เวสารัชช์. (2551). จริยธรรมสำหรับนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ. วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน, 1(4), 1-12.

พัชรศศิ เรืองมณีญาติ. (2566). การพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกโดยการประยุกต์ตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 6(6), 26-38.

พระขจรศักดิ์ กิตติวุฑฺโฒ. (2562). การบริหารงานตามหลักอุปทานิยธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง. วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 2(2), 17-24.

พระมหาโสภณ กิตติโสภโณ. (2562). การประยุกต์ให้หลักอุปทานิยธรรมในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกมน อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรม ปริทรรศน์, 2(1), 22-31.

พระกฤษดา จิตฺตมโณ (แก้วประยูร)และคณะ. (2566). การใช้หลักอุปทานิยธรรมในการบริหารจัดการ องค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา. วารสารมณีเชษฐาราม, 6(2), 211-227.

ไพบูลย์ สุขเจตน์. (2563). การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค์*, 7(10), 234-247.

สิตา จุลวานิช, ชันทอง วัฒนประดิษฐ์. (2566). พลัง “บวร” กับการมีส่วนร่วมพัฒนาวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 11(2), 802-812.

อนุวัฒน์ ศรีษะเกษ. (2563). การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 เพื่อการทำงาน: กรณีศึกษาอำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต อีสาน*, 1(2), 67-84.

3.2 ราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496. (2496, 12 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พุทธศักราช 2528. (2528, 20 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*.

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537. (2537, 26 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*.

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พุทธศักราช 2540. (2540, 12 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารเมืองพัทยา พุทธศักราช 2542. (2542, 19 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*.

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พุทธศักราช 2562. (2562, 16 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*.

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542. *ราชกิจจานุเบกษา*.

4) เว็บไซต์

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 17/
พฤศจิกายน/2566. จาก <https://www.dla.go.th/work/abt/summarize.jsp>.

เทศบาลเมืองเลย. สืบค้นเมื่อ 24/ธันวาคม/2566. จาก <http://www.loecity.go.th/index2.php>.

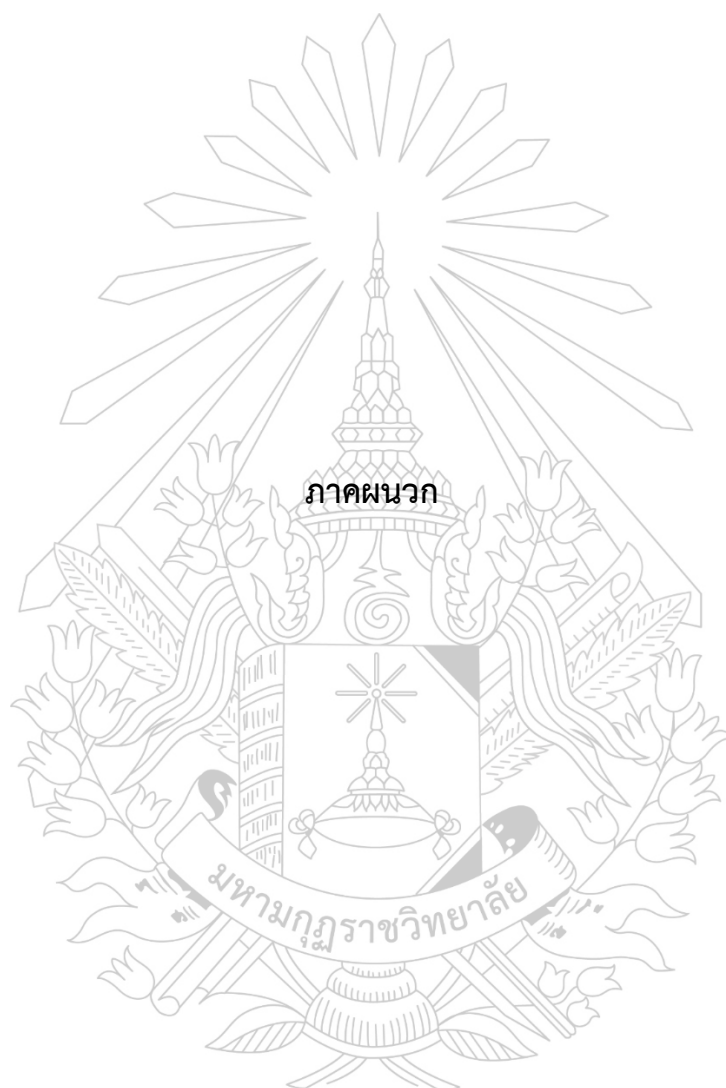
ผู้จัดการออนไลน์. การพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย. สืบค้นเมื่อ 17/พฤศจิกายน/
2566. จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9510000116472>.

สำนักข่าวอิสรา. (2556). ประธาน ป.ป.ช.เปิด “8 คุณสมบัติ” นักการเมืองที่ดี-จี๋ทำมากกว่าพูด.
สืบค้นเมื่อ 17/พฤศจิกายน/2566. จาก [https://www.isranews.org/content-
page/item/23565-nacc_23565.html](https://www.isranews.org/content-page/item/23565-nacc_23565.html).

สถาบันพระปกเกล้า. (ม.ป.ป.). นักการเมืองท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 17/พฤศจิกายน/2566. จาก
<http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>.

. (ม.ป.ป.). การปกครองส่วนท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 17/พฤศจิกายน/2566. จาก
<http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>.

ภาคผนวก

1) รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

วุฒิการศึกษา

พร.บ.(การสอนสังคมศึกษา), ศน.ม.(ศาสนาและปรัชญา), ศศ.ม.

(รัฐศาสตร์), Ph.D.(Social sciences)

2) ผศ.ดร.สุรพล พรหมกุล

ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

วุฒิการศึกษา

พธ.บ.(การสอนสังคม), ศศ.ม.(สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา),
ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง), Ph.D.(Social Science)

3) ผศ.ดร.วรเชษฐ์ โทอิน

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

วุฒิการศึกษา

ร.บ.(รัฐศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศฯ), รป.ม.
(รัฐประศาสนศาสตร์), ร.ด. (รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต)

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๐๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบโครงร่างงานวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม GUIDELINE ON APARIHANIYADHAMMA BASED DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICAIS" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุขพัฒน์ อนนท์จารย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมามาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ) ผู้วิจัย

โทร ๐๔๓ ๔๓๔๔๘๐๘

- รังษิยา
- ภัทราพร/อ.รอง ผอ.ฝ่าย
18/6/2567

18 มิ.ย. 67

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๒๐๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบโครงร่างงานวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระขวัญแก้ว กิตติโสภณ (ชัยภูมิ) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม GUIDELINE ON APARIHANİYADHAMMA BASED DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICAILS” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุขพัฒน์ อนันต์จารย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรามาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระขวัญแก้ว กิตติโสภณ (ชัยภูมิ) ผู้วิจัย

โทร ๐๙๓ ๔๓๔๔๘๐๘

(ดร.ว. วิเศษ งามงาม)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๖๑๖

ที่ อว ๗๙๑๘/๒๑๔

วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราเชษฐ์ ไทอิน

ด้วย พระขวัญแก้ว กิตติโสภณ (ชัยภูมิ) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม GUIDELINE ON APARIHANIYADHAMMA BASED DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICALS” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒน์ อนันต์จารย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

(พระมหากษัตริย์ ธรรมวชิโร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖

พระขวัญแก้ว กิตติโสภณ (ชัยภูมิ) ผู้วิจัย

โทร ๐๙๓ ๔๓๔๔๘๐๘

กรมพัฒนการ สอนวิชา

- ๓๐ ม.ค. ๒๕๖๗ - ๓๐ มิ.ย. ๒๕๖๗
พระขวัญแก้ว กิตติโสภณ (ชัยภูมิ)

๒๕๖๗
(ม.ท.ร. ๐๗๕๐/๒๑๔)
๒๕๐ ๕๕.๖๗

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๐๓

๓๘ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร นายฉัตรชัย ลีกระจำจ นายเทศมนตรีเมืองเลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระชวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม" (GUIDELINES ON APARIHANIYA-DHAMMA-BASED DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICIANS) โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุชีพพัฒน์ อนนท์จารย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน ให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน เวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และขอเจริญพรขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทิวรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระชวัญแก้ว กิตติโสภโณ ผู้วิจัย โทร. ๐๔๓ ๔๓๔ ๔๘๐๘

1/725 ๔1 มี.ค. ๖8

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๐๓

๑๘ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร นายฉัตรชัย ลีกระจ่าง นายกเทศมนตรีเมืองเลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระชวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม" (GUIDELINES ON APARIHANIYA-DHAMMA-BASED DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICIANS) โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒน์ อนนท์จารย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน ให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน เวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และขอเจริญพรขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวิริเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระชวัญแก้ว กิตติโสภโณ ผู้วิจัย โทร. ๐๔๓ ๔๓๔ ๔๘๐๘

1/255 ๒ มี.ค. ๖๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๕๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ ยว ๗๗๘๘/๖๒๐๑

๑๘ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์
เจริญพร นายสุพงศ์วิธ อุตะมะ ปลัดเทศบาลเมืองเลย
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๓ ชุด

ด้วย พระชัชวาลย์ กิตติโกลโย (ชัยภูมิ) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานียธรรม" (GUIDELINES ON APARIHANAYA-DHAMMA-BASED DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICIANS) โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุชีพพัฒน์ ยอนนัฏจารย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขอความอนุเคราะห์ท่าน ให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน เวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และขอเจริญพรขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมขอโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธีวิริเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๕๖๑๖
พระชัชวาลย์ กิตติโกลโย ผู้วิจัย โทร. ๐๙๑ ๔๓๔ ๔๘๐๘

๕๖/๑๑

๕๖/๑๑

๕๖/๑๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๘๑

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

กราบเรียน พระราชวรสุธี เจ้าคณะจังหวัดเลย (ธ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม" (GUIDELINES ON APARIHANIYA-DHAMMA-BASED DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICIANS) โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒน์ อนนท์จารย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์พระเดชพระคุณท่าน ให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวันเวลาที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และขอกราบขอบพระคุณในความเมตตา มา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ในครั้งนี้

กราบเรียนด้วยความเคารพอย่างสูง

(พระสุทิวรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ ผู้วิจัย โทร. ๐๙๓ ๔๓๔ ๔๘๐๘

ด.ช. ค.๒๕๖๗

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๓๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ ๖๒๖๔

วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

กราบเรียน พระครูปริยัติสาทร, ผศ.ดร.

ด้วย พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม" (GUIDELINES ON APARIHANIYA-DHAMMA-BASED DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICIANS) โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒน์ อนนท์จารย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน ให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน เวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระสุทิวาธิรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตศรีล้านช้าง

- วิทยานิพนธ์เรื่อง
พระครูปริยัติสาทร, ผศ.ดร.
๒๔ ก.ค. ๖๗

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๓๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ ๖๒๖๔

วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร นายทวีศักดิ์ ไครบุตร ผู้ช่วยอธิการบดี วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ด้วย พระชวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม" (GUIDELINES ON APARIHANIYA-DHAMMA-BASED DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICIANS) โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒน์ อนนท์จารย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขอความอนุเคราะห์ท่าน ให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน เวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และขอเจริญพรขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระสุทิววิริเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ยินดีให้สัมภาษณ์
ศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒน์ อนนท์จารย์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๔๑๘/ว๒๘๑

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน พระครูปริยัตินันทจิตฺต รก.ผู้อำนวยการสำนักงานวิชาการ มจร.วิทยาลัยสงฆ์เลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม" (GUIDELINES ON APARIHANIYA-DHAMMA-BASED DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICIANS) โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒน์ อนันทจารย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน เวลา ที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระสุพธวิชิรมณี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖
พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ ผู้วิจัย โทร. ๐๙๓ ๔๓๔ ๔๘๐๘

ผศ.ดร.สันติ ธีระกุล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ ฮว ๗๙๑๘/ว๒๘๑

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร รศ.ดร.ภาสกร คอกจันทร์ อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ) นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิธรรม" (GUIDELINES ON
APARIHANIYA-DHAMMA-BASED DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICIANS) โดยมี รองศาสตราจารย์
ดร.สุพัฒน์ อนนท์จารย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำ
วิทยานิพนธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานวัน เวลา ที่ท่านสะดวกใน
การให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และขอเจริญพรขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทิวธิรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐๔๒ ๘๑๔๖๑๖

พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ ผู้วิจัย โทร. ๐๙๓ ๔๓๔ ๔๘๐๘

- รศ.ทพ
- อธิการบดี
- อธิการบดี

๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

ภาคผนวก จ

แบบประเมินดัชนีค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามและการคำนวณหา
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม

ปัญหาและความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น เทศบาลเมืองเลยตามหลักการบริหารนิยธรรม	คะแนนความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม ΣR	IOC	สรุป
	1	2	3			
1. ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์						
1. จัดประชุมปรึกษาหารือกัน ติดตามผลงานการดำเนินงานขององค์กร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อประเมินผลประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. การสื่อสารกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. การรับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชน เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงองค์กร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. การจัดประชุมในยามมีเหตุเร่งด่วนจากภัยพิบัติต่างๆอันก่อให้เกิดความเสียหายในชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม						
1. มีความพร้อมเพรียงกันประชุม โดยไม่ทิ้งการประชุมที่ไม่มีเหตุจำเป็น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. การจัดทำวาระในการประชุมและกำหนดวันเวลาประชุมไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. เข้าร่วมประชุมตรงตามเวลาที่ประชุม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. การประชุมเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในองค์กรอย่างพร้อมเพรียงกัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. การประชุมรับฟังปัญหาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหาข้อสรุป และการลงมติเห็นชอบการประชุมต่างๆ พร้อมยอมรับมติในที่ประชุม อย่างพร้อมเพรียงกัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

3. ด้านการไม่บัญญัติหรือล้มล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ						
1. ไม่ออกกฎระเบียบหรือยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง และผลประโยชน์ของประชาชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ไม่ออกกฎระเบียบหรือยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ ตามความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ไม่ออกกฎระเบียบหรือยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงความชอบธรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ได้ดำเนินการนำนโยบายมาปฏิบัติ โดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบข้อบังคับตามหลักของกฎหมาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ทำงานอยู่ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับ โดยไม่ลำเอียงฝ่ายใด	+1	+1	0	3	0.67	ใช้ได้
4. ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่						
1. รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน	+1	+1	+1	3	1.00	
2. ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและรับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส เพื่อให้บรรลุไปตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. การประสานงานต่างๆ เพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โดยปรึกษาหารือผู้บังคับบัญชา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. การปรับปรุงการทำงานให้เป็นไปตามระเบียบคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และตามกฎระเบียบข้อบังคับ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี						
1. ได้มีการทำงานโดยให้สตรีได้เข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆภายในองค์กร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ได้มีการเปิดโอกาสให้สตรีได้มีส่วนร่วมบริหารภายในองค์กร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ได้มีการส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทในทางการเมืองท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

4. ได้มีการจัดสรรตำแหน่งงานภายในองค์กร ของ ผู้หญิงและผู้ชายในสัดส่วนที่สมเหตุสมผล ตาม บทบาทด้วยความเสมอภาคตามความรู้ความสามารถ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ได้มีการออกกฎระเบียบป้องกัน คຸ້ມครองสิทธิ ดูแลช่วยเหลือแก่สตรีและเด็ก อย่างชัดเจนตาม กฎหมาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม						
1. ได้ให้การอนุรักษ์โบราณสถานรวมทั้งวัดวาอาราม ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ได้ให้การรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีใน ท้องถิ่นอันดีงามของท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ได้มีการปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนเข้าวัดทำบุญ ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	+1	+1	0	3	0.67	ใช้ได้
4. ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทาง พระพุทธศาสนา หรือโครงการเกี่ยวกับความเชื่อ ศรัทธาของประชาชนที่เป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่นนั้นๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนในการบูรณะศาสน สถานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7. ด้านการอารักขา คຸ້ມครอง ปกป้อง อันชอบธรรม						
1. ได้ปกป้อง คຸ້ມครองพระพุทธศาสนา โดยการทำนุ บำรุงพระพุทธศาสนา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ได้คຸ້ມครองพระพุทธศาสนาโดยการปลูกจิตสำนึก การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ได้คຸ້ມครองพระพุทธศาสนาโดยการนำหลักธรรม ของพุทธศาสนา มาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ได้ให้การดูแลและรักษาศาสนสมบัติของส่วนรวม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. มีการดำเนินงานด้านศาสนา โดยได้ทำนุบำรุง ส่งเสริม และให้ความอุปถัมภ์คຸ້ມครองกิจการด้าน พระพุทธศาสนา เช่น งานพระราชพิธี งานพระราช กุศล งานรัฐพิธี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อที่1	100.1000	741.266	.784	.919
ข้อที่2	101.3333	777.333	.324	.924
ข้อที่3	100.8667	773.085	.392	.923
ข้อที่4	101.1000	769.541	.420	.923
ข้อที่5	100.8333	778.764	.327	.924
ข้อที่6	100.7000	763.252	.514	.922
ข้อที่7	100.5333	752.671	.593	.921
ข้อที่8	100.7667	775.771	.360	.924
ข้อที่9	100.6333	771.413	.397	.923
ข้อที่10	101.1333	774.257	.378	.923
ข้อที่11	101.4000	793.628	.152	.926
ข้อที่12	100.8667	778.671	.307	.924
ข้อที่13	101.3000	785.183	.323	.924
ข้อที่14	100.6333	762.585	.442	.923
ข้อที่15	101.1000	773.059	.412	.923
ข้อที่16	100.9667	760.516	.520	.922
ข้อที่17	101.3333	782.299	.366	.923
ข้อที่18	101.8333	790.489	.303	.924
ข้อที่19	101.1667	778.006	.372	.923
ข้อที่20	100.4333	756.461	.708	.920
ข้อที่21	100.4667	768.602	.472	.922
ข้อที่22	100.2000	770.510	.416	.923
ข้อที่23	100.0333	747.068	.703	.920
ข้อที่24	100.0667	747.857	.809	.919

ข้อที่25	100.5000	751.707	.666	.920
ข้อที่26	100.2333	771.220	.451	.923
ข้อที่27	100.6000	751.352	.599	.921
ข้อที่28	100.7667	757.013	.549	.921
ข้อที่29	100.5667	778.944	.303	.924
ข้อที่30	100.4000	746.731	.676	.920
ข้อที่31	100.1333	745.844	.716	.919
ข้อที่32	99.9000	748.921	.807	.919
ข้อที่33	100.2333	758.530	.574	.921
ข้อที่34	100.3333	756.575	.551	.921
ข้อที่35	100.0667	765.651	.541	.922

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.924	35

ภาคผนวก ฉ

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลยตามหลักการบริหารนิยธรรม 7

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นของประชาชนเทศบาลเมืองเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นประชากรที่อาศัยในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย ซึ่งข้อมูลที่ได้จะใช้เป็นประโยชน์เพื่อการศึกษาวิจัยและนำเสนอข้อมูลแบบภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด จึงขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ตรงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม ของเทศบาลเมืองเลย พัฒนาปรับปรุงให้นักการเมืองท้องถิ่นให้มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความสามัคคีกัน เคารพซึ่งกันและกัน

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย ตามหลักการบริหารนิยธรรม 7

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ สภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย ตามหลักการบริหารนิยธรรม 7

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ และผู้วิจัย ขอขอบคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

สแกนคิวอาร์โค้ด (QR Code) เพื่อทำแบบสอบถาม

พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ)

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : จงทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

☐ อายุ 18 - 25 ปี ☐ อายุ 26 - 35 ปี
☐ อายุ 36 - 45 ปี ☐ อายุ 46 - 55 ปี
☐ อายุสูงกว่า 55 ปี

3. ระดับการศึกษา

☐ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ระดับปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย ตามหลักการบริหารนิยธรรม 7

คำชี้แจง : กรุณาเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงใน ☐ ในแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดช่องเดียวเท่านั้น โดยแต่ละช่องจะแสดงระดับความต้องการดังนี้

5 หมายถึง ต้องการพัฒนา มากที่สุด

4 หมายถึง ต้องการพัฒนา มาก

3 หมายถึง ต้องการพัฒนา ปานกลาง

2 หมายถึง ต้องการพัฒนา น้อย

1 หมายถึง ต้องการพัฒนา น้อยที่สุด

ความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเทศบาล เมืองเลย ตามหลักการบริหารนิยธรรม 7	ระดับความคิดเห็น				
	5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
1. ด้านหมั่นประชุมกันเนื่องนิย					
1. มีการจัดประชุมปรึกษาหารือกัน ติดตามผลงานการดำเนินงานขององค์กร					
2. มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อประเมินผลประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร					
3. มีการสื่อสารกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ					
4. มีการรับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชน เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงองค์กร					
5. มีการจัดประชุมในยามมีเหตุเร่งด่วนจากภัยพิบัติต่างๆอันก่อให้เกิดความเสียหายในชุมชน					
2. ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม					
1. มีความพร้อมเพรียงกันประชุม โดยไม่ทิ้งการประชุมที่ไม่มีเหตุจำเป็น					
2. มีการจัดทำวาระในการประชุมและกำหนดวันเวลาประชุมไว้อย่างชัดเจน					
3. การเข้าร่วมประชุมตรงตามเวลาที่ประชุม					
4. มีการประชุมเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในองค์กรอย่างพร้อมเพรียงกัน					

5. มีการประชุมรับฟังปัญหาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหาข้อสรุป และการลงมติเห็นชอบการประชุมต่างๆ พร้อมยอมรับมติในที่ประชุม อย่างพร้อมเพรียงกัน					
3. ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติ					
1. ไม่ออกกฎระเบียบหรือยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง และผลประโยชน์ของประชาชน					
2. ไม่ออกกฎระเบียบหรือยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ ตามความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง					
3. ไม่ออกกฎระเบียบหรือยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงความชอบธรรม					
4. มีการดำเนินการนำนโยบายมาปฏิบัติ โดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบข้อบังคับตามหลักของกฎหมาย					
5. มีการทำงานอยู่ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับ โดยไม่ลำเอียงฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด					
4. ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่					
1. มีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน					
2. มีการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและรับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส เพื่อให้บรรลุไปตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย					
3. มีการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต					

4. มีการประสานงานต่างๆ เพื่อดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โดยปรีชาหาหรือผู้บังคับบัญชา					
5. มีการปรับปรุงการทำงานเป็นไปตามระเบียบคำสั่งผู้บังคับบัญชา ตามกฎระเบียบข้อบังคับ					
5. ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี					
1. มีการทำงานโดยให้สตรีได้เข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆภายในองค์กร					
2. มีการเปิดโอกาสให้สตรีได้มีส่วนร่วมบริหารภายในองค์กร					
3. มีการส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทในทางการเมืองท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น					
4. มีการจัดสรรตำแหน่งงานภายในองค์กร ของผู้หญิงและผู้ชายในสัดส่วนที่สมเหตุสมผล ตามบทบาทด้วยความเสมอภาคตามความรู้ความสามารถ					
5. มีการออกกฎระเบียบป้องกัน คุ้มครองสิทธิ ดูแลช่วยเหลือแก่สตรีและเด็ก อย่างชัดเจนตามกฎหมาย					
6. ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม					
1. ให้การอนุรักษ์โบราณสถานรวมทั้งวัดวาอารามให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน					
2. ให้การรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นอันดีงามของท้องถิ่น					
3. มีการปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนเข้าวัดทำบุญ ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา					

4. ให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา หรือโครงการเกี่ยวกับความเชื่อถือศรัทธาของประชาชน ที่เป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่นนั้นๆ					
5. ให้การส่งเสริมสนับสนุนในการบูรณะศาสนสถาน ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง					
7. การอารักขา ค้ำครอง ปกป้อง อันชอบธรรม					
1. ได้ปกป้อง ค้ำครองพระพุทธศาสนา โดยการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา					
2. ได้ค้ำครองพระพุทธศาสนาโดยการปลูกจิตสำนึก การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา					
3. ได้ค้ำครองพระพุทธศาสนาโดยการนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนา มาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม					
4. มีการรณรงค์ให้ประชาชนช่วยกันดูแลและรักษาสันสมบัติของส่วนรวม					
5. มีการดำเนินงานด้านศาสนา โดยได้ทำนุบำรุงส่งเสริม และให้ความอุปถัมภ์ ค้ำครองกิจการด้านพระพุทธศาสนา เช่น งานพระราชพิธี งานพระราชกุศล งานรัฐพิธี					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย ตามหลักอปปรานีธรรม 7

1. ด้านหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์

ข้อเสนอแนะ.....

.....

2. ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม

ข้อเสนอแนะ.....

3. ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ

ข้อเสนอแนะ.....

4. ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่

ข้อเสนอแนะ.....

5. ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี

ข้อเสนอแนะ.....

6. ด้านส่งเสริมและรักษาวินัยธรรมประเพณีที่ดีงาม

ข้อเสนอแนะ.....

7. ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม

ข้อเสนอแนะ.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย ตามหลักการบริหารนิยธรรม 7

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อ..... นามสกุล.....

1.2 ตำแหน่ง.....

1.3 วันและเวลาที่ให้สัมภาษณ์ วันที่..... เดือน..... พ.ศ. เวลา.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม 7

1. ด้านการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ปัญหาที่เกิดขึ้นในการประชุมมีลักษณะอย่างไร และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพขององค์กรอย่างไรบ้าง?

.....

.....

.....

2. ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน ปัญหาที่เกี่ยวกับความพร้อมเพรียงในการเริ่มประชุมและเลิกการประชุมคืออะไร และส่งผลกระทบต่อการประชุมและการดำเนินงานขององค์กรอย่างไร?

.....

.....

.....

3. ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ปัญหาที่เกี่ยวกับกระบวนการกำหนดและบังคับใช้กฎ ระเบียบ และข้อบังคับภายในองค์กรมีลักษณะอย่างไร และส่งผลกระทบต่อการทำงานของบุคลากรอย่างไร?

.....

.....

.....

4. **ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่** ปัญหาที่เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากประชาชน และความสมดุลระหว่างการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา มีลักษณะอย่างไร ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างไร?

.....

.....

.....

5. **ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี** ปัญหาที่เกี่ยวกับสิทธิของสตรีในองค์กรมีลักษณะอย่างไร และองค์กรมีแนวทางในการส่งเสริมโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในการบริหาร รวมถึงได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเป็นธรรมเพียงพอหรือไม่?

.....

.....

.....

6. **ด้านส่งเสริมและรักษาวัดธรรมประเพณีที่ดีงาม** ปัญหาที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและการรักษาประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นมีลักษณะอย่างไร และแนวทางในการดำเนินงานของเทศบาลหรือชุมชนสามารถส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมอันดีงามให้คงอยู่ได้อย่างมีคุณค่ามากเพียงใด?

.....

.....

.....

7. **ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม** ปัญหาที่เกี่ยวกับการคุ้มครองและปกป้องพระพุทธศาสนาในด้านการทำนุบำรุงและการปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชนมีลักษณะอย่างไร และแนวทางในการดำเนินการเพื่อรักษาความศรัทธาและความเข้าใจในพระพุทธศาสนา ได้อย่างไร?

.....

.....

.....

พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ)

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย ตามหลักการบริหารนิยธรรม 7

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย ตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย ตามหลักการบริหารนิยธรรม 7

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.4 ชื่อ..... ฉายา..... นามสกุล.....

1.5 ตำแหน่ง.....

1.6 วันและเวลาที่ให้สัมภาษณ์ วันที่..... เดือน..... พ.ศ. เวลา.....

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย ตามหลักการบริหารนิยธรรม 7

1. แนวทางพัฒนา ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิยต์ การกำหนดการประชุม ในแต่ละปีงบประมาณควรมีลักษณะอย่างไร และในแต่ละเดือนควรมีการประชุมมากน้อยเพียงใด

.....

.....

.....

2. แนวทางพัฒนา ด้านการกำหนดกฎเกณฑ์หรือหลักปฏิบัติในการเข้าประชุม เลิกประชุม และการทำกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร ให้มีความพร้อมเพรียงกัน เป็นอย่างไรบ้าง ควรปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร

.....

.....

.....

3. แนวทางพัฒนา ด้านการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ภายในองค์กร ควรยึดหลักอะไร และควรคำนึงถึงเรื่องอะไรในการออกกฎระเบียบเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อองค์กรและท้องถิ่น เป็นอย่างไรบ้าง ควรปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร

4. แนวทางพัฒนา ด้านการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากประชาชนในพื้นที่ และ ให้นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ความเคารพ ให้ เกียรติ เป็นอย่างไรบ้าง ควรปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร

5. แนวทางพัฒนา ด้านการเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในการบริหารงานในองค์กร โดยมี บทบาททางตำแหน่งเท่าเทียมผู้ชาย และการได้รับการคุ้มครองโดยชอบธรรมตามกฎหมาย เป็น อย่่างไรบ้าง ควรปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร

6. แนวทางพัฒนา ด้านการส่งเสริมและรักษาประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น รวมทั้ง การสนับสนุนกิจกรรม หรือโครงการเกี่ยวกับความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนที่เป็นเอกลักษณ์ใน ท้องถิ่นนั้นๆ และการปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนรักท้องถิ่นของตนเอง เป็นอย่างไรบ้าง ควร ปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร

7. แนวทางพัฒนา ด้านการคุ้มครอง ปกป้อง และการดำรงรักษาพระพุทธศาสนา ในส่วนของการทำนุ บำรุง การปลูกฝังจิตสำนึก และการนำหลักธรรมมาปฏิบัติของพุทธศาสนา มาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณ จริยธรรม เป็นอย่างไรบ้าง ควรปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร

.....

.....

.....

พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ)
นักศึกษานิเทศศาสตร์ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ	พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ)
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 8 เดือน มีนาคม พ.ศ.2542
สถานที่เกิด	อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต (ร.บ.) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย
ที่อยู่ปัจจุบัน	115 หมู่ที่ 3 วัดศรีมงคลธรรมาราม บ้านเวียงคุก ตำบลเวียงคุก อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 43000
ผลงานตีพิมพ์	Click or tap here to enter text.
รางวัลที่ได้รับ	Click or tap here to enter text.

